

BIBLIOTECA LITTERARIA SERIA III.

CONTELE

DE

MONTE-CRISTO.

de
ALEXANDRU DUMAS.

TRADUCERE

de

C. A. Baronzi.

VOL. V.

22. OCT. 2019

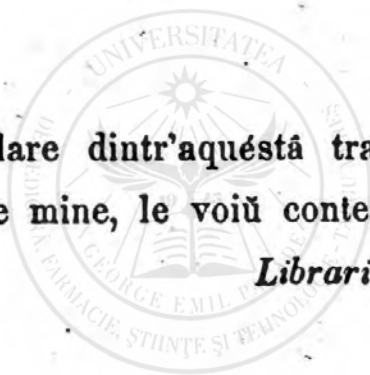
BUCURESCI.

Librarii-Editorii George Zamidă.

1858.

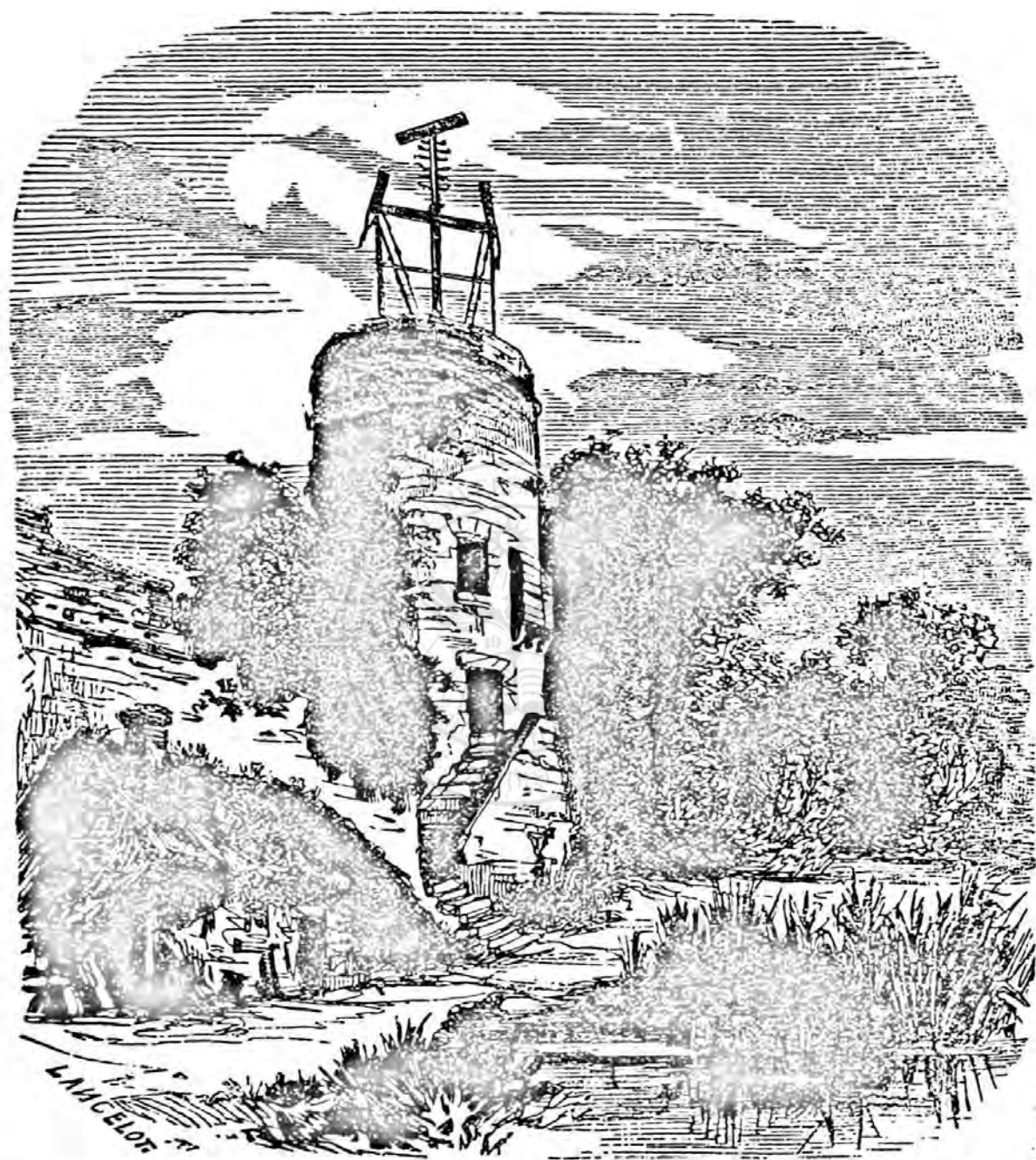
Or-quâte Esemplare dintr'aquéstá traducere nu vorũ fi
subscrise de mine, le voiũ contesta dupê legi.

Librariu-Editoru.

CONTELE
DE
MONTE-CRISTO.

Unŭ telegraphŭ.

CONTELE DE MONTE-CRISTO.

Domnișă mi doamna de Villefort aflară întrundă în kasă la ei kă D. kontele de Monte-Cristo, kare venise să le fakă visită, făsesse introdusă în salonă, unde îi astenta; doamna de Villefort, fiindă prea turburată ka să între astă-felă de o dată, trekă prin kamera sa de kălkare, ne kândă prokărorășă rețelă, măi sigără de sine, înainte d'a drentășă în salonă.

Dar, or kășă de stăpnină să fi fostă pe simțirile sale, or kășă de bine să fi sčistă a mi komnăne obrazășă, D. de Villefort nă năts să depărteze așă de bine norășă de ne fruntea sa, inkășă kontele, sșrăzindă așă de radiosă, să nă vază avelă aeră întăncosă mi vizătoră.

— Ox! Dămnezeală meș! zise Monte-Cristo dăne întieie komnimente, dar ce ai, domnșle de Villefort? nă kəm-va am ajănsș în minșălș în kare komnșneaī vr'o akșare kam foarte kapitalș?

Villefort se cherkă sș sșrızș.

— Nă, domnșle konte, zise elș, nșmaī eș sșnt vik-timș aci. Eș mī nerzș proceșălș, mi astș rekisitoriș ilș a arșkatăș întimnlarea, obstinarea, nebșnia.

— Ce vreī sș zicī? întrebș Monte-Cristo k'șnș interesș foarte bine jșkatăș. Ūi s'a întimnlatș oare, intr'adevșrș, vre o nefericire mare?

— Ox! domnșle konte, zise Villefort kș o linishe plinș d'amșrgșchșne, nș meritș sș vorbeaskș chineva desne aceasta; măș nimikș, o simnș perdere de banī.

— Intr'adevșrș, respnșse Monte-Cristo, o nerdere de banī ē nșginș lșkrș kș o stare ka așeia ne kare o ai, mi k'șnș spiriș filosofikș mi inaltș kəm ē alș dșmitale.

— Astș-felș darș, respnșse Villefort, nș mș preokșș așa mșltș șeia ce s'atinș de banī, kș toate kș, kșndș ē șea dșne șrnș, noș sște mī franș meritș o pșgere de reș, saș șelș nșginș șnș nekasș. Dar mș șpșrgș măș virtosș de așeastș rea voingș a soarteī, a întimnlșrīī, a fatalișrīī, nș șciș kəm sș nșmeskș nșterea kare indrenteazș lovitșra ce m'atinș mi kare mī restoarnș șperanșele de șrtșnș mi strikș poate viitorșlș fieī mele, prin kaprișișlș șnșl bștrșnș kare a kșzștș în konișrīș.

— Eī! Dămnezeală meș! dar ce este? strigș kon-tele. Noș-sște mī franș, ai zisș? Dar, intr'adevșrș, kəm zicī, șșma meritș o pșgere de reș, kiarș din partea șnșl filosofș. Și chine ūī fașe astș șpșrgare?

— Tatș-meș, de kare ūī am vorbitș.

— D. Noirtier, intr'adevșrș! Dar mī șnșșeșeșī, mi

se pare, ka era k̄zst̄ intr'o paralisī komnlekt̄, mi k̄ mi ner̄d̄se toate fak̄lt̄yile ?

— Da, fak̄lt̄yile sale f̄sīce, k̄ȳi n̄ poate s̄ se mis̄ce, n̄ poate s̄ vorbeask̄, mi k̄ toate ačestea k̄ȳel̄, vofes̄ce, l̄kreaz̄, k̄m vez̄i. S̄nt̄̄ ȳinȳi minste de k̄nd̄̄ il̄̄ am l̄sat̄̄, mi in minst̄l̄̄ ačesta se ok̄n̄t̄ k̄ diktarea s̄n̄i testament̄̄ la doi notarī.

— Dar at̄nȳi a vorbit̄̄ ?

— A f̄k̄st̄̄ mai bine de k̄t̄̄ at̄t̄̄, a f̄k̄st̄̄ s̄ il̄̄ inȳeleaḡ̄ l̄mea.

— Mi k̄m ?

— K̄ ajstor̄l̄̄ k̄st̄t̄̄rei; okil l̄i ā s̄mat̄̄ a tr̄i, mi vez̄i bine k̄ s̄cid̄̄.

— Amik̄l̄̄ mē̄, zise doamna de Villefort, kare intrase mi ea, poate k̄ m̄res̄ȳi l̄kr̄l̄̄ prea m̄lt̄̄.

— Doamn̄̄... zise kontele inklin̄nd̄̄-se.

Doamna de Villefort sal̄t̄̄ k̄ s̄r̄is̄l̄̄ ei ȳel̄̄ mai serios̄̄.

— Dar ȳe mi s̄n̄ne D. de Villefort? intreb̄̄ Monte-Cristo; mi ȳe disgracī̄ neinȳeleas̄̄ ?...

— Neinȳeleas̄̄, tokmai! res̄n̄se prok̄ror̄l̄̄ reȳel̄̄i d̄nd̄̄ din s̄merī, s̄n̄̄ kanȳiȳ̄ de b̄tr̄n̄̄!

— Mi n̄ e vr' s̄n̄̄ miz̄lok̄̄ ka s̄ il̄̄ fak̄̄ ȳineva s̄ mi intoark̄̄ ast̄̄ ot̄r̄ire ?

— Ba da, res̄n̄se doamna de Villefort; mi e in m̄na b̄rbat̄̄l̄̄i mē̄ ka s̄ fak̄̄ ačest̄̄ testament̄̄ s̄ fī in favoarea Valentinei in lok̄̄ de a fi in defavoarea ei.

Kontele, v̄z̄ind̄̄ k̄ am̄doi soȳii inȳenea s̄ vorbeask̄ prin parabole, se f̄k̄̄ distrakt̄̄, mi pr̄vea k̄ ȳea mai mare l̄are a minte mi k̄ aprobarea ȳea insemnat̄̄ ne Eduard̄̄, kare v̄rsa negreal̄̄ in ad̄p̄tor̄l̄̄ paserilor̄̄.

— Sk̄mna mea, zise Villefort, res̄n̄z̄ind̄̄ neveteī

Contele se uita cu aprobarea quca mai insemnată la Eduardū quare vërsa negrelă
in adăpătoriulū paserilorū.

sale, s'ii krl̄ de p̄gin̄ mī pl̄चे s̄ m̄ fak̄ patriax̄ în kasa mea, și k̄ n'am krezt̄ niçî o dat̄ k̄ soartea xni-versx̄l̄ deninde dela x̄n̄ semn̄ al̄ meș din kan̄. K̄ toate achestea è de neap̄rat̄ treb̄inḡ ka ot̄r̄irile mele s̄ fī respektate în familia mea, și ka nebx̄nia x̄n̄i b̄tr̄n̄ și kap̄riçis̄l̄ x̄n̄i konil̄ s̄ n̄ restoarne x̄n̄ proiek̄t̄ pe kare il̄ am ot̄r̄it̄ în mintea mea de m̄l̄çî an̄i. Barons̄l̄ d' Epinau era amik̄s̄l̄ meș, o s'ii bine, și o alianç̄ k̄ fīș-seș era cea mai de k̄v̄inḡ.

— Krezi, zise doamna de Villefort, k̄ Valentina, s'a x̄nit̄ k̄ d̄ns̄l̄?... Într'adev̄r̄... s'a on̄s̄ tot̄ d'azna l'acheast̄ k̄s̄lorī, și n̄ m̄ mir̄ ka tol̄ çeia çe am̄ v̄-zat̄ și am̄ azit̄ s̄ fī p̄nerea în l̄krare a x̄n̄i plan̄ f̄k̄s̄l̄ între ei.

— Doamn̄, zise Villefort, n̄ leap̄d̄ çineva așalesne o stare de nox̄ s̄te mī françî, krede-m̄.

— Ea se lep̄da de l̄m̄e, domn̄le, fiind̄-k̄ este x̄n̄ an̄ de k̄nd̄ voia s̄ între într'o monastire.

— N̄ face nimik̄, resūnse Villefort, zik̄ k̄ ast̄ k̄s̄lorī kat̄ s̄ se fak̄, doamn̄!

— Înkontra voinçei tat̄l̄i d̄mitale? zise doamna de Villefort, atinḡnd̄ o alt̄ koard̄, è kam greș!

Monte-Cristo se f̄çea k̄ n'azzea, și n̄ perdeanîçî o vorb̄ din çeia çe se zîçea.

— Domn̄, zise Villefort, pot̄ zîçe k'am respektat̄ tot̄ d'azna pe tat̄-meș, nent̄r̄ k̄, pe l̄nḡ simtiments̄l̄ nat̄ral̄ çe i eram dator̄ ka fīș, se mai al̄t̄ra și konsçiinḡa deap̄re s̄nerioritatea sa moral̄; nent̄r̄ k̄ în çea d̄ne çr-m̄ x̄n̄ tat̄ è sak̄r̄ k̄ dox̄ t̄it̄le, sak̄r̄ ka kreator̄ al̄ nostr̄, sak̄r̄ ka st̄p̄n̄ al̄ nostr̄; dar ast̄-zî kat̄ s̄ re-n̄nḡ de a rek̄noasçe o inteliçinḡ în b̄tr̄n̄s̄l̄ kare, n̄-mai d̄intr'o simn̄l̄ ad̄çere a minte de çr̄ nent̄r̄ tat̄l̄, go-

nesce astă-felă ne fiisă; așî fi prin șmare de rîsă daka mî așî konforma pîrtarea dăne kapriçiele sale. Voiș avea totă d'azna çelă mai mare respektă nentă D. Noirtier. Voiș șferi făr'a mă plînde perderea baniloră kare am çerkaț'o; dar voiș remănea neklintită în voința mea, și lămea va pîeșî în kare parte era drentășă kăvîntă. Prin șmare, mî voiș mărta fata kă Franz d'Epînay, nentă-kă astă kăștorîș o jădekă kă mintea mea kă è bșnă și onorabilă, și nentă-kă, k'șnă kăvîntă, voiș ș mărîță ne fiș-meă kă çî-ne mî plăe.

— Çe felă! zise kontele, ne a kășia aprobare o solîçitate kă ștășîndă kăștășra prokșorășăi reçeșî; çe felă! D. Noirtier desmostenesçe ne damîçela Valentina nentă-kă vrea ș ieă de bșrbată ne D. baronă Franz d'Epînay?

— Eî! Dămnezășă meă! da, domnșle; eaț kăvîntășă, zise Villefort dăndă din șmerî.

— Kăvîntășă vșzătă çelă pîșîndă, adășse doamna de Villefort.

— Kăvîntășă adevărată, doamnă. Krede-mă, eă kănoskă ne tată-meă.

— Ară krede çineva șna ka asta! resnșse doamna de Villefort; te întrebă, în çe desplăe mai mătă de kătă altă D. d'Epînay domnășă Noirtier?

— Într'adevără, zise kontele, am kănoskătă ne D. Franz d'Epînay, fiisă çeneralășă Quenel, nă è așă, kare a fostă făktă baronă d'Epînay de reçeșle Carol X?

— Tokmaî! resnșse Villefort

— Eî bine! dar è șnă jșne plăktă, mî se pare!

— D'aveia zikă și eă kă è nămaî șnă pretestă, șnt sigșră, zise doamna de Villefort; bștrăni șntă tiranî ai afekçîșniloră loră; D. Noirtier nă voiesçe ș se mărîte nepoată-șă.

— Dar, zise Monte-Cristo, nu cunoști de unde i vine gra asta?

— Ei! Dumnezeu-lă meu! cine poate să știe?

— Vre o antinativă politică poate?

— Într'adevăr, tatălă meu mi tatălă domnului d'Epinau aș trăit în timpul celui furtiv din kari am anskatș numai cele din șapte zile, zise Villefort.

— Printele dămitale nu era bonapartist? întrebă Monte-Cristo. Par'că mi adskă a minte că mi ai spus că ceva asemenea.

— Tatălă meu a fost iakobină mai înainte de toate, zise Villefort ne kare nekaskă îl făcea să treacă peste o-tarele înțelepciunii, mi xaina de senatoră ne kare i o arskase ne șmeri Napoleon strevesti mi mai multă ne bătrănelă, dar făr'a îl skimba. Cândă konspira tată-meș, nu o făcea pentru imperatoră, ci în kontra Burbonilor; kăci tată-meș avea astă lăkră de șpaimă într'inskă că nu kombătea nici o dată pentru ștonie ce nu se putea realiza, ci pentru lăkrăi pătințioase, mi că aplica la reșita acestoră lăkrăi pătințioase teoriile cele șpăimintătoare ale lui Montagne, adică de a nu se da în lăkră dinaintea nici șnă mizlokă.

— Ei bine! zise Monte-Cristo, vezi dămneata, tokmaș asta kă șă fi. D. Noirtier mi D. d'Epinau se vorș fi intilnită ne terimășă politice. D. generală d'Epinau, de mi servise șă Napoleon, n'a păstră în fândăș inimeș simțimente regaliste, mi nu ă totă acela-șă kare șă asasinată într'o seară cândă eșea dintr'șnă klășă napoleoniană, unde fșese atrășă că șperanță de a afla într'inskă șnă frate?

Villefort privi ne kontele măi că șpaimă.

— Mă învelă oare? zise Monte-Cristo.

— Ba nu, domnșle, zise doamna de Villefort, din kontra, ă kiară ama; mi tokmaș pentru cea ce zici, mi

pentru ca să văz o dată stinsă o gră bătănie, D. de Villefort avăsese idea a face să se izbească doi koni ai cărora prinși se zăiseră.

— Ideă sublimă! zise Monte-Cristo, ideă plină de karitate și ne kare lumea se kăvenea s'o anlasde. Într' adevăr, frumosă era să văz cineva ne damicela Noirtier de Villefort nămindă-se doamna Franz d'Epinau!

Villefort tresări și se zită la Monte-Cristo nar'k'ară fi vrătă să citească în fândăși inimele sale kăpetăle kare dik-tase kăvintele cele săsese.

Dar kontele nă mi întreprânse sărisăle celă binevoitoră și stereotinată ne bazele, și, astă dată inkă, kă toată pătânderea kăzătărei sale, prokșorăle reuelă nă vâză dinkolo de epidermă(*).

— Astă-felă, zămi Villefort, de mi è o nefericire mare pentru Valentina kă să nearză avăgia monșăle ei, nă kreșă kă toate ačestea kă D. d'Epinau să se dea în lăzri pentru astă perdere de bană; va vedea kă eș preșieskă poate mai măltă de kătă săma, eș kare i o sakrifikă dorinșe de a mi ține kăvintăle kătre dănsăle; eș va kalkăla kă Valentina è inavășită kă bănrile ce i voră remănea despre măș-sa, și kari sântă administrate de D. și doamna de San Méran, stremomi ei maternă, kari o izbeskă amindoă kă tinereșe.

— Și kari merită să îi izbească cineva și să îi îngrijească kăm a făkătă Valentina pentru D. Noirtier, zise doamna de Villefort; kătre ačestea voră veni la Parisă neste o lăpă celă măltă și Valentina, dăp'zăș asemene a-frontă, va fi skătită d'a se îngrona kăm a făkătă nîn' akăm lăngă D. Noirtier.

(*) Peșă ceă săvșiro de ne d'asăpă nelel omșăle săă a animaliloră.

Kontele askâlta kx komnîcere glaslî deskordantî alî ačestorî amorîri proprie atinse mi alî ačestorî interese strikate.

— Dar, mi se pare, zise Monte-Cristo dîsn'îñî mi-nîstî de tîcere, mi vî cerî ertare mai dinainte pentrx čeia če am sî sîñî, mi se pare kx daka D. Noirtier desmostenesče ne damîcela de Villefort, kare è kîlnabilî pentrx kx nî voiesče sî se mîrite k'îñî jîne ne alî kîrsia tatî îlî a sîrî, n'are ničî îñî kîvîntî a disgrajia ne astî skîm-nî Eduardî.

— Nî è aša, domnîle? strigî doamna de Villefort kx o îfokare če nî se nîtea deskrie; nî è aša kx asta è nedrentî, foarte nedrentî? Bietîlî Eduardî, mi elî è nepo-tîlî domnîlî Noirtier ka mi Valentina, mi kx toate ačestea, daka Valentina nî era sî iea ne D. Franz, D. Noirtier î arî fi îrsatî toatî starea sa; mi, înkî mi mai mîltî, kx Eduardî noartî nîmele familieî, čeia če n'arî onri ne Val-entina de a fi de trei orî mai înavîitî de kîlî elî, kiarî kîndî arî fi kx adevîratî desmostenî de moș-seș.

Dîne če se dete astî lovîtrî, kontele askîltî mi mai vorbi.

— Askîltî, zise Villefort, askîltî, domnîle konte, sî îčetîmî, te rogî, de a mai vorbi desne nisče bagatele de familie; da, este adevîratî, averea mea va mîri venî-tîlî neavîilorî, kari sîntî astî-zî adevîrajî avî. Da, lasî ne tatî-meș sî mî gîneaskî o speranțî lejitîmî, mi kiarî fîrî ničî îñî kîvîntî, dar eș voiș sîma ka îñî omî kx kanî, ka îñî omî de înimî. D. d'Épinay, kîrsia promisesem venîlî ačestei sîme, îlî va priimi, kiarî de m'awî lînsî eș de čele mai de neapîratî trebîngî.

— Kx toate ačestea, zise doamna de Villefort, in-torkîndî-se la sîngîra îdeș kare mîrmîra neînetîlî î lîn-

dălă inimei sale, poate ară fi mai bine să scrie cineva a-
ceastă întimplare scris domnului d'Épinay, mi să mi înapoe-
ze singură kvintă dată.

— O! asta ară fi o nefericire mare! zise Ville-
fort.

— O nefericire mare? întrebă Monte-Cristo.

— Fără îndoială, șrma Villefort alinându-se; o k-
ștorie strikată, kiară pentru kvinte de bani, arănkă o des-
favoare asăra fetei; pe șrma nische vorbe kari se respun-
diseră mai de multă mi pe kari vream să le fakă să se șite
ară renasce eară. Dar nă, n'are să fiă nimikă, D. d'Épinay,
daka è omă onestă, se va vedea mi mai multă legată de
kvintă seă prin desmostenirea Valentinei dekătă mai 'nain-
te, altă-felă ară șrma nămai kă skonă d'a se înavăgi, čeia
če nă è kă nenștină.

— Șnt de părearea domnului de Villefort, zise Mon-
te-Cristo ajintându-mi kvășăra asăra doamnei de Villefort;
mi daka eram mai amikă, kă dănsă kă să potă a i da o
înășășă, ilă așă îndemna, fiindă-kă D. d'Épinay are să
vîș, čelă pșină dăne kăm am așășă, a nodă legășăra asta
așă de tare, inkătă să nă se poată desnoda; așă îmbrășă
k'ășă kvintă o partidă a kvăria eșire să fiă așă de ono-
rabilă pentru D. Villefort.

Acestă din șrma se skășă, transportată de o bășărie
învederată, pe kvindă nevastă-sa îngălbenea șoră.

— Bine! zise elă, eată če čeream mi eă, mi m'ășă
măndri kă părearea șăă omă kă dămneata, zise elă întin-
zindă măna kvăre Monte-Cristo. Așă dară, priveaskă toată
lămea ači čeia če s'a întimplată așă kă fără ničī o valoare;
nă s'a skimbată nimikă din proiectele noastre.

— Domnule, zise kontele, lămea, or kvășă de nedrea-
ptă să fiă, te asigășă kă ăă va mășămi pentru otrăirea dă-

mitale; amicii dămitale voră fi mândri pentru aceasta, și D. d'Épinay, kiară de ară lăa pe damicela de Villefort făr stare, ceia ce nă s'ară nătea, va fi încântată d'a intra într'o familie unde știe cineva să se redice nănă la înălțimea ș-noră asemenea sakrifichie șpre a și ține kăvintă și a și împlini datoria.

Zikândă aceste vorbe, kontele se skălase și se pregătise să plece.

— Ne părăsesc, domnșle konte? zise doamna de Villefort.

— Șant nevoit, doamnă, veneam nămaș ka să v'adăkă a minte promiterea ce mi aș dat'o pentru șambă.

— Și ă teamă să n'o șitămă?

— Esti urea bșnă, doamnă; dar D. de Villefort are șne-oră okșnăși așă de grave și așă de șrșinte . . .

— Bărbat-meș și a dată kăvintă, domnșle, zise doamna de Villefort; ai văzătă șingăș kă și ilă ține kiară kândă are să neară, kă ată și maș mlă kândă are să kăștițe.

— Și, întrebă Villefort, adănarea se va face în kasa dămitale dela Câmpiele-Elisee?

— Ba nă, zise Monte-Cristo, și ceia ce va împlia kă maș mlăș merită devotamentă și dămneavoastă: se face la kampană.

— La kampană?

— Da.

— Și în ce lokă? Îngă Parisă, nă ă așă?

— La porțile Parisului, o jămătă de legă dela barieră, la Auteuil.

— La Auteuil! strigă Villefort. Ax! este adăvrată, doamna miă șnăș kă lokșiaș la Auteuil, fiindă-kă în

kasa dămitale a fostă transportată. Ți în kare parte dela Auteuil?

— Strada Fontânei!

— Strada Fontânei ărmă Villefort k'ăni glasă inekată, mi la ce numără?

— La numără 28.

— Dar! strigă Villefort, dămneata estă nrin ărmare kare ai kămpărată kasa domnăi de San-Meran?

— A domnăi de San-Meran? întrebă Monte-Cristo. Astă kasă era dară a domnăi de San-Meran?

— Da, respăse doamna de Villefort, mi krezi ăni lăkră, domnăle konte?

— Ce lăkră?

— Ți pare frămoasă astă kasă, nă ă așa?

— De minăne.

— Ei bine! bărbată-meă n'a vrătă niči o dată să șează într'insa.

— Ox! zise Monte-Cristo, într'adevără, domnăle, asta ă o prejădekată kare nă mi întră în kană.

— Nă mi plăce la Auteuil, domnăle, respăse prokărorăi reșelăi făkindă-mi silință.

— Dar șneră kă nă voiă fi așa de nefericită, zise kă neastămpără Monte-Cristo, nentă ka ačeastă antinată să mă linșeaskă de ferăirea de a te priimi?

— Nă, domnăle konte... așa krezi mi ă... fiți inkredințată kă voiă face totă ce voiă nătea, îngăni Villefort.

— Ox! respăse Monte-Cristo, nă priimeskă skăse. Șămbătă, la șease ore, v'astentă, mi, daka nă veți veni, voiă krede, ce știă? kă este poate într' ačeastă kasă nelokăită de doă-zeci de ani vre o tradițione lăgăbră, vre o lețendă șăpărată.

— Voiș veni, domnule konte, zise kx vioiçizne Villefort.

— Mxlysmeskx, zise Monte-Cristo. Akxm katx sx mi dauï voiș a mx dxce.

— Într'adevnxř, ne spxsesemi kx eraï nevoiř sx ne lașuï, domnule konte, zise doamna de Villefort, mi eraï aproape, mi se pare, a ne spxne mi xnde te dxceaï kxndř te ai întreprntř ka sx treci la o altx ideș.

— Într'adevnxř, doamnș, zise Monte-Cristo, nx sçiř dak'awi kxteza sx vx spxiř xnde mx dxkř.

— Pentrx ce nx? spxne-ne.

— Mx dxkř, ka xniř adevnxřatř gxrł-kaskł ce sxt, sx viziteř xniř lskrx kare m'a fłkxtř adese a visa ore întreprı.

— Kare lskrx?

— Xniř telegrafř. Pre leșea mea! atxř mai reș daka mi a skxnatř astx vorbx.

— Xniř telegrafř! întrebș doamna de Villefort.

— Eï! Dxmnezeșlř meș, da, xniř telegrafř. Am vx-zxtř kxte o datx la marșinea dxmxiș ne o movił, într'oz frxmoasx, înțlyxndx-se ačeste braxe negre mi îndoioase ka nișce labe ale xniș koleonteră(*) mxreçř, mi niçi o datx, vx jxřř, nx mi s'a întimplatř sx priveskř kx sțnșe reșe kxndř kxçetam kx ačeste semne bizare, desnikxndř aerșlř kx skxmptate, mi dxkîndř la trei sște lege voinșa nekxnoskxtș a xniș omř meziîndř înaptea xnei mese la xniř omř meziîndř la kxntxișlř liniiei înaptea xnei alte mese, se desemna ne norșlř çelș çenxșiiș saș ne azxrlř çerșlři prin singxra nștere a voinșei ačestxi kanș a tołș nștinte: a-

(*) Inșektș kx natrx arino, din kari çele dozș de sșș, țari ka kornșlř, akoners no çele dozș de jos.

țançı kredeam în silfi, în gnome, în psterile askunse, mi ri-deam. Așa dar, niçı o dat, nș mi venise doringa de a vedea d'anroane ačeste insekte mari kș vintrele albe, kș la-bele negre mi makre, kșçı mș temeam sș n'afș sșb arine-le lorș de peatrș mikșlș ęeniș omeneskș, prea îngľmfatș, prea pedantș, prea îndesatș kș sçiingș, kș kabalș mi kș vrș-jitorię. Dar eatș kș într'o frșmoasș dimineauș am aflatș kș miskștorșlș fiș-kșrși telegrafș era șnș bietș pșkștosș de imniegatș kș o miș doș sște françı ne anș, okșpatș toatș zisa a privi nș nșmaı ęerșlș ka astronomșlș, nș ana ka nes-karșlș, nș kșmpia ka șnș kanș frșrș kreerı, ęi insekta kș vintrele albe, kș labelle negre, ne korespondintele seș, kare se afș la vre o patrș saș ęinçı lege deunte de dınsșlș. Atșnçı am simșitș o doringș kșrioasș de a vedea d'anroane astș krisal.đz vieșșitoare mi a sta faș la komedia ne ka-re o đș din fșndșlș gșoacheı sale ęesteı alte krisalide trș-gindș kște-va kanete de aș șnele đșne altele.

— Și te đșçı akolo?

— Mș đșkș.

— La kare telegrafș? Ȧalș ministerișlș interiorș, Ȧalș Observatorișlș!

— Ox! ba nș, așı afla akolo nișe oameni kari arș vrea sș mș nevoiaskș sș ingelegș lșkrșri ęe nș voiș sș le sçiș, mi kari mi arș esulika, frșrș voia mea, șnș misterș ne-kare nș ilș kșnoskș niçı ei. Așı! voiș sș pșstrezș inkș ilșsișnile ęe le am asșnra insektelorș; destșlș k'am perdștș ne ačelea ęe le aveam desne oameni. Nș mș voiș đșęe darș niçı la telegrafșlș ministerișlș interiorș, niçı la telegrafșlș Observatorișlș. Mș đșkș la telegrafșlș din kșmpiș, ka s'afș akolo ne omșlș ęelș kșratș imnetritș în țrnșlș seș.

— Esti șnș singlarș domnș mare, zise Villefort.

— Kare liniș mș inveęi a stșdia?

— Dar kare è mai okupatъ în minxţxlş aqesta.

— Bine! atxnyĭ, linia Spaniei?

— Tokmaĭ! vreĭ o skrisoare a ministrxlşĭ ka sĭ faqĭ sĭ qĭ se esnlyqe...

— Ba nъ, zise Monte-Cristo fiindş-kъ qĭ zikş, din kontra, kъ nъ voiş sĭ îngelegş nimikş. Din minxţxlş kъndş voiş îngeleqe qeva, nъ va mai fi telegrafş, va fi nъmai xnyş semnş alş domnxlşĭ Duchâtel saş alş domnxlşĭ de Montalivet transmisş p̄fektxlşĭ din Bayonna şĭ strevestitş în doxъ vorbe greqe: *τηλε γράφειν*. Asta è fiara kъ labele negre şĭ vorba sp̄im̄inlytoare pe kare voiş s'ò p̄strezyş în toatъ kъqъqĭa eĭ şĭ în toatъ venerarea mea.

— Dъ-te darъ, kъqĭ peste doxъ ore va fi noante, şĭ nъ veĭ vedea nimikş.

— Draqe! tъ speriaqĭ! kare è qelş mai aproape?

— Pe kalea Bayonneĭ.

— Da, sĭ lъsъmş kalea Bayonneĭ.

— E qelş dela Châtillon.

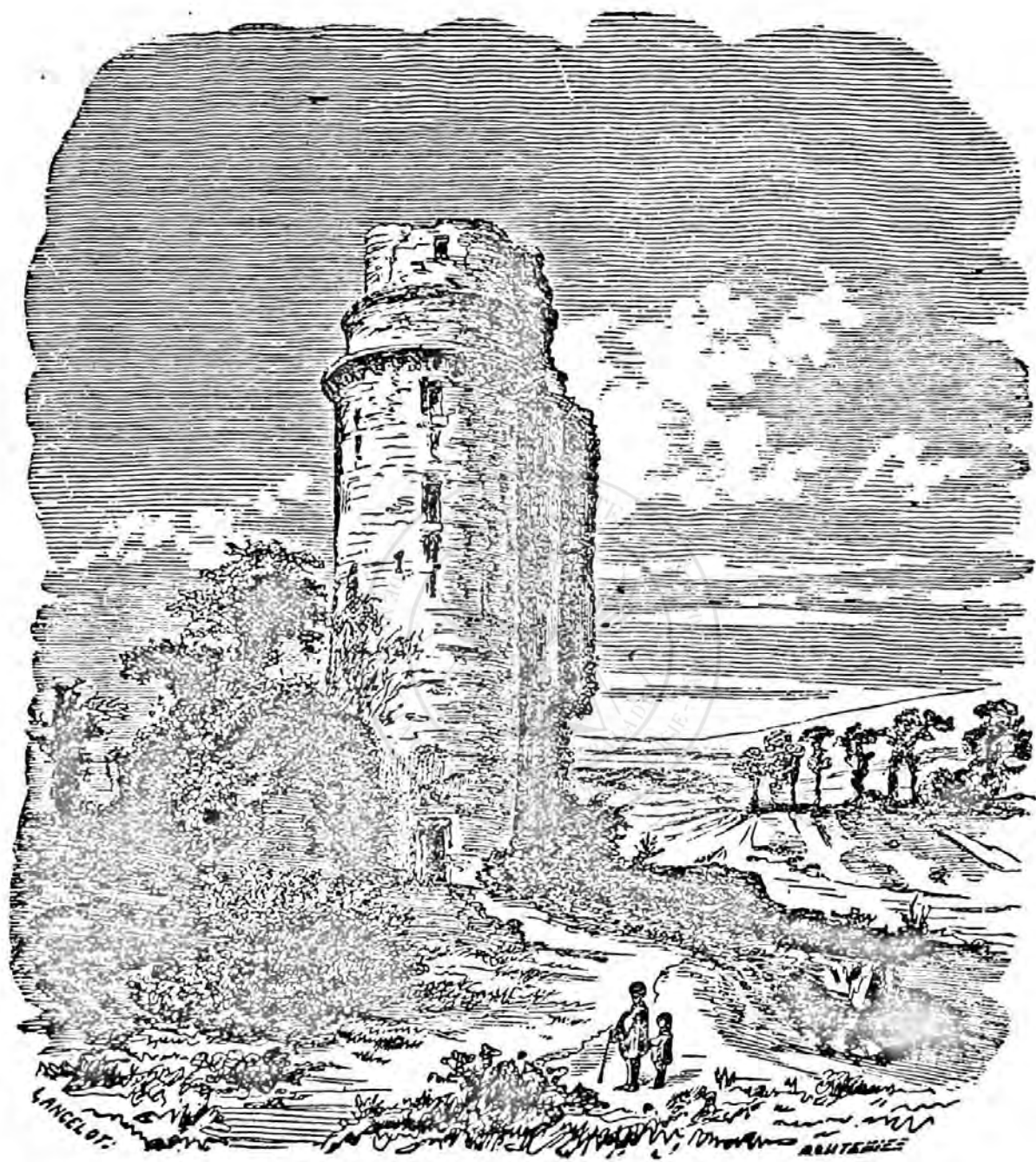
— Şĭ dъne eĭş?

— Qelş dela t̄rnxlş de Montlhéry, mi se pare.

— Mъlysmeskş, la revedere! sъmbъtъ, vъ voiş spъ-ne impresiynile mele.

La noartъ, kontele se aflъ kъ qeĭ doĭ notari kari desmostenisery pe Valentina, şĭ kari se retrъqea înkъntaqĭ pentrъ kъ aş fъkştş xnyş aktş kare neapъratş era sĭ le fakъ onoare.

Turnul dela Montlhéry.

CAPITULU LXI.

**Medlocul de a scâpa unu grădinaru de gliri*
quari i mânincă persicele.**

Nu într'aceia-mi seară, cum zisese, ci a doua zi diminea, kontele de Monte-Cristo emi pe bariera Infernului, la kalea dela Orléans, trece prin satul de Linas și se opri la telegraf, care, totmai în mințelă cândă trecea kontele, punea în mișcare lanțele sale brațe descurtate, și ajunse la țărâș de Montlhéry, care se află, cum e știut, pe punctul cel mai înalt al câmpiei ce se numește astă-fel.

La poalele dealului, kontele se dete jos, și învenșă se ține muntele pe o potecă de cărări, lată de ontă-sprezece metri.

Cândă ajunse în vârf, se află onț de un gard pe care fructele verzi umaseră florilor rose și albe.

Monte-Cristo căută poarta ogrădei celei mici, și nu întăzi d'ă o afla.

Astă poartă era o graț mică de lemn, care se întorcea pe niște pini de ricit și se înkidea k'ună kă și k' o sfoară.

Într'un mințelă, kontele învâșă acestă mekanism și poarta se deskise.

Kontele s'află atunți într'o grădiniță lângă de doș-zeci picioare și lată de doș-sprezece, mărșinită pe de o

* Un animal mică care seamă cu șoarecele; are coada fcoasă și doarme toată carna.

parte de gardul în care era încadrat makina învenioasă pe care amă descriso sãb nãmele de poartã, mi pe de alta de tãrnãlã celã vekilã încinsã de ederã, mi semnãtã peste totã kã viorele galbene mi kã mikshãnele.

Vãzîndã-lã çineva așã de sbîrçilã mi înfloritã ka o bñnikã ai kãria nepoçei vinã sã i ðreze serbãtoarea, n'arã fi nãstãtã zice kã arã fi în stare sã snãitã mãlte drama snãimîntãtoare daka mãi alãtãra mi glasulã pe lingã ðrekile ameninçãtoare pe kari ðnã proverbã vekilã le dã zidãrilorã.

Ka sã strebatã çineva așã grãdinã, kãta sã ðrmeze o aleiã asternãtã kã petrișã roșã, mãrçunitã kã merimorã grosã, bãtãrã de mãi mãlçii anã, dar ale kãria tonãri arã fi înveselitã okisilã lã Delacroix, modernãlã nostrã Rubens.

Așã aleiã avea forma ðnã 8, mi se învîrtea așã-felã încãtã fãcea grãdina, care era de doãzã-zeci niçioare, sã fiã o preimblare de șeai-zeci.

Niçi o datã Flora, zea riziãtoare mi freskã a bñnilorã grãdinariã latinã nã fãsesse onoratã de ðnã kãlã așã de mi-nçiosã mi așã de kãratã ka açela çe i se fãcea într'aceã grãdiniçã.

Într'adevãrã, din doãzã-zeci rosariã kari komponãnea parterãlã, niçi o foaiã n'avea ðrma ðnei mãskãliçe, niçi ðnã semnã de pãriçeã kari strikã rozîndã ulantele çe kreskã pe ðnã terimã ðmedã nã se vedea pe viçã çea mikã.

Kã toate açesteã ðmiditatea nã linsea grãdinei açesteia: pãmîntãlã negrã ka fãnuçinea, frãnzetãlã celã opãçitã alã arbãrilorã, areta destãlã açeasta; kãtre açesteã ðmiditatea fãntãitã s'arã fi întrebãngãtã îndatã în lokãlã ðmiditãçii nãtãrale, mãlçumitã nãtineiã care era plinã de anã stãtãtoare mi se afla nãsã în nãmîntã la ðnã ðngiã alã grãdinei, mi în care stagiona, pe o întindere verde, o broaskã mi o broa-

skъ rîioasъ kari, prin nekompatibilitatea zmorilorъ, fьrъ in-
doialъ, sta mercъ snate la snate, în cele doxъ pьnkte onse
ale черкьlxi.

Pe ling' acestea, niçi znxъ firъ de earbъ în alee, niçi
znxъ vьbstarъ parasitъ în rъsoare.

O stьpinъ taiъ mi kьrъyъ kь mai pьyinъ îngrijire
indriwaimiele, snorimele mi rododendrii din glastrele ei de
porcelanъ de kьtъ stьpinьlъ chelъ nevъzxtъ alъ grъdiniiei.

Monte-Cristo se onri dъne че reinkise noarta legъ-
dъ sfoara de kьiъ, mi îmbrъyиwъ toatъ proprietatea kь kьx-
tьtьra lxi.

— Se vede, zise elъ, kь omьlъ dela telegrafъ are
grъdinari kь anьlъ, saъ kь se okьnъ kь natimъ de agri-
kьltьrъ.

De o datъ se lovi de чеva kare era askьnsъ dъn' o
roabъ inkьrkatъ de frъnze.

Achestъ чеva se skьlъ în sьs skoyîndъ znxъ strigьlъ
kare areta mirarea sa, mi Monte-Cristo se allъ în faya z-
nxi omъ de vr' o чинчъ-zechъ de anî kare kьleуea fraуi mi le
pъnea pe frъnze de vьyъ.

Era doxъ-snre-zече frъnze de vьyъ mi mьi atьlea
fraуi.

Bъnlъ omъ, skьlъndъ-se, era aproaue sъ mi lase
fraуile, frъnzele mi talerьlъ sъ i kazъ din mьrъ.

— Цi fachi rekolta, domnule? zise Monte-Cristo sь-
rizîndъ.

— Eartъ-mъ, domnule, respъnse bъnlъ omъ pьnîndъ
mъna ne kьchislъ, nъ sьnt kolo sьs, este adevъratъ, dar tok-
mai akьm am venitъ în grъdinъ.

— Nъ voiъ sъ te sьpъrъ întrъ nimikъ, amikьlъ meъ,
zise kontele, kьleуe-цi fraуile, daka kьm-va mai ai de
kьlesъ.

— Mai am înkъ zече, zise omъlъ, kъчi eatъ знъ-
spre-zече, ши aveam doхъ-zечi ши зна, чинчi mai mълtъ de
kъtъ în anъlъ trekъtъ. Dar нъ è de mirare, primъvara a
fostъ kълдъroasъ estъ-timнъ, ши totъ че treбъe fragilorъ, dom-
nъle, è kълдъra. Eatъ nentъ че, în lokъ de шеaï-spre-zече
че am avъtъ în anъlъ trekъtъ, am estъ-timнъ, vezl, знъ-spre-
zече kъlese, doхъ-spre-zече, trei-spre-zече, natъ-spre-zече,
чинчi-spre-zече, шеaï-spre-zече, шеante-spre-zече, ontъ-spre-
zече. Oх! Dъmnezevlъ meъ! ши linseskъ doхъ, nîntъ erî era,
domnъle, sъnt sigъrъ kъ era, le am нъmeratъ. Katъ sъ mi
le fi stersъ fiislъ mameï Simon; îlъ am vълzъtъ азi dimineaцъ,
se totъ înfъшъra n' aчi. Ax! diavolъlъ de бziatъ, sъ fsre dintr'o
grъdinъ! dar нъ sчie нде are s'ajъngъ kъ asemeni fante?

— Într' adevъrъ, zise Monte-Cristo, è kam reъ, dar
katъ sъ erцi jъneцi o grewealъ ши o lъkomîb.

— Fъrъ îndoialъ, zise grъdinarъlъ; kъ toate aчestea
totъ è o fantъ xpîт. Dar, înkъ o datъ, eartъ-mъ, domnъle,
poate kъ fakъ ne знъ kanъ s'astente astъ-felъ?

Ши întreba kъ o kълъtъrъ plinъ de temere ne kon-
tele ши ne хaina sa albastrъ.

— Нъ te îngrijî, amikъlъ meъ, zise kontele kъ aчelъ
sъrisъ ne kare îlъ fъчea dъne voitъi aua de спъimîntъtorъ
ши aua de binevoitorъ, ши kare, astъ datъ, esprima бна
voинъ, нъ sъnt знъ kanъ kare vine a te inspekta, dar знъ
simnъ kълъtorъ ne kare îlъ adъчe kъriositatea ши kare îчe-
ne kiarъ a se mъstra de visita sa vълzîndъ kъ te faye sъ цi
perzî timнъlъ.

— Oх! timнъlъ нъ mî è skъmnъ, resuъnse бнъlъ
omъ k'знъ sъrisъ melankolikъ. Kъ toate aчestea è timнъlъ
гъvernъlъ, ши нъ s'arъ kъveni sъ îlъ perzъ; dar priimisem
semnъlъlъ kare mî anънъa kъ нъteam sъ rълъlъ o orъ (ши

arșnkă okii ne xny kadranș solarș, kăyī se afla din toate în grădina țarnălxī dela Montlhéry, kiarș mi xny kadranș solarș), mi, prekșm vezī, maī aveam inkă zeye minște ina-
ntea mea, pe xrmț frașile mele era koante, mi daka maī lșsam sț treakă o zi... Apoi, ai krede, domnșle, kă mi le mțninkă gliriī?

— Nș, pre lecea mea, n'auī fi krext'o, respense kă gravitate Monte-Cristo; gliriī sșntș o vecințate xritș, domnșle, pentrx kă la noi nș este obiceiș sț se mțnince kă mere kșm fșcea Romaniī.

— Ax! ū mțnka Romaniī? zise grădinarșlș, mțnka gliriī?

— Am ȳitilș așeasta în Petrone, zise kontele.

— Adevțratș? Dar nș poate fi șeva bșnș, or șe arș zice șineva: — grasș ka xny glirș. Și nș è de mi-
rare, domnșle, daka gliriī sșntș grașī, fiindș-kă dormș kțłș è zisa de mare, mi se skoalț nșmaī ka sț ronșoiț toatș noantea. Eatș, akșm xny anș, aveam patrș kaise; mi aș stersș șna. Aveam o persikă rouiț d'ale golașe, șna singșrș, adevțratș kă è o noamț rarș; eī bine! domnșle, mi aș mțnkat'o pe jșmțtate, parșea kare era despre zidș; o persikă minșnatș de nș se nștea maī bșnș. Nișī o datș n'am mțnkatș persikă kșm era așeia.

— Ai mțnkat'o? întrebș Monte-Cristo.

— Adikă jșmțtatea kare remșsese, pșiceni. Era aleasț, domnșle, dintre șele aleșe. Ax! ba kă sț zicī, n'arș fi ncbșni eī s'aleagț șe è maī reș! xnde s'a skrisș fiilș ma-
meī Simon, mi elș n'a alesș frașile kari era maī rele! Dar estș-timnș, xrmț ortalștorșlș, fiī linisșitș, nș mi se va maī întimula șna ka asta, kiarș d'auī șci kă voiș prevegia toatș noantea kșndș voiș vedea noamele kă înșenș a senșrgși.

Monte-Cristo vțzșse destșle kă okii lși.

Fiș-kare omș wi are natima kare ilș mșskș in fșn-dșlș inimeș, ka fiș-kare frșklș vermele seș; natima omșlș dela telegrafș, era ortikșlștra.

Înчепș sș kșleagș frșnzele de vișș kari askșndea чiorchinele de soare, wi kș асeasta kșstigș inima grșdinarșlș.

— Domnșlș venise ka sș vazș telegrafșlș? zise elș.

— Da, domnșle, daka kșm-va nș va fi onritș de regșlamente.

— Ox! nș è niçi de kșm onritș, zise grșdinarșlș, fiindș-kș nș è nimikș perikșlosș, ne kștș timnș nimine nș poate sçi çeia çe zичemș.

— Mi s'a zisș, intr'adevșrș, resnșnse kontele, kș fаçeçi nișçe semnale pe kari inși-vș nș le înçeleçeçi.

— Fșrș indoialș, domnșle, wi mai bine mi playe аша, zise omșlș dela telegrafș rizindș.

— De çe çi playe mai bine аша?

— Pentrș kș, astș-felș, n'am niçi o resnșndere. Sșnt o makinș, wi nimikș mai mșlș, wi, destșlș nșmai sș fakș çe am de fșkștș, nș mi se çere mai mșlș.

— Drave! zise Monte-Cristo in sine, kșzșl'am oare din intimnlare аșнра șnș omș kare sș n'aibș niçi o ambiçiune? Asta arș fi o neferiçire!

— Domnșle, zise grșdinarșlș arșnkșndș-wi okiș pe kadranslș solarș, çele zeye minște oșș sș treakș, mș in-torkș la postșlș meș. Dogeçi sș te șçi kș mine?

— Te șrmezș.

Monte-Cristo intrș, intr'adevșrș, in țarnșlș impșrçitș in trei planșri; çelș de jos konrindea kște-va instrșmente de aratș, prekșm arșei, greble, stronitori, rezimate de ne-rete; asta era toatș mobilarea.

Ală doilea era lokșingă ordinară saș ka sã zikș mai bine nontșrnã a fșnkjonarșlș.

Konrindea kãte-va șnelte de ale kasei, șnș natș, o maș, doșș skasne, o fontșnș de sigș, afarș de auestea kãte-va erbșrï șskate alirnate de tavanș, mi ne kari le rekșnoskș drentș mazșre miroșitoare mi fasole de Spania ale kșgora seminge le nștra bșnelș omș.

Elș skrisese nșmele fie-kșria ka ingrijirea șnșï maestș botanistș din Grșdina Plantelorș.

-- Măștș timnș trebșe nentșș stșdiarea telegrafiei, domșle ? întrebï Monte-Cristo.

-- Nș è atștș de lșngș stșdișlș kștș șșuranșmerariatșlș.*

— Și kștș è leafa ?

— O miș de franșï, domșle.

— Măș nimikș.

— Nș ; dar are șineva mi lokșingș, kșm vezï.

Monte-Cristo se șitș la kamerș.

— Șine șșie daka nș șine măștș la lokșingă lșï ! mșrmșrș elș.

Trekșrș l'alș treilea planș.

Auesta era kamera telegrafșlș.

Monte-Cristo se șitș l'achele doșș feare ka kare im-
piegatșlș fșșea sș joașe makina.

— È foarte interesantș, zise elș, dar netrekindș totș
astș-felș viaga katș sș mi se șraskș nșșinș ?

— Da, la inșenștș te kam ameșșșșe totș șitșndș-te
mercș, dar dșn'șnș anș saș doï se inșvașș șineva : ne șrmș
avemș orele noastre de resșșlș mi zilele noastre de voiș.

— Zile de voiș ?

* Timnșlș in kare șerveșșe șineva fșrș leafș uinș kșudș sș intre in nșmerșlș
șelorș șe priimeakș leafș.

- Da.
- Kari zile?
- Acelea în kari è чеащъ.
- Ax! aĩ drentate.
- Astea sântǎ zilele mele de serbъtoare; intr'aste zile mъ dař jos în grъdinъ, mi sъdeskǎ, taiř, nileskǎ, kъrъщǎ omizile; mi, k'ъnǎ kъvintǎ, trece timușlǎ.
- De kъtǎ timnǎ estĩ aчi?
- De zече anĩ, mi чinчĩ anĩ de sъnranъmerariatǎ, чinчĩ-sure-zече.
- Estĩ de...
- De чinчĩ-zечĩ mi чinчĩ de anĩ.
- Kъtǎ timnǎ de servichǎ мĩ trebъе ka sъ ieĩ pensisne?
- Ox! domъnъle, doзъ-zечĩ mi чinчĩ de anĩ.
- Mĩ kъtǎ pensisne veĩ priimi?
- O sъtǎ skъde.
- Biatǎ omenire! mъrmъrъ Monte-Cristo.
- Aĩ zisǎ, domъnъle.... întrebǎ imnegatslǎ.
- Zikǎ kъ è foarte interesantǎ.
- Че?
- Totǎ че мĩ areмĩ... Mĩ nъ inъeleмĩ nimikǎ din semnalele dъmitale?
- Nimikǎ.
- N'aĩ черkatǎ niчĩ o datǎ sъ inъeleмĩ?
- Niчĩ o datǎ; la че?
- Kъ toate аcъstea sântǎ semnale kari s'adreseazъ d'a drentslǎ la dъmneata.
- Fъrъ inđoialъ.
- Mĩ ne аcъlea le inъeleмĩ?
- Sъnt totǎ аcъlea-mĩ.
- Mĩ че sъnъnǎ?

— *Nimikš noš... ai o oră... săș ne mșine.*

— *Çe lăkră inoçintă este! zise kontele, dar zită-te, nș vezī ne korespondintele dămitale kș se nșne în miskare?*

— *Ax! este adevărată; mșlysmeskă, domnșle.*

— *Și çe çī sșne? è çeva ne kare ilă inçeleçī?*

— *Da; mș întreabș daka sșnt gata.*

— *Și i respșnzī?*

— *Printr'șnă semnă kare înșçinçeazș într'açela-șī timpă șī ne korespondintele meș din dreanta kș sșnt gata, ne kândă invitș mi ne korespondintele meș din stșnga șș șș gata șī elă.*

— *E foarte inçeniosă lăkră, zise kontele.*

— *Aī șș vezī, respșnșse kș mândriș bșnșlă omă, în çinçī minște are șș vorbeaskș.*

— *Am çinçī minște atșnçī, zise Monte-Cristo, niçī kș mī trebșe n'atșla timpă. Skșmnșlă meș domnă, zise elă, dș-mī voiș șș çī fakă o întrebare.*

— *Fș.*

— *Çī plaçe grădinșria?*

— *Kș patimș.*

— *Și ai fi fericită, în lokă d'a avea o teraçș de doxș-zeyī niçioaçe, s'aibī o grădinș de doxș uogoane?*

— *Domnșle, auī face din ele șnă paradisă pșmīnteskă.*

— *Kș o miș de françī trșesçī reș?*

— *Destălă de reș; dar totă trșeskă.*

— *Da, însș ai o grădinș tikșloasș.*

— *Ax! este adevărată, grădina nș è mare.*

— *Și inkș, așa kșm è, è plinș de glirī kari mș-nīnkș totă.*

— *Așta è o flaçelș.*

— *Ia sșne-mī, dak'ai avea neferivirea d'a çī întoar-*

ce kanzlă kândă korespondintele dămitale din dreapta s'ă s'ă imble?

— Nă ilă așî vedea.

— Atăncî, ce s'ară întîmna?

— Kă n'ashî pstea s'ă i renetă semnalele.

— Șî pe șrmă?

— S'ară întîmna kă, nerepetînd-le din neîngrijire, așî plătî o amendă.

— De kălă?

— De o s'ă s'ă franșî.

— A zעהa parte din venitlă dămitale; frămosă!

— Ax! zise înnegatlă.

— Asta ūî s'a întîmplată! zise Monte-Cristo.

— O dată, domnșle, o dată pe kândă altoiam șă ro-sariă.

— Bine. Akșm, daka ūî ară venî a skimba עהa din semnală s'ă a transmite altă?

— Atăncî, altă עהa, așî fi skosă ūî mî așî perde pensînea.

— De trei s'ă s'ă franșî?

— O s'ă s'ă skode, da, domnșle; așă dară înnegatlă kă nișî o dată n'ashî face șna ka asta.

— Nișî pentră עהî עהî-spre-zעה anî de leafa dămitale? S'ă vedemă, asta merită s'ă kșete עהeva, ce zîșî?

— Pentră עהî-spre-zעה mîi franșî!

— Da.

— Domnșle, mă sperîi.

— Ba!

— Domnșle, vreî s'ă mă עהșî?

— Tokmaî! עהî-spre-zעה mîi franșî, înnegatlă?

— Domnșle, lasă-mă s'ă priveskă pe korespondin-tele meă din dreapta!

- Din kontra, nã îiș privi mi privesce ačeastã.
- Ce lãkrã este asta?
- Ce felș! nã kãnosvi aste xãrtioare?
- Bilete de bankã!
- Patrãte; sãntș çinçi-snre-zече.
- Ши ale kãi sãntș?
- Ale dãmitale, daka vrei.
- Ale mele! strigã imniegatãlș inekãtãlș.
- Oх! Dãmnezãlș meș, da! ale dãmitale, çi zikș.
- Domnșle, eatã korespondintele meș din dreanta

kã imblã.

- Lasã-lș sã imble.
- Domnșle, m'ai amegitș, mi a sã plãteskș amenda.
- Astã te va kosta o sãtã françi; vezi bine kã ai tolș interesslș a mi lãa çinçi-snre-zече bilete de bankã.
- Domnșle, korespondintele din dreanta mi perde rãbdarea mi mi indoesce semnãlele.

— Lasã-lș sã faktã ce va voi, mi ica.

Kontele nãse paketslș in mãna imniegatãlșã.

— Akșm, zise elș, nã è destãlș: kã çinçi-snre-zече mi françi nã vei nãtea tãbi.

— Mi voiș avea lokãlș.

— Nã, ilș vei perde; kãçi ai sã fãçi șnș altș semnș de kãtș alș korespondintelã dãmitale.

— Oх! domnșle, ce mi propș?

— O sekãtãrã.

— Domnșle, afarã nãmaĩ de nã voiș fi silitș...

— Am intr'ãdevãrș a minte a te sili.

Și Monte-Cristo skoase din posșnarãi șnș altș paketș.

— Maĩ eatã inkã zече mi françi, zise elș; kã ce-le çinçi-snre-zече kari sãntș in posșnarãlș dãmitale, faktș

Monte-Cristo scose din posunarui o hărtiă pe quare era trei semne trase.

dozъ-zechi ши чинчи mi. Kъ чинчи mi franчи vei kъmpъra o kъsъchioargъ frъmъshikъ ши dozъ pogoane de пъmintъ; kъ chele alte dozъ-zechi de mi дi vei face знъ venitъ de o miъ franчи.

— O grъdinъ de dozъ pogoane?

— Ши знъ venitъ de o miъ franчи.

— Dъmnezevlъ meъ! Dъmnezevlъ meъ!

— Dar iea-le o datъ!

Ши Monte-Cristo пъse kъ sila chele zechе mi franчи in mъna impiegatъlъi.

— Че съ fakъ?

— Nimikъ kare съ fiъ аша greъ.

— Dar съ vedemъ.

— Съ reneti аceste semne. Monte-Cristo skoase din pozъnarъi o хъrtiъ ne kare era trei semne trase, nische нъmere, aretъndъ ordinea in kare kъta съ fiъ fъkste.

— N'ai mъltъ de fъkstъ, prekъm vezi.

— Da, insъ . . .

— Akъm sчиъ kъ vei avea persiche, ши chele alte.

Acheastъ vorbъ ilъ otъri.

Romъ de ferbinеalъ ши plinъ de sъdoare groasъ, bх-nlъ omъ esekstъ хnele dъne altele chele trei semne date de kontele, kъ foate sъimintъtoarele deslokъri ale korespondintelъi din dreapta, kare, ne inдеlegindъ nimikъ dintr'acheastъ skimbare, inчenea съ kreaзъ kъ omъlъ kъ persichele nebъnise.

Kъlъ pentъ korespondintele din stъnga, reneti kъ konschiingъ аchelea-ши semnale kari fъrъ priimite in-definitivъ la ministerislъ din intrъ.

— Akъm, eatъ-te inavъritъ, zise Monte-Cristo.

— Da, respъnse impiegatъlъ, dar kъ че preгъ!

— Askъltъ, amikъlъ meъ, zise Monte-Cristo, nъ voiъ s'aibi vr'o mъstrare de kъpetъ; krede-mъ, kъчи, дi jъrъ, n'ai

făcută reș nimăslă, mi ai servit proiectele lui Dămnezeș.
Împiegat-lă privea biletele de bankă, le pipăia, le
numera.

Era palidă, era roșu.

În cele din urmă intră repede în camera sa ca să
bea un pahar de apă.

Dar n'avea timp să ajungă pînă la fontană, mi leșin-
nă în mizloacă fasolei sale uscate.

Chinți minste în urmă, după ce a sosită năvela tele-
grafică la ministeriș, Debray zise să i păsă kaii la trăsăre,
mi alergă la Danglars.

— Bărbat-lă dămitale are bilete de împărțitare spa-
niolă? zise el baroanei?

— Așa kreză! are de vr'o mease milioane.

— Să le vînză kă or ce preeș va afla.

— Pentră ce?

— Pentră kă don Carlos a fșuită din Bourges mi
a intrată eară în Spania.

— Și de unde știi așeasta?

— Așzi akolo, zise Debray dăndă din șmeri, kăm
știi năvelele.

Baroana n'astentă să i o zikă de doză ori.

Alergă la bărbat-seș, kare alergă mi elă la așen-
tă seș de skimbă, mi i ordonă să vînză kă or ce preeș.

Kăndă văzăre kă D. Danglars vindea, fondșrile spa-
niolă skăzăre îndată.

Danglars perăș chinți ște miș franči, dar skăpă de
toate biletele lui.

Seara se çiti în *Messenger*:

Nveto telegrafika-

„Reșele don Carlos a skzpatš de prevegerea sšb kare se afla la Bourges, și a intratš earg in Spania pe frontiera Cataloniēi.

„Barcelona s'a reskzlatš in favoareaī.“

Toatš seara așeia, nš fš altš vorbš dekzš despre prevederea lšī Danglars, kare și vīndșse biletele, și despre fericierea așiotarșlšī, kare perdea nșmaī ținși sște mīi franși l'asemene intīmplare.

Șei țe și nșstraserš biletele saș kșmpzraserš pe ale lšī Danglars se priverš ka rșinașī și netrekszș o noapte foarte șritš.

Adoșa zi, se țiți in *Monitor* :

„Fzrș nișī șnș temeīș a anșnșatš erī *Messengerul* fșga lšī don Carlos și reskoala Barceloniēi.

„Reșele don Carlos n'a eșitš din Bourges, și Peninsula se bșkzrș de țeș mai mare linisșe.

„Șnș semnș telegrafikš, kare a fostš internretatš reș din kassa țeșei, a fșkzš sș se naskz astš reșșire.“

Fondșrile se șrkarš earg kš o șifrș īndoitš de așeia in kare kzșșserš.

Asta fșkš nentz Danglars o diferinșz de șnș milionš, atzłš in țeșia țe a perdștš kzłš mī in țeșia țe n'a kzștigatš.

— Bine! zise Monte-Cristo lšī Morrel, kare s'afla la dīnszłš in minștłš kzndš s'anșnșa ștrania īntoarșere a Bursei kare fșkzșse pe Danglars s'opazș; kš dozș-zeci mī

чинчі мії франчі ам фѣкѣтѣ о deskoperire ne kare aші fi nлѣ-
tit'o kѣ o sѣtѣ de mії.

— Че аї deskoperitѣ? întrebѣ Masimilian.

— Am deskoperitѣ mizlokslѣ d'a skѣna ne vñѣ grѣ-
dinarѣ de gliriї kari mѣninkѣ persichele.

CAPITULU LXII.

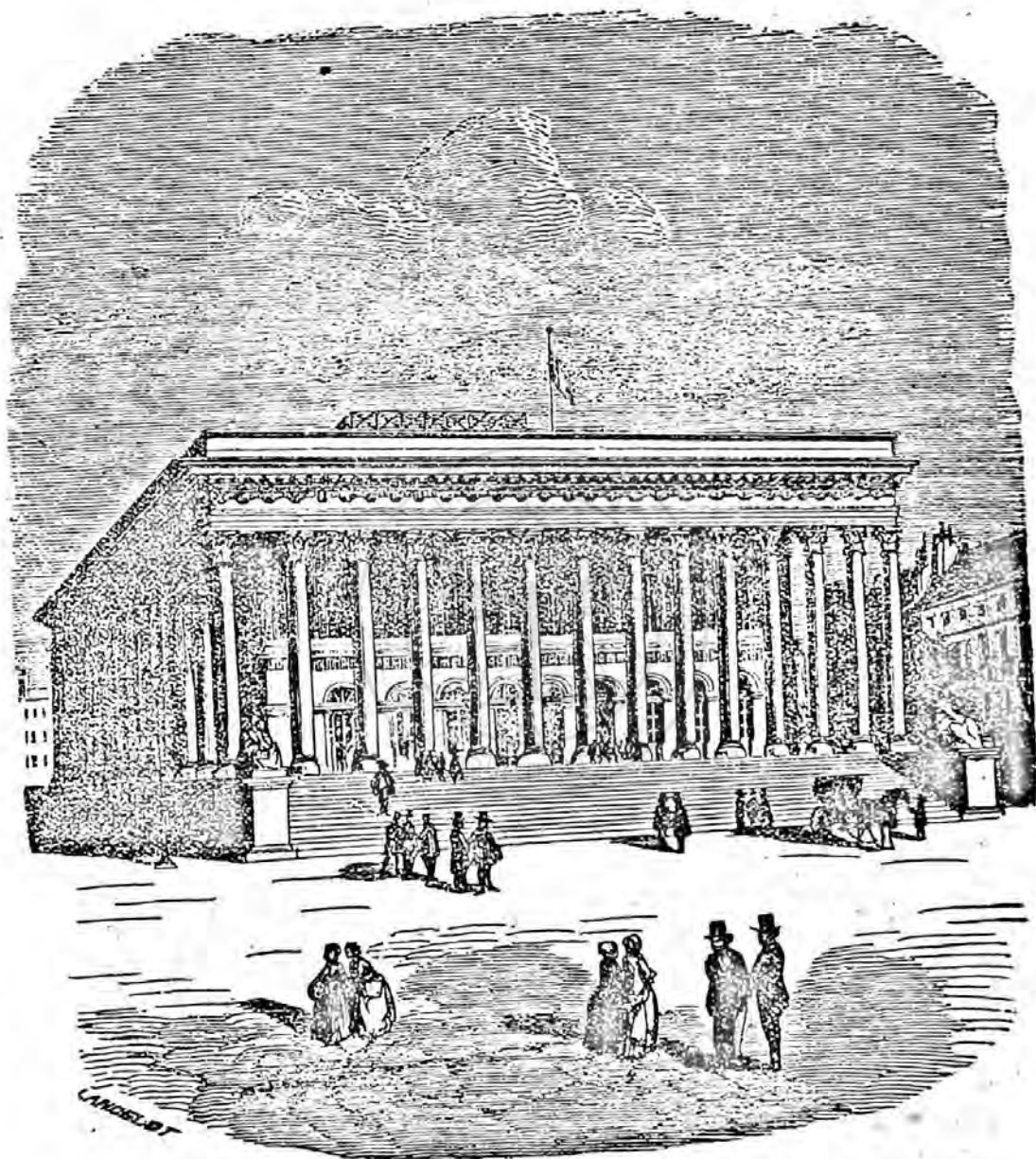
Fantasmeele.

La întia vedere, mi cherchetatѣ ne din afarѣ, kasa
dela Auteuil n'avea nimikѣ strelѣvitorѣ, nimikѣ din kѣte пѣ-
tea astenta чineva dela o lokѣingѣ destinatѣ mѣreуѣslї konte
de Monte-Cristo; dar simplitatea ѣinea de gѣstlѣ stѣninelї,
kare ordonase positivѣ ka sѣ nѣ se skimbe nimikѣ ne din
afarѣ, mi, snre a se konvinѣ de асeasta era de trebѣingѣ
a nrivi interiorlѣ.

Într' adevѣrѣ, abia se deskisese xua mi spektaklѣlѣ
se skimba.

D. Bertuccio se întrekѣse singѣrѣ pentrѣ gѣstlѣlѣ mo-
bilѣrїї mi izѣeala пѣnerїї în lѣkrare.

Преkѣm o dinioarѣ dѣchele d'Antin пѣsese sѣ doboare
într'o noante o aleїѣ de arѣsrї kare sѣпѣtra vederea lїї Lu-
dovicї XIV, asemene mi D. Bertuccio plѣntase în trei zile
o kѣrte kѣ totlѣlѣ goalѣ, mi nisѣe plonї frѣmowї, nisѣe siko-
morї veniїї kѣ mѣreѣele lorѣ rѣdѣчine, ѣmbrea faѣada prin-
чinalѣ a kaseї, înaintea kѣria, în lokѣ de petriѣe ne jѣmѣ-

Palatul Bursei.

tate askânse sâb earbъ, se întindea o erbiste, kare se păsese kiarъ în zisa aчеia, шi kare forma знъ tanetъ întinsъ знде lъcea înkъ ana kъ kare o xdaserъ.

Însъ ordinele venea dela konte; elъ singъръ detese lă Bertuccio знъ planъ kare areta нхмерълъ шi lokълъ arbъrilorъ kari trebsia sъ fiъ plъntayî, forma шi spayislъ erbistei kare era sъ fiъ псsъ în lokълъ netriшslăi.

Toate astea fъkserъ sъ пs se mai kноaskъ kasa, шi insъ-шi Bertuccio zичea kъ пs o mai rekъnosчеa, astъfelъ preкъm era înkadratъ în verdeaya ei.

Intendentълъ arъ mai fi doritъ înkъ sъ fakъ шi alte transformъrî grъdinei, dar kontele ilъ onrise pozitivъ d'a se atinđe de чеva dintr'însa.

Bertuccio se despъgъbi împlindъ kъ flori antikamerele, skъrile шi kъminele.

Чеia че areta îndemъnarea estremъ a intendentълăi шi profъnda sчиингъ a стъpnълăi, знълъ ka sъ serveaskъ, чelъ altъ ka sъ se serveaskъ, este kъ ачeastъ kasъ, kare era пъrъsitъ шi neloksitъ de дохъ-zeyi de anî, аша de întъnekoasъ шi аша de tristъ kiarъ în ajъnъ, plinъ de ачea odoare зrîtъ karea se пstea нхmi odoarea timулăi, priimise într'o zi, din preзпъ kъ aspektълъ vieđei, profъmele kari plъчea mai мълтъ стъpnълăi, шi ппнъ la gradълъ lъminei sale favorite; este kъ kontele, пstea s'aibъ, kъndъ sosea, kъrъile шi armele sale sâb мънъ, шi tabloърile sale преalese sâb vedere; în antikamere kъinii ale kъrora mîngierî i plъчea, naserile ale kъrora kъntичe le izbea, este kъ toatъ ачeastъ kasъ destentatъ din somnълъ ei чelъ lъngъ ka palatълъ Belei în пъdъrea adormitъ, vieđuia, kъnta, se desvolta, asemene kъ ачele kase ne kari le амъ izbitъ de мълтъ, шi în kari, kъndъ din neferичire le пъrъsimъ, lъsъmъ de voitъ o parte din sъfletълъ nostrъ.

Domesticii se dăceau și venea voișni într'această karte frumoașă.

Șnii adăkătorii de bškate, și șrkândă kă inlesnire skă-rile restărate din ajșnă, ka kăm ară fi lokșită totă d'azna într'această kasă, čeii alji kari împlăa șonșoanele, șnde trșșrele, nșmerotate și inkise, șemșna instalate de činčii-zęčii de anii, și grajdșrile șnde kaii la iesle resnșndea nenke-zindă rindășiloră kari le vorbea k'șnă respektă mășlă mai mare de kătă ačela kă kare vorbeskă mășlji domesticii stșni-niloră loră.

Biblioteca era dispșșă pe doză kornșri, de amindoză pșrgiile zidășii, și kornșndea anșoane la doză miș volșme.

O despșrgiire întreagă din astă bibliotekă era destinată pentrș romanele moderne, și ačela kare se vșzșse în ajșnă era și pșșă la lokășă lăi, stșndă kă ingșmfare în legșșra sa roșii dășrită.

De čea altă parte a kasei, kare se činea de bibliotekă, era șlorșgia, garnită de plante rare če resșrea din glastre mari ianșone, și în mizlokășă șlorșgiei, kare era totă de o dată o minșne pentrș vedere și mirosă, era șnă biliardă pe kare ilă ară fi kreztă čineva kă ilă aă lșsată čelă mășlă de o oră jăkștorii, če lșsaseră bilele șă doarmă pe tapetă.

O singșră kameră fșsese respektată de minșnatășă Bertuccio.

Înainte ačestei kamere kare se afla în șngiășă stșngă ală întiășlăi plană, șnde se șrka čineva pe o skară mare, și de șnde pștea eșii pe skara čea askșnșă, domesticii tre-čea kă kșriositate și Bertuccio kă șpaimă.

La činčii ore pșnktă, kontele sosi, șrmată de Ali, din ainte a kasei dela Auteuil.

Bertuccio astenta venirea lăi kă o nepače ameste-

katъ kъ neastîmpărğ; spera kъte-va komplimente, și totğ de o datъ se temea de vre o înkrentare de sîrînceanș.

Monte-Csisto deschise în karte, strebțt toatъ kasa și okoli grđdina, tăktğ și făr'a da țelğ mai mikğ semnğ de aprobare sağ de nemșlșmire.

De kătğ nșmai, kândğ intrğ în kamera de kălkare, țe se afla în partea opșt a kamerei înkise, întinse mșna kătre kătia șnei mobilioare de lemnğ de rosș, pe kare o lșase în întiia sa kăltoriș.

— Asta è bșrș, zise elğ, pentrș nșș mșnșșe.

— Într'adevărğ, Eschelindğ, respșuse Bertuccio rșnitğ, deskide, și vei afla mșnșșe.

În țele alte mobile, kotele mai aflș țeia țe kredea șș afle flakoane, țigare, șkșle.

— Bine! zise elğ.

Și D. Bertuccio se retrase kș șșletșlğ înkăntatğ, atătğ de mare, nșlinte și adevărătğ era înfșingș ațestș omğ neste totğ țe îlğ împresșra.

La mease ore nșnktğ, s'arzi tronotșlğ șnși kalğ înaîntea porții de intrare.

Ațesta era kanitanșlğ noștrș de șnaxii kare venea kălare pe *Medeah*.

Monte-Cristo îlğ astenta la șkarș, kș șrșșlğ pe bșze.

— Eatș-mș țelğ d'întiș venitğ, șșnt prea șigrğ, i zise Morrel; am făkt'o într'adinsğ ka șș te am șnğ minșlğ în disnoșigșnea mea înaîntea lșmii țelei alte. Iulia și Emanuel ți trimitğ prin mine o mișș de komplimente. Ax! dar șcii kș è de minșne ași? Ia șșșne-mi, kote, îngrișvorğ oamenii dșmitale de kălșlğ meș?

— Fii linisțitğ, șkșmnșlğ meș Masimilian, mi kșnoskș ei datoria.

— E vorba kă are trebziugă să fîz stersă. Kăndă ai sçi ce imbletă are! O adevărată trombă.

— Azi akolo! o kreză prea bine, ză kă de çinçi mii de françi zise Monte-Cristo kă tonă kă kare ară fi vorbită ză tată fiisli seă.

— Çi pare reă de ei? zise Morrel kă srisă seă çelă frankă.

— Mie! Dămnezeă să mă fereaskă! respånse kontele. Nă. Nămaî atşnçi mî ară fi pãrătă reă kăndă kăliă n' ară fi emiă bñă.

— È aua de bñă, skămuă meă konte, inkă D. Château-Renaud, omă çelă maî kănoskãtoră din Francia, mi D. Debray, kare inkalikă arabii ministeriăi, aleargă dşne mine în minăiă ačesta, mi sşntă pşuină depãtaçi kşm vezi, mi inkă sşntă îmboldiçi de kaîi baroanei Danglars kari aă treapăiă inkăiă notă fače mease lege ne oră.

— Atşnçi, te şrmează! întrebă Monte-Cristo.

— Eată, vezi-'i.

Înr' adevăă, kiară în minăiă ačela, o trşşră kă kaîi plini de şdoare mi alçi doî kaî de kălgriă çe abia mi trşcea şşletăiă sosiră înaintea grillei kasei, kare se deskise înaintea loră.

Îndată trşşra mi făkă çerkăiă mi veni să se onreaskă la skară, şrmată de doî kălgreçi.

Înr' ză minăiă, Debray se dete jos de pe kăi, mi ştă la şşioara trşşrei. Şi dete măna baroanei, kare, dşndă-se din trşşră, i făkă ză çestă nezrită de or çine altă afară de Monte-Cristo.

Dar kontele nă nerdea nimikă din vedere, mi înr' ačestă çestă vşză lşçindă ză mikă biletă albă totă aua de nezrită ka mi çestăiă, mi kare trekă kă o înlesnire kare areta îndem-

narea acesstei manopere din mîna doamnei Danglars într'a sekretarilor ministerei.

D_une femeia sa, deschise bankerilor palid_ par'k_ ar_ fi esuit_ din mormint_ mai mult_ de k_ dintr'o tr_.

Doamna Danglars ar_ o k_ o k_ re-
pede si cherchetoare pe kare n_ mai singur_ Monte-Cristo p_ -
t_ s'o in_ leag_, si k_ kare ea imbr_ k_ rtea, peristi-
l_ si fa_ada kasei; pe _rm_, oprind_ o mik_ miskare kare,
f_ indoiat_, s'ar_ fi trad_ pe fa_a ei k_ ar_ fi fost_
ertat_ fe_ sale a se p_ li, _rk_ skara zik_ l_ Morrel:

— Domn_ le, dak' ai fi din amicii mei, te am_ int_eba
daka _i e kal_ de v_ d_.

Morrel s_ r_ se par'k' ar_ fi f_ o str_ mb_ r_, si se
intoarse k_ tre Monte-Cristo, ka sure a il_ r_ ga s_ il_ sko_ _
din ink_ r_ k_ r_ a a_ asta.

Kontele il_ in_ lese.

— Ah! Doamn_, resp_ se el_, n_ r_ ce n_ se in-
drenteaz_ k_ tre mine ast_ int_ebare?

— K_ d_ mneata, domn_ le, zise b_ oana, c_ neva n' are
drent_ l_ s_ doreask_ nimik_, k_ _i e p_ ea sig_ r_ k_ va k_ -
p_ ta. A_ a dar_ k_ tre D. Morrel m' am_ indrentat_.

— Din nefericire, _rm_ kontele, s_ nt martor_ k_ D.
Morrel n_ si poate da kal_ l_, fiind_ -k_ n_ il_ eart_ ono-
rea s_ il_ lase din m_ n_.

— Si k_ m?

— S' a prins_ k_ va in_ _a pe *Medeah* in mese
l_ ni. In_ le_ i ak_ m, doamn_, k_, daka s' ar_ desf_ che de el_
in_ antea termin_ l_ ot_ r_ t_ de prinsoare, n_ n_ mai k_ il_ ar_
perde, dar_ ink_ ar_ p_ tea c_ neva s_ zik_ k_ m k_ s' a te-
m_ t_ ; si _n_ kanitan_ de snaxii, k_ ar_ sure a m_ l_ _mi ka-
p_ r_ i_ l_ _ k_ nei feme_ fr_ moase, c_ ia c_ e, d_ ne p_ r_ gea mea, e

unǎ lăkră din cele mai sakre din astă lume, nu poate lăsa să se fakă unǎ asemenea sgomotă.

— Vezî, doamnă... zise Morrel adresăndă lăi Monte-Cristo unǎ sârîsă rekunoskătoră.

— Mi se pare însă, zise Danglars k'unǎ tonă aspră, pe kare se ȕerka în-deshertă să îlă askănză k'unǎ sârîsă grosă, kă ai destăli asemeni kăi.

Doamna Danglars n'avea obiĕeislă a lăsa să treakă nisĕe asemeni atakărî făr'a respănde, ŕi kă toate aĕe-
stea, sune mirarea jăniloră, se făkă kă n'ăzi nimikă ŕi nu respănde.

Monte-Cristo sârîse l'ăĕeastă tăĕere, kare proba o ŕ-
milinĕă neobiĕînsită, ŕi aretă baroaneî doză glastre mari de por-
ĕelană de China, d'asăpra kărgora ŕernăia veĕetărî marine
de o mărime ŕi de unǎ lăkră astă-felă, înkătă nămai nată-
ra poate avea aĕeastă avăĕiă, astă măsă ŕi astă spiriă.

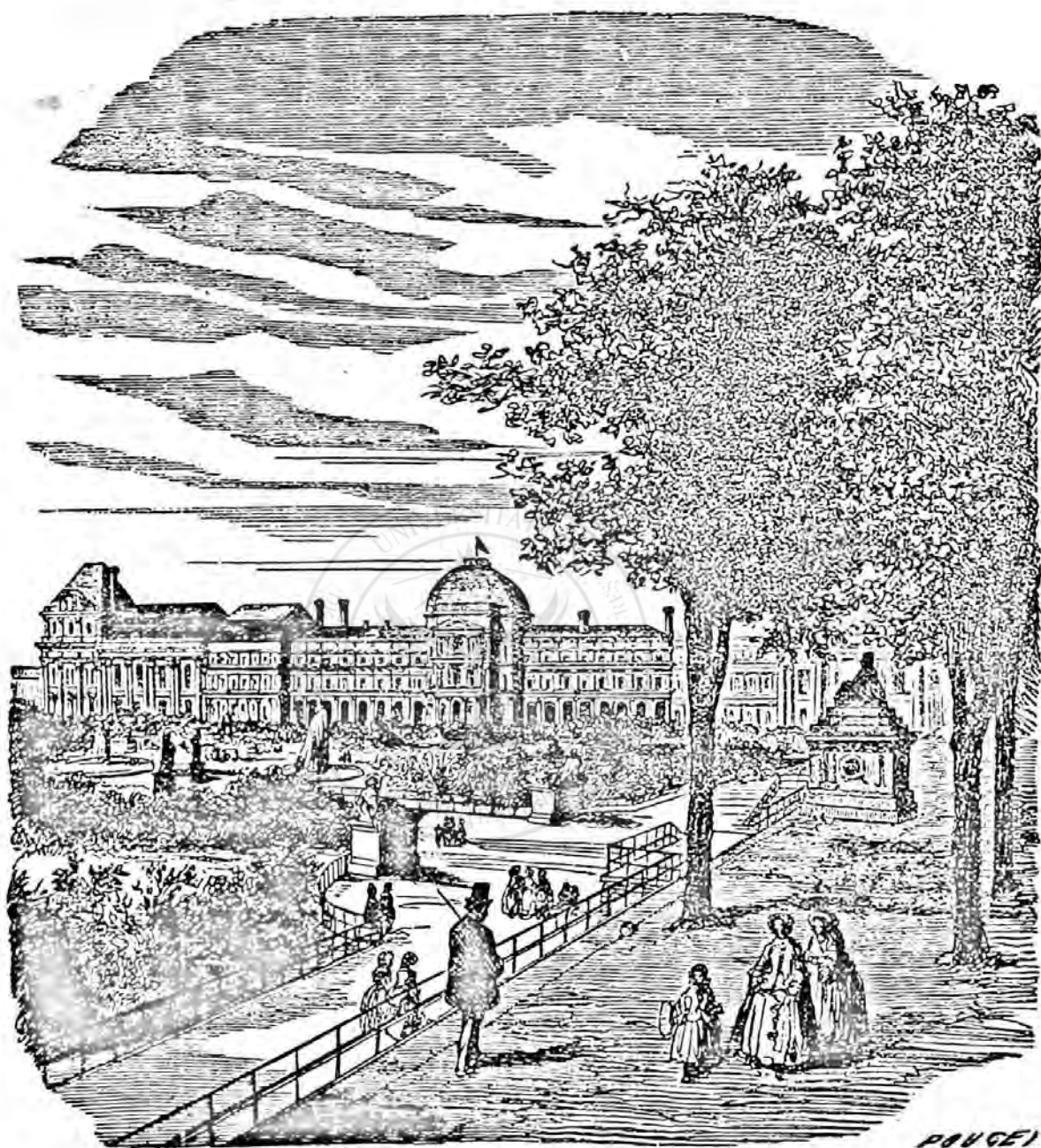
Baroana se minăna.

— Eî! dar ară nătea nănta ĕineva unǎ kastană din
grădina dela Tuilerîi într'însa! zise ea; dar kăm s'ăă nătătă
făĕe nisĕe asemeni enormităĕi?

— Ax! doamnă, zise Monte-Cristo, nu trebăe să ne
întrebî despre asta pe noi nisĕe făkătorî de statăete; asta è
o lăkrare din alĕi timpi, unǎ felă de lăkrare a ĕenieloră nă-
mîntălăi ŕi mărîi.

— Kăm asta? ŕi din ĕe epokă poate fi aĕeastă?

— Nu sĕiă; de kătă am aĕzită zikîndă kă unǎ im-
peratoră ală Chineî năsese să fakă unǎ kăntoră într'adînsă;
kă într'ăĕestă kăntoră, năsese să se arză doză-sune-zĕe
oale asemeni kă aĕeastă. Doză se sparsĕră de mălta kăl-
dără a fokălăi: cele alte zĕe le lăsară în făndă mărîi la o
afăndime de trei săte braĕe. Marea, kare sĕia ĕe i se ĕe-

Grădina Tuilierilor.

rea, arșnki ne ele lianele (*) sale, le toarse koralele, le înkrestî gъoacele; toate ačestea fьrъ ferte de doxъ sьte anî sьb afъndimile sale neașzite, kьčî o revolъxiune fьkъ ne imperatorъlș sь nearъ ne kьndș vrъ sь faktъ ačeastъ čerkare, Ńî lъsî nъmaî pročeslș verbalș kare konstata arderea, va-selorș Ńî nъnerea lorș în fъndlș mьrii. Dъne doxъ sьte anî se reaflî pročeslș verbalș, Ńî vrъrъ sь skoayъ vasele. Maî mълцî afъndъtorî(**) se dъserъ, kъ nisče makine fьkъte într' adinsș, întrъ deskonerirea ačestorș lșkrъrî în partea mьrii șnde fъseserъ arșnkate; dar din zče aflarъ nъmaî trei, čele alte fъseserъ sparte saș resinite de valъrî. Mî plakș aste vase, în fъndlș kьrora mî nșiș kьte o datъ în minte kъ nisče fiare informe, sьzîmintъtoare, misterioase Ńî asemenî kъ ačelea ne kari le vьdș nъmaî afъndъtorî, aș ađinatș kъ mirare kьștъra lorș čea reče Ńî nelъminoasъ, Ńî în kari aș dormiș mîi de nesčî kari s'askъndea în ele ka sь fьgъ de șrmъrîrea inemîčilorș lorș.

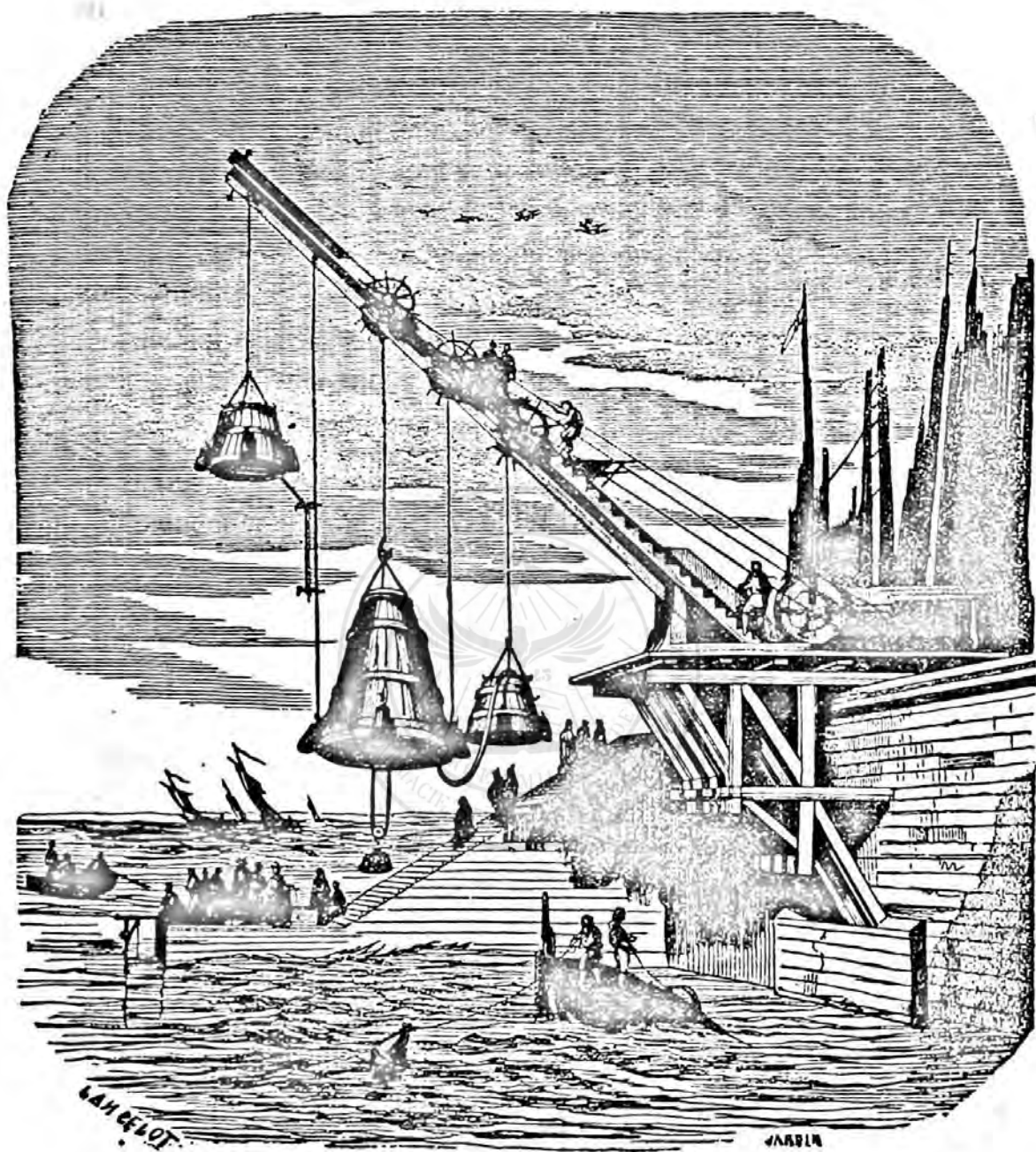
Într'astș timnș, Danglars, kare nъ nrea era amatorș de kъriositъцî, smълčea, șnele dъne altele, florile șnșî portokalș mьreуș; dъne če terminî kъ portokalșlș, s'adresъ la șnș sporișș, dar atъnčî sporișxlș, avîndș șnș karakterș maî neîndъnlekъčiosș dekъtș portokalșlș, îlș îngenъ frъmъmelș.

Atъnčî tresъrî, Ńî se frekъ ne okî par'kъ s'arș fi des-tentatș dъn'șnș vișș.

— Domnșle, i zise Monte-Cristo șrîzîndș, dъmnea-ta kare estî amatorș de tabloșrî Ńî kare aî nisče lșkrъrî așa de minșnate, nъ цî rekomandș ne ale mele. Kъ toate ačestea eatъ doî Hobbema, șnș Paul Potter, șnș Mieris, doî Gérard Dow, șnș Raphaël, șnș Van Dyck, șnș Zurbaran Ńî doî saș trei Murillo, kari meritъ sь цî se presinte.

(*) Plante de America.

(**) Aveia če se đt a fъndș ka sь nesčîaskъ mьrgъritari Ńî alte lșkrъrî.

Nise afundători se duseră, sub nise machine, qua să descopere locul mării unde fuseseră aruncate.

— Sții! zise Debray, eată ună Hobbema pe care îlă reknoșkă.

— Ax! într' adevărgă.

— Da, veniă a îlă pronșne Museului.

— Kare n'are niči ună, mi se pare? zise Monte-Cristo.

— Nă, mi kare, kă toate ačestea, a refăsată de a îlă kămpăra.

— Și pentră ce? întrebă Château-Renaud.

— Ce mai kană! pentră kă găvernăș nă è destăș de avășă,

— Ax! eartă-mă! zise Château-Renaud. Săntă ontă ani kă toate ačestea de kăndă avășă în toate zilele zikăndă-se asemeni lăkrășă, mi înkă nă potă a mă obiăniși kă ele.

— A să te obiănișesă, zise Debray.

— Nă kreșă, respăne Château-Renaud.

— D. maioră Bartholomeo Cavalcanti, D. viče-konte Andrea Cavalcanti, anăniă Baptistin.

Ună gleră negră de mătase eșită din măinele fabrikantășă, o barbă freskă, niče mătășă kărgante, okișă asigărată, o xaină de maioră ornată kă trei plăce mi kă ăină kășă, k'ună kăvintă ună kostășă perfektă de soldată vekăș, astă-felă s'aretă maiorășă Bartholomeo Cavalcanti, astă tănășă părinte pe kare îlă kănoasčemă.

Lingă dănsășă, înainta kă răsășă pe baze, viče-konte le Andrea Cavalcanti, astă fiăș respektășă pe kare îlă kănoasčemă asemene, mi kare părtă ună kostășă strelăvită de poă.

Kăte trei jăniă sta de vorbă împăreșă; privirile loră se învărtea dela tatășă la fiăș, mi se ouăă mai măltă timpă pe ačestă din șmă, pe kare îlă ăerătară kă deamăntășă.

— Cavalcanti! zise Debray.

— Frumosă năme, zise Morrel.

— Da, zise Château-Renaud, este adevărată, Italianii se nămeskă prea bine, dar se îmbrakă şrită.

— Esti un om şvrită, Château-Renaud, zise Debray, aste xaine şuntă foarte bine fıkste şi noxe de totă.

— Tokmaı asta   pentru kare   m str . Domni  acesta pare k  s'a  mbr kat  ast -z  pentru  nt ia oar .

— Cine şunt  domni  acestia?  ntreb  Danglars pe kontele de Monte-Cristo.

— Ai aşzit , Cavalcanti.

— Asta mă face să şv  n maı n mele lor , nimik  mai m lt .

— Ax! este adev rat , n  k nos i nobilimile noastre din Italia; cine zice Cavalcanti, zice ş n e de prin ine.

—  eva avere?  ntreb  Danglars.

— Fabuloas .

—  e fak  ei?

— Se  earek  s'o m n n e fără'a p tea s'o sko   la kale. Pe ling' ceasta a  kredite la d mneata, d ne k m m  a  şn ş  k nd  a  venit  s  mă vaz   ea alt  er .   am  nvitat   nr'adins  pentru d mneata.  i   voi  presinta.

— Dar mi se pare k  vorbesk  prea k rat  limba fran ez , zise Danglars.

— Fi l  a fost  kresk t   nr'un  kole i  din Meazazi, la Marsilia, sa  n nprej r , mi se pare.    ve  afla în  nt siasm .

— Despre  e?  ntreb  baroana.

— Despre Francese, doamn . Va să  ea o feme  din Paris .

— Frumos  idee are! zise Danglars d nd  din şmer .

Doamna Danglars se şit  la b rbat -se  k  o es-

presizne kare, în or ce altă momentă, ară fi preschiinuată o furtună; dar pentru a doza oarbă tăcă.

— Baronul se pare kam tristă astă-ză, zise Monte-Cristo doamnei Danglars; nu kăm-va voră să îlă fakă ministră?

— Nu înkă, ne kăţă sčiş. Kreză mai măltă kă va fi jskată la Bursă, kă va fi perdătă, mi kă nu sčie de cine să se lece.

— D. mi doamna de Villefort! anşnuţ Baptistin.

Cele doză persoane anşnuţate intrară.

D. de Villefort, kă toată pătoreaă aşpără-şă, era ne vızste tărbrată. Monte-Cristo simţi kă i tremăra măna kăndă i o atinse.

— Fără îndoială, nămai femeile sčiş să se prefakă, zise în sine Monte-Cristo mi şităndă-se la doamna Danglars kare sčidea prokşorăşă reşeskă mi kare îmbrădişa ne femeia sa.

Dăne întiiele komplimente, kontele vıză ne Bertuccio kare, okşnată nîn'aci kă ale ofiçişă seş, se strekăra într'ănă salonă mikă alătare kă avela în kare se afla.

Se dăse la elă.

— Ce vreă, domnăle Bertuccio? i zise elă.

— Esçelinqa Sa nu mi a şpăşă nămerăşă komeseniloră seă.

— Ax! este adevrată.

— Kăte talere?

— Sokotesçe-le singără.

— Toçi aş venintă, Esçelinqă?

— Da.

Bertuccio mi strekără kăştătra prin şşa kăskată.

Monte-Cristo nu mi lăa okiă de ne elă.

— Ax! Dămnezăşă meş! zise elă.

Contele de Monte-Cristo. Vol. V

— Че è? întrebă kontele.

— Astă femeie!... Astă femeie!...

— Kare?

— Acheia kare are o rokiă albă și atâtea diamante!... blonda!...

— Doamna Danglars?

— Nu știă kăm o kiamă. Dar ea è, domnșle, ea è!

— Kare ea?

— Femeia din grădină! acheia kare era însurcinată! acheia kare se preimbla astentândă!... astentândă!...

Bertuccio remase kă gura kăskată, palidă și kă prăși spărlită.

— Astentândă ne čine?

Bertuccio, făr'a respunde, areă ne Villefort kă deșitșă, măi totă kă ačela-și uestă kă kare Macbeth areă ne Banco.

— Oș!... oș!... mărmărie elă în čea dăne șgmă, vezi?

— Če? ne čine?

— Pe elă!

— Pe elă!... ne D. prokșrogiă reșelă de Villefort? Fără indoială kă ilă vără.

— Dar nu ilă am omorită eă?

— Așă! dar mi se pare kă ai nebănită! bravășă meă Bertuccio, zise kontele.

— Dar oare să nu fi mărită?

— Ei! nu, n'a mărită, ilă vezi prea bine; în lokă de a ilă lovi între koasta a șeasea și a șeantea din stănga, kăm è običeisă komnatrioșiloră vostri, veți fi lovită măi șșș șăș măi jos; și asti oameni ai drentășii ții aă kam trezită șșfletșă în kornă, șăș, ka să zikă măi bine, nu è nimikă adăvrată din kăte mi ai șșșș, è vre șnă vișă ală

imașinării dămitale, vre o amăgire a spiritalii dămitale; veii fi adormită nenătândă a și mistii bine resbănarea; și va fi kăzătă greș la stomakă kă ea; și veii fi avătă vise rele, eată totă. Să vedemă, vino-și în simșiri și nămeră. D. și doamna de Villefort, doi; D. și doamna Danglars, pată; D. de Château-Renaud, D. Debray, D. Morrel, șeante; D. maioră Bartholomeo Cavalcanti, ontă.

— Ontă! zise Bertuccio.

— Și mai asteantă! mai asteantă! prea și é prină să te dăci, țe drakă! ai șitată ne șnăă din komesenii mei. Șită-te mai șure ștănga... veii... D. Andrea Cavalcanti, avelă șne kă frakă negră, kare privesce ne Vergina de Murillo, kare se întoarce.

Astă dată Bertuccio înșenă șnă ștrigătă ne kare kontele de Monte-Cristo ilă știnse ne băzele sale.

— Benedetto! mărmăă elă înșetă, fatalitate!

— Eată kă bată șease ore și șmătate, domnăle Bertuccio, zise kontele șerosă; asta é ora în kare am dată ordină ka să fiă masa gata; șcii kă nă mi plache ș'astentă.

Și Monte-Cristo reintră în salonă șnde ilă astenta komesenii sei, ne kăndă Bertuccio se dăcea în sala de măn-kare șinândă-se de pereții.

Șinșii minște în șrmă, amăndoă șșeale salonăă se deskiseră.

Bertuccio se aretă, și făkăndă, ka Vatel la Cantilii, o șlimă și eroikă șilimă:

— Domnăă konte é șervită, zise elă.

Monte-Cristo și dete brașăă doamnei de Villefort.

— Domnăle de Villefort, zise elă, fă-te kavaleră ală doamnei baroane Danglars, te rogă.

Villefort askăltă, și trekăă în sala de măn-kare.

CAPITULU LXIII.

Prîndul.

Era învederatș kș trekindș în sala de mșnkare șnș auela-șî simtimentș însșfleșea ne toșî komeseniî.

Se întreba kare înflșingș nekșnoskștș îî adșsese ne toșî într'acheastș kasș, șî kș toate ačestea, or kștș de mșl-tș se mira șî or kștș de neastîmpșrașî s'afła kșndș se vș-zșrș akolo, n'arș fi vrștș sș nș fîș.

Șî kș toate ačestea relașionile șnei date de kșrîndș, posișionea esčentrikș șî isolatș, averea nekșnoskștș șî kam fabșloasș a kontelșî, impșnea o datorîș bșrbagilorș de a fi kș minte, șî femeilorș o leșe de a nș intra într'acheastș kasș șnde nș se afła femei ka sș le priîmeaskș, șî kș toate a-čestea, atștș bșrbagîi kștș șî femeile șî lșsarș șnîi mintea la o parte, șî čele alte kșviinșa lorș, șî kșriositatea, kare îî silise kș îndemnșlș eî čelș neînvînsș, îî adșnase ne toșî akolo.

Kiarș nînș la Cavalcanti tatșlș șî fișlș, toșî se pș-rea pșeokșnașî kșndș se vșzșrș în kasa șnșî omș ne alș kșrșia skonș nș îlș pștea înceleșe, adșnașî împșreșnș kș alșî oamenî ne kari îî vedea nentșrș întîia oarș.

Doamna Danglars fșkșse o miskare vșzîndș, în șrma invitșrîi lșî Monte-Cristo, ne D. de Villefort apronîndș-se de ea snre a i da brayșlș, șî D. de Villefort simșise kșș-tșrșra sa tșrbșratș sșb okelarîi lșî de arș kșndș simșî bra-șlș baroanei pșșș ne alș seș.

Nîçî șna din ačeste doșș miskșrîi nș skșpnase din

vederea kontelsii, și astăzi simțim că nănere în kontaktă a celor două persoane însăși și mare interesă observatorului acestei scene.

D. de Villefort avea la dreapta sa pe doamna Danglars, și pe Morrel la stânga.

Kontele era între doamna de Villefort și Danglars.

Cele alte intervale era prinse de Debray, care ședea între Cavalcanti tatăl și între Cavalcanti fiul, și de Château-Renaud, care ședea între doamna de Villefort și Morrel.

Оспрежлѣ ѣ миннатѣ.

Monte-Cristo otrise să restorne că totuși simetria parisiană și să dea mai multă curiosității decât apetitului komesenilor săi alimentali ce îl dorea.

El le dete și osprejă orientală, dar orientală dăne căm ptea și osprejele zineloră arabe.

Toate fraktele ce le potă vărșa cele patru părți ale lumii neatinse și găstoase în kornăle abandonului din Europa era grămădite ca nispe piramide în vase de China și în kape de Iaponia.

Paserile rare că partea strelăchitoare și că nenele loră, nesții monstruși înlinși pe talere de argintă, toate vinșrile Archipelagului, Micasiel și Capului, nșse în stikle de forme karioase și a kșrora vedere pșrea că fșcea să kreaskă și mai multă găstăleă acestoră vinșri, trekșrș, ca șna din revistele ce le treșea Apicus că komesenii își, ne dinaintea acestoră Parisiani, kari înșeleșea bine că ptea să keltșiaskă șineva o mișă de Isdovici la șiș pșnză de zece persoane, dar că kondișione că voră mșnka mșrgșritari ca Cleopatra; saș că voră bea așș toniș ca Laurent de Mēdicis.

Monte-Cristo vâz mirarea generală, și închipi să rîz în gura mare.

— Domnilor, zise el, priimiți așeasta, nu este așa, că ajungîndă cineva la un oare-care grad de avîdî, află mai multă necesariș de călă prisosș, prekam vorș priimi și așeste dame că ajungîndă cineva în oare-care grad de esaltare, nu mai ă pozitivș de călă idealșlă? Deçi, zgmîndă raționamentșlă, ce lăkră ă unș ce mirakșlosș? Ceia ce nu înțelepemș. Ce ă unș bine într'adevărș de doritș? unș bine pe care nu pțtemș să îlă avemș. Deçi, a vedea lăkrșrî pe cari nu le notș înțelepe, a căpța lăkrșrî că nepțingș d'a le avea, asta ă studîșlă viegei mele întreuî. Că dozș mizloace ajungș la ele: că banî și că voină. Ca să mî mēluzmeskș o fantăsiș, bșnioarș, năiș așeia-și stăzîngș pe care o năi, dămneata, domnșle Danglars, ca să faci o linî de drșmș de ferș; dămneata, domnșle de Villefort, ca să se kondemne unș omș la moarte; dămneata, domnșle Debray, ca să pacifici unș regatș; dămneata, dămnșle de Château-Renaud, ca să placi șnei femeî, și dămneata, domnșle Morrel, ca să învegi unș kalș pe care nimine nu poate a îlă inkșlika. Astș-felș, bșnioarș, vedegî așesti doi pesçi, nșskșgî, unșlă çinçi-zeci de lege departe de Petersburg, celș altș çinçi lege departe de Neapole. Nu ă o plăcere să 'i adăne cineva pe așeia-și masș?

— Și ce felș de pesçi sântș așestia? întrebă Danglars.

— Eatș D. de Château-Renaud, care a statș în Rusia și care gî va șpșne nșmele unșia, respșnșe Monte-Cristo, și eatș D. maiorș Cavalcanti care ă Italian, și care gî va șpșne nșmele celși altș.

— Așesta, zise Château-Renaud, este mi se pare, unș sterletș.

— De minșne!

— Şi acela, zise Cavalcanti, este, daka nã mã în-
chelã, o mureana.

— Aşa este. Akãm, domnule Danglars, întrebã pe
acestã doi domni unde se neskãeskã acestã doi pesçi.

— Dar, zise Château-Renaud, sterlegiã se neskãeskã
nãmaã în Volga.

— Dar, zise Cavalcanti, nãmaã lakãlã Fusaro kã-
noskã în kare sã se afle murene aúa de marã.

— Eã bine! tokmaã aúa şi este, şnlã vine din Vol-
ga, chelã altã din Fusaro.

— Kã nenştingã! strigarã în şrmã toãã komeseniã.

— Eã bine! Eatã tokmaã ce mã plache, zise Monte-
Cristo. Sãnt ka Neron: *cupitor impossibilum*: şi eatã kã
şi dãmneavoastrã vã plache ayeasta într'astã minşã; eatã
k'şnlã kãvînlã cheia ce face ka astã karne, kare, kãndã è
chea dãne şrmã, nã plãtesche poate kãtã a şnlã şaliã saã a
şneã salmine, sã vi se parã minşnatã neste uşşinã, pentrã
kã, în mintea dãmneavoastrã è kã nenştingã a o avea çì-
neva, şi kã toate ayeasta eat'o.

— Dar kãm aã fãkãtã ka sã transnoarte ayeştã doi
pesçi la Parisã?

— Ox! Dãmnezãlã meã! nimikã mãã lesne: aã a-
dãşã ayeştã doi pesçi, fã-kare într'şnlã bõtoiã kãntãmitã, ş-
nlã kã trestie şi kã bõxiene din rãxlã seã, chelã altã kã
panşrã şi kã plante din lakã; ã aã nãşã într'o kãrãşã fã-
kãtã într'adinsã; aã trãitã astã-felã, sterletsã dorã-şnre-zече
zile, şi mureana ontã, şi amãdoi trãia de minşne kãndã
bãkãtarãlã meã ã a lãatã ka sã fakã pe şnlã sã moarã în
lante şi pe chelã altã în vînlã. Nã krezi ayeasta, domnule
Danglars?

— Mã îndoeskã chelã nãşinã, resnãse Danglars, ş-
rizîndã kã şrãşlã seã chelã grosã.

— Baptistin, zise Monte-Cristo, zi s'adskъ ne челъ altъ sterletъ mi ne чеa altъ mъreanъ; sчii, kari ne аъ venitъ in alte bъtoaie mi kari trъeskъ inkъ.

Danglars deskise okii sneriađi; adъnarea bъta in palme.

Patrъ inшi adъserъ doxъ bъtoaie garnite kъ plante marine, mi in fiъ-kare se bъtea kъte xнъ nesче asemene kъ чеi че se аlla ne masъ.

— Dar pentръ че doi de fiъ-kare felъ? intrebъ Danglars.

— Pentръ kъ xнлъ пtea съ moаръ, respъnse Monte-Cristo.

— Esti minъnatъ intr'adevъrъ, zise Danglars, mi kъ toate kъte le аъ zisъ filosofii, bine е съ fiъ чineva inavъditъ.

— Ши mai vîrtosъ s'aibъ idee, zise doamna Danglars.

— Ox! нъ mъ lъda pentръ аеаста, doamnъ, ea era mълтъ lъdatъ intre Romani, mi Pliniu sнне kъ se trimitеa, dela Ostia la Roma, sklavi kari adъчеa ne kanlъ lorъ nesчi de felxlъ ачелxia че ilъ nъmesче elъ *mulus*, mi kare, dъne deskrierea че i o face е de krezxtъ kъ este dorada(*). Astъ-felъ, era xнъ lъsъ ka съ ilъ aibъ чineva viъ, mi xнъ snektakъ foarte desfъtъtorъ ka съ ilъ vazъ чineva mъrindъ, kъчi mъrindъ skimba de trei patrъ ori fađa, mi, ka xнъ kърkъbeъ kare se svanoreazъ, treчеa prin toate nъanđele prismxlđi, dъne kare se trimitеa la bъkъtrъrъ. Agonia sa fъчеa parte din meritxlъ seъ. Daka нъ ilъ vedea чineva viъ, ilъ despregъxia mortъ.

— Da, zise Debray; dar nъmai шеante saъ ontъ lege sъntъ dela Ostia ninъ la Roma.

— Аша, este аdevъratъ! zise Monte-Cristo; dar

(*) Xнъ felъ de nesче kъ solzi ka de азъ.

unde ară fi meritul de a veni cineva o mișc onț șate de ani dăne Luculus, daka nă făcea mai bine de kăț dănsă? —

Amindoi Cavalcanti deskidea okii mari, dar avea des- tălz minte ka să nă zikă nič o vorbă.

— Toate astea sânt de minșne, zise Château-Re- naud; kă toate ačestea čeia če mă miră mai măltă, o măr- țariseskă, è minșnata ișgeală kă kare estă servită. Nă es- te adevărată, domnșle konte, kă nămai činč să șease zile sânt de kăndă ai kămpărată astă kasă?

— Pre lepea mea, abia sântă, zise Monte-Cristo.

— Eă bine! sânt sigără kă în onț zile s'a transfor- mată de totă; kăč, daka nă mă înčelă, avea altă intrare, mi kărtea era asternălz kă petre mi era goală, de oare-če as- tă-ză kărtea è akoperită de o earbă minșnată mi mărșinită de arberă kari seamănz a fi de o șată de ani.

— Če vreă? mi plache verdeađa mi șmbra, zise Mon- te-Cristo.

— Într'adevără, zise doamna de Villefort, o dinioa- ră intra cineva pe o poartă kare da în drămă, mi în zăka kăndă am skăpată ka printr'o minșne, miș minte kă pe poar- ta dela drămă m'ai făkătlă să intră în kasă.

— Da, doamnă, zise Monte-Cristo; dar, de atăncă, am preferită o intrare kare mi permitea să văză pădărea Bulonieă printre grila mea.

— În patră zile, zise Morrel, è o minșne!

— Într'adevără, zise Château-Renaud, dintr'o kasă vekă să fakă cineva șna noșă, è o minșne; kăč kasa era prea vekă, mi kiară foarte tristă. Mi adăkă a minte kă am fostă însăřinată de mărș-meă de a o visita kăndă D. de San-Méran a năș'o la vīnzare, sântă doi să treă ani.

— D. de San-Méran! zise doamna de Villefort; dar

kasa asta era a D. de San-Méran nînz n'ai kəmpral'o, domnșle konte?

— Așa se vede, respnșse Monte-Cristo.

— Țe felș, așa se vede! Nș sçii dela çine ai kəmpral'o?

— În kredinçz nș; intendentslș meș se okpșz kș aचेste amțnșnte.

— Este adevțratș kș sșntș zeye anș ne pșçinș de kșndș n'a fostș lokșitș, zise Château-Renaud, mi era șnș țe tristș s'o fi vțzștș çineva kș persianele ei inkise, kș ș-mele asemene inkise mi kș kșrtea nlinț de earbț. Într'a- devțrș, daka n'arș fi fostș a sokrșlși șnși prokșrorș alș re- çelși, arș fi pștșt'o lșa çineva drenș șna din aचेle kase blestemate șnde s'arș fi imulinitș vre o krimț mare.

Villefort, kare n'atinsese nın'atșnçi niçi șnșlș din trei saș patrș vinșri estraordinare kari era nșse din ainteș, lși din întimnlare șnș naxarș mi ilș goli ne neresslate.

Monte-Cristo lșși sș treakș șnș minștș, ne șrmț, în mizlokșlș țçerii kare șrmase dșne kșvintele lși Château-Renaud, zise:

— E kșriosș, domnșle baronș, dar totș o asemene kșçetare mi venise mi mie întia oarț kșndș am intratș într' astș kasț, mi mi se pșrș așa de tristș, inkțtș n'awi fi kəmpral'o niçi o datț daka n'arș fi plști'o intendentslș meș pen- trș mine. Se vede kș pșkștosșlș nriimise vre șnș debestș ka sș mi o kșmpere.

— E de kreztș, ingțnș Villefort çerkșndș sș șr- rîzț; dar krede kș mi eș ilș am korșntș pșçinș. D. de San-Méran a vrștș ka aचेastș kasț, kare façe parte din dota nepoateș sale, sș se vînzț, pentrș kș daka mai remțnea inkț trei saș patrș anș nelokșitș, pștea sș se derîme de sine.

Akəm veni rīndsl̄ l̄i Morrel s̄ inḡlbeneask̄.

— Era mai virtos̄, s̄rm̄ Monte-Cristo, o kamer̄, axl D̄amnezsl̄ meš! foarte siml̄ la vedere, o kamer̄ ka toate camerele, imbr̄kat̄ k̄ damask̄ r̄oș̄, kare mi s̄'a p̄-r̄st̄, n̄ s̄iș̄ nentr̄ ce, k̄t̄ se poate de dramatik̄.

— Și nentr̄ ce? întreb̄ Debray, nentr̄ ce dramatik̄?

— N̄ k̄m-va poate cineva s̄ s̄iș̄ aces̄te l̄k̄r̄i instinctive? zise Monte-Cristo; n̄ k̄m-va n̄ se afl̄ s̄nele l̄k̄r̄i în kari se pare k̄i-va k̄ res̄fl̄ întristarea? nentr̄ ce? n̄ se s̄ie, printr'o înk̄ntare de s̄veniri, printr'șn̄ k̄nriç̄iș̄ al̄ k̄ș̄et̄rii kare ne strem̄t̄ în alç̄i timn̄i, în alte l̄k̄r̄i, kari n̄'ăș̄ poate niç̄i o înklinare k̄ timn̄iș̄i mi k̄ l̄k̄r̄ile în kari ne afl̄m̄: at̄t̄ de ml̄t̄ m̄ f̄ȳea ast̄ kamer̄ s̄ m̄ ad̄k̄ a minte de kamera markisei de Gange s̄ăș̄ de a Desdemonei. Ei! pre leçēa mea, eat̄, nentr̄ k̄ am̄ finit̄ pr̄nz̄sl̄, kat̄ s̄ v'o ar̄t̄, ne s̄rm̄ vom̄ des̄inde ka s̄ l̄ș̄m̄ kafeaia în gr̄din̄; d̄ș̄ne pr̄nz̄ire, s̄nektakl̄sl̄.

Monte-Cristo f̄k̄ șn̄ semn̄ ka s̄ întrebe ne k̄mesenī l̄i.

Doamna de Villefort se sk̄l̄, Monte-Cristo se sk̄l̄ d̄ș̄ne d̄nsa, toat̄ l̄ș̄mea se l̄ș̄ d̄ș̄ne ei.

Villefort mi doamna Danglars remaser̄ șn̄ min̄t̄ ka nironiç̄i în l̄k̄sl̄ lor̄.

Se întreba din oki, reç̄i, m̄ș̄i mi ingieç̄aç̄i.

— Aç̄i aș̄it̄? zise doamna Danglars.

— Kat̄ s̄ ne d̄ș̄em̄, resp̄nse Villefort sk̄l̄nd̄-se mi d̄nd̄i braç̄sl̄.

Toat̄ l̄ș̄mea era resp̄ndit̄ în kas̄, im̄pins̄ de k̄riositate, k̄ç̄i inḡleçēa prea bine k̄ visita n̄ era s̄ se m̄ș̄pineask̄ într'acēa kamer̄, mi k̄ într'achelam̄i timn̄,

era sã strebatã i ele alte pãrui dintr'aceia kociobã din kare Monte-Cristo fãkãse unã palatã.

Fie-kare emi darã pe uele deskise.

Monte-Cristo astentã pe ei doi întãrziatori.

Pe gmã, dãne e trekãrã i ei, formã mersãlã k'unã sãrisã kare, dak'arã fi nãstã ei sã ilã inãeleagã, era sã se spãiminte mai mãltã de kãlã de aceia kamerã in kare era sã intre.

Înãenãrã intr'adevãrã a strebate apartamentele, kãmerele mobilate orientãlã kã divane i kã perine in lokã de patã, kã pine i arme in lokã de mobile; saloanele tapitate kã ele mai frãmoase tablori ale vekilorã maestri; bãdoriele in stofe de China kã kãlori kãnciãioase, kã deseme fantastice, kã desãtãre minãnate.

Pe gmã ajãnsenã in kamera ea faimoasã.

Ea n'avea nimikã partikãlarã, afarã nãmai kã, de i inãenãse a nonta, nã era lãminatã, i kã era lãsatã in starea ei de vekime, de i toate ele alte camere se reves-tiserã kã o podoabã pozã.

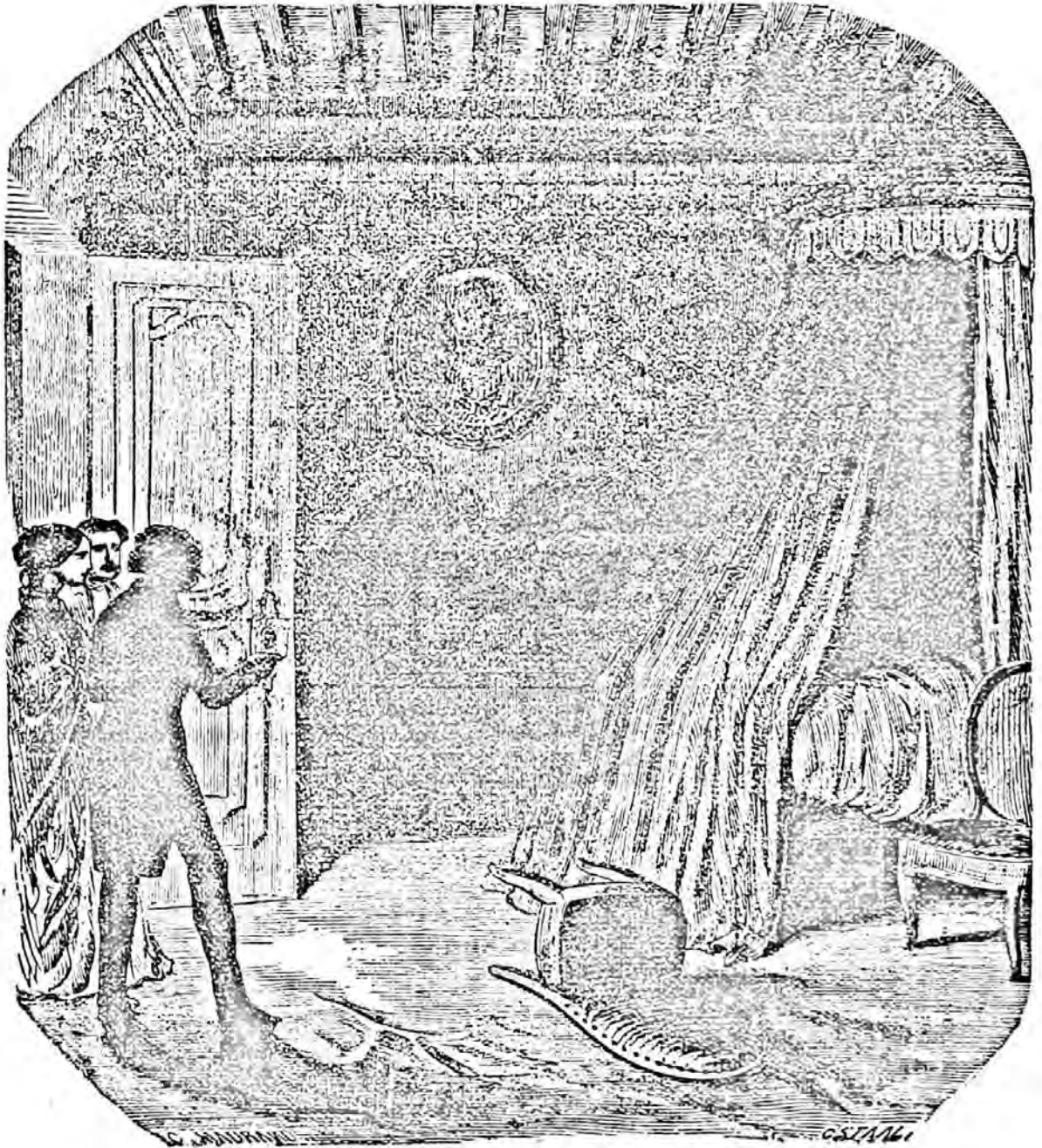
Aste dozã kãse era destãle ka sã i dea o faurã tristã.

— Ox! strigã doamna de Villefort, è de snaimã, intr'adevãrã.

Doamna Danglars se erkã sã ingãne kãte-va kãvinte kari nã se azigã.

Mai mãlte observãri se fãkãrã, alã kãroga resãltãlã fã kã intr'adevãrã kamera kã damaskãlã gomã avea o vedere inãiorãloare.

— Nã è aãa? zise Monte-Cristo. Ia vedeuã e kãriosã è nãsã aãestã patã, e tintãrã krãntã i sãnperatikã; i aste dozã portrete kã nastelã pe kari le a ingãlbenitã

Prințul.

amezeala, n̄ seam̄n̄ k̄ ar̄ zice k̄ b̄zele lor̄ cele vi-
nete mi k̄ okii lor̄ ceī selbatičī: Am v̄z̄t̄!

Villefort se invinegi, doamna Danglars k̄z̄z̄ pe z̄n̄
skazn̄ l̄nḡ kare se afla l̄nḡ k̄min̄.

— Ox! zise doamna de Villefort s̄r̄iz̄nd̄, ai k̄-
raçis̄l̄ s̄z̄ wezi pe acest̄ skazn̄, z̄nde poate k̄ s'a im̄pli-
nit̄ krima?

Doamna Danglars se sk̄l̄z̄ iste.

— Ši pe z̄gm̄, zise Monte-Cristo, n̄ è n̄maī
at̄t̄.

— Dar ce mai este? întreb̄ Debray, kare n̄ per-
dea din vedere t̄rb̄rarea doamnei Danglars

— Ax! aša, ce mai este? întreb̄ Danglars, k̄çi
n̄n'ak̄m̄ m̄rt̄risesk̄ k̄ n̄ v̄z̄z̄ vr' z̄n̄ l̄kr̄ mare, mi
d̄m̄neata, dom̄sle Cavalcanti?

— Ax! zise ačesta, avem̄ la Pisa t̄rn̄s̄l̄ d'Ugolin,
la Ferrara inkisoarea l̄i Tasso, mi la Rimini kamera l̄i
Paolo mi Francesca.

— Da, ins̄z̄ n'aveçī ast̄ sk̄r̄ișoaz̄, zise Monte-
Cristo deskiz̄nd̄ o z̄șz̄ perçt̄z̄ în tint̄r̄; s̄itaçi-v̄z̄ la ea
mi s̄uz̄neçī ce vi se pare.

— Ce str̄mb̄t̄r̄z̄ de skar̄! zise Château-Renaud.

— Adeçz̄r̄s̄l̄ este, zise Debray, k̄ n̄ s̄çiș̄ daka
v̄n̄s̄l̄ de Chio m̄z̄ face melankolik̄, dar f̄r̄z̄ îndoial̄z̄ v̄z̄z̄
ast̄ kamer̄z̄ în negre.

K̄t̄z̄ pent̄r̄ Morrel, de k̄nd̄ f̄sese vorba de
dota Valentinei, rem̄sese trist̄ mi n̄z̄ mai zisese niçi z̄n̄
k̄v̄int̄.

— V̄z̄ fiḡraçī, zise Monte-Cristo, z̄n̄ Othello saș̄
z̄n̄ abate de Gange oare-kare, desçinz̄nd̄ nas̄ la nas̄,
intr'o noante int̄nekoas̄z̄ mi f̄r̄t̄noas̄z̄, pe ast̄ skar̄ k̄ o

grestate lăgăbră ne kare se grăbesche a o fărîmă de okii oameniloră, daka nă de okislă lăi Dămnezeș?

Doamna Danglars lășină ne jămătate în brayeale lăi Villefort, kare fă mi elă nevoită a se rezima de nerete.

— Ax! Dămnezeșlă meș! doamnă, strigă Debray, dar țe ai? kəm u a nerită faga!

— Țeia țe are, zise doamna de Villefort, este foarte simnă; are kă D. de Monte-Cristo ne șăne nisče lăkrări foarte șăimîntătoare, avîndă de skonă fără îndoială ka să ne fakă să mărîmă de frikă.

— Dar așa este, zise Villefort. Într'adevără, konte, șperii ne ačeste dame.

— Dar țe ai! reneti înčetă Debray doamnei Danglars.

— Nimikă, nimikă, zise ea făkîndă o silință; am trebăință de aeră, nimikă mai mătă.

— Vreii să deschinzi în grădină? întrebă Debray dîndă-șî brațlă doamnei Danglars mi înaintîndă kătre skara țeă askănsă.

— Nă, zise ea, nă; mai bine voiă să remăiă aii.

— Într'adevără, doamnă, ă oare serioasă astă șpaimă? zise Monte-Cristo.

— Nă, domnăle, respănsă doamna Danglars; dar ai șnă modă de a presășne lăkrările kare dă îlsășniă aspekțlă realității.

— Ox! Dămnezeșlă meș da, zise Monte-Cristo șrîzîndă, mi toate astea vină din îmașinare; kăci de țe să nă mi fakă țineva o ideă desne ačeastă kameră ka de o kameră bșnă mi onestă a șnei măme de familă? desne ačestă pată kă tintărele sale de pșrășră, ka șnă pată visitată de zea Lucina, mi desne astă skară misterioasă, ka o trekătoare ne șnde treče, înčetă mi ka să nă țărbșre șomnălă lășsei, medikălă șă kře-

skъtoarea, saș însъ-ші tatъlъ lъndъ konilъlъ kare doarme...

Astъ datъ doamna Danglars, în lokъ de a i veni inima dъn'acheastъ nikъrъ dъlче, skoase zъň џemetъ.ші le-
winъ de totъ.

— Doamnei Danglars i è reș, ingъnъ Villefort; poate kъ arъ trebzi s'o dъchemъ la trъsъra sa.

— Oх! Dъmnezevlъ meș! шi eș kare am xitatъ sti-
klъpa mea.

— Am ne a mea, zise doamna de Villefort.

Шi dete lъi Monte-Cristo o stiklъpъ plinъ de o li-
koare roшitъ asemene kъ aчeia a kъria inflъinъpъ binefъkъ-
toare o чerkase kontele asъnra lъi Eduardъ.

— Ax! zise Monte-Cristo lъndъ-o din mъzinele doam-
nei de Villefort.

— Da, mъrmъrъ aчeasta, am чerkatъ dъne aretъrile
dъmitale.

— Шi ai rexșitъ?

— Аша krezъ.

Doamna Danglars fъsese stremъtatъ în kamera vechinъ.
Monte-Cristo lъsъ sъ kazъ ne bъzele eі o nikъrъ
din likoarea roшitъ, ea шi veni în simъiri.

Oх! zise ea, че visъ șnъimintъtorъ!

Villefort i strinse tare mъna ka s'o fakъ sъ inъealeaгъ
kъ nъ visase.

Kъrtarъ ne D. Danglars; dar elъ, kare era пъдинъ
disъsș la impresiъnile poetiче, se detese jos în grъdinъ, шi
sta de vorbъ kъ D. Cavalcanti tatъlъ desne zъň proiektъ
de drъmъ de ferъ dela Livurna la Florenza.

Monte-Cristo пъrea desperatъ.

Lъъ braуlъ doamnei Danglars шi o kondъse în grъ-
dinъ, znde reaflarъ ne D. Danglars lъndъ kafeaoa între DD.
Cavalcanti tatъlъ шi fiilъ.

— Într'adevăr, doamnă, i zise el, te am surprins-tată așa de mult?

— Nu, domnule, dar scii, lucrurile ne întipăresc dăne dispoziția noastră în kare ne aflăm.

Villefort se nevoi să scrie.

— Și atunci, înțeleși, zise el, è destul o preschimbare, o schimbare . . .

— Ei bine! zise Monte-Cristo, să mă credeți dacă voiți, am konvinșerea că s'a făcut o crimă într'această kasă.

— Iea a minte, zise doamna de Villefort, avem și ne prokșorăș rețelși.

— Pre leuca mea, respunse Monte-Cristo, fiindcă s'a întimulat așa, voiș profita ca să mi fakă deklararea.

— Deklararea? zise Villefort.

— Da, mi de față că martori.

— Totul acesta è foarte interesant, zise Debray, mi, daka è într'adevăr o crimă, avem și i facem lucrarea minșnată.

— Este crimă, zise Monte-Cristo. Veniți p'aci, domnilor; vino, domnule de Villefort, ca să fi deklararea valabilă, kată să fi făcută astoritșilor komnetinte.

Monte-Cristo lă brașă lă Villefort, mi, într'acela-și timp ne kând strinșea brașă doamnei Danglars, tiri ne prokșorăș rețelși nînă șb platană unde era umbra mai deasă.

Тоуі чеі алці комесені зрма дъне диншіі.

— Eată, zise Monte-Cristo, aci, într'astă lokă kiară (mi btea că nișiorăș în pământ), aci, ca să rejșneskă acesti arșiri kari aș îmbătrănilă, am pșă să șape mi să pșă pământ noș; ei bine! lucrătorii mei, șpândă, aș desgropată șă kșferelă, șă ka să zikă mai bine fearele șă

kăferelă, în mizloacălă căroga era skeletălă și konilă de kărindă năskălă. Mi se pare că asta nă è fantasmagoriă.

Monte-Cristo simți brațulă doamnei Danglars înțepenindă-se și mănă lăi Villefort înfiorată.

— Șnă konilă de kărindă năskălă, zise Debray, drače! asta mi se pare că devine serioșă.

— Ei bine! zise Château-Renaud, nă mă înțelam dară kăndă pretindeam adineaoră că toate kasele aș și șșfletă și și obrază ka oamenii, și că se află ne fisionomia loră și refletă ală interiorălă loră. Kasa era tristă pentră că avea remăskări, pentră că askăndea o krimă.

— Ox! čine șșne că è o krimă? zise Villefort, čerkăndă o șștimă silință.

— Če felă! și konilă îngronată de viș într'o grădină, nă è o krimă? strigă Monte-Cristo. Dar kăm nămesči oare astă fantă, domșle prokăroră ală rețelăi?

— Dar čine zice că a fostă îngronată de viș?

— Pentră če șș fiș îngronată ači, daka va fi fostă mortă? Astă grădină n'a fostă ničī o dată čimitiriă.

— Če se face fișiziloră într'ăceastă țără? întrebă kă naiutate maioră Cavalcanti.

— Ox! Dămnezălă meș! li se țairă gîțlă, respănse Danglars.

— Ax! li se țairă gîțlă, zise Cavalcanti.

— Așă kreză... Nă è așă, domșle de Villefort? întrebă Monte-Cristo.

— Da, domșle konte, respănse ačestă k'și ačentă kare nă măi avea nimikă omeneskă.

Monte-Cristo vără că asta era totă če nătea șșferi amăndoră persoanele pentră kari era astă șșčenă pregătă; și nevăndă a o măi prelăni:

Tote istoriile aqwestea așa de inforătore m'aũ turburatũ.

— Dar kafeaşa, domniloră, zise elă; mi se pare că amă şitat' o.

Şi readăse pe komeseniă lăi kătre masa kare era păsă în mizlokăşă erbistei.

— Într'adevără, domnăle konte, zise doamna Danglars, mi è răşine să mi mărţriseskă slăbiciunea, dar toate istoriele ačestea aşa de înfiorătoare m'aş ţerbărată; lasă-mă să şeză, te rogă.

Şi kăză pe şună skăşă.

Monte-Cristo o salţă mi s'anroniă de doamna de Villefort.

— Mi se pare că doamna Danglars mai are trebăşingă de stikăşă dămitale, zise elă.

Dar, nîn' a nă s'anronia doamna de Villefort de amika şă, prokărorăşă reşelă şăşese la şrekia doamnei Danglars:

— Am să şă vorbeskă.

— Kăndă?

— Măşine.

— Şnde?

— În kančelaria mea, è lokăşă ăelă mai sigără.

— Mă voiă dăče.

În minţăşă ačesta doamna de Villefort s'anroniă.

— Măşămeskă, skăşmăş amikă, zise doamna Danglars ăerkăndă să şăşăşă, nă è nimikă, mă şimăşă mai bine akăşă.

— Oh! quine dice que è o crimã? disse Villefort.

CAPITULU LXIV.

Cerșetorul.

Seara înainta; doamna de Villefort aretase doringa de a se întoarce la Paris; ceia ce nu kștezase sã fakt doamna Danglars, kã toatã neslũntatea cea invederatã în kare se afla.

Asãpra chererii nevetei sale, D. de Villefort dete celã d'ntiã semnalã plekãrii.

Dete unã lokã în trãsãra sa doamnei Danglars, ka sã îngrijeaskã ne nevastã-sa.

Kãtã pentrã D. Danglars, fiindã absorbitã într'o konvorbire industrialã din cele mãi interesante kã D. Cavalcanti nu lãa a minte la ceia ce se petrecea.

Monte-Cristo, pe kãndã cherãse stikãya dela doamna de Villefort, vãzãse pe D. de Villefort anronizãndã-se de doamna Danglars, mi înjelesese ce i zisese, kã toate kã i vorbise ama de învetã inkãtã abia ilã azzise doamna Danglars.

Nã se opãse însã la plekarea komesenilorã lãi, mi lãsã pe Morrel, pe Debray mi pe Château-Renaud sã plece kãtãri, mi pe cele dozã dame în trãsãra lãi Villefort.

Din pãrteã, Danglars, din ce în ce mãi inkãntatã do Cavalcanti tatãlã, ilã invitã sã se zãce în trãsãra sa.

Kãtã pentrã Andrea Cavalcanti, se dãse la tilbury alã seã, kare ilã astenta la poartã, mi pe alã kãrãia kalã vînzãtã ilã ginea unã groom kare esaãera eleganãa anglã, înãlãndã-se mereã în vírfãlã botinelorã sale.

Andrea nu vorbise mult în timpul prinzului, totmai pentru-că era un băiat foarte că inteligent și se temea prea mult să nu zică vre o nerozie în mijlocul comensurilor se învârtiți și pălinți printre kari okiul se nu vedea făr temere poate un prokxorul al rețelii.

Pe zorn, în învârtase D. Danglars, care, dă o repede kăstărtă asăna bătrânului maior că găsă drentă și asăna fială se care era înkă pălină kam că temere, reanronizndă toate aceste simptome ale osnitalitătii lăi Monte-Cristo, kăutase că avea a face că vre un nabab care venise la Parisu spre a mi perfekționa ne fii-seș unik în viața lămeaskă.

Konfămlase prin zornă că o nesușă komulțere mărețlă diamantă care streșăea la deșitlă velt mikă ală maioră, klăi maioră, ka omă că minte mi că ăekare ăe era, temindă-se să nu se înfămlă ăeva bileteloră sale de bankă, le prefăkăse kiară îndată într'un obiekț de valoare.

Pe zorn, dăne prinză, totă săb pretestă de indăstrie mi de kăltoriză învârtăse de întrebări mi pe tatăl mi pe fială kari însușingă fiindă că la Danglars era să le fii deskisă, șăia kreditală de nătră-ăe și ontă mi franșă o dată plătii, mi veltă ală kreditală anșală de ăinșă-ăe mi livre, fșeseră plini de afabilitate nătră bankeră, inkălă, daka n'ară fi fostă onrii, ară fi strinsă kiară mna domesțiloră lăi, ama de multă mi simăea rekănosăingă.

Un lăkră era măi virtosă care mări konsiderarea mi kiară venerarea nătemă zice a lăi Danglars nătră Cavalcanti.

Aăea, kredinșosă în princișlă lăi Horățiu: *nil admirari*, se mălgămise, kăm amă vătătă, a da probe de șăinșă zikindă din care lokă se skotea ăele măi bșne mărene.

He şimţ męnkase o parte dintr'aceia fęr' a zice o vorbę.

Danglars konkisese dintr'aceasta kę aste felşri de somnşositiųi era familiare ştelşचितslđi dependinţđ alđ Cavalcanţilor, kare se nştreia, kşm era de krezşđ, la Luca kę stridie ęe le adşęea din Elveţia, şi kę langşste ęe i setrimitea din Bretania dşne kşm se trimitęa kontelşi mşrenele din lakşđ Fusaro şi sterlegii din rişđ Volga.

Aşđ-felş, priimise kę o bine-voingų foarte pronşnųatş aste vorbe ale lşi Cavalcanti:

— Mşine, domnşle, voiş avea onoarea de a ųi face o visitę de interesđ.

— Şi eş, domnşle, respşnse Danglars, voiş fi fericitş de a te priimi.

Dşne, kare, propşsese lşi Cavalcanti, daka kşm-va nş i desnşęea de a se desnşęui de fiş-seş, a ilş rekondşęe la otelşđ Principilor şnde i era lokşinųa.

Cavalcanti respşnse kę de mşlđ avşsese obiceiş fiş-seş şđ trşiasկ o viaų de jşne, kę prin şrmare şi avea kaii sei şi echipaęele sale, şi kę, nevenindş impresnş, nş vedea niųi o greşate ka şđ se dşkđ desnşęuiųi.

Maiorşđ se şrkase prin şrmare în trşşra lşi Danglars, şi bankerşđ şezşse alşşre kę dşnsşđ, din ęe în ęe mai inkşntatş de ideele de ordine şi de ekonomiş ale aęestşi omş kare, kę toate aęestea, da fişlşi seş ęinųi-zęųi miş franųi ne anş, ęeia ęe presşşşnea o stare de ęinųi saş şea-se şşle miş livre venitş.

Kşndş pentrş Andrea, ka şđ şi dea şnş aerş bşnş, inųenş şđ ųiş de reş ne groomul seş, pentrş kę în lokş de a veni şđ ilş iewa dela skarş ilş astenta la poarta ęea mare, ęeia ęe ilş tşkşse şđ şi dea osteneala de a face trei-zęųi de nası ka şđ şi kare trşşra.

Groomul priimi mşştręarea kę şmilingų, lşđ kę mşna

stângă frîsă kalxăi kare da din ničioare kă neastîmpărgă, întinse kă cea dreaptă xăpăgile lăi Andrea, kare le lăf, și și păse binișoră botina de lakă ne skara trășărei.

În minxălă ačesta, o mănă se păse ne xmerălă seă.

Jănele se întoarse, krezîndă kă Danglars saă Monte-Cristo xitase čeva să i zikă.

Dar, în lokălă xănia saă alxia, văză o figărgă stranită, arsă de soare, înkadrată într'o barbă de modelă, nișče oki strelăxitoră ka nișče skarbănkălă și xă șărisă batjokoritoră kare înkreče o gărgă în kare strelăčea trei-zeci și doi dîngi, pșuî la lokălă loră și fărgă ka să linseaskă niči xănlă, askăpjiî și flămănză ka ai xăni lăpă saă ai xăni kală.

O batistă kă karale roșie înkoița kanălă lăi kă părgălă kărgăntă și gerinosă, o xaină din čele mai soioase și čele mai rante akonerea ačelă kornă makră și ososă, ale kărgăia oase ka de skeletă părea kă șăna îmbăndă.

În-fine, mănă kare se rezimă ne xmerălă lăi Andrea, și kare fă čelă dîntiă lăkră če ilă văză jānele, i se părgă mare de suaimă.

Jănele rekănoskă oare ačea figărgă la lămina fanărgălă trășărei sale, saă fă pămaî trășnită de înfiorătoarea vedere a ačestăi întrevorbitoră? n'amă pătea șăne ačesta; dar adăvărlă è kă tresări și se trase înderălă kă vioičisne.

— Če vreî kă mine? zise elă.

— Mă eartă! domnișorăle, respănse omălă păniîndă mănă la legățara sa roșie dela kană, poate kă te șăpărgă, dar am să ți vorbesă.

— Nă se čerșesče noantea, zise groomul făkîndă o miskare șăre a- desăra ne stăpînă-seă de ačestă șăpărgătoră.

— Nă čerșeskă, băete, zise omălă nekănoskălă do-

mestikxlxi k'xnŝ sŝrŝsŝ ironikŝ, ŝi xnŝ sŝrŝsŝ aŝa de sŝŝi-
mŝntŝtorŝ ĩn kŝtŝ ačesta se denŝrtŝ; doreskŝ nŝmai sŝ sŝŝiŝ
doxŝ vorbe domniŝorŝlxi kare m'a ĩnsŝrŝinatŝ kŝ o komi-
siŝne akŝm činčŝ-sŝre-zeye zile.

— Sŝ vedemŝ, zise Andrea kŝ deŝtŝlŝ nŝtere ka sŝ
nŝ simŝŝ domestikŝlŝ tŝrŝŝrarea sa, 4e vreŝ? zi mai ĩste,
amikŝlŝ meŝ.

— Aŝi vrea... aŝi vrea... zise ĩnčetinelŝ omŝlŝ
kŝ legŝtŝra roŝiŝ, ka sŝ bine voiesčŝ a mŝ skŝti de oste-
neala de a mŝ ĩtoar4e la Parisŝ ne jos. Sŝnt prea oste-
nitŝ, ŝi fiindŝ-kŝ n'am mŝnkatŝ aŝa de bine ka tine, abia
mŝ ŝiŝ ne ni4ioare.

Jŝnele tresŝri l'a4eastŝ familiaritate stranŝ.

— Dar aŝi vrea sŝ s4iŝ, i zise elŝ, 4e vreŝ?

— Ei bine! voiŝ sŝ mŝ laŝi a mŝ ŝrka ĩn frŝmoa-
sa ta tŝŝŝrŝ ŝi sŝ mŝ rekondŝ4ŝ.

Andrea ĩngŝlbeni, dar nŝ resŝnŝse.

— Ox! Dŝmnezeŝlŝ meŝ da, zise omŝlŝ kŝ legŝtŝra
roŝiŝ nŝĩndŝ-ŝi mŝinele ĩn poŝŝnarŝ ŝi privindŝ ne jŝnele
kŝ niŝe okŝ provokatorŝ, asta 4e o ideŝ kare mŝ a venitŝ
aŝa, mŝ ĩn4ele4ŝ, mikŝlŝ meŝ Benedetto?

L'a4eŝtŝ nŝme, jŝnele kŝ4etŝ fŝrŝ ĩndoialŝ, kŝ4ŝ
s'anroniŝ de groomul seŝ ŝi i zise:

— Kŝ adevŝratŝ a foŝtŝ omŝlŝ a4esta ĩnsŝrŝinatŝ de
mine kŝ o komisiŝne deŝre kare are sŝ mŝ dea sokotealŝ.
Dŝ-te ne jos niŝŝ la barierŝ; akolo, veŝ lŝa o kabrioletŝ,
ka sŝ nŝ ĩntŝrŝii mŝlŝ.

F4iorŝlŝ se denŝrtŝ kŝ mirare.

— Lasŝ-mŝ, 4elŝ nŝ4iŝŝ s'ajŝngŝ-la ŝmbrŝ, zise An-
drea.

— Ox! kŝtŝ nentŝ a4easta, te voiŝ kondŝ4e ĩnsŝ-

mî într'ună lokă frumosă, asteantă, zise omăi kă legătara
rouiă.

Și lă kălă de frine, mi kondăse trăsra într'ună
lokă unde era într'adevăr kă nenătinuț or kăvā omă să fi
fostă măkar a vedea onoarea țe i țchea Andrea.

— Oх! eă, i zise elă, nă fakă ațeasta pentru măn-
dria d'a mă srka într'o trăsre frumoasă; nă, ți nămaī pen-
tră kă sânt osteniă, mi ne șrmă pentru kă maī am mi țeva-
de vorbită kă tine.

— Să vedemă, șrkă-te, zise jșnele.

Ară fi fostă frumosă să fi zisă, kăvā ară fi fostă ună
țe kșriosă de vărătă, ună țerșetoră, mezindă nonondegă ne
perinele kșște alătre kă jșnele mi elegantăi kondăktoră
ală ațelăi frumosă tilbury.

Andrea mi împinse kălăi nînă la țea din șrmă ka-
să din sată făr'a zice niț o vorbă însouitorăi seă, kare,
din partei, șrîdea mi țchea, par'kă ară fi fostă inkăntăă
kă se preîmbă într'o lokomotivă așă de bșnă.

Îndată țe eșiră din Auteuil, Andrea se zită impre-
jșrăi kă să se inkredințeze daka îi nătea vedea saă așzi
țineva mi atșnăi, oprindă-șă kălăi mi inkșșimăndă-șă bra-
țele dinaintea omăi kă legătara rouiă:

— Așă! i zise, pentru țe vîi să mă țrbșrăi în li-
nisțea mea?

— Ți kă țăvā, fătăiă meă, de țe te temă de mine?

— Și în țe m'am temăă de dămneata?

— În țe? mă maī întrebă? Ne pșrșsimă la năntea
Varului, mi zăvā kă aī să kăltoresăi în Piemonte mi în Tos-
cana, mi niț de kșm, vîi la Parisă.

— Și la țe te șpșră așă?

— La nimikă; din kontra, kreăă kiară kă așă mă
va așta la țeva.

— Ax! ax! adikъ vreĭ sь mь snekšĭ.

— Askšĭtь, eatъ че vorbe grase la elš!

— Dar n'ai avea niĭi žnš kšvintš, mestere Caderousse, krede-mъ.

— Eĭ! Dšmnezšĭ meš, nš te sšpъra, mikšle; katъ sь sĭi kš toate aĭestea че este neferiĭirea; eĭ bine! neferiĭirea te face ŭelosš. Te krezš bŭindš stradele Piemontelui mi ale Toscanei, nevoitš a te face *faccino* saš *cicerone*, te plъngš din fšndšĭ inimei mele, kšm auĭ plъŭe pe žnš koniš alš meš. Sĭi kъ te am nšmitš totš d'ašna konišĭ meš.

— Пе žrmъ? пе žrmъ?

— Чи asteantъ nšĭinš, че draks!

— Eatъ kъ astentš; sšpъne o datъ...

— Ši te vŭzš de o datъ trekindš pe la bariera Bunilor-Oamenĭ kš žnš groom, k'žnš tilbury, kš xaine kari strelčeskš de noze. Aša! dar ai deskoneriš vre o minš saš kъ ai kšmpŭratš vre o sarginъ de aĭentš de skimbš?

— Astš-felš inkŭtš mi o mŭrtŭrisesĭ kъ esti ŭelosš?

— Nš, ĭi sšnt mšĭŭmitš, aša de mšĭŭmitš, inkŭtš am vrstš sь ŭi fakš komplimentele mele, mikšle; dar, fi-indš-kъ nš eram imbrŭkatš dšne kšviingъ, m'am feritš ka sь nš te kompromiš.

— Fršmoasъ ferealъ! zise Andrea, m'anroniĭ de fa-ŭъ kš domestikšĭ meš.

— Eĭ! че eram sь fakš, fŭtšĭ meš? te anroniĭš kšndš notš sь nšiš mъna pe tine. Ai žnš kalš prea ište, žnš tilbury prea žmorš; esti firesĭe alenekosš ka žnš xelš daka mi skŭpai din mъnъ mi astъ searъ, niĭi kъ mai kre-deam sь te prinzš vre o datъ.

— Bine vezĭ kъ nš m'askšnzš.

— Estĭ prea feritš, mi auĭ vrea mi eš sь zikš

asemene și pentru mine; eă m'askanză; făr s'ă mă zikă kă m'era teamă s'ă nă m'ă rekunosçı; dar m'ă rekunoskıtă, adaxse Caderousse kă s'rfisălă seă celă xrită; te sçıă eă ne tine țe b'iată kăm se kade estă.

— S'ă vedemă, zise Andrea țe trebăe s'ă fakă pentru dămneata?

— Nă m'ă mă tătăsçı, ă destălă de reă, Benedetto, zăă kamaradă vekăă; deskide-çı okă s'ă nă m'ă fayı s'ă țeăă prea málte dela tine.

Astă ameningare resină m'ina jănelă: v'ıntălă konstrinjeră s'ăllase d'asără.

Șă năse eară kalălă în treapădă.

— ă reă și din parte-çı, Caderousse, zise elă, s'ă te porçı astă-felă k'ăă kamaradă vekăă, kăm ziceă adinea-oră, estă Marsiliesă, eă sânt...

— Sçıă dară țe estă akăm?

— Nă, dar am fostă kreskıtă în Corsica; tă estă b'ătrăă și ănderătikă, eă sânt jăne și kanričiosă. ăntre ăamenă kăm sântemă noi, ameningarea ă xrită, și s'ară kăveni s'ă ne nărtămă kătă se poate mă bine ămpreăă. țe strikă eă daka soartea, kare ă totă rea pentru tine, ă din kontra b'ăă pentru mine?

— Așa dară ă b'ăă soartea? astă groom nă ă dară ăată ămpreăă, astă tilbury nă ă dară ăată ămpreăă, aste xaine nă sântă dară ăate ămpreăă? Așa s'ăne-mă! atătă mă bine! zise Caderousse kă nășe okă strelăitoră de ăvidă.

— Oxă veăă prea bine și sçıă prea bine, ăindă-kă m'anronă, zise Andrea ănsălegăndă-se din țe în țe mă málă. Dak' așă fi avătă o legăăă de kapă ka a ta, o xaină soioasă ne xmeră și pantofă g'ăăă la năchioare, nă m'ă fi rekunoskıă.

— Vezî bine kã mã despreguescî, mikãle, şî n'ai drentate; akãm kã te am reafatã, nimikã nã mã mai opres-
 ce d'a fi imbrãkatã kã postavã de Elboã(*) ka or kare altã,
 pentrã kã sũĩã ce inimã ai tã: dak'ai doãã xaine, mi veĩ da
 zna mie, şî eã uĩ dam partea mea de sãpã şî de fasole
 kãndã mãreal de foame.

— Aşa este, zise Andrea.

— Ce foame uĩ era! mai ai şî akãm aşa mare
 apetitã?

— Da, zise rizindã Andrea.

— Ce bine veĩ fi mãnkãtã l'acelã principe de xnde
 ai emitã!

— Nã è principe, è nãmai konte simnã.

— Ŗnã konte, şî xnã inavãuitã, ai?

— Da, inã nã nãne temeĩã ne elã, è xnã omã kare
 nã se prea aratã komodã.

— Ox! Dãmnezeãã meã, n'aibĩ niãĩ o grije! nimine
 n'are nimikã a minte pentrã kontele teã, şî uĩ se va lãsa
 uie singrã sã facĩ kã elã ce ai vrea. Dar, adããse Cade-
 rousse relãndã acelã sãrĩãã xritã kare i mai inkreãise bã-
 zele, katã sã dai ceva pentrã asta, mã prigienĩ?

— Sã vedemã, ce uĩ trebãe?

— Kreãã kã kã o sãtã franãĩ ne lãnã...

— Eĩ bine!

— Aşĩ nãlea trãĩ...

— Kã o sãtã franãĩ?

— Dar reã, mã prigienĩ; dar kã...

— Kã?

— O sãtã çĩnãĩ-zeci franãĩ, aşĩ fi prea fericitã.

— Eatã doãã sãte, zise Andrea.

(*) Oramã alã Normandiei ĩn Francia.

— Ши пѣсе ѓн мѣна лѣи Caderousse зече лѣдовиѣи де аѣрѣ.

— Вѣнѣ, зисе Caderousse.

— Ѓнѣѣшеазѣ-те ла портарѣ, ѓн тоате зиле ле д'ѓнѣиѣ але лѣнеи, ши ѣи се ворѣ нѣмера бании реглатѣ.

— Аиди, еатѣ кѣ еарѣ мѣ ѣмилесѣи.

— Ши кѣм?

— Мѣ нѣи ѓн рапортѣ кѣ оаменѣи теи дѣн кѣрте; нѣ, еѣ воѣѣ с'ам а фаче кѣ тине.

— Еи бине! сиѣ, ѓндреабѣ де mine, ши ѓн тоате зиле ле д'ѓнѣиѣ але лѣнеи, ѣелѣ нѣѣиѣнѣ пе кѣтѣ тимнѣ мѣ воѣѣ бѣкѣра ши еѣ де венѣтѣлѣ меѣ, веѣ кѣпѣта ши тѣ пе алѣ теѣ.

— Бине, бине, вѣзѣ кѣ нѣ м'ам ѓнѣлатѣ, еѣти ѣнѣ бѣлатѣ кѣм се кате, ши ѣ о бинекѣвѣнтаре кѣндѣ кате ферѣча пе нѣсче оаменѣи ка тине. Сѣ ведемѣ, спѣне-ми ѓнѣм-плареа та ѣеа бѣнѣ.

— Ѣе требѣиѣѣ аѣ сѣ сѣиѣ аѣеаѣта, ѓндребѣ Cavalcanti.

— Вѣнѣ! еарѣ неѣнкредере!

— Нѣ. Еи бине! ам реаллатѣ пе татѣ-меѣ.

— Ѣнѣ татѣ адеврѣратѣ?

— Дек! пе кѣтѣ тимнѣ ва нѣти.

— Веѣ креде ши веѣ онора; ѣ дренѣ, кѣм ѣлѣ кѣамѣ пе татѣ-теѣ?

— Maiorѣ Cavalcanti.

— Ши ѣ мѣлѣсмитѣ де тине?

— Пѣн'акѣм аѣа с'аратѣ.

— Ши ѣине те а фѣкѣтѣ сѣ реалѣи пе аѣеѣтѣ татѣ?

— Conte le de Monte-Cristo.

— Аѣела де ла каре аѣ емитѣ?

— Да.

— Ia vezi, silesѣe-те сѣ м'амеѣи ши пе mine la

dînsxlă ka xnlă konxpnceană mare, fiindă-kă are astă întreprindere.

— Fiă, i voiă vorbi de tine; dar de o kam dată ce ai a minte să faci?

— Eă?

— Da, tă.

— Esti prea bxnă ka să te okxni de ayeasta, zise Caderousse.

— Mi se pare, fiindă-kă te interesă de mine, respnse Andrea, kă potă mi eă a mă informa ceva despre tine.

— E drentă... am să inkirieză o kameră într'o kasă onestă, să m'akoneră k'o xaină kxviinçioasă, să mă rază în toate zilele, mi să mă dăkă să çiteskă ziarele la kafenea. Seara, voiă intra la vre xnă snektaklă kă vr'xnă kană de bxtorî în nalme, voiă semăna a brătară retrasă din negouălă seă, asta è visarea mea.

— Irea bine! Daka vreă să năi în lăkrare astă proiektă mi să fi încelentă, totălă va merçe de minăne.

— Veză ne D. Bossuet!.. Mi tă, ce ai a minte să devii?... pairă ală Franciei?

— Ei! ei! zise Andrea, çine sçie?

— D. maioră Cavalcanti poate kă este... dar din nefericire creditatea è desfiinçată.

— Să lăzămă politika, Caderousse... Mi akəm kxnădă ai ce vreă mi amă ajxnsă, sçii jos din trăsçră mi fă-te nevzătă.

— Ba nă, skəmne amice.

— Çe felă, nă?

— Dar ia jădekă nxçină, mikăle, o legătără roșă ne kană, măi fără pantofi în niçioare, niçi o xçrtă mi zechă napoleonă de ază în posxnară, făr'a măi sokoti. ce măi a-

veam, ceia ce face tokmai doză sste françi; dar m'arș omri negreșitș la bariere! Atșnui, auș si nevoitș, ka sș mș in-dreptezș, sș zikș kș 18 mi ai datș asti zece napoleoni; asta arș face sș se naskș informșrile, cherchetșrile; se va alla kș am plekatș dela Toulon fșrș voiș, Ńi voiș si kondșșș din brigadș in brigadș nintș la marșinea Mediteranei. Voiș deveni earș no 106, Ńi adio visșlș meș de a seamșna a brștarș retrasș din negouș! Ba nș, fșșlș meș; preferș sș staș kș onoare in kapitalș.

Andrea Ńi inkșșntș sșrșșșșșșșș; fișlș inkinșitș alș D. maiorș Cavalcanti era, kșm se lșșdase singșrș, Ńșș kanș destșlș de reș.

Se omri Ńșș minștș, arșnkș o kșșșșșșșșș repede im-prejșrș, Ńi, dșne ce okișlș seș deskrise cherkșlș cherchetștorș, mșna sa intrș binișorș in posșnarș, Ńnde inșșș a mĩngiia pedika Ńșș nistolș askșșșș.

Dar, intr'astș timuș, Caderousse, kare nș perdea din vedere ne inșșșșșșș seș, Ńi petreșea mșșnele dșne spa-tele seș, Ńi deskidea binișorș Ńșș kșșșitș lșngș spaniolș ne kare ilș nșrta ne dĩșșlș nentș or ce intĩmlare.

Amĩdoi amĩșii, kșm se vede, era in stare sș se in-șșșșșș, Ńi se inșșșșșș: mșna lși Andrea eși nearmatș din posșnarș, Ńi se șrktș nintș la mșșșșa sa șea roșitș, ne kare o mĩngiș kșș-va timș.

— Bșșșle Caderousse, zise elș, veș si darș fericitș!

— Voiș face totș ce mi va sta nșin nșșșșșș, res-pũsse lokandistșlș dela nșntea Gardului nșnĩndș-Ńi earș kș-șșșlș in teakș.

— Aideși darș sș intrșmș in Parisũ. Dar kșm ai sș fași ka sș treși nșin bariere fșr'a da vre Ńșș nșșșșș? Mi se pare kș kș kostșmșlș teș estĩ mai in perikșlș in trș-sșrș de kșș ne jos.

— Asteantъ, zise Caderousse, veї vedea.

Lăb kanela lăi Andrea, mantela cea kă gălerălă mare ne kare groomul esilată o lăsase în trăseră, mi o năse ne suinare, ne xrmă lăb nasa cea inkrentată a xni domestică de kasă bxnă, ală kărsia stăniū mănă singră kalălă.

— Ши еă, zise Andrea, să remăiă kă kanălă golă?

— Axăi akolo! zise Caderousse, bate xni vintă ama de tare inkălă pă a lăată pălăria de ne kană.

— Aidepăi dară, zise Andrea, mi să finimă o dată.

— Cine te opresce? zise Caderousse; kreză kă nă eă.

— St! zise Cavalcanti.

Trekără bariera fără să li se întimble ceva.

La cea d'intiū stradă transversală, Andrea mi opri kalălă, mi Caderousse sări josă.

— Eї bine! zise Andrea, mi mantela domesticălă meă, mi pălăria mea.

— Ax! respănsa Caderousse n'ai fi vrindă doară să mă lămă să rechekă.

— Dar eă?

— Tă, estă jăne, de oare-ce eă inčenă a imbătrăni. La revedere, Benedetto.

Ши se infăndă în strădișoară, unde se făkă nevăzătă.

— Vai! zise Andrea skodindă xni săsnină, nă poate cineva să fă ne denliū fericită într' astă lăme!

CAPITULU LXV.

Scenă Conjugală.

În piața Ludovică XV, cei trei jâni se desprădiseră, adică Morrel o lăsa spre bșlevarde, Château-Renaud, spre pșntea Revoluțiunii, și Debray șrmă keislă.

Morrel și Château-Renaud, dșne toată probabilitatea, se dșseră a kasă la vetrele loră domestice, kșm se maizice înkă la tribșna Camerei, în diskșrșele bine făkște, și la teatrăș din strada Richelieu, în onerele bine skrșe; dar Debray nș făkș totă astă-felă.

Kșndă ajșnșe la poarta Luvrului, anșkă la stșnga, traversă Carușelul iste, trekș strada Saint-Roch, emi pe strada dela Michodière, și ajșnșe la poarta domnșlă Danglerș în minștăș kșndă trșșra domnșlă de Villefort se întorșea dela sșșrbășlă Saint-Honoré, șnde ilă lșșă pe dīnșșlă și pe nevastă-sa, ka s'adșkă akasă pe baroana.

Debray ka omă familiară ală kasei, întră maī întiūș elă în kșrte, arșnkă frīșlă în mșbinele șnă feciorăș, pe șrmă se întoarse la șșșioara trșșreī ka sș priimeaskă pe doamna Danglerș, kșria i dete brașlăș ka s'o dșkă în apartamentășlă ei.

Îndată ște se înkise poarta și se vșzș Debray kș baroana în kșrte:

— Țe ai, Hermino, o întrebă Debray, și de ște mī a venită reă kșndă azīșī așea istoriă saă ka sș zikă maī bine așea fablăș pe kare o șnșnea kontele?

— Pentru că eram foarte răd dispusă astă seară, amikșlă meș, respunse baroana.

— Dar nu, Hermino, zise Debray, nu mă vei face să kreșă azeasta. Erai din kontra într'o dispoziție minș-nată kândă ai ajunsă la kontele. D. Danglars era kam nemșlyșmită, este adevrată, dar știă că nu ți prea è de elă kândă ilă vezi că se află în toanele lăi țele rele. Ți afkășă cinceva țeva. Știă bine că nu voiă șferi niči o dată să ți fakt or kare măkară vr'o nekșviinș.

— Te înțeli, Lucian, te înkredinșeză, zise doamna Danglars; è kam ți am șnșă, afară nșmai de șrita dispoziție în kare m'ai vșzătă, mi de kare kredeam că nu merita să măi vorbimă.

Era învederată că doamna Danglars s'afă săb înșșinșă șnei întăritări de nerve de kare femeile nu potă de mșlte ori să mi dea sokoteală șingșre, șăă că, dșne kam înșelesese Debray, ea țerkase vre o țərbșrare askșnș ne kare nu voiă s'o mărtărișeaskă nimășă.

Ka omă kare era obișnșită a rekșnoasșe vanorile ka șnșlă din elementele vieșei feminine, nu șțrbă măi mșltă, as-tentăndă șnă minștă măi bșnă, șăă ka să i fakt o noșă în-trebare, or ka s'azș delă ea o mărtărișire *proprio motu*.

La șua kamereș sale, baroana întilni ne damișela Cornelia.

Damișela Cornelia era kamēristă kredinșară a baroanei.

— Țe face fiș-meă? întrebă doamna Danglars.

— A ștdiată toată seara, respunse damișela Cornelia, mi ne șrmă s'a kălkătă.

— Mi se pare kă toate azeștea că i azșă nianșlă?

— Damișela Luisa d'Armilly face mșsikă ne kândă damișela è în pată.

— Bine, zise doamna Danglars, vino să mă desbray.

Intrară în kamera de căskare.

Debray se întinse pe o kanapea mare, și doamna Danglars trecă în kabinetslă ei de grăteală kă damicela Cornelia.

— Skămpăslă meș Lucian, zise doamna Danglars pîrintre șua kabinetslăi, te plînuî totă d'asna de Eugenia kă nă ții face onoarea de a ții vorbi?

— Doamnă, zise Lucian, jăkăndă-se kă kăpeislă baronei, kare rekănoskîndă-î kalitatea de amikă ală kasei, aveă obiăeislă de a î face o miș de mîngierî, nă sânt nă-măi eș kare ții fakă asemenî rekrîmințrî, și kreză k'am azită pe Morcerf plîngîndă-se de-șnăzî kătre însă-țî dămneata kă nă poate să skoapă o singură vorbă din gura fidan-gatei sale.

— Este adevărată, zise doamna Danglars; dar kreză kă într'o zi oare-kare toate ačestea se voră skimba, și vei vedea pe Eugenia intrîndă în kabinetslă dămitale.

— În kabinetslă meș?

— Adikă într'ală ministrăslă.

— Și pentră țe?

— Săre a ții țere să între la Operă. Într'adevără, n'am vărătă ničî o dată măi mare prejădekătră pentră măsikă! ă șnă țe ridikăslă pentr'o persoană de lăme!

Debray sârise.

— Ei bine! zise elă, viș kă konsîmimentăslă baronăslă și ală dămitale, și ne vomă sili să facemă dăne merităslă ei, de și sântemă prea neavășșî kă să plîtimă șnă talentă ama de frămosă kă ală seș.

— Dă-te, Cornelio, zise doamna Danglars, nă măi am trebsîngă de tine.

Cornelia despărț, mi, neste zăd minștă, doamna Danglars emi din kabinetul ei într'zăd kostămă de kasz minșnată mi veni să șează lîngă Lucian.

Pe zgmă, înčenș să mi mîngîie kămelăș absorbită de kăpetrile ei.

Lucian o privi zăd minștă în tăcere.

— Să vedemă, Hermino, zise elă dăp'zăd minștă, respănde kărată: è ceva kare te sșpărtă, nă è așă?

— Nimikă, respănse baroana.

Și kă toate aștea, fîndă-kă o îneka ceva, se skălă, se çerkă să resșle mi se dăse să se zite într'o oglindă.

— Am o față de spăimă, astă seară, zise ea.

Debray se skăla sșrizîndă kă să se dăkă să înkre-dîngeze ne baroana despre așestă pșnktă din zgmă kăndă de o dată se deskise zșă.

D. Danglars se aretă; Debray șează eară.

La sgomătăș zșeă, doamna Danglars se întoarse în văză ne bșrbatăș ei kă o mirare ne kare niçă kă mi dete osteneala s'o askănză.

— Bșnt seară, doamnă, zise bankerăș; bșnt seară, domnăle Debray.

Baroana krează fără îndoială kă așeastă vizită nenrevăzătă însemna vre zăd lăkră kă o doringă de a îndrenta vorbele çele amare kari skăpasertă din gșra baronășă în zăă așeă.

Ea se armă k'zăd aeră serioșă, mi întorkîndă-se kătre Lucian făr'a respănde bșrbatășă ei:

— Çitesçe-mă dară ceva, domnăle Lucian, i zise ea.

Debray, kare se țrbșrase pșgîndă la înčenștă de așeastă vizită, mi veni în fire dăne linisçea baroană, mi întinse măna ne o karte însemnată la mizlokă prînt'zăd kășpită kă tșimă'ă de nakră înkrestată kă așă.

— Mă eartă, zise bankerslă, dar a să te ostenesă, baroană, vegindă așă de tărziă; sântă ună-spre-zecă ore, și D. Debray meade prea denartă.

Debray remase inkrementă, nă doară kă tonălă lă Dangleră nă era destălă de linisăită și delikată, dar, în-fine, în mizlokălă linisăi și politegiă sale, pătăndea oarekare voingă neotărătă kare era neobișnăită de a face altă chea în seara aceia de kătă voia nevestei sale.

Baroana se miră de aceasta și mărțrisi ačeastă mirare print'ă kăstărtă kare fără îndoială, ară fi făkătă ne bərbată-seă să kșmete, daka bərbată-seă nă și avea okiă a-șintăgi ne ună ziară, unde kăsta înkeerea rentei.

Resăltă dănt'ăčeasta kă ačeă kăstărtă așă de măn-dră fă perdstă fără efektă.

— Domnăle Lucian, zise baroana, și deklară kă n'am chea măi mikă doringă de a dormi, kă am o măr de lăkrăși să și sșăiă astă seară, și kă ai să și netreăi noantea askăltăndă-mă, kiară d'ăi adormi d'ă 'nșăioarele.

— La ordinele dămitale, doamnă, resănsă Lucian kă serioșitate.

— Șkămnă domnălă meă Debray, zise bankerslă, nă te șăide, te rogă, askăltăndă în noantea asta neșăniele doamnei Dangleră, kăăi le veă nătea ară și mărne; dar astă seară ă a mea, mă o rezervă ne seamă-mă, și o voiă kōnsakra, de mă veă da voiă, întră a sta de vorbă kă nevastămea despre nișe interese serioșe.

Astă dată, lovăra era așă direktă și kădea kă atăta nemereală, înkătă ameăi ne Lucian și ne baroana.

Amădoi se întrebărtă din oki par'kă ară fi vrătă să kaste unălă dela cheă altă ună ajstoră inkōnt'ăčestei pēv-liră; dar neșvinsă nătere a stăpănălăi kasei trismfă.

— Să nă kare kșm-va să kreăi cheă nșăină kă te

alungă, skămpăși meș Debray, șmă Danglars; nă, să mă ferească Dumnezeu: o împrejărare neprevăzută mă face să doresc a vorbi astă seară cu nevastă-mea. Asta mi se întâmplă așa de rar încât nă s'ară cădea să se șpene chi-neva.

Debray îngheță câte-va căvinte, salță mi emi lovind-se de toate colțurile, ca Mathan în *Athalia*.

— E de nekreziță! zise elă dăne ce se inkise șua înderțăi, ce lesne ieăș avantațiță asșnra noastră acesă bърбаți, kari kă toate acesea ni se pară noș așa ridicăi.

Lucian plecă, Danglars s'amezi în lăksi pe kanapea, inkise karteă kare remșese deskisă, mi, lăndă o postă foarte pretențioasă, se jăcă kă kăinele.

Dar, fiindă-kă kăinele, kare n'avea pentru dănsăi așeia-mi simnată ca pentru Debray, vrea să îl mșșce, îl lă de giță mi îl trimise de șea altă parte a kamerei pe șnă skăznă lungă.

Animăsiță skoase șnă strigăță traversăndă șnașăi; dar, kăndă ajănse șnde trebăia să meargă, s'askănse dăn'o perină, mi, inkremenită de astă traktare kă kare nă era običăisită, ștăș în țășere mi în nemiskare.

— Șăi, domșle, zise baroana făr'a klini din șnșlă-șeană, kă șăi progrese? Altă dată erai nămaș grosolană, astă seară estă bștală.

— Kăvintăiță este kă astă seară șșnt mai kă toane de kăță altă dată, zise Danglars.

Hermina se șită la bankeriță k'șnă despreță prea mare.

Običăisită nișce asemenă arănkășre de okiă șșșra tare pe trășășă Danglars; dar în șeară așeia abia s'aretă kă lăare a minte la ele.

— Și ce mi pasă mie de toanele dămitale? res-

nense baroana întregitate de nepăsarea bărbatului ei; nu cumva nu privesc pe mine aceste lucruri? Înkide-ți toanele în camera dămitale să și pune-le în kontoarele dămitale, și, fiindcă ai comis lucrora le plătesc, resursă-ți toanele la dinșii.

— Ba nu, respunse Danglars; te amuzăsc învârtărele dămitale, doamnă, prin șarmare nu mă voi lăsa dănele. Kontoarele mele sunt Paolul meu, cum zice, mi se pare, D. Desmoustiers, și nu voi să le țarbăr liniscea și să le înnedikă cărșă. Komisiu meu sunt oameni onesti, kari mi kăstigă averea, și lucrora le plătesc multă mai pres de ceia ce merită, kăndă și am stima dăne ceia ce rapoartă; nu mă voi săpăra prin șarmare pe ei. Aveia pe kari mă voi săpăra, șăni oameni kari mi măninkă prinșă-rile, kari mi desșăle kăi și mi resinesc starea.

— Și kari sunt dăre așăi oameni ce și resinesc averea? esnikă-te mai kărată, domșăle, te rogă.

— Ox! fii linisčită, dăka vorbesc prin enigme, n'am a minte să te și și multă nă' a nu le înelece, zise Danglars. Oamenii kari mi resinesc starea sunt așă ce keltăscă șeante șăte mi franșă într'o oră.

— Nu te înelegă, domșăle, zise baroana cerkăndă să și askănză totă de o dăte miskărea glasă și șeșă obrază.

— Din kontra, îneleci prea bine, zise Danglars, dăka reaoa dămitale voingă va șăma, și voi șăne kă am nărdă șeante șăte mi franșă din înnrămștărea șăniolă.

— Ax! eăte vorbă! zise baroana, și eă sunt resonsabilă nătră așă nărdere?

— Nătră ce nu?

— Eă strikă dăk'ai nărdă șeante șăte mi franșă?

— Or mi kəm, nș strikș eș.

— O dətș pentrș totș d'agna, domnșle, respnșse sș-
pșratș bagoana, ȳi am mai snșsș sș nș mi vorșesși de banı; asta e o limbș ne kare n'am inșvșal'o niși la pșringiı meı niși in kasa intıișlși meș bșrbatș.

— O krezș prea bine, zise Danglars, niși eı niși elș n'avea lșskaiș.

— Asta e șnș kșvintș mai młtș pentrș kare n'am in-
vșmatș la dınșii limba banșei kare mi rșne șrekile de di-
mineaș pınș searș; astș sgomotș de skșde ȳe se nșmerș
și se renșmerș mi e șrișiosș, și nș sviș altș ȳeva kare
sș mi fiș mai desnșkștș de kștș șnșetșlș glasslși dșmitale.

— Intr'adevșrș, zise Danglars, ȳe kșriosș lșkrș e
și eș kare krezșsem kș te interesai ama de młtș de lș-
krșrile mele.

— Eș! și ȳine a nștștș sș te fakș sș krezı o a-
semene neroziș?

— Singșrș m'ai fșkștș.

— Ai nemerit'o, intr'adevșrș!

— Fșrș indoialș.

— Așii vrea sș mi snși in kare impșejșrare.

— Oș! Dșmneșeșle! e lșkrș lesne. In lșna lși fe-
vrșarș ȳelș dın șrmș, mi ai vorbitș intıiș dșmneata desne
fondșrile dın Haıti; visasemi kș intra o korabiș in portșlș
Havrei, și kș astș korabiș adșȳea nșvela kș era sș se im-
plineaskș o platș ȳe se kredea kș era sș se plșteaskș la
Șșntșl-Asteantș. Kșnoskș lșȳiditatea somnșlși dșmitale; am
kșmpșratș darș ne sșb mșnș toate biletele ȳe le am nștștș
afla dın datoriele dın Haıti, și am kșstigmatș patrș sște miı
franși dın kari ȳi am datș o sștș miı. Ai fșkștș kș eı ȳe
ai vrștș, asta nș mș nșivesȳe ne mine.

In lșna lși martiș, era vorba de o konșesișne de

drumă de feră. Trei societăți se înfruntau, dând garanție egale. Mi ai zis că instinctul dămitale, mi, ca toate ca pretindea că erai strein în privința speklei, eș, din contra, mi crez că instinctul foarte dezvoltat în unele materii; mi ai zis că instinctul dămitale te făcea să crezi că privilegiul ar fi dat societății ce se zicea a Mezei-Zile.

M'am dăș să mă înscriș kiară îndat pentru două din trei părți din akțiunile acestei societăți. Într'adevăr, privilegiul i s'a akordat; prekam o prevăzuseși, akțiunile mi aș întreit valoarea, mi am kăstigat șun milion din kare mi s'aș dat două-sate ținți-zeci mi franți ka dar de mășșmire. Ce fel ai întrebănată aste două-sate ținți-zeci mi franți? nu m'amestekă într'aceasta.

— Dar unde vrei să vii, domnșle? strigă baroana tremărând de nekăș mi de nenache.

— Răbdare, doamnș, voiș ajșne îndat.

— Să dea Dășmezeș!

— În luna lui anrile, te ai dăș să prinșești la ministrul; veni vorba de Spania, mi așșș o konvorbire sekret: se șșșnea despre alșngarea lui don Carlos; kămpăraș fondșri șpaniole. Alșngarea se făcă, mi kăstigaș mease șște mi franți în zisa kând Carol V retrekș Bidassoa. Dintr'aceste mease șște mi franți ai lătat ținți-zeci mi șșde; era ale dămitale, le ai keltșit kăș mi a plăktș, mi nu mi cherș niș o sokoteal; dar nu è mai puțină adevărăt că ai priimitș ținți șște mi livre în anșlă acesta.

— Ei bine! ne șșmș, domnșle?

— Ah! da, ne șșmș! Ei bine tokmaș dăș' acesta se strikș lăkrăș.

— Ai felșlăș dămitale de vorbitș... într'adevărș...

— Așș-felș șșiș să mi aratș idea, è totș ce mi trebșe... Pe șșmș, akăș trei zile era așșșș pe șșmș. Șșșș

trei zile darъ, de kândă ai vorbită de politikă kă D. Debray, și ai kreztă kă vorbele lui și suneă kă don Carlos a reintrată în Spania; atănci, mi vînză renta, năvela se respîndesce, ă o panikă(*), nămaî vînză, ăi daă; a doxa zi ne destentămă kă năvela era minăinoasă, și kă ačeastă năvelă minăinoasă m'a făktă să perză șeante ște miî franăi.

— Ei bine?

— Ei bine! fiindă-kă și daă totă d'ășna a patra parte din ăeia ăe kăstigă, mi estă datoare darъ a patra parte din ăeia ăe perză; a patra parte din șeante ște miî franăi, făktă o ște șeante-zeci și ăinăi miî franăi.

— Dar nă mi suneî kă nă estă teafărgă! și nă înțelegă, într' adevărgă, kăm amestici nămele domnășă Debray în toată istoria asta.

— Penă kă, dăka din întîmplare n'ai astă șumă de o ște șeante-zeci și ăinăi miî franăi ne kari fi reklamă, te vei îmnrășta del' amiciî dășmitale, și D. Debray ă șășă din amiciî dășmitale.

— Kokoață estă drăce! zise baroaana.

— Oș! să lășămă ăestele și strigătele, să lășămă drăna modernă, doamne, saă mă vei face să și suneî kă văză d'ăci ne D. Debray stergîndă-se ne gărgă kă ačele ăinăi ște miî franăi ăe i ai nămerată în șășă ačesta, și zikîndă-și kă a dată în ăea dăne șrmă neste ăeia ăe jăktătoriî ăei mai îndemnatăi n'ăă nășă deskonegi niăi o dată, adikă neste o răletă șnde kăstigă ăineva fărg'a năne nimikă în jăktă, și șnde nă perde nimikă și kiară kândă ară fi să pearză.

Baroaana era să esăkneaskă.

— Tikălossle! zise ea, ai kăteza să zăi kă nă șăi-ăi ăeia ăe kătezi a mă măștra astă-ză.

(*) Șpăimă mare fărgă temeiă.

— Nu ții zikă kă șciam, nu ții zikă kă nu șciam, ții zikă: observă-mi țărtărea de patru ani de zile de cândă nu mai mi estă nevastă și nu ții mai sânt bărbată, și vei vedea dak'a fostă totă d'asna konsekșintă kă ea însă-și. Kăță-va timă înaintea închetării relașioniloră noastre konjugală, ai dorită a ștdia măsika kă avelă faimosă baritonă kare a debstată kă atăta șchesă la Teatrul-Italian: eș am vrătă a ștdia danșălă kă așea dănușitoare kare și făkăse ună renșme așă de mare la Londra. Asta m'a kostată, atătă pentru mine kătă și pentru dămneata, aproape la o ștă miș franș. N'am zisă nimikă, pentru-kă o kășștorită are treșinș de armoniă. O ștă miș franș pentru ka șă șșit bine bărbatălă și nevastă danșălă și măsika, nu è preă mătă. Peste pășină, ai înčenșă a te desgăsta de măsikă, și ții a venită idea a ștdia dinlomia k'șnă sekretară ală ministerișă. Te lasă a ștdia. Înceleș; țe mi pasă mie, fiindă-kă plătășă lekșionile țe le ieș din kasetă dămitale? Dar, astă-ză, vătă kă plătășă dintr'a mea, și kă învătășă dămitale mă poate kosta șeante ște miș franș ne lăș. Onreșe așă, doamnă, kășă asta nu poate ține astă-felă. Șăș kă dinlomatălă șă ții deă lekșionă... fătă plătă, și ilă voiș erta, or kă nu va mai păne nișiorălă în kasă; așșită-m'ai, doamnă?

— Oș! è preă mătă, domnăle, strigă Hermina înecată, și treșă neste marșionile kășșinșă!

— Dar, zile Danglars, vătă kă plătă kă n'ai re-masă înderătă, și kă ai dată de bășă voiș askăltare așteșă asiome a Codului: „Femeia kată șă șmeze dăne bărbată.“

— Înșșie!

— Ai drentate: șă ne onrimă pășină, și șă șăde-kășă kă șășă reșe. Nu m'am amestekată nișă o dată în afășerile dămitale de kătă pentru ka șă ții fakă vre ună bine; fătă și dămneata totă asemene. Zičă kă nu te privesă

kasa mea de bani? Fiș; aibî a face kș a dșmitale, dar nș implea mi nș goli pe a mea. Kștre ačestea čine șchie daka mi asta nș va fi o loviturș de Jarnac politikș; daka ministrșlș, fșriosș in kontra mea vșzindș-mș kș fakș parte din opoșigizne, mi ęelosș pentrș simpatiele popșlare de kari sșnt impresșratș, nș se inęeleęe kș D. Debray spre a mș rșina?

— Kșm ai nemerit'o!

— Dar. fșrș indoialș; čine a vșzștș vre o datș a-čeasta... o nșvelș telegrafikș minčinoasș, adikș imposibilșlș, saș kam așa, nișe semne kș totșlș diferite date de čei din șrmș doî telegrafî!... Asta s'a fșkștș ințr'adinsș pentrș mine, ințr'adevșrș.

— Domnșle, zise mai șmilitș baroana, kșnosčî, mi se pare, kș ačestș imniegatș a fostș alșngatș, kș a fostș mi vorba șș ilș dea in jșdekatsș, kș se detese ordinș a ilș aresta, mi kș ačestș ordinș era șș se nșrș in lșkrare daka elș n'arș fi șkșpatș de čele d'intiș kșștșrș nrintr'o fșgș kare probeazș nebșnia saș kșlnabilitatea sa... È o retșčire.

— Da, kare face pe nerozî șș rizș, kare face pe ministrșlș șș netreakș o noante șritș, kare face pe domniî sekretari de statș șș negreaskș la xșrtiș, dar kare pe mine mș kostș șeante șște miî frančî.

— Dar, domnșle, zise de o datș Hermina, fiindș-kș, dșne kșm zičî, toate aștea vinș dela D. Debray pentrș če nș i le șnșî mai bine lșî d'a drentșlș de kștș mie? pentrș če akșșî pe șnșlș mi te leęî de altșlș?

— Nș kșm-va kșnoskș eș pe D. Debray? zise Danglars; nș kșm-va voiș șș ilș kșnoskș? nș kșm-va voiș șș șčîș kș dș vre o inșvșșțitșrș? nș kșm-va voiș s'o șrmezș? nș kșm-va jokș? Nș, dșmneata le fačî toate ačestea, iar nș eș!

— Dar mi se pare că fiindă-că profiți...

Danglars dete din șmeri.

— Ființe nebune, într'adevăr, sunt femeile astea kari kredă că aș veni pentru că aș kondăș o intrigă să doară astă-felă înkăș se nu le scrie totă Parisul! Dar ia kă-țetă nășină că mi dăca ți ai fi askănsă neregălrile dina-ntea bărbătlăi dămitale, ceia ce este A B C ală artei, pen-țră-că cea mai mare parte a timpăslăi bărbății nu voră se vază, n'ai fi mai măltă de kășă palidă kopă ațeia ce fa-țe jămălatea amiceilor dămitale femeile de lăme. Dar nu ă totă ațeia-șă mi pentru mine; am văzătă mi totă d'ăna am văzătă. De șeai-șnre-zecă ană, mi ai askănsă totă d'ăna o kățetare poate, dar nițî șnă pasă, nițî o fantă, nițî o gre-șeală. Pe kăndă dămneata, din parte-ți, te anlăzi pentru îndemănarea dămitale mi krezi tare că mă înțelă, ce a re-șăltată? A reșăltată că, kă toată pretinsa mea nesăiinuț, în-țenindă delă D. de Villefort mi năș la D. Debray, nu ă nițî șnăș din amicii dămitale kare se nu fi tremărată ina-ntea mea; nu ă nițî șnăș kare se nu mă fi traktată de ștă-nășă ală kasei, șingăra mea pretindere pe lăngă dămneata; nu ă nițî șnăș în cea dăne șrmă kare se fi kățezătă se ți zikă de mine ceia ce ți zikă că astăzi. Ți ertă se mă faci șrățiosă; dar te voiă onri d'a mă face ridikăș, mi mai văr-țosă te onreskă pozitivă mi mai presăș de toate d'a mă răina.

Năș în minătlă kăndă fă pronășnată nămele lăi Vil-
lefort, baroana se ținăse destăș de bine; dar kăndă așă ațeșă năme, înțăbeni, mi, skălăndă-se nar'că așă fi fostă miskată de șnă resortă, mi întăsesă brațele ka șnre a kon-
jăra o aparășne mi făkăse trei năși kătre bărbăț-seș ka șnre a i smățpe finele sekretăslăi ne kare elă nu ilă kănos-
țeia săș ne kare poate, din vre șnă kalkășă șrățiosă kăm e-

ra mai toate kalksele lui Danglars, nu vrea să îl scrie în-treg.

— D. de Villefort! ce înseamnă? ce vreți să zici?

— Asta vrea să zică, doamnă, că D. de Nargonne întinsese dămitale bărbat, nefiind nici filosof nici banker, să poate fiind mi șna mi alta, mi vâzînd că nu era să se folosească nimikă k'nuș prokșorăș alș reșelș, a mșrităș de sșpșrgare săș de nekasăș kșndăș te a vșzștăș însșrșinatș de șease lsni dșn'o linsire de noș. Șant brștalăș, nu nșmai că o șciăș, dar mș mi lasdăș: asta   șnșlăș din nizloașele mele de șșșesăș în lșkrșrile mele komerciale. Pentrș ce, în lokăș d'a omori, s'a omorităș singșrăș? pentrș că n'avea să șkane vr'o avere. Dar eș șant datorăș viașșă mea averiș mele. D. Debray, asoșiatșlăș meș, mș face să perzăș șeanteșș-te miș franș. Șș șșfere mi elăș partea sa de perdere, mi ne vomăș șrma afășerile; de șnde nu, să fakș bankrștș de șele o șștș șeante-zeyi mi șinș miș franș, mi fakș șeia ce fakș bankrștariș, să pearș. Ei! Dșmnezeshăș meș!   șnăș bșiatăș plșkștăș, o șciăș, kșndăș nșvelele lsni șantăș adevșrate; dar, kșndăș nu șantăș, se aflș șinș-zeyi în lșme kari șantăș mai bșni de kștăș elăș.

Doamna Danglars era inkremenitș; kș toate așeste fșkș o silinș mare ka să respșnzș l'așestăș atakăș din șrmș.

Kșzș ne șnăș fotoliăș, kșșetșndăș la Villefort, la șșena dela masș, l'așea seriș de neferișiri kari de vr'o kște-va zile kșdea șna kște șna în kasa ei mi skimba linisșea ei în șerte șkandaloașe.

Danglars nici că se șitș la ea, kș toate că ea fș-kș totăș ce nștș ka să leșine.

Trase șna kamerei de kșlkare fșr'a mai zicenișkăș mi intrș la dșnșlăș; ast-felăș inkștăș doamna Danglars, venindș-și în simșiri, nștș krede că visase șnăș visăș șrităș.

CAPITULU LXVI.

Proiecte de căsătorii.

A doua zi dăp'acheastă schez, în ora în care Debray avea obiceiș să fakă o mikă vizită doamnei Danglars înainte d'a se dăce la kancelaria sa, trăsgra sa nă se vâză în karte.

În ora aceea, adikă kătre o jămătă dăp'ameazi doamna Danglars mi cheră trăsgra mi emi.

Danglars sta dăp'o kortină mi pândea astă emire pe kare o astenta.

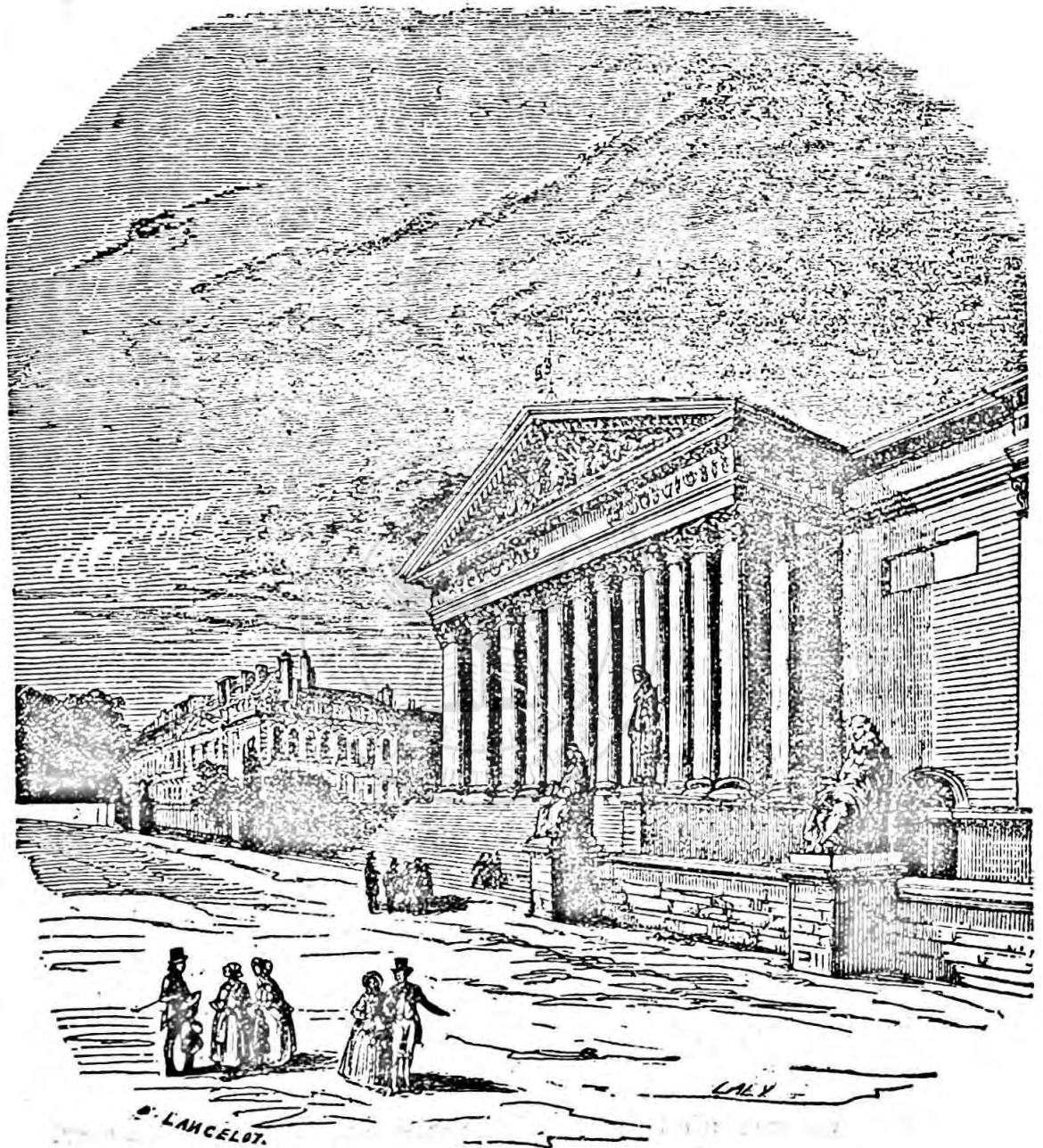
Detē ordină ka să ilă înschiingeze îndată ce doamna va veni; dar la doză ore ea nă venise înkă.

La doză ore elă mi cheră kaii, se dăse la Cameră mi năse să ilă înskrită ka să vorbeaskă înkontra bədjetsăi.

Del'ameazi nină la doză ore, Danglars remăsese în kabinetăi seă, desfăkindă-mi dispachiele*), înkrăntăndă-se din ce în ce mai mătă, grămădindă cifre neste cifre mi primindă între alte vizite pe a maiorăi Cavalcanti, kare, totă așă de albastră, totă așă de deapănă mi totă așă de esaktă, se înfăușă la ora anșnată în ajăă ka să mi termine afăcherea kă bankersăi.

Eșindă din Cameră, Danglars, kare detese semne mari de țărărare pe kăță uină sedința, mi kare mai virtosă ma asnă ka niči o dată în kontra ministerăi, se șrkă eargă mi

*) Денешеле.

Camera deputaților.

trăsăra sa mi zise kăcherăslăi s'ă il'ă kondăkă în aleia Cămpielor-Elisee, no 30.

Monte-Cristo era a kasă; de kăţă mai era kă çineva, mi răga ne Danglars s'astente xă minxă în salonă.

Pe kăndă astenta bankerăslă, şua se deskise, mi v'ăză intrăndă xă omă intr'ăxă kostămă d'abate, kare, în lokă d'ă astenta ka dănsăslă, il'ă salxă, intră în interiorăslă apartamenteloră mi se făkă nev'ăzăţă.

Şă minxă dăn'ăceia, şua ne kare intrase abatele se deskise eară, mi Monte-Cristo s'aretă.

— Mă eară, zise elă, skămnăslă meă baronă, dar xă năslă din amiçii mei çei bəni, abatele Busoni, ne kare il'ă ai v'ăzăţă trekăndă, a sosită de kărăndă la Parisă; de măltă eramă desnărgiçii, mi n'am avăţă kăraçixăslă s'ă il'ă nărgăseskă nămaï indată. Sneră kă nătrăx achestă mare kăvintă mă ve erta kă te am făkăţă s'astepi.

— Çe vorbă, zise Danglars, asta se înçeleçe; eă nă mi am alesă bine timnăslă, mi kată s'ă mă retragă.

— Ba de lokă; din kontra, wezi. Dar, bənăslă meă Dămnezeă! çe ai? semenă a fi îngrijată de çeva; intr'ădevărlă mă smeri. Şă kanitalistă sănărată è întokmaï ka mi kometele, preziche totă d'ăşna vre o neferiçire lămi.

— De kăte-va zile, skămnăslă meă domnă, zise Danglars, o soarte rea m'ănasă astă-felă inkăţă din zi în zi află mai rele.

— Ax! Dămnezeăslă meă! zise Monte-Cristo, ai năçită eară çeva la Bursă?

— Nă, mi a trekăţă, nătrăx kăte-va zile çelă năçină; è vorba nămaï s'ă năçă o bankărtă la Triesti.

— Adevărată? Nă kăm-va din întimnălare bankărtărlă dămitale è Iacopo Manfredi?

— Tokmaï! năne-çi în minte xă omă kare făçea

zně deverě kx mine de vr'o ontě saš nozě sste miī frančī pe aně, de nš ujě minte kxěš timpě. Ničī o datě vr'o gre-
 šalx in sokotealx, ničī o datě vr'o intězriere; zně pěkxtosě
 kare plētea ka zně prinčipe... kare plētesne. Înaintežě niņx
 la zně milioně kx dīnsšlě, ūi eatě diavolxlě de Iacopo Man-
 fredī kx inčeteazě kx plējile!

— Adevzratě?

— E o fatalitate neazzitě. Tragě aszpra lxi wease sste
 miī livre, kari mi se intorkě nenlētite, ūi afarě de asta, mai
 am inkě poliçe de patrě sste miī frančī semnate de elš ūi
 denlētite la finele kxrentě la korespondintele seš din Pa-
 risū. Szntemě in 30, trimiğě poliçele; ax! vorbě sě fiņ,
 korespondintele s'a fēkxtě nevzszlě. Kx istoria Spaniei, ūi
 kx asta din žrmě, sčič kx mi s'a imnilitě Isna de minsne.

— Dar adevzratě kx ai nerdtě kx istoria Spaniei?

— Mai è de vorbitě! nšmai weante sste miī frančī
 afarě din nšngě, nimikě mai mlēš!

— Kxm de uj s'a intimnatě zna ka asta, dšmitale
 kare estī omě kx atēta çerkare?

— Eī! asta è greweala nevestei mele. A visatě kx
 don Carlos intrase in Spania; ea krede in vise. Ziče kx
 vislě è magnetismš, ūi kxndě viseazě zně lškrš, dšne kxm
 snšne ea, katě sě se intimule neapzratě. Intemeiatě pe
 konvinçerea ei, i daš voiě sě ūi çerçe fortšna; ūi are ka-
 sa ei de bani ūi açentšlě ei de skimbě, joakě ūi perde.
 Adevzrlě este kx nš perde banii mei, dar ūi joakě pe ai
 ei. Kx toate ačestea, totě zna è, inçeleçī kx, daka weante
 sste miī frančī esě din nozšnaršlě nevestei, katě sě sim-
 pš ūi bērbatslě kxěš de nšjīnš mēkar. Çe felš! nš sčiai
 asta? Dar s'a fēkxtě zně sgomotě foarte mare.

— Ba da, am azzitě vorbindš-se despre çeia çe mi
 snšī, dar nš sčiam amznsntele; pe žrmě nš se poate mai

omă ka mine kare sã nã kãnoaskã nimikă din kãte se atingă de Bursã.

— Ama darã nã pã cerçã niçã o datã fortsna?

— Eă! mi kãm vreã sã fakă asta? eă kare am atãta grextate ka sã mã reglesă venitrile. Amã si nevoită, afarã de intendentă meă, sã mã ieaă inkã ună komisă mi ună kasieră. Dar, pentrã k'a venită vorba de Spania, mi se pare kã baroana n'a visată istoria reintrãrii lã don Carlos. Ziarele n'aă zisă ceva despre ayeasta?

— Ama darã dãmneata krezi ziarele?

— Eă! niçã de kãm; dar mi se pare kã onestă *Messenger* fãcea o eschenziene la reglã, mi kã anșna nãmã nãvelele chele adevãrate, nãvelele telegrafice.

— Eã bine! eatã cheia che è neingelesă, zise Danglars, kã astã reintrare a lã don Carlos era intr' adevãră o nãvelă telegrafikă.

— Astă-felă inkãtă, zise Monte-Cristo, perzi in lãna asta anșoane la șeante sãte mii franci?

— Nã è vorba de anșoane, çi è tokmã çifra.

— Drage! pentrã o stare de a treia ordine, zise Monte-Cristo kã kompãtimire, è o lovitrã kãrdã.

— De a treia ordine! zise Danglars kam șmilită; che drakș ingeleçã prin asta?

— Fãră indoială, șrmă Monte-Cristo, fakă trei kãtegorie de stãri; stare de intãia ordine, stare de a doua ordine, stare de a treia ordine. Nãmeskă stare de intãia ordine ayeia che se kompãne de tasãre che le are çineva in mãnă, pãmintãri, mine, venitrile așnra stateloră kãm è Francia, Austria mi Anglia, nãmã dak' ayește tesãre, ayește mine, ayește venitrã fakă ună totală de vr'o sãte de milioane; nãmeskă stare de a doua ordine cheia che skoate çineva din mansfaktore, intrenrinderile prin asoçãri, viche-

regatele și principatele nu treacă peste cinci-sprezece sute de mii venituri, totuși formându-și un capital de vr'o cinci-zece milioane; nămeskă în cele din urmă stare de a treia ordine capitalele cari fructifică(*) prin interese kompense, kăstigiurile ce atîrnă dela voiuța altăia saș dela sorgile întîmplării pe care o bankrățul o derapă, pe care o năvelă telegrafică o sgară; sukerurile întîmplătoare, operurile sursă sorgilor fatalității ce s'ară nătea nămi forță minoră, komparăndu-o kă forță maioră, care ă forță naturală; totuși făcîndu-și un capital fiktiv(**) saș reală(***) de vr'o cinci-sprezece milioane. Nu ă kam astă-felă starea dămitale, sursă?

— Dar kam așa! respănsă Danglars.

— Rezultă dintr'aceasta kă de veți avea de mease ori ună asemenea fine de lănu kă acesta, urmă kă netărbărare Monte-Cristo, o kasă de a treia ordine ară fi în agonie.

— Ox! zise Danglars k'ună sursă foarte nălidă, kam o ie!

— Să nănemă meante lăni, zise Monte-Cristo kă a-vela-și tonă. Sursă-mi, ai kăpetată vre o dată l'aceasta? kă de meante ori meante sursă mi franči fakă anroape la doză-sprezece milioane?... Nu? Ei bine! ai drentate, kăci, kă nisce asemenea kăpetări, nu mi ară inkărka čineva kapitalele niči o dată, kari nentr'ună finančiară sursă čeia ce este nelea nentr'ună omă čivilisată. Avemă xăinele noastre mai năltă saș mai năgină măndre, asta ă kreditulă nostră; dar, kăndă omășă moare, n'are mai năltă de kăță nelea sa; asemenea mi kăndă ese čineva din afăcherile sale are nămai bursă seș reală, činči saș mease milioane čelă

(*) A da rodă.

(**) Inkănsită. (***) Adevrată.

măltă; kăvî stărilor de a treia ordine nă înfrumusează mai măltă de kăvî a treia săă a patra parte din cea ce s'arată, ka lokomotiva șiăi drămă de feră è totă d'asna, în mizlokășiă fărâsăi kare o înfrășășă și o mărșă, o makină mai măltă săă mai pșăină tare. Ei bine! din ačeste činčî milioane kari formează aktivășiă dămitale reală, ai perdășiă aproape două, kari înșășăinează kă atășiă mai măltă starea dămitale fiktivă săă kreditală dămitale, adikă, skămpășiă meă domnă, nelea dămitale s'a deskisă printr'o lășare de șășă, kare, renetită de patră ori, adăă moartea. Ei! ei! sî kă lășare o minte, skămpășiă meă Danglars, ai trebășăngă de banî? Vrei șă te înșășămășiă?

— Ce reă kalkălatoră estă! strigă Danglars kășmăndă în ajăstorăi toată filozofia și toată prefăktoria anăringăi; în minășășiă ačesta, banii aă reintrată în kasa mea prin alte șășăle kari aă reșășășiă. Șășășăle eșășiă prin vîna cea deskisă a reintrată prin nășătrire. Am perdășiă o bătășiă în Spania, am fostă bătășiă la Triestă; dar armia mea navală din India a prinsă kășăi-va galionă*; nișănariî mei din Mexica aă deskăperită o mină.

— Foarte bine! foarte bine! dar șășășăle reșășășiă, și, la cea d'întășiă perdere, se voră deskide eară.

— Nă, kăvî mergă la sigășășiă, și meă Danglars kă limbășă deșăartă a șiășiă čearlatană kare și lășășă kreditală; ka șă mă restorășă, s'ară kădea șă kăză trei gășverne.

— Așăi akolo! asta s'a vășășiă.

— Șă linșășășă rekoltele nișășășiășiă.

— Adășăi a minte de cele șăeante văăă grășă și de cele șăeante slăbe.

— Săă ka șă se retragă marea, ka în timășiășiă lăi

* Șiă felă de korabiă de reșăbelă șăaniolă.

Pharaon; și încă totă mai sântă multe mări, și ară pșteea sã și fakã çinev a korãbiele karavane.

— Atãã mai bine! de o miã de ori mai bine! skãm-nãã meã Danglars, zise Monte-Cristo, și vãzã kã mã în-chelasesm și kã intri în kategoria stãrilorã de a doza ordine.

— Krezã kã potã s'aspirã l'aceastã onoare, zise Danglars k'znãã din acele sãrãsrã stereotinate kari fãcea lã Monte-Cristo efektlã znea din acele lãne kleioase kã kari niktorii çei prosti și snoeskã rãinele; dar, fiindã-kã a venitã vorba de afaceri, adãsse elã încãntatã d'a afla motivãã a-çesta ka sã skimbe konvorbirea, ia snãne-mi, çe potã face pentrã D. Cavalcanti?

— Sã i dai banã, dak'are vr'znã kreditã asãpra dãmitale și dak'acestã kreditã çi se pare bnã.

— Minãnatã! s'a infãçinatã azi dimineayã k'znã bi-letã de patrã-zeci miã françi, denãtitã asãpra dãmitale, sem-natã Busoni, și trimisã de dãmneata la mine kã çirãã dãmitale. Îndeçei kã i am nãmeratã pe datã kiarã çele pa-trã-zeci bilete patrate.

Monte-Cristo fãkã znã semnã din kanã kare areta a-probarea sa.

— Dar nã è nãmai atãã, çrmã Danglars; a deskisã fiãã seã znã kreditã la mine.

— Și kãã dã fiãã seã?

— Çinçi miã françi pe lãnã.

— Șeaã-zeci miã françi pe anã. Șciam prea bine, zise Monte-Cristo dãndã din çmeri; toçi Cavalcanti sãntã nisçe oameni pãkãtoși! Çe vrea elã sã fakã znã omã jãne kã çinçi miã françi pe lãnã?

— Dar îndeçei kã daka jãnele arã avea trebãinçã de vr'o kãte-va miã de françi mai mãlã...

— Niçi sã te çerçi, tatãã seã 'i arã lãsa în snina-

rea dămitale; nu cunoaște pe toți milionarii de peste mări: sunt niște arnagoni* adevărați. III prin cine i este deșkisă kreditașă așta?

— Oх! prin casa F'enzi, șna din cele mai bune din Florenza.

— Nu voiș să zikă că veți perde, atâta linsea; dar gine-te că toate aștea dăpe konrinsăș polișei.

— N'ai avea dară înkredere într'așestă Cavalcanti?

— Eș, i așă da zece milioane pe semnășra sa. Elă e șnășă din kategoria ștriloră de a doza ordine, de kari și vorbeam adineaoră, șkșmpășă meș domnă.

— III că toate aștea, țe simnă e! Ilă așă fi lșată de șnăș maioră, nimikă mai măltă.

— III i ai fi făkășă onoare; kăci ai drentate, fișra lăi nu pătășe nimikă. Kăndă ilă am văzătă pentru înția oară, mi s'a păzătă că văzătă șnăș lokotenentă bătărăș mășeziță șăb kontra-șnaleta sa. Dar toți Italianii șnășă așă-felă; șeamăș a jidovi bătărăș kăndă nu potă șimi ka nișe mași din Orientă.

— Jșnele e mai bine, zise Danglars.

— Da, pșșinăș kam șfișiosă, poate; dar, k'șnăș kă-vintă, mi s'a păzătă kșm se kade. Eram în neăștămpășăș pentru elă.

— III pentru țe?

— Pentru-kă ilă ai văzătă la mine kam ne la intrarea sa în lșme, țeșă pșșinăș dăpe kșm mi s'a zisă. A kă-lștorită k'șnăș învășștorăș foarte asnăș, și nu venise nișă o dată la Parisă.

— Toți așestă Italiani de kalitate aș obiceisăș d'a se kășștori între dășșii, nu e așă? întrebă că neșngrijire Danglars; le plășe să și asoșieze ștrile.

* Bătărăș șșșșșșș.

— Običinșitș așă fakș, prea adevrătatș; dar Cavalcanti è unș originalș kare nș face ka alșii. Nș poate sș mī easș din minte kș mī trimitē ne fiș-seș la Parisū ka sș mī kaste nevastș.

— Krezī?

— Sșnt sigrș.

— Mī ai așzitș vorbindș de starea lși?

— Nșmaī de asta se vorbesche; de kștș unī zikș kș are milioane, mī alșii kș n'are niș o lșskaīș.

— Mī pșrerea dșmitale kare este?

— Nș se kșvine sș te întemeiezī ne ea; è kș totșlș personalș.

— Dar or mī kșm...

— Pșrerea mea este kș toșii așestī podestaiș(*) bștrșnī, toșii așestī condottieri(**) vekī, kșșī astī Cavalcanti aș komandatș ostiri, aș gșvernatș provinșie; pșrerea mea, zikș, este kș aș ingronatș milioane în nische kolșșrī ne kari nșmaī întiīi lorș nșskșșī le kșnoskș mī le daș în kșnosșinșa întiīlorș lorș nșskșșī din șenerașișne în șenerașișne, mī, drentș probș, ū vezī che galbenī mī șskașșī sșntș ka floriniī lorș din timpșlș Republicei, a kșșora kșșoare, priviș mereș de ei, se resfrșșșe ne fașșa lorș.

— De minșne, zise Danglars mī è kș atștș mai adevrătatș, kș nimini nș ū kșșoasche sș aibș o skioanș de pșmīntș.

— Foarte pșșinș, într'alte kșșvinte; eș șșiș bine kș nș kșnoskș ne Cavalcanti s'aibș altș pronșietate de kștș palatșlș din Luca.

— Ax! are unș palatș! zise rīzīndș Danglars; totș è cheva.

(*) Dregștori de poligiz în șnele orășe ale Italiei. (**) Kondșktoři de ostire.

— Da, mi înkă îlă dă kă kirîț ministrălxî finanțeloră de oare-ce elă lokșesce într'o kășcioară. O! ȳî am snășă, kreză ne bietslă omă kam strîmtorată.

— Văză bine kă nă îlă lingșmesçî.

— Askăltă-mă, îlă kănoskă de nășină timnă; kreză kă îlă am văzătă de trei ori în viața mea. Ȳeia ce sçîă desnre dînsălă, è dela abatele Busoni mi dela elă; mi vor-bea azî diminează de proiektele lxî nentă fiă-seă, mi mi da să înșelegă kă nă i măi plăcea să lase fondșrile lxî însemnate să doarmă în Italia, kare è o țară moartă, mi kă ară dori s'afle șnă mizlokă, saă în Francia, or în Anglia, de a mi snekșla milioanele. Dar iea bine a minte kă, de mi am Ȳea măi mare înkredere în abatele Busoni personală, eă nă resnșnză de nimikă.

— Or mi kăm, ȳî mășșmeskă nentă klientălă Ȳe mi ai trimisă; è șnă năme foarte frămosă ka să îlă înskriă în reșistrelle mele, mi kasierălă meă, kășșia am esulikată Ȳe va să zikă Cavalcanti, è foarte mândă de dînsălă. Mi adăseî a minte, mi asta è șnă simnă amășntă de țristă, kăndă oamenii așestia mi înșoară kopîi, le dă vre o dotă?

— Eî! Dămnezălă meă! dăne kăm se întîmplă. Am kănoskătă șnă prinșine italiană, avătă ka o mină de ară, șnălă din Ȳele d'întîiă năme din Toscana, kare, kăndă fiî lxî se însăra dăne plakă, le da milioane, mi, kăndă se însăra fără voia lxî, se mășșmea să le dea trei-zeyî skăde pe lășă. Să presășnemă kă Andrea se înșoară dăne do-ringele tatălă seă, i va da poate șnălă, doșă, trei milioane. Daka s'ară însăra kă fiia șnă bankeră, bșnioară, poate kă ară avea vre șnă interesă de kasa sokrălxî mi a fiălxî seă; ne șmă, presășne pe lîngă asta kă nă i plăce norș-sa: șeara bșnă, tata Cavalcanti năne măna pe Ȳeia dela kasa de feră, o întoarce de doșă ori, mi eată pe nenea Andrea ne-

voitǎ a trǎbi ka zǎǎ fiiǎ de familiǎ parisiǎnǎ, mǎslǎindǎ kǎr-
pile saǎ incheǎndǎ la alte jokǎri.

— Bǎiatǎlǎ aǎesta va afla o prinǎineǎsǎ bavagesǎ saǎ
perǎvianǎ, va voi o koroǎnǎ inkisǎ, zǎǎ Eldorado traversǎlǎ
de Potose.

— Nǎ, touǐ aǎestǐ seniorǐ de neste mǎnuǐ se insoa-
rǎ kǎ simple mǎritoare; sǎntǎ ka Joie, le plache a kǎrǎci nea-
mǎrile. Aǎa! dar nǎ kǎmva aǐ a minte sǎ insoǐ ne An-
drea, skǎmpǎlǎ meǎ Danglars; de mǐ faǎi aǎeste întrebǎri?

— Pre leǎea mea, aǎta nǎ mi s'arǎ pǎrea o spe-
kǎlǎ zǎritǎ, mǐ eǎ sǎnt speǎlantǎ.

— Krezǎ kǎ nǎ kǎ damicela Danglars; n'aǐ vrea sǎ
faǎi ne Albertǔ sǎ zǎigǎ ne bietǎlǎ Andrea?

— Albertǔ! zise Danglars dǎndǎ din zǎmerǐ; tokmaǐ
aǐ nemerit'o, eiǎ niǎi kǎ viseazǎ la ǎe sǎri.

— Dar ǎ fidanǎalǎ kǎ fiiǎ dǎmitale, mi se pare?

— Adikǎ veǐ sǎ zǎiǎ kǎ D. de Morcerf a statǎ kǎ-
te o datǎ de vorbǎ kǎ mine despre aǎtǎ kǎzǎtorisǎ; dar
doamna de Morcerf mǐ Albertǔ...

— N'aǐ vrea sǎ mǐ zǎiǎ poate kǎ niǎi aǎesta nǎ ǎ
o partidǎ bǎnǎ?

— Ei! ei! damicela Danglars preǎzesǎe mǎi mǎlǎ
kǎtǎ D. de Morcerf, mi se pare!

— Dota damicelǎi Danglars va fi frǎmoasǎ, intr'a-
devǎrǎ, mǐ nǎ mǎ inǎoeskǎ despre aǎeasta, mǎi vǎrtosǎ da-
ka telegrafǎlǎ nǎ va mǎi da nǎvele minǎinoase.

— Oǎ! nǎ ǎ vorba nǎmaǐ de dotǎ. Dar, bine kǎ
mǐ am adǎsǎ a minte!

— ǎe lǎkrǎ?

— Pentǎ ǎe n'aǐ invitatǎ ne Morcerf mǐ ne familia
sa la prinǎalǎ dǎmitale?

— Ba ilǎ am invitatǎ, de kǎtǎ mǐ a respǎnsǎ kǎ e-

ra sã kãltoreaskã la Dieppe din prezã kã doamna de Morcerf, kãria i se rekomandase aerãlã mãrii.

— Da, da, zise Danglars rãzãndã, katã sã fiã bãnã pentrã dãnsa.

— Pentrã ce?

— Pentrã kã è aerãlã pe kare ãlã a resãlatã în jãnecea ei.

Monte-Cristo hãzã sã treakã ayeastã epigramã fãr'a se areta kã a ãneles'o.

— Dar în-fine, zise kontele, daka Albertũ nã è a-
sha de ãnavãitã ka damicela Danglars, nã poãi sã zicã kã
n'are ãnã nãme frãmosã.

— Fãrã, dar mĩ plãce mi alã meã, zise Danglars.

— Negreãitã, nãmele dãmitale è pãnzãrã, mi a ãn-
frãmãseãtã titãla kã kare se kãdea sã o ãnfrãmãseãze, dar
estã ãnã omã foarte ãnelegãtorã ka sã nã fi ãnelesã kã,
dãne oare-kari preãdeãkããi foarte tare ãngãdãçinate ka sã se
poatã smããce, o nobleçe de çinçi sekãli preãcesce mai mãltã
de kãtã o nobleçe de dozã-zeci de anã.

— Mĩ eatã tokmã pentrã ce, zise Danglars k'ãnã
sãrãsã pe kare se nevoia sã ãlã fakã batjokãrãtorã, eatã pen-
trã ce aãi prealeçe pe D. Andrea Cavalcanti mai mãltã de
kãtã pe D. Albertũ de Morcerf.

— Dar, kã toate ayeatea, zise Monte-Cristo, pre-
sãpãã kã familia ããi Morcerf è mai bãnã de kãtã a ããi Ca-
valcanti?

— Familia ããi Morcerf!... Eatã, skãmpãlã meã kon-
te, respãnse Danglars, estã ãnã omã galantã, nã è asha?

— O krezã.

— Mĩ afarã de ayeasta, kãnoskãtorã de blasoane?

— Pããinã.

— Eї bine! xit̃-te la kxloarea blasonx̃l̃i meř;   mai solid̃ de kx̃t̃ a blasonx̃l̃i l̃i Morcerf.

— Pentr̃ ce?

— Pentr̃ k̃ eř, daka ñ s̃nt baroñ din naschere, m̃ ñmesk̃ cel̃ ñgiñ Danglars.

— Pe x̃m̃?

— De oare ce el̃ ñ se ñmesche Morcerf.

— Ce fel̃! ñ se ñmesche Morcerf?

— Niçi de k̃m.

— Ia las̃!..

— Eř, s̃nt f̃kx̃l̃ baroñ de cineva, mi s̃nt; el̃ s'a f̃kx̃t̃ konte singx̃r̃, ast̃-fel̃ ink̃l̃ ñ  .

— Ñ se poate!

— Ask̃l̃-m̃, sk̃m̃ñl̃ meř konte, x̃m̃ Danglars, D. de Morcerf   amik̃l̃ meř, sař, ka s̃ zik̃ mai bine,   k̃noschiña mea de trei-zeci de ani; eř, s̃ii k̃ ñ mi prea pas̃ de arm̃riele mele, pentr̃-k̃ n'am x̃tat̃ niçi o dat̃ de x̃nde am plekat̃.

— Asta   proba x̃nei x̃milinge prea mari sař a x̃nei tr̃sie mari! zise Monte-Cristo.

— Eї bine! k̃nd̃ eram x̃ñ komis̃ mik̃, Morcerf era x̃ñ simñl̃ neskar̃.

— Mi k̃m i zichea at̃xñi?

— Fernand̃.

— Ñsmai ama?

— Fernand̃ Mondego.

— Esti sig̃r̃?

— Ax̃zi akolo! mi a ṽnd̃t̃ ama de mx̃lt̃ pesche ink̃l̃ n'ami ñstea s̃ il̃ x̃it̃.

— At̃xñi pentr̃ ce vreal s̃ i dai ne fia dx̃mitale?

— Pentr̃ k̃ Fernand̃ mi Danglars fiind̃ doi a-

jxnwi*), amîndoi înobilauî, amîndoi înavxujijî, plzteskx xnxlŝ kxŝ wi altxlŝ, afarx de xnele lŝkrxri, kx toate achestea, xe s'aŝ zisŝ de elŝ wi de mine.

— Ka xe felŝ de lŝkrxri?

— Nimikŝ.

— Ax! da, îngelegŝ, xeia xe mî snŝi mî adxve a-minte xe va desne nŝmele lŝi Fernandŭ Mondego. Am aŝ-zitŝ vorbindx-se de nŝmele ačesta în Grecia.

— Xe va atingxtorŝ de Ali-Paŝa?

— Tokmaî.

— Eatx misterxlŝ, zise Danglars, wi mŝrtxriseskŝ kx aŝi da mare lŝkrx ka sŝ îlŝ deskonerŝ.

— Nx è lŝkrx greŝ, dak' ai avea mare dorinujx sŝ afi ačeasta.

— Ŗi kxm?

— Fxrx îndoiala, ai vre xnx korespondinte în Grecia?

— Xe vorbx!

— La Ianina?

— Pretxindene . . .

— Ei bine! skrie korespondintelxi dxmitale dela Ianina, wi întreabx-lŝ xe rolŝ a jŝkatŝ în katastrofa lŝi Ali-Tebelin xnx Francesŭ a nŝme Fernandŭ.

— Ai drentate! strigŝ Danglars skxlxndx-se îxte, voiŝ skrie kiarŝ astx-zî.

— Fx-o.

— Am s'o fakŝ.

— Ŗi de veî priimi vre o nŝvelx nŝea skandaloasx?

— Ŗi o voiŝ îmŝrtxŝi.

— Mi veî face plzčere.

Danglars se renezi afarx din apartamentŝ, wi fxkx nŝmaî o sŝritxrx nînx la trxŝgra sa.

*) Oamenî din familix nŝoastx xe s'aŝ ajxnsŝ desne stare saŝ înxljare în ranguri.

Cabinetul procurorului regelui.

CAPITULŪ LXVII.

Cabinetul Procurorului regelui.

Sz lszsmz pe bankersiz sz se intoarkz in treapz-
tblz mare alz kailorz sei, sz sz szmzmz pe doamna Dan-
glars in lokzrile znde plekase de dimineaz.

Amz zisz kz la o jzmzta dzp' amiazı doamna Dan-
glars sz cerzse kaiı, sz ewise in trszsz.

Se indrentz kztre szszrbisz Saint-Germain, lsz stra-
da Mazarina, sz se onri la trekztoarea dela Puntea-Noua.
Se dete jos sz traversz trekztoarea, avea znz portz simnlz,
kzm se kvine znei femeı de gzsz kare ese dimineaza.

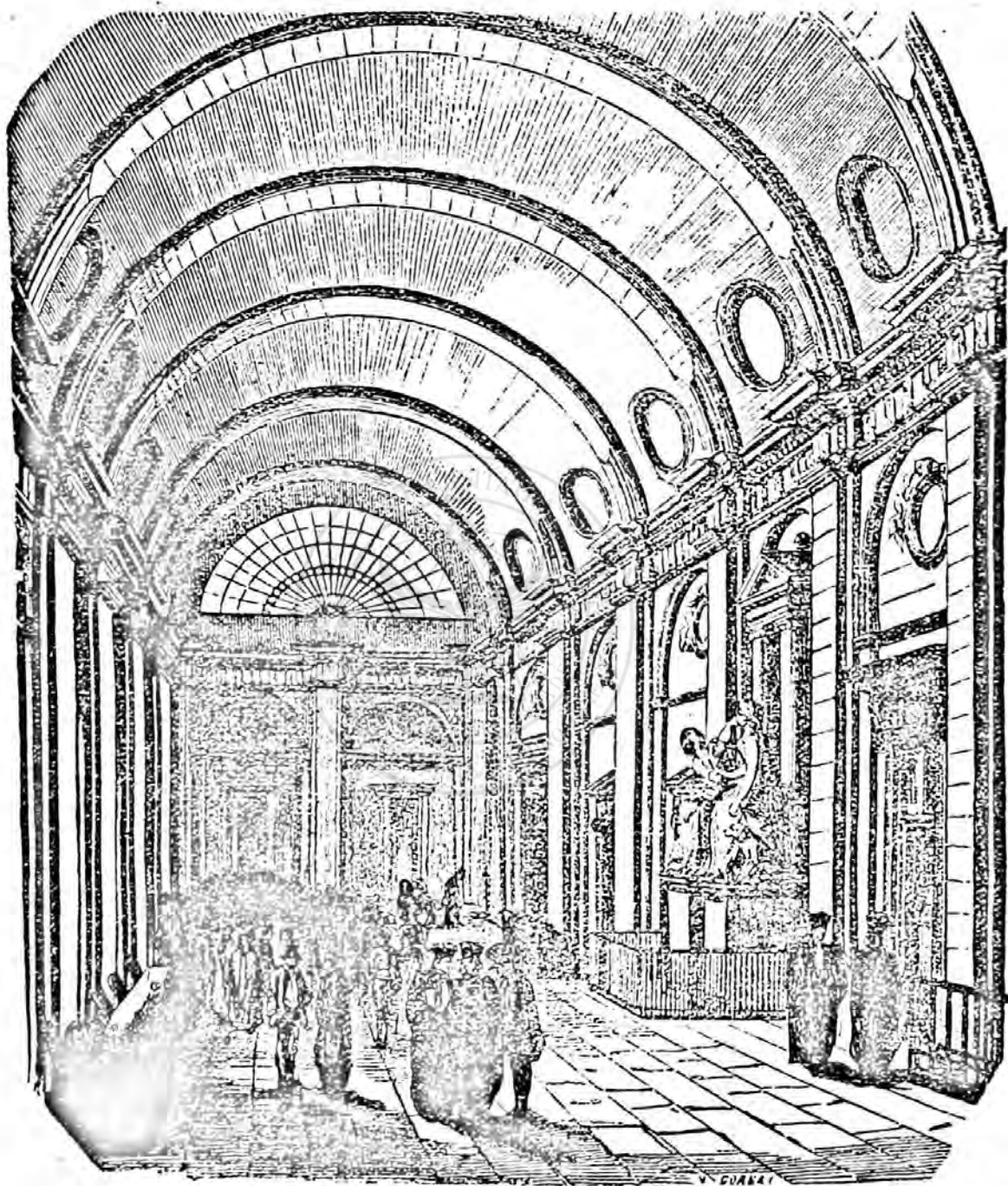
Kzndz ajzse in strada Guenegaud, se szkz intr'o trz-
szsz pzblıkz, zikındz s'o dzkz in strada Harley.

Abia se szkz in trszsz, sz skoase din posznarzı
znz vzlz. negrz prea desz, pe kare ilz legz la pzlzria sa de
paiz; pe szmz sz pzse earz pzlzria pe kanz, sz vzz kz
pzczere, zitnz-se intr'o mikz oglinz de posznarz, kz nz i
se pztea vedea dekztlz albgea neleı sale sz okizlz sez skin-
teitorz.

Trszszra trekz pe Puntea-Noua, sz intrz prin piaza
Delfina in kzrtea dela Harley; doamna Danglars i pzti
kzndz i deskise szzioara, sz renezinz-se kztre skara pe
kare o trekz szorz, ajzse indatz in sala Pasilor-Perduı.

Dimineaza szntz mlte afacerı sz inkz sz mai mlzı
oamenı kari az a face la Palatı.

Oamenıı kari az vr'o afacere nz se prea zit la
femeı.

Palatul Pasilor-Perduți.

Doamna Danglars trecu daru prin sala Pasilor-Perduți făr'a fi văzută nici ea nici încă zecă femeii kari pân-dea pe avokatslă loră.

Antikamera lui Villefort era plină de lume; dar doamna Danglars n'avea trebuință nici a șii spune nimic; îndată ce se aplecă, un șierș se sculă, veni la ea, o întrebă dacă era persoana kă kare era vorba să se întâlnească D. prokșorș ală reșelăi, și asupra respunsăslă ei afirmativă, o kondăse printr'un ș koridor ș strimț în kabinetăslă lui Villefort.

Maistratălă skriea mezîndă pe un ș fotoliș, kă spatele întorsă spre șse.

Așzi șșa deskizîndă-se, pe șșierăslă pronunțîndă așeste vorbe: „Intră, doamnă!“ și șșa reînkizîndă-se, făr'a face nici o mișcare.

Dar, îndată ce simți nasii șșierăslă dențîndă-se, se întoarse kă vioiciune, se dăse să împingă verșele, trase kortinele și șerșetă toate kolșurile kabinetăslă.

Pe șșmă dăne ce se înkredinț kă nimine nă pștea nici să îlă vază nici să îlă așze, și kă, prin șșmare, pștea fi linisșită:

— Mășșmeskă, doamnă, zise elă, mășșmeskă pentră kă ai fostă așșa de esaktă.

Șși i dete un ș skășă pe kare doamna Danglars îlă priimi, kăci i bștea inima așșa de tare, înkăș simșea kă era s'o înece șșșele.

— Eată, zise prokșorșălă reșelăi mezîndă și elă, și deskriîndă un ș semșerkă kă fotolisă seș, ka să vii în fața doamnei Danglars, eată kă è așșa de mășștimă, doamnă, de kăndă n'am avăș fericiirea să staș de vorbă singră kă dămneata, și, pentră marea mea pșgere de reș, a-

kam ne reaslmă împreună ca să vorbim despre lucruri foarte triste.

— Kă toate acestea, domnule, vezi k'am venit la întâia dămitale kîmare, kă toate kă, de sigur, astă konvorbire è mai tristă nentru mine dekătă nentru dămneata.

Villefort sârise amară.

— Este dară adevărat, zise el, respnzînd la pronria sa kăpetare mai mltă de kătă la vorbele doamnei Danglars; este dară adevărat kă toate fantele noastre mi lasă urmele, urcle întănekoase, cele alte lăminoase, în trekătălă nostră! este dară adevărat kă togî nasiî nostri într' astă viață seamăne kă mersălă tîritoarei ne nisină mi fakă o brazdă! Vai! nentru mslă, astă brazdă este brazda lakremiloră loră.

— Domnule, zise doamna Danglars, înceleuî tărbrarea mea, nă è aua? înkăraiază-mă dară, te rogă. Astă kameră, în kare atăuî kălnabilă aș trekătă tremșrîndă mi rșinomi; astă fotoliă, ne kare meză mi eă tremșrîndă mi rșinooasă!... Oș! caț, am trebșinș de toate minșile mele ka să nă mă niveskă, ne mine ka o femeie urea kălnabilă mi ne dămneata ka șă jșdekătôră ameninștoră.

Villefort klăti din kauă mi skoase șă sșșină.

— Și eă, respnșse el, zikă kă lokălă meă nă è ne șă fotoliă de jșdekătôră, ăi ne skănelășă akșsatășă.

— Dămneata? zise doamna Danglars kă mirare.

— Da, eă.

— Kreză kă, din parte-șă, domnule, nșritanismălă dămitale te face să șă mșresăi prea mltă starea în kare zici kă te așli, zise doamna Danglars, ală kăria okiă aua de frșmosă se lșmină de o lșșire șșșitivă. Aste brazde de kari vorbeă adineaoră, aș fostă trase de toate jșneșile arzștoare. În șândășă natimeloră, din kolo de plăcere, totă d'ăna se a-

În puțin remăskare; pentru așea Evangeliză, astă ajstoră eternă ală nefericitoră, ne a dată drentă surjiniș, noz bieteloră femeî, minxata parabolă a sîei păttoase și a femeel adltere. Astă-felș, și o mărtriseskă, adskînds-mî sne ori a minte de așeste delire ale jșneșii mele, kșușă kște o dată k Dșmnezeș mi le va erta, kșuș de nș skșsa, șelș puținș komptimirea s'a află adese în șșferinșele mele; dar voi, șe aveș și vș temș de toate aștea, voi bșrbășii, ne kari toatș lșmea îskșș și ne kari skandalăș îi nobileazș?

— Doamnș, respnșse Villefort, mș kșnosș; nș șnt șnș inokrită, șăș șelș puținș nș întrebșngesz inokrisia fșrb kșvintă. Daka frșntea mî ă asurș, aflș kș mșlte nefericiri ăș inkrșntat'o; daka mî ă inima îmnetrită, kșvintăș ă ka șș poatș șșferi lovitsrele șe le a priimită. Nș eram așa în jșneșea mea, nș eram așa în seara așea de fidanșare kșndă ședeamș kș toșii împreșrăș șnei mese în strada Cursuluî la Marsilia. Dar, de atșnș, toate s'ăș skimbată în mine și împreșrăș meș; mî am derenșnată viaga șrmșrindă nisșe lșkră grele și șfșrmșndă în greșșuî ne șei șe, de voiș șăș fșrb voiș, se alla nșș în kalea mea ka șș mî așșșe așeste lșkrăș. ă rară ka șeia șe doresșe șineva kș ardoare, șș nș fșb onrită kș ardoare de așea dela kari vrea șș kanete așestă lșkră șăș se șearkș șș îș șmșlgș. Astă-felș, șea mai mare parte de fante rele ale oamniloră ăș venită înainte loră, șrevestite șșb forma șneșșoasș a neșeșșșuî; ne șrșnș, dșne șe se șașe fanta rea într'șnă minștă de esaltare, de temere, șăș de deliră, vede șineva kș ară fi nșștăș treșe ne lingș ea ferindș-se de dîșsa. Mizlokăș șe ară fi fostă bșnă de întrebșngată, ne kare nș îș a vșzștă șineva, orbă kșm era, se înșșșșeazș okiloră nostri simnș și lesne; zicemă atșnș: De șe n'amă fșkăș așeasta în lokă de așea? Dșmneavoaștrș, doamneloră

mele, din kontra, foarte rară vâ mǎstră kșetăslă, kșčī foarte rară otărirea vine dela dămneavoastră; nefericirile voastre vâ sântă măi totă d'asna imnăse, greșelele voastre sântă măi totă d'asna krima altora.

— Or mi kșm, domnăle, șnesce-te, respnse doamna Danglars, dak'am făkătă vre o greșeală, kiară dak' a-șeastă greșeală ară fi personală, am priimită a seară o pedepșă aspră.

— Biată femeie! zise Villefort stringîndăi mîna; pnea aspră pentră pătorea dămitale, kșčī de doșt ori eraș să kazī, mi kș toate aștea . . .

— Ei bine?

— Ei bine! kată să cū sntă . . . adănc-șī totă kșrașlă, doamnă, kșčī n'ai așensă inkă nîș în kapătă.

— Dămnezeșlă meș! strigă doamna Danglars sntă-mîntată, dar țe lăkră măi è?

— Vezī nșmăi trekătăslă, doamnă, mi, fără indoială, è intănekosă. Ei bine! nșne-șī în minte șnă viitoră mi măi intănekosă, șnă viitoră . . . sntămintătoră intr'adevără . . . sntășerosă poate.

Baroana kșnoscea karakterăslă țe lă linisčită ală lăi Villefort; fș așa de sntămintată de esaltarea sa, inkătă des-kise gșra ka să strișe, dar strigătăslă i peri în gită.

— Kșm a înviată așă trekătă sntămintătoră? strigă Villefort; kșm a emiș o fantasmă din fșndăslă mormîntăslă mi din fșndăslă inimeloră noastre, ka să ne fākă obrăziī a se pșli mi a ni se rowi frăntea?

— Vaī! zise Hermina, fără indoială întîmlarea?

— Întîmlarea! zise Villefort; nș, nș, doamnă, nș se așă întîmlare.

— Ba da, nș este o întîmlare, fatală intr'adevără, dar o întîmlare kare a făkătă toate aștea? n'ai kșmpărată

din întîmplare kontele de Monte-Cristo astăzi kasă? n'a nășă din întîmplare s'ă sane p'ămîntăși? k'ănișă k'ăvîntă n'a fostă din întîmplare neferičităși konilă desgronată de s'ăb nomî? Biată fiingă f'ăză restate kare a ewită din mine, k'ăria n'am p'ă-istă niči o dată s'ă daș o s'ărstare, dar k'ăria i am dată m'ălte lakreme. Ax! toată inima mea a s'ăbrată înaintea kontelăi k'ăndă a vorbită de prada sk'ămpă aflată s'ăb florî.

— Ei bine! nă, doamnă; mi eată vorba cea s'ăp'ă- mîntăloare ce aveam s'ă p'ăi s'ănișă, resp'ănse Villefort k'ănișă glasă s'ărdă; nă, nă s'a aflată niči o pradă s'ăb florî, n'a fostă niči nășă konilă desgronată; nă, nă se kade s'ă pl'ănăi; nă, nă se kade s'ă ăemî, se kade s'ă tremări.

— Ce vreî s'ă zici? strigă doamna Danglars înfiorată.

— Voișă s'ă zikă k'ă D. de Monte-Cristo, s'ăp'ăndă la ničioarele ačestoră arb'ări, n'a năstă află niči skeletă de konilă, niči feare de k'ăferă, pent'ă-k'ă s'ăb ačestî arb'ări, nă era niči năni niči alta.

— Nă era niči năni niči alta! zise doamna Danglars ađint'ăndă as'ănra prok'ărorăși rečelăi niče okî a k'ăroga p'ărpelă, peste m'ășăre l'ăđită, areta s'ănaimă; nă era niči năni niči alta! mai zise ea o dată, kă o persoană ce se ăearkă s'ă mi ađinte, prin s'ănetăși vorbeloră mi prin sgomotăși glasăși, ideele kari s'ăntă gata s'ă i skane.

— Nă! zise Villefort l'ăș'ăndă-mî fr'ăntea s'ă i kază pe m'ăni; nă, de o mișă de orî nă!...

— Dar n'ai nășă akolo pe bičelă konilă, domnăle? De ce s'ă m'ă înčelî? kă ce skonă, s'ă vedemă, s'ănne!

— Akolo ilă năsesem: dar ask'ăltă-mă, doamnă, mi m'ă veî pl'ănă, pe mine kare am p'ărtată doăză-z'ăči de anî, f'ăz'a fi ar'ănkășă ăea mai mikă parte as'ănă-ăi, grețateă d'ărerîi ce am s'ă p'ăi s'ănișă.

— Dămnezeală meș! mă sperii! dar or mi kəm, vorbesce, te askăltă.

— Suii ce se netreku într'acea noante dăgeroasz pe kăndă și dai sșfletălă pe patălă dămitale, într'acea kameră de damaskă roșă, de oare—ce eș, măi totă într'o asemene stare ka mi dămneata, astentam să te zăzreză. Konilălă se năskă, mi se dete fără miskare, fără sșflare, fără glasă: ilă krezzrămă mortă.

Doamna Danglars fără o miskare repede, par'k'ară fi vrătă să sară de pe skăznă.

Dar Villefort o opri împreznăndă—și mănile ka să i cheară să ilă askălte kă lzare a minte.

— Ilă krezzrămă mortă, zise elă pentră a doza oargă, ilă năseă într'ănlă kăferă, mă deteă jos în grădină, săpaă o groapă și ilă îngronăă în prină.

Abia ilă akoperiă kă nămintă, kăndă brațlă Corsicanului se întinse kătre mine.

Văzăă înălăndă—se ka o zăbră și lăcindă ka zănlă fărăceră.

Simăă o dăgere, vrăseă să strigă, zănlă fioră de giădă mă kourinse peste totă și mă strinse de giță...

Kăzăă măi mortă, și krezză kă eram zăisă.

Nă voiă zita niă o dată sșblimălă dămitale kăraăă, kăndă, îndată ce mă veniă în simăăă, mă tără kă sșfletălă în dinqă nănlă în jossă skăriă, și te văzăă kă veniăă la mine în agonia morgiă.

Trebbia s' akopere tăcherea acea katastrofă sșziminătoare.

Avăseăă kăraăăă să te întorăă în kasă, sșzginăă de kreskătoarea dămitale.

Zănlă dăelă fă pretestăălă răniriă mele.

Înkontra astentării noastre, sekretslă fă dînăstă pen-
tră amîndoi.

Mă dăseră la Versallie; trei lăni de zile, mă lăntai
kă moartea.

În cele din urmă, dăndă semne de viață, mi se re-
komandă soarele și aerulă dela Mează-zii.

Patru oameni mă părătară dela Parisă la Châlons, fă-
kîndă șease lege pe zii. Doamna de Villefort mă urma în
trășăra ei.

La Châlons, mă păsără pe Saôna, pe urmă trekăi pe
Rhonă, și, prin singăra izdeală a kărentăslăi, venii nînz la
Arles; pe urmă dela Arles urmai kălea Marsilie.

Konvalescingă(*) mea dînă șease lăni.

Nă măi aszeam vorbindă de dămneata, nă kătezai să
întrebă ce te făkășeși.

Kăndă mă întorsei la Parisă, aflai kă, fiindă vădăv
de D. de Nargonne, lășeși de soță pe D. Danglars.

La ce kășetasem dăne ce rekăpătasem kănosvingă?
totă l'achelă-și lăkră, totă la kadavrusă de konilă kare, în
toate nopțile, în visele mele, sășra din sînăslă nămîntăslă,
și flășăra pe d'asășna mormîntăslă, amenințăndă-mă kă kă-
ștășăra și kă uestăslă.

Astă-felă, abia, mă întorsei la Parisă, mi vrăsei să
mă însăințeză: kăsa nă fășese lokăită de kăndă emiserătmă
noi dîntr'însă, dar fășese inkiriată pe noșă an.

Mă dăsei să kășă pe lokatarăslă, mă făkăi kă aveam
mare doringă de a nă vedea trekîndă în măini streine astă kă-
șă kare era a tatăslă și a mămei nevestei mele, și propă-
sei o desnășăbire kă să se striche inkirierea.

Mi se cherășă șease miilă franță; amă fi dată zechă miilă,
amă fi dată doșă-zechă miilă.

(*) Starea ună omă kare se skoală dăne boală.

Îi aveam asșnrg-mi, cherđi a mi se însemna astđ aktđ de desfiingare; ne șrgmđ, plekađ în galonđ la Luteuil.

De kđndđ ewisem; nimine nș mađ intrase în kasđ.

Era činčđ ore dșn'ameazđ, mđ șrkađ în kamera ro-șitđ și astentađ noantea.

Akolo, totđ ce ziceam în sine-mđ de șnđ anđ de kđndđ eram în agonđ se înfđđișđ și mađ ameninđtorđ în mintea mea.

Astđ Corsican kare mi deklaras vendeta, kare mđ șrgmđrise dela Nimes niň la Parisđ; astđ Corsican, kare era askșnsđ în grđdinđ, kare mđ lovise, mđ vđzșse șpđndđ groa-na, mđ vđzșse îngronđndđ kopilđđ; arđ nștea s'ajșngđ șđ te kșnoaskđ; poate kđ te kșnosčea...

Nș te arđ face oare șđ plđtesčđ într'o zi astđ sekretđ șpđimintđtorđ?...

N'arđ fi nentř elđ o resbșnare prea dđlce kđndđ arđ afla kđ n'am mđritđ de lovđșra nșmnalđđi seđ?

Era darđ de neapđratđ trebșinđđ, și nentř or ce intimulare, șđ fakđ șđ nearđ or ce șrgmđ materialđ; arđ fi fostđ totđ d'ășna prea mđltđ realitate în adșčerea mea a minte.

Pentř ačestđ kșvintđ desfiingasem înkirierea, nentř ačestđ kșvintđ venisem, nentř ačestđ kșvintđ astentasem.

Noantea sosi, lșsađ niň șđ se înłneče bine.

Eram fđrđ lșminđ într'achea kamerđ, în kare șșfđrile vđntđđi fđčea șđ tremșre kortinele dela șue în dosđđ kđ-rona kredeam totđ d'ășna kđ vedeam vre șnđ șpionđ askșnsđ.

Din kđndđ în kđndđ tresđream, mi se nđrea kđ așzeam dintr'achelđ patđ, kare era la spatele međ, plňșerile dșmitale, și nș kștezam șđ mđ înțorkđ.

Inima mi bđtea în tđčere, și o simđeam bđtđndđ a-șa de tare, înkđtđ kredeam kđ era șđ mi se deskizđ gana earđ.

În cele din urmă, azzi, unele dane altele, stingându-se toate aceste diferite sgomote în cămniș. Îngheșei că nu mai aveam nimic de temut, că nu puteam să văzută nici azzit de nimine, și otrii a mă da jos.

Askult, Hermino, mă kreză totă așa de bravă ka or-kare altă omă; dar, kândă skosei din sînăș meș astă keiș dela skarș, ne kare o izbeamă amîndoi, și ne kare voiamă s'o legăm de o toartă de arș, kândă deskisei așa, kândă vază ne fereastră o lăire palidă arșnkândă ne petrele spirale o bandă lăngă de lămină albă asemenea kă o fantasmă, mă țină de zidă și vrăi să strigă: mi se ptea că eram să nebăneskă.

În cele din urmă mi veni în simțiri.

Mă detei ne skarș din treantă în treantă.

Singurăș lăkră ne kare nu ilă am pstată învinșe, era o tremătură de ținăki nesăș.

Mă țină de skarș; dak' așă fi lăsat'o ună minăș, așă fi kăzută.

Ajănsei la așa de jos; așăi akolo ună arșeș rezimată de zidă.

Lăsem kă mine ună fanară sardă(*); mă otrii în mizlokăș erbistei ka să ilă aprinză, ne urmă mi urmă kalea.

Era ne la cele din urmă zile ale lăi noembre, toată verdeađa grădinei perise, arbării era ka nișe skelegi kă brașele deskăgnate, și frânzele șskate trosnea ne nisăș săș nasii mei.

Șnaima mi kăpninșe inima așa de tare, inkășă a-pponizăndă-mă de țășă skosei ună pistolă din posănară și ilă inkărkăi.

(*) Ună felă de fanară kare face ne celă kare ilă poartă să vază făr'a să văzută și s'askănză lămina dane volăi.

Mi se pîrea şua într'alta kî vedeam figura Corsicanului printre krache.

Lîminaî tîşîşlîş kî fanarîş meş; era golş.

Mî arînkai okii împrejîşlîş meş, şî vîzî kî eram singîrîş; niçî şîş sgomotş nî tîrbîra tîcherea nopîii, fîrîş nîşmai kîntikîşlîş kîkîşvaeî che skotea şîş strigîţîş askîşîitş şî plîngîtorş ka o kîşmare la fantasmele nopîii.

Mî alîrînai fanarîşlîş de o krakîş înfîrçîitş pe kare o vîzîşsem înapîite de şîş anş, kiarş îş lokîşlîş şîde mîş onrîsem ka sîş sanş groana.

Earba kreskîşse, îş tîmîşlîş vereî, foarte mare îş lokîşlîş acela, şî kîndş venî toamna, nî s'a aflatş nîşine akolo ka s'o koseaskîş.

Kî toate achestea, şîş lokş mai pîşîinş garnîţîş mî atrase lsarea a mîntî; era îşvederatş kîş akolo era lokîşlîş şîde restîrnasem pîşîmîntîşlîş.

Mîş pîşîeî la lîkrîş.

Ajîşsesem darş la mîntîşlîş acela pe kare îş astîntam de şîş anş de zile!

Astş-felş, kîş toatş şperanşa mea, kîş toatş mîşnka mea, kîş toatş kîştarea mea pîretîşîndene, kîrezîndş kîş şîmîşeam o resîştîngîş îş vîrîşlîş arşîşîşî meş; nîşîkş! şî kîş toate achestea fîkîşî o groanş de doşş orîş mai mare de kîţîş chea d'întîiş.

Kîrezîş kîş m' am îşchelatş, kîş nîş am nemerîţîş lokîşlîş; mîş orîşntai, mîş şîtai la arşîrî, kîştaiş sîş rekîşnoskş amîşnîştele kari mîş îşîntîşrîşîşîş.

O adîere reche şîş şîşîşîre şîşîşla pîntre ramşrele despoiate, şî kîş toate achestea şîşdoarea mîş kîşrîşea pe frînte.

Mîş adîşîeî a mîntî kîş pîşîmîşsem lovîşîra de pîşîmîntîşlîş îş mîntîşlîş kîndş bîţîşîtoeam pîşîmîntîşlîş ka s'akopîşîş groana; bîţîşîtorîndş achestş pîşîmîntîşlîş, mîş rezîşmai de şîş ebenş

falsă; la spatele meș era o stâncă artificială care era întredinsgată ca bancă de către preimblătorii; kăci, vâzîndă, mîna mea, care pîrșise ebenșlă, simțise recheala achelei petre. În dreapta mea era ebenșlă falsă, la spatele meș stîncă.

Kăzvi în lokă, mîș skălaî și închenî sîș sană și sîș lăgăeskă groana: nimikă! totă nimikă! kăferelșlă nă maî era.

— Kăferelșlă nă maî era! mărmară doamna Danglars înecată de spaimă.

— Nă krede kă mîș mărșiniî într'astă ȳerkare, ȳrmă Villefort; nă. Skotoiî totă țășlă; kășetaî kă asasinșlă desgropîndă kăferelșlă, și krezîndă kă era șnă țesășră, voise sîș năș mîna pe elă, ilă lășe, pe ȳrmă, vâzîndă-și rețășirea, făkăse o altă groapă și ilă denșese într'însa; nimikă. Pe ȳrmă mîș veni astă ideă kă nă era sîș iea atătea mășșre de fereală, ȳi ilă va fi arăkată nămaî în vre șnă kolăș. Astă-felă jădekîndă mîș treșia, ka sîș mîș fakă ȳerȳetășrile, s'astentă o zi. Măș reșkaî în kasă și astentaî.

— Ox! Dășnezeșlă meș!

— Dășne ȳe veni zăș, desȳinșei din noă. Măș dășsei maî întiîș sîș vâză țășlă; kredeam sîș reafăș ȳrme kari mîș ară fi skăpată în timnășlă întănerikășlă. Restășnasem nămîntășlă într'o întindere de maî mășlă de doăș-zetăș niȳioare patrăte și într'o afășndime de maî mășlă de doăș niȳioare. Abia ară fi ajășș o zi șnă omă kă simbrîș ka sîș fakă ȳeia ȳe făkășsem eă într'o oră. Nimikă, nă vâzvi nimikă de totă. Atășnă, măș nășei întră kăștarea kăferelșlă, dășne kășmprenșsesem kă ară fi fostă arăkată în vre șnă kolăș. Mi se nășrea maî anșoane de minte kă va fi făkășt'o pe kalea ȳe kondășea la portășa eșiriî; dar astă kăștare noăș fă totă așă deșeartă ka și ȳea d'întiîș, și măș întorșei, kă inima strîșș, la țășlă, kare niȳi elă nă mîș lășa vre o șperanăș.

— Ox! strigă doamna Danglars, asta ară peste să nebuiească pe cineva!

— Așa credeam mi eă pentru'ndă mință, zise Villefort, dar n'avea astă fericiire; kă toate acestea, mi adăna psterile mi, prin șmare, ideele, mi mă întreba singur: — Pentru ce să iea omăă acesta kadavruă?

— Dar, respunde doamna Danglars, ai zisă kă a făr' o șpre a avea o probă.

— Ba nă, doamnă, nă peste să mai fiă asta; nă cine vinea și kadavruă și ană de zile, ilă arată și maștrăă, mi mi denă mărșria. Deci, nă se întâmplase nimică din toate astea.

— Ei bine! atșni?... întrebă Hermina kă inima șrăă.

— Atșni eă șiă lăkră mai șrimintătoră, mai fatală, mai infiorătoră pentru noi, adică konilăă era poate viă, mi asasinăă ilă a șkănată.

Doamna Danglars skoase șiă strigăă șrimintătoră, mi ankăndă măinele lăi Villefort:

— Konilăă meă era viă! zise ea, ai îngroată konilăă meă de viă, domnăle! Nă eraă sigură kă era mortă konilăă meă, mi ilă ai îngroată! ax!...

Doamna Danglars se șklase în nișoare mi sta înaintea prokșorăăi reșelă, ale kăria brașe le ștrănea kă măinele delikate, mi avea șiă aeră ameningătoră.

— De unde șviă eă! Șiă șiăă kăm șiă șiăă vre șiă altă lăkră, respunde Villefort kă o kărtăă agintăă kare areta kă așelă omăă așa de ustinte era anșone s'ajăngă la desperare mi la neșniă.

— Ax! konilăă meă, bietsăă meă konilă! strigă baroana, rekăzindă ne șkășă mi înekăndă-mi plășetele în baltă șa.

— Copilul meu era viu! ai îngropatú copilul meu de viu, domnule!

Villefort mi veni în simțiri, mi înțelese că, spre a abate furtuna mamească ce se grămădea pe capul, trebuia să fakă a trece la doamna Danglars spaima pe care o cerea elă însă-mi.

— Înțeleși dară că, dacă e așa, zise elă sklândă-se mi anroniândă-se de baroana ka să i vorbească mai încetă, sântemă perdăși; astă konilă trăsche, e cineva care ne știe sekretă; mi fiindă-ka Monte-Cristo vorbesche înainte noastră de ună konilă desgronată, de unde nu mai era konilă acesta, atunci elă este care știe astă sekretă.

— Dămnezele! Dămnezele drente! Dămnezele resbunătoră! mărmară doamna Danglars.

Villefort respunse numai printr'ună felă de răpire.

— Dar astă konilă, astă konilă, domnăle? întrebă mama obstinată.

— Ox! călă ilă am căutată! respunse Villefort frângindă-mi mâinele; de câte ori nu ilă am kizmată în lăncile mele nouă fără somnă! de câte ori n'am dorită o avășă regală ka să kămpăreă ună milionă de sekrete dela ună milionă de oameni, mi să mă află sekretă într'ală loră... În cele din urmă, într'o zi kândă lăam nentă a sata oarbă arșelă, mă întrebaă nentă a sata oarbă ce va fi fără oarbă Corsicanul acela ka konilă; ună konilă e o pedikă ună fărăgară; poate, vărindă că era înkă viă, ilă arșkase în ră.

— Ox! ka nenștină! strigă doamna Danglars; omoarbă cineva ună omă din resbunare, dar nu înekă ka șănpe reche ună konilă!

— Poate, șmă Villefort, ilă va fi nășă la Copii-Află?

— Ox! da, da! strigă baroana, akolo e konilă meă, domnăle!

— Alergă la osniță, mi află că kiară în noantea

aceia, în noaptea dela 20 septembrie, ună kopilă făsesse de-
năsu în țărni, era înfășurată kă o jămbră de servetă de nîn-
ză sâbujire, rântă într'adinsă. Astă jămbră de servetă avea
o jămbră de koroană de baronă și litera H.

— Kiară așa è, kiară așa è! strigă doamna Dan-
glars, toate rșefe mele astă-felă era însemnate; D. de Nar-
gone era baronă, și mă nămeskă Hermina. Măldămeskă,
Dămnezeală meă, kopilă meă nă era mortă.

— Nă, nă era mortă.

— Și o mai sîi! mi sîi ațeasta făr'a te teme kă
mă faci să moră de băkăriă, domnăle? Unde este elă? un-
de è kopilă meă?

Villefort dete din șmeri.

— Săiș eă? zise elă; și krezi kă, daka o șciam,
te amă și făkășă să treci prin toate sșferințele astea, kăm
ară și făkășă ună astoră de drame săă ună romanțiară? Nă!
vai! nă! nă o săiș. O femeie, era vr'o mease lăni anproa-
ne, venise să reklame kopilă kă cea altă jămbră de ser-
vetă. Astă femeie înfășurează toate garanțiele țerste de
lepe, și i se dete kopilă.

— Dar se kădea s'afli desne femeia ațeasta, se kă-
dea s'o deskoneri!

— Și de ce krezi dară kă m'am okșpată, doamnă?
M'am pșefăkășă kă țeră o instrăkșisne kriminală, și totă ce
are poliția mai fină și mai îndemnatikă, în privinga spio-
niloră și ațengiloră, am întrebășinată nentă kăștarea ei. I
s'aă aflată șrmele nînă la Chălon, și d'aci înainte s'aă per-
dășă.

— S'aă perdășă?

— Da, s'aă perdășă, s'aă perdășă nentă totă d'aznal
Doamna Danglars askăltase aște vorbe k'ună sșșnină,
kă o lakremă, k'ună strigășă nentă făr-kare împreșșurare.

— Și asta è totă! zise ea, și te ai murgunită aci?

— Oх! нѣ, zise Villefort, n'am încetată nici o dată d'a căsăta, d'a черчета, d'a мѣ însușința. Кѣ toate acestea, de vr'o doi saș trei ani, am stată пѣдинă сѣ reserfă. Dar, astăzi, voiș сѣ reinchenă кѣ mai multă стѣрсинѣ și кѣ mai multă inverșnare ka nici o dată; și o voiș skoate la kalle, krede-мѣ; кѣчи нѣ мѣ mai iminѣ konsușința чи temerea.

— Dar, zise doamna Danglars, kontele de Monte-Cristo нѣ sчиє nimikă; кѣчи, altă-felă, mi se pare, нѣ ne ară căsăta, кѣм o face.

— Oх! restatea oameniloră è prea profăndă, zise Villefort, fiindă-кѣ è mai profăndă de кѣтă бѣнтatea lăi Dăm-nezeș. Te ai șitată la okii aчestăi omă кѣndă vorba?

— Нѣ.

— Dar ilă ai черелată vre o dată a făndă?

— Fѣрѣ îndoială. È шă omă kare нѣ seamăнѣ кѣ nici șnăș, nimikă mai multă. Șnăș lăkră kare m'a mirată însă, este кѣ, din toată masa чea aleasă чe ne a dat'o, n'a atinsă nimikă, este кѣ, din toate бѣkatele, n'a vrătă сѣ mi iea partea.

— Da! da! zise Villefort, mi eș am yzătă aчeasta. De aș fi sчistă чeia чe sчiș akăm, nici eș n'aș fi atinsă nimikă; aș fi kreztă кѣ vrea сѣ ne invenineze.

— Și te ai fi încelată, bine vezi.

— Da, fѣрѣ îndoială; dar, krede-мѣ, astă omă are alte proiekte. Eată nentă чe am vrătă a te vedea, eată nentă чe am черătă a ѣi vorbi, eată nentă чe am vrătă a te кѣпѣti în kontra țărloră oameniloră, și mai virtosă în kontra lăi. Șăne-mi, șrmă Villefort агintăndă și mai a făndă inkă okii lăi așăra baroanei, n'ai vorbită nimăși despre inklinarea noastră.

— Niçi o datъ nimslî.

— Mъ injeleuî, zise Villefort, k'ndă zikă nimslî, eartъ-mî aчeasъ stъrînuъ, injelegă niçi xni omă din lъme, nъ è ama?

— Ox! da, da, injelegă prea bine, zise baroana ro-windă; niçi o datъ, mъ jъră.

— N'ai obiceislă d'a skrie astъ searъ чеia че s'a petrektă de dimineauъ? Nъ uî ziară.

— Nъ, vaî! viața nî trece în sekъtъre; eă singъrъ o zită.

— Nъ sчii sъ fi visată чеva înaltă?

— Dormă ka xă konilă: nъ uî adъчi a minte?

Fața baroancî se rъmeni, uî a lăi Villefort se in-gъlbeni.

— Este adevъrată, zise elă inчетă, inkătă abia fъ azzită.

— Ei bine! întrebă baroana.

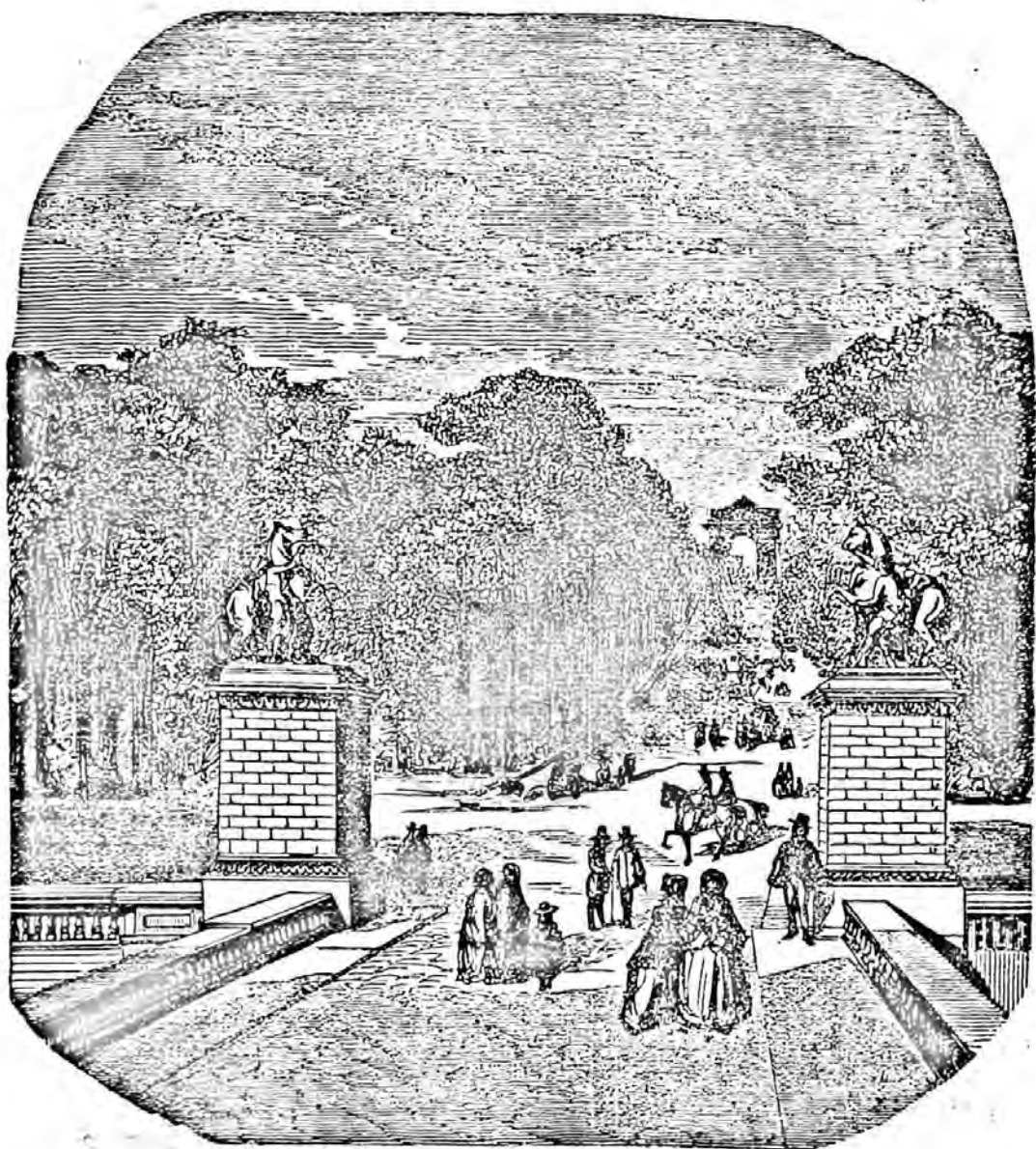
— Ei bine! injelegă че mî remъne de fъktă, zise Villefort. Înainte de ontă zile de astъ-zî, voiă afla че lъkrъ este kontele de Monte-Cristo, de xnde vine, xnde se dъче uî pentră че vorbesче înaintea noastrъ de konii че se desgroapъ din grădina sa.

Villefort snъse aste vorbe k'xă aчentă kare ară fi fъktă ne kontele a se înfiora daka le ară fi pătătă azzi.

Pe xgmъ strînse mъna ne kare baroana simgea o desnlъchere ka sъ i o dea, uî o kondъse kx respektă pînz la xme.

Doamna Danglars lă o altъ trъsъrъ pъblikъ, kare o readъse la trekъtoare, în kapъtlă kъria uî reaflă trъsъra uî kъчerlă kare, astentъndъ-o, adormise ne kapъr.

Aleia Câmpielor-Elisee.

CAPITULU LXVIII.

Un balu de vară.

Într' aveia-șii zi, pe la ora în kare doamna Danglars fȳcea sedinga de kare amȳ vorbitȳ în kabinetȳș domnȳșii prokșorȳș alȳ reȳclȳșii, o kaleaskȳ de kȳlȳtoritȳ, intrȳndȳș în strada Helder, trecea poarta dela Nr. 27, și se onrea în kȳrte.

Dȳn' ȳnȳș minșȳș, ȳșȳioara se deskidea, și doamna de Morcerf se da jos rezimatȳ de braȳșȳș fiȳșȳș ei.

Dȳne ȳe rekondȳșe Albertȳș pe mȳmȳș-sa a kasȳș, și komandȳș o baȳș și kaiȳș, și, dȳne ȳe se lȳșȳș pe mȳbinele feȳiorȳșȳș seȳș, zise sȳș ilȳș kondȳșkȳș la Cȳmpiele-Elisee, la kontele de Monte-Cristo.

Kontele ilȳș priimi kȳș obiȳinȳșitȳș seȳș sȳșȳșȳș.

Era ȳnȳș lȳșkȳș de miratȳș: niȳș o datȳș nȳș pȳrea ȳineva kȳș fȳcea vr'ȳnȳș pasȳș înainte în inima și în sniritȳșȳș aȳșestȳș omȳș.

ȳei ȳe ȳoia a sili, ka sȳș zȳȳemȳș aȳșa, treȳcherea întimitȳșȳșii sale, afla ȳnȳș zidȳș.

Morcerf, kare alerga la dȳnșȳșȳș kȳș braȳșele deskise, vȳzȳndȳș-lȳș, de și kȳș aȳelȳș sȳșȳșȳș amikalȳș, și lȳșȳș braȳșȳș în jos și abia kȳșteȳșȳș a i întinde mȳșna.

Din parteȳș, Monte-Cristo i atinșe aȳea mȳșnȳș, kȳșm fȳȳea totȳș d'ȳșna, dar fȳșȳș a i o strȳșȳșȳșȳș.

— Ei bine! eatȳș-mȳș, skȳșmȳșȳșȳș meȳș konte, zise elȳș.

— Bine aȳș venitȳș.

— E o oră de căndă am sosită.

— Dela Dieppe?

— Dela Tréport.

— Ah! este adevărată.

— Și întâia mea vizită am făcut-o dămitale.

— Esti foarte bună, zise Monte-Cristo, par' că arăși zisăși ne știăși că ce altă lucră.

— Ei bine! spune-mi, ce nevoie ști?

— Nevele! pe mine mă întrebă, și omă streină!

— Cândă întrebăși ce nevoie, înțelegăși că voiăși să te întrebăși dak' ai făcutăși ceva pentru mine?

— M'ai înșurcinatăși darăși că vr'o komisiune? zise Monte-Cristo prefăcându-se că ă în neastimăre.

— Askălăși! askălăși! zise Albertă, ne te prefăce că ne ști. Se zice că sântăși șuele înșurcinăreși simpatice kari traversă distanța: ei bine! la Tréport, am priimităși lovitură mea elektrică; daka n'ai lucrățiși pentru mine celăși puținăși ai căpetăși pentru mine.

— Se poate, zise Monte-Cristo. Într'adevărăși că am căpetăși la dămitale; dar cărentăși magneticăși alăși căria eram kondăktorăși lucră, o mărtărisăși, fără voia mea.

— Adevăratăși! Ia spune-mi ačeasta, te rogă.

— ă Iesne. D. Danglars a prinzităși la mine.

— Oș! știăși prea bine, fiindăși-că atățiși mămă-meă cătăși mi ăș amăși plecatăși d'aci nămăși că să fărăimăși de înfărășarea sa.

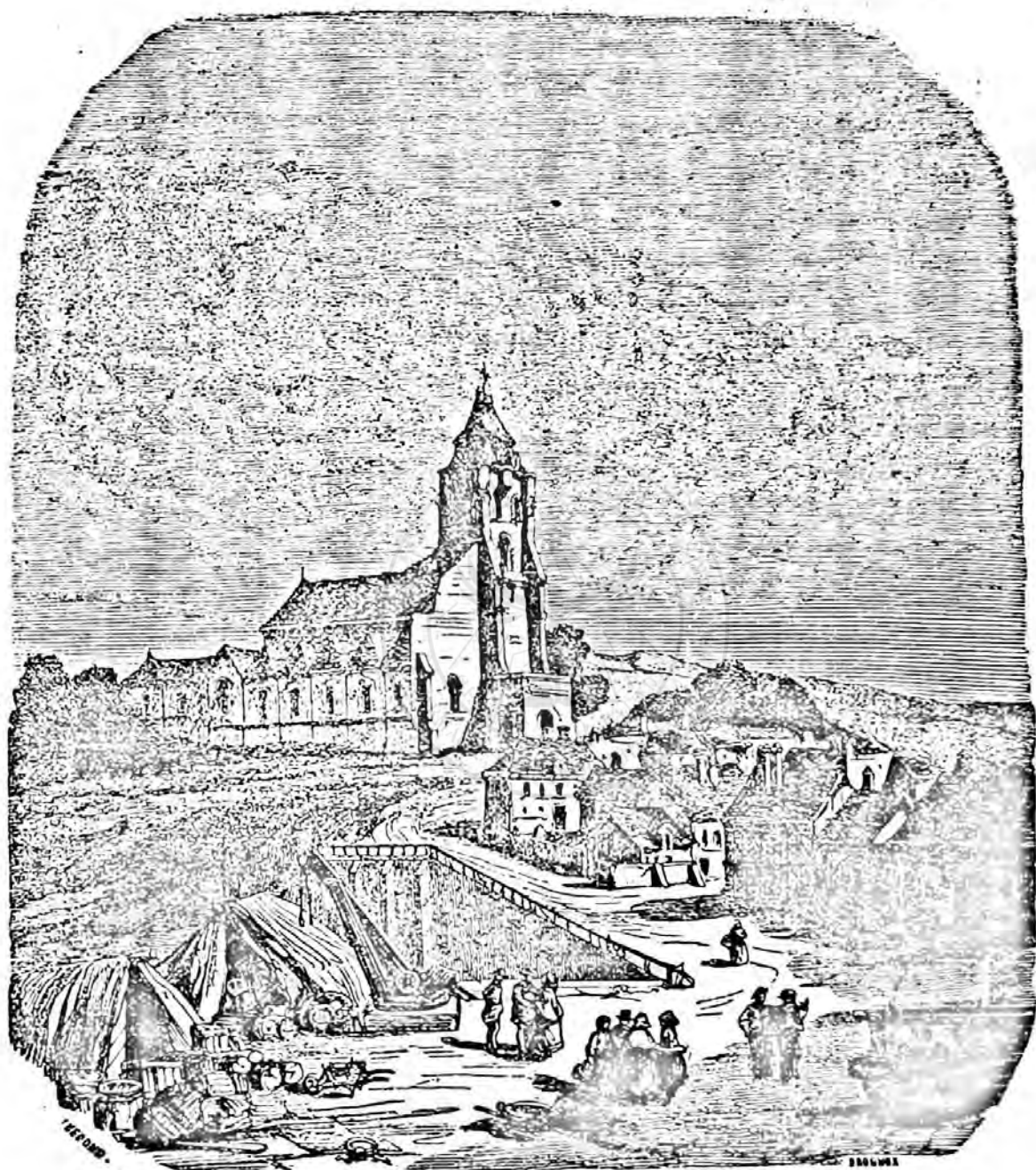
— Dar a prinzităși că Andrea Cavalcanti.

— Prinčinele dămitale italiană?

— Să ne mărimăși lucrăși astă-felăși. D. Andrea și dă nămăși titlă de vice-konte.

— Și dă, zicăși?

— Zicăși, și dă.

Treportul.

— Аша дагъ нъ è?

— Еї! счиѣ ми еѣ? ши дъ астъ титлъ, і о даѣ еѣ, алци і о дъ; нъ è пар'къ арѣ си ми авѣ'о?

— Че омѣ straniѣ estї! Еї bine?

— Еї bine! че?

— Аша дагъ D. Danglars а prinzitѣ ачї?

— Да.

— Къ вице-контеле дсmitale Andrea Cavalcanti?

— Къ вице-контеле Andrea Cavalcanti, къ markisѣ tatѣ seѣ, къ Doamna Danglars, къ D. ми doamna de Villefort, оаменї foarte плѣкѣци, къ D. Debray, къ Masimilian Morrel, ши пе згмъ . . . къ маї чїне . . . ах! къ D. Chateau-Renaud.

— А fostѣ vorba de mine?

— N'a fostѣ ничї о vorbѣ.

— Атѣтѣ маї реѣ.

— Ши нентрѣ че? Ми се наре къ, дак' аї fostѣ зї-
tatѣ, катъ сѣ фи мѣлѣсmitѣ, къчї ци с'а їмнїтѣ doringa.

— Skѣmнѣлѣ меѣ конте, daka нъ с'а vorbitѣ nimїкѣ de mine, къвїнтѣлѣ è къ нъ ле ешеам din minte, ши asta мѣ desнерѣ.

— Че ци пасѣ, fiїndѣ-къ damїchela Danglars нъ era din нѣмерѣлѣ ачелора че къѣета la дсmнеата ачї? Ах! este аdevѣратѣ къ нѣтеа сѣ къѣете а касѣ la дїнса.

— Ох! кътѣ нентрѣ asta, нъ сѣнт sigѣрѣ, саѣ, ши daka къѣета, о фѣча totѣ дѣне felsѣлѣ къ kare къѣетѣ еѣ la ea.

— Frѣmoасѣ simnatїѣ! zise контеле. Атѣнци вѣ згїци?

— Askѣлтѣ, zise Morcerf: daka damїchela Danglars era vr'o femeїѣ kare сѣ аїбѣ їндѣrare de martїrїѣлѣ пе kare нъ їлѣ сѣferѣ нентрѣ дїнса ши сѣ мѣ respїѣteаскѣ афарѣ de kontraktѣлѣ късѣtorieї kare с'а нѣсѣ la kale їнтре амїндѣорѣ

familiele, asta mî arş veni prea bine. În-skærtă, kreză kă damicela Danglars arş fi o amantă de minşne; dar ka nevas-tă, să mă erte . . .

— Aşa, zise Monte-Cristo rîzîndă, astă-felă vor-besăi desne fiitoarea dşmitale?

— Oş! Dşmnezeşlă meş da, vorbeskă kam brştală, dar adevărşlă este kă vorbeskă celă pşuină esaktă. Deş, fiindă-kă acestă visă nş se poate realiza, şi fiindă-kă şure a aşnşe la şnă oare-kare skonă trebşe ka damicela Dan-glars să fiş nevasta mea, adikă să trşiasă kă mine, să kşşete lîngă mine, să kşnte lîngă mine, să fakă versşri şi mşsikă la zech nasî de mine, şi asta în totă timşală vie-şei mele; atşnş mă şpşimîntă. O amantă, skşmşşlă meş konte, se poate lşsa, dar o nevasă, è altă şeva, se şine pentră totă d'aşna, adikă or de anşoane saş de departe. Deş, è de şpaimă a şine şineva pe damicela Danglars, pentră totă d'aşna, fiş kiarş şi de departe.

— Estî greş, vişe-konte.

— Da, kşşăi de mşlte orî kşşetă la şnă lşkră ne-şştinşiosă.

— La kare?

— Ka s'aşlă o nevasă pentră mine dşne kşm a a-şlată tată-meş pentră şine.

Monte-Cristo îngşlbeni şi se şită la Albertū jşkşn-dş-se kă nisşe nistoale minşnate dela kari trşşea repede kokowşlă.

— Aşa dară tatălă dşmitale a fostă prea ferişită? zise elă.

— Şşii şe pşgere am desne mşmă-meă, domşşle konte; şnă anşelă din şeră; vezî-o înkă frşmoaşă, şpiritşală totă d'aşna, maş bşnă ka nişăi o dată. Soseskă dela Tré-port; pentră or kare altă fiş, eî! Dşmnezeşlă meş! a în-

soçi pe măm-sa ară fi o komplȳcere saă o podvadȳ; dar eă, am petrekȳtă patrȳ zile singȳră kȳ ea, maï mȳlȳmită, maï linisȳită, maï poetikă, mȳ krezi? dekȳtă dak' awi fi mersă la Tréport kȳ reȳina Mab saă kȳ Titania.

— Asta è o perfekȳsne desperȳtoare, mi faci pe toȳi cei ce te askȳltȳ s'aibȳ o mare dorinȳ de a remȳ-nea neĩnsȳraȳi.

— Eatȳ tokmaï, zise Morcerf, pentrȳ ce, sȳiindă kȳ se aflȳ în lȳme o femeie komplinitȳ, nȳ mĩ è a minte sȳ ieăă pe damicela Danglars. Aĩ vȳzȳtă vre o datȳ kȳ ce kȳlori strelȳcitoare investesȳ egoismăă nostrȳ totă ce ne ĩmpresoarȳ? Diamantăă kare sklĩnea la stikla lăi Marlé saă a lăi Fossin se face kȳ măăă maï frȳmosă de kȳndă è diamantăă nostrȳ; dar, daka ĩnvederarea te nevoiesȳ a rekȳ-noasȳ kȳ sȳntă mi a'lele kari aă o apȳ maï kȳratȳ, mi kȳ estĩ kondemnată sȳ norȳi pe toatȳ viaȳa astăă diamantăă ĩnferioră kȳtre altăă, ĩnȳleuĩ sȳferinȳa?

— Lȳmesăă, mȳrmȳrăă kontele.

— Eatȳ pentrȳ ce voiă sȳlta de bȳkȳrie în zia kȳndă damicela Eugenia va simȳi kȳ sȳnt ună atomăă pȳ-kȳtosă, mi kȳ abia am atȳtea sȳtimi de mii franȳi kȳte milioane are ea.

Monte-Cristo sȳrise.

— Am kȳpetată mi eă l'altăă ȳeva, zise Albertũ; lăi Franz i plakă lȳkrȳri esȳentriȳe, am vrȳtă sȳ ĩă fakă, fȳrȳ voiă a se ĩnamora de damicela Danglars; dar, la patrȳ skrisori ce i am skrisă ĩn stilăă ȳelă maï ĩndȳlȳitoră, Franz mĩ a resnȳnsă kȳ netȳrbȳrare:

„Sȳnt esȳentrikă, este adevȳrată, dar esȳentricitateă mea nȳ merȳe nĩn' akolo ĩnkȳtă sȳ mȳ fakȳ a mĩ kȳlka kȳvĩntăăă dȳpe ȳe ĩă am dată.“

— Este ceia ce nămeskă devotamentă ală amicieii: a da altăia femeia pe care n'ară vrea-o čineva dekăť kă tităľ de amantă.

Albertă sgrise.

— Într'adevără, xrmă elă, s'asteantă să soseaskă Franz; dar, ce ăi pasă, mi se pare kă nă ilă izbesăi?

— Eă! zise Monte-Cristo; eii! skămpăľ meă vičekonte, đăpe ce ai kănoskăť kă nă izbeskă pe Franz? Izbeskă pe toată lămea.

— Șii eă sânt konpinsă în toată lămea . . . măľămeskă . . .

— Ox! să nă înkărkămă șna kă alta, zise Monte-Cristo: izbeskă pe toată lămea đăpe felăľ kă care ne ordonă Đămnezeă să izbimă pe anroanele nostră, krestinesăe; dar sântă șnele persoane nămaľ pe kari le șreskă prea măľă. Să ne întoarăemă la D. Franz d'Épinay. Zii dară kă vine.

— Da, kămată de D. Villefort, ama de țarbată, đăpe kăm se vede, ka să șii mărite pe damicela Valentina, prekăm è D. Danglars de țarbată ka să șii mărite pe damicela Eugenia. De sigără, se vede kă è șnă lăkră foarte greă de a fi čineva tată de fete marii; mi se pare kă asta îi face s'aibă frigără, șii kă năľsăľ loră bate de noă-zeci de ori pe minăť pînă kăndă să skane de ele.

— Dar D. d'Épinay nă ăi seamăľ; elă șii șferă reăľ kă răbdare.

— Maľ măľă șii dekăť atăť, ilă iea la serioșă; năne kravate albe șii înăene a vorbi de familia sa. Pe lingă aăeasta are o mare năvingă pentru Villefort.

— Meritată, nă è ama?

— Ama kreză. D. de Villefort a trekăť totă d'asna ka șnă omă asnră, dar drentă.

— Аша, інглегэ, зисе Monte-Cristo, eatэ чelэ пэ-
гінэ хнэлэ не кare нэ ілэ трактезі ка не біетэлэ D. Danglars.

— Asta provine poate din kэvintэлэ кэ нэ сэнт не-
voitэ а Іха не фіт-са де неvастэ, respэnse Albertу різіндэ.

— Інтр' аdevэргэ, skэmpэлэ меэ domнэ, зисе Monte-
Cristo, аї нисче fэmэгі карі реvoaltэ не чінеva.

— Eэ!

— Da, dэmнеата. Dar іea o цігарэ.

— Bэkэросэ. Ші пентрэ че am fэmэгі?

— Dar пентрэ кэ те lotэ апері де а Іха де неvас-
тэ не дамчела Danglars. Eї! Dэmнезеслэ меэ! Іасэ Іх-
кэріле сэ меаргэ ін voіа Іогэ, ші poate кэ нэ veї fi dэm-
неата чelэ че цї veї retrэye kэvintэлэ маї іntііэ.

— Ba! зисе Albertу deskіzіндэ okіі marі.

— Eї! fэрэ іndoіалэ, domнэle vіche-konte, кэ те vorэ
lega кэ сіла де гардэ, че drакэ! сэ vedемэ, серіосэ, хрмэ
Monte-Cristo skіmbэндэ іntonarea, аї dорінгэ s'о рэні кэ
dінса?

— Ашї да о сэтэ мїі франчі пентрэ ачeаста.

— Eї bine! fії ferічitэ. D. Danglars э ін stare сэ
dea іndoітэ ка s'ajэngэ І'ачeла-ші skонэ.

— Сэ fіт аdevэратэ astэ ferічire? зисе Albertу, ка-
ре, кэ toate кэ зічeа ачeаста, нэ пэтэ опрі хнэ норэ не-
зэритэ де а treчe не фрэnteа са. Dar, skэmpэлэ меэ kоn-
te, D. Danglars are darэ кэvіnte?

— Ax! eatэ кэ те am пгінсэ, natэргэ тэrfашэ ші ego-
істэ! Akэm інглегэ, реалэ не omэлэ кare voіesчe сэ гэ-
реaskэ amorэлэ пpонгїэ алэ челогэ алцї пpін Іovітэре де се-
кэргэ, ші кare strігэ кэндэ алэ гэргесчe не алэ сеэ k'хнэ
акэ.

— Нэ, dar ми се пारे кэ D. Danglars . . . . .

— Кэта сэ fіт інкэнтатэ де dэmнеата, нэ э аша?

Ei bine! D. Danglars è un om kã gãstã uritã, se schie, mi è mai inkãntatã de altã . . .

— Dar de cine?

— Eã nã schie, de cine; stãdiazã, uitã-te, prinde a-lsionile în treacãtãlã lorã, mi profitã de ele.

— Vine, încelegã; askãltã, mãmã-mea.... ba nã! nã mãmã-mea, mã. închelã, tatã-meã a avutã idea sã dea unã balã.

— Unã balã akãm?

— Balãrile de varã sãntã de modã.

— Kiarã mi de n'arã fi, nãmai sã vrea kontesa, le arã face mi de modã.

— Nã è reã; înceleuã, sãntã adevãrate balãrã; cei ce gemãniã la Parisã în lãna lãi izliã sãntã adevãraã Parisianã. Vrei sã te însãrãinã kã invitarea DD. Cavalcanti?

— Kãndã se dã balãlã dãmneavoãstrã?

— Sãmbãtã.

— D. Cavalcanti tatãlã va pleka pin' atãncã.

— Dar D. Cavalcanti fiãlã va gemãnea. Vrei sã te însãrãinã kã adãcherea D. Cavalcanti fiãlã?

— Askãltã, viche-konte, nã ilã kãnoskã.

— Nã ilã kãnosã?

— Nã, ilã am vãzãtã pentrã intãia oãrã akãm trei sãã patrã zile, mi nã respãnzã de nimikã.

— Dar ilã priimesã bine, kã toate achestea.

— Eã, è altã ceva; mã a fostã rekomandatã de unã abate, omã kãm se kade, dar kare poate sã se fi închelãtã mi elã. Invitã-lã d'a drentãlã, è mai bine, dar nã mã sãrne sã ilã presintã; daka kãm-va mãi tãrziã va lãa pe damiche-la Danglars, mãi akãsa kã am fãkãl'o intr'adinsã, mi mã vrea sã ne tãzãmã gãtãlã; pe urmã nã schie daka mã voiã dãche mi eã.

— Unde?

— La bală! dămneavoastră.

— Și pentru ce să nu vii?

— Mai întâi pentru că nu m'ajii invitată încă.

— Viș într'adinsă ca să îți adăci singură invitarea.

— O! ești prea îndatoritoră; dar asta nu poate împedica.

— Cândă îți voi spune ceva vei fi destul de amabilă ca să ne sakrifichi împediciunile dămitale.

— Spune.

— Mămă-mea te roagă.

— Doamna kontesa de Morcerf? zise Monte-Cristo tresrindă.

— Ah! konte, zise Albertu, te însușinezi că doamna de Morcerf vorbește liberă cu mine; și dacă n'ai simțit trosnindă în dămneata acele fibre simpatice de kari îți vorbeam adineaoră, apoi asta probează că aceste fibre îți linseskă cu totul, kăci, patru zile întregi, numai de dămneata amă vorbită.

— De mine? într'adevără e multă onoare!

— Askălz, acesta e privileziul avelsă că este o problemă vie.

— Ah! sunt dară și pentru măma dămitale o problemă? Într'adevără, amă și krezi'o foarte că minte încălză să nu kăză în asemeni rețchiri de imăjinare!

— Problema, skămpălză meă konte, problema pentru tuă, și pentru mămă-mea, și pentru ceă alăi, problema priimă, dar negică; gemăi totă în starea de enigma, reasigăz-te. De kălză mămă-mea întreabă totă d'azna kăm de ești încă așa de jăne. Kreză că, pe cândă kontesa de G... te iea drentă lordălză Ruthwen, mămă-mea te iea drentă Cagliostro săă drentă kontele de Saint-Germain. Înția oară cândă vei veni să vezi pe doamna de Morcerf,

întreșche-o în pãrerea asta. Asta nãr ții va fi greș, ai nea-
tra filosofalã a șnsia și spiritalãr chelși altã.

— Ți mãșșmeskãr kã m'ai însușșngatã, zise kontele
șșrızîndã, mãr voiș nevoi a mãr mãșșra kã toãte presșșșne-
rile ce se fakã despre mine.

— Așa darãr vei veni șșmbãrã?

— Fiîndã-kã doamna de Morcerf mãr roagãr șș viș.

— Esti plãkãrã.

— Șși D. Danglars?

— Oș! mui a priimitãr întreita invitare; tatãr-meșr s'a
însușșinatãr kãr asta. Ne vomãr nevoi asemene s'avemãr și
ne d'Aguesseau chelș mare și ne D. de Villefort; dar nãr
prea è șșperanșãr.

— Nãr se kade șș se desmere chineva niși o datãr,
zice proverbãrã.

— Danșș, skãmpãrãr meșr konte?

— Eș?

— Da, dãmneata. Ce lãkrãr de mirare arãr fi ka șș
danșș?

— Ax! într'adevãrãr, pîn' a nãr kãrka chine-va patrã-
zeci de ani... Nãr, nãr danșș, dar mi plãche șșr vãzãr ne alșș
danșșndã. Șși doamna de Morcerf danșș?

— Niși ea nãr danșș niși o datãr; veșș sta de vor-
bãr, are așa mare doringãr șșr vorbeaskãr kãr dãmneata!

— Adevãratãr!

— Pe onoarea mea! Șși ții deklarãr kãr esti chelș
d'întiș omãr pentrãr kare mãmãr-meãr a manifestatãr aचेastãr
kãrriositate.

Albertũr și lãr plãrșia și se skãrãr; kontele ilãr re-
kondãse pînãr la șșe.

— Mãr mãmãrãr pentr'șnãr lãkrãr, zise elãr onrîndãr-lãr în
kanãrãr skãrșș.

— Pentru kare Iskra ?

— Am fostă indiskretă, nu se kadea să ți vorbeskă de D. Danglars.

— Din kontra, mai vorbesche-mi, vorbesche-mi totă d'arna de elă; dar totă într'acela-și felă.

— Bine! mă reasigri. Într'adevără, kândă vine D. d'Epinau ?

— Dar neste cinci mese zile celă mlătă.

— Și kândă se însoarg ?

— Îdată dăne sosirea D. și doamnei de San-Méran.

— Să mi ilă adăci kândă va veni la Parisu. Kă toate kă pretinzi kă nu ilă izbeskă, ți deklară kă voiă fi fericită daka ilă ași vedea.

— Bine, ordinele dămitale voră fi esekstate, domnle.

— La revedere.

— Sămbătă, negreșită, nu è așă ?

— Ce felă, ți am dată kvintă.

Kontele șrăb kă okiă ne Albertu salătândă-lă kă mna. Pe șrăb, dăne ce se șrăb în faetonă seș, se întoarse, și vazăndă ne Bertuccio la satele lui.

— Ei bine! întrebă elă.

— S'a dășă la Palatū, resnăse intendentă.

— A stată mlătă akolo ?

— O oră și jumătate.

— Și s'a întorsă a kas ?

— D'a drentă.

— Ei bine! skămnă meș Bertuccio, zise kontele, dak' am vr'o învățată să ți daș akă este d'a te dăce în Normandia să vezi daka poți așă așea momioarg de kare ți am vorbită.

Bertuccio salță, mi, fiindă-kă doringele sale era foarte în armoniă kă ordinașă ce ilă priimise, plekă kiară în seara aceea.

CAPITULU LXIX.

Informările.

Domnașă de Villefort mi gins vorba kătre doamna Danglars, mi mai virtosă kătre sine-mi, kărtăndă s'afle kăm șua D. kontele de Monte-Cristo istoria kasei dela Auteuil.

Skrise într'aceia-mi zi șnăi oare-kare D. de Boville, kare, dane ce fșese altă dată inspektoră ală inkisoriloră, se înniegase într'șnă gradă mai mare la poliția de sekș-ritate, ka să priimeaskă dela dînsășă șuiișele ce le dorea, mi acesta cerea doșă zile ka s'afle dela ține ară pștea să iea aceste șuiișe.

Țele doșă zile trekșă, D. de Villefort priimi nota șmătoare :

„Persoana ce se nșmesce D. kontele de Monte-Cristo ă kșnoskășă mai kă seamă de lordă Wilmore, șnă streină înavșită, kare se vede kăte o dată ne la Parisă mi kare se află mi în minșășă acesta aci; ă kșnoskășă a-semene mi de abatele Busoni, șnă preotă șiciliană k'șnă mare renșme în Orientă, șnde a făkășă mălte fante bșne.“

D. de Villefort respnșe printr'șnă ordină de a se lăa kășă de kșrîndă țele mai șkșmne șuiișe așșnr'ăveștoră

doi streinî; a doua-zi seara, aste ordine ferg puse în lăkrare, mi eatz ce sciinge priimea:

Abatele, kare era nșmaî nentr'o lșnz la Parisu, lokxia în dosxlș lși San-Supliciū într'o kșsșioarz komponșz de șnz singșrș planș; patrș inkșneri, dozș sss mi dozș jos, forma toatz lokșingă, în kare se afla nșmaî elș singșrș lokatarș.

Čele dozș inkșneri de jos se komponșea de o salz de mșnkare kș masz, skasne mi șnz bșfetș de nșkș, mi de șnz salonș vșpsitș albș, fșr'ornamentș, fșrș tapetș mi fșrș pindșlz(*). Se vedea kș abatele se mșrșineă nșmaî în čele mai de neapșratz trebșingz.

Este adevșratș kș abatele lokxia mai mșltș în salonxlș din plansxlș întiș.

Ačestș salonș, plinș de kșrși de teoloșiz mi de pergamine, în mizlokxlș kșrora se afșnda adese, kșm zivea fečiorxlș seș, lșni întreși, era într'adevșrș mai mșltș o bibliotekz dekștș șnz salonș.

Astș fečiorș privea pe visitoriî printr'șnz felș de ferestrșiz, mi, kșndș figșra lorș i era nekșnoskștz saș nș i plșčea, respșndea kș D. abate nș era la Parisu, mi mșlși se mșlșmeă kș ačestș respșnsș, șčiindș kș abatele kșlșto-rea adese mi șne-orș remșneă mșltș timnș în kșlștoriz.

Pe lıng'ačeasta, or de se afla abatele a kasz saș de nș se afla, or de era la Parisu saș la Cair, elș da totș d'a-șna, mi neavșși s'adșna neınčetatș la ferestrșiz de șnde fečiorxlș impșrșeă banı în nșmele stșpnınlși seș.

Čea altz kamerz, kare s'afła alțșratz kș biblioteka, era o kamerz de kșlkare.

Șnz patș fșrș kortine, patrș fotolie mi o kanapea de

(*) Oroloșiș de masz saș de perete.

katifea galbenă și un oratoriu, forma toată mobilarea acestei camere.

Între lordul Wilmore, el lokșia în strada Fontaine-Saint-George.

Acesta era unul dintr'acei Angli kari și mănînkă toată starea în kăltoriele ce le fakă prin toată țmea.

El okșna un apartament garnit, în kare venea să petreakă numai două să trei ore pe zi, și unde se kălka rar.

Șna din nebuniele sale era kă nă voia să vorbească de lokă limba franșeză, pe kare kă toate acestea o skricia destul de bine, kăm se inkredința.

Adoza-zi, dăne ce ajnseră aceste științe prețioase la D. prokșoră ală reșelă, un om, kare se da jos dintr'o trăsă în kolulă stradei Ferou, veni să bată la o poartă vânsită ka fața măslinei, și întrebă de abatele Busoni.

— D. abate a eșit de dimineață, respânse feșiorul.

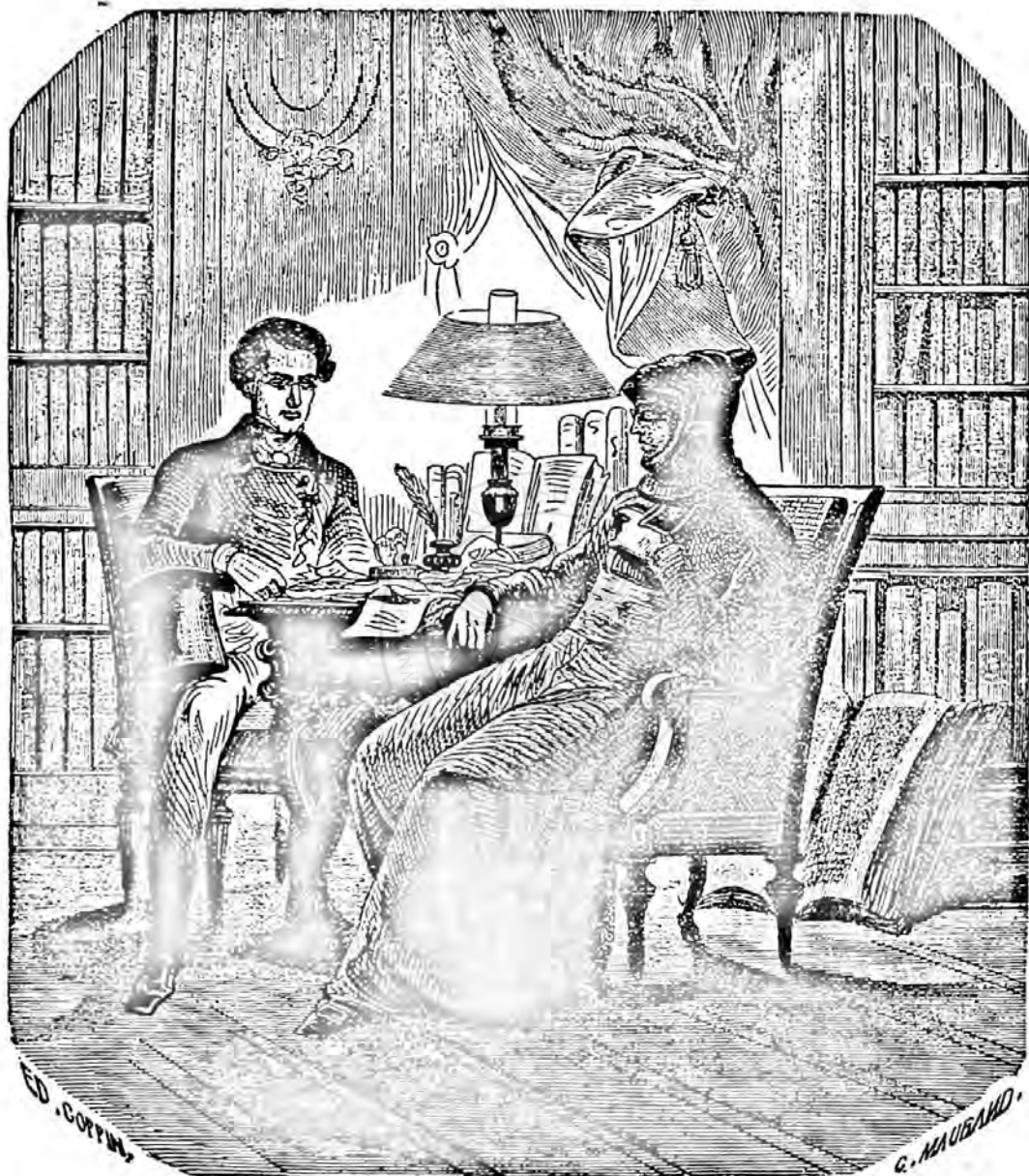
— Poate kă nă mă mășmesă kă acestă respânșă, zi se visitorul, kăci viș din partea unei persoane pentru kare è cineva totă d'asna a kasă. Dar bine-voiesce a da abatelă Busoni...

— Ci am șșă kă nă è a kasă, zise din noș feșiorul.

— Atșnă, kândă se va întoarce, dăi această kartă și astă xrtă șilată(*). Astă seară, la ontă ore, D. abate va fi a kasă?

— Oș! fșă indoială, domșle, afară numai daka D. abate nă va avea de lăkră, și atșnă ară fi ka și kăm ară fi eșit.

(*) Печатница.

— Te ascultă, domnule, dise abatele c'ună accentă italiană din quele mai pronunțate.

— Voiș veni darș astș searș la ora zisș, șrmș
 visitorșlș.

Și se retrase.

Într'adevșrș, la ora aretatș, acela-șii omș reveni
 într'aceia-șii trșșșrș, kare, astș datș, în lokș d'a se onri
 în kolșlș stradei Ferou, se onri dinaintea porșii verșii.

Brșș, i se deskise șii intrș.

Dșne semnele de respnktș ște i areta feçiorșlș, în-
 gelese kș skrisoarea sa șii fșkșse efektslș doritș.

— D. abate a kasș este? întrebș elș.

— Da, lșkreazș în biblioteka sa, dar asteantș ne
 domnșlș, respnșse elș.

Streinșlș se șrkș ne o skarș destșlș de asnrș, șii,
 dinaintea șnei mese a kșria fașș înșndatș de lșmina ște o
 konçentra o lampș mare akoperitș, de oare-ște restșlș a-
 partamentșlș era în șumbrș, vșzș ne abatele într'o xainș e-
 klesiastikș, kș kanșlș akoperitș kș acea rasș kș kare se
 înfșșșra șteasta învșșșșilorș în us din mezisł evș.

— Kș domnșlș Busoni am onoare șș vorbeskș? în-
 trebș visitorșlș.

— Da, domnșle, respnșse abatele, șii dșmneata eșș
 persoana ne kare mș o trimate D. Boville, fostșlș intendentș
 alș înkisorilorș, din partea D. prefektș alș poliçiei?

— Da, domnșle.

— Șnșlș din așenșii pșpșșș la sekșritatea Pari-
 șului?

— Da, domnșle, respnșse streinșlș k'snș felș de în-
 doialș șii mai vșrtosș kș oare-kare romeanș.

Abatele șii amezș okelarșii ștei marș kari i akoperea
 nș nșmaș okiș, dar înkș șii țimșele, șii șezîndș earș de
 șnde se skșlase, fșkș semnș visitorșlși șș șeazș șii elș.

— Te askxlť, domnle, zise abatele k'xnť agentť italianť din cele mai pronunťate.

— Misixnea kx kare snt insrginatť, domnle, res-
pense visitorľť anpsndť pe fı-kare vorbť, par'kť arť fi
avxtť grestate sť vorbeaskť, e o misixne de inkredere pen-
trx celť ce o imlinesce mi pentrx avela pe lingť kare se
imlinesce.

Abatele se inklinť.

— Da, xrmť streinsľ, probitatea dsmitale, domnle
abate, e ama de knoskxt de D. prefektť alť poliixiei, in-
kľť vrea sť afle dela dsmneata, ka maqistratť, xnť lkrx
kare interesť pe ayeastť sekxritate pxblikť in nsmele krxia
snt trimisť la dsmneata. Snerťmť darť, domnle abate, kx
niť legźmintele amixiei niť konsiderarea omeneaskť nť te
vorť opri d'a askxnde adevrľľ dinaintea drentťđi.

— Destľľ nsmail, domnle, ka lkrxřile pe kari do-
resť sť le afli sť n'atingť intrx nimikť konsxiingya mea. Snt
preotť, domnle, mi sekretele konfesiņii, bxnioarť, katť sť
remťľ între mine mi drentatea lxi Dsmnezeť, mi nť între
mine mi drentatea omeneaskť.

— Ox! fı linisxitť, domnle abate, zise streinsľ, la
or ce intľmplare, vomť respekta konsxiingya dsmitale.

L'ayeste vorbe, abatele intoarse lxmina lampei snre
partea opxsť, astť-felť inkľť, lxminťndť neste totť faya stre-
insľi, a lxi remťnea in intľnerikť.

— Eartť-mť, domnle abate, zise trimisľľ domn-
lxi prefektť alť poliixiei, dar astť lxmintť mť sxpťľ prea
mxľť la vedere.

Abatele anlekť kartonľľ celť verde.

— Akxm, domnle, te askxlť, vorbesce.

— Eatť, domnle. Knosť ne D. kontele de Monte-
Cristo.

- Vrei să vorbești de D. Zaccone, mi se pare?
- Zaccone!... Dar nu i zice Monte-Cristo?
- Monte-Cristo e un nume de moșie, să mai bine un nume de stănkă, iar nu un nume de familie.
- Ei bine! fi; să nu ne disputăm despre vorbe, mi fiindă-kă D. de Monte-Cristo mi D. Zaccone e tot un nume...
- E acela-și om?
- Să vorbim de D. Zaccone.
- Fi.
- Te întrebam dacă îl cunoști.
- Prea bine.
- Ce este el?
- E fiul un armator avar din Malta.
- Da, o știu prea bine, așa se zice; dar, cum înțelegi, poliția nu se poate măsura cu se zine.
- Cu toate acestea, respunse abatele k'un sursă foarte dăruie, k'ndă astă se zine este adevărată, că neapărată ca toată lumea să se măsoare, mi poliția că să fakă cum face toată lumea.
- Dar ești sigur de ceea ce zici?
- Ce fel! dacă sunt sigur?
- Ie a minte, domnule, că n'am cel mai mică născă despre bună dămitale kredință, și zikă: Ești sigur?
- Askă, am k'noskă pe D. Zaccone tatăl.
- Ax! ax!
- Da, mi koni fiindă m'am jskă de zecă ori kă fiș-se în kantiarele(*) de konstrukție.
- Dar kă toate acestea astă titlă de konte?
- Știi bine că se poate k'mpara.
- În Italia?
- Pretindene.

(*) Lokă unde se fakă korbiele.

— Dar avzגיעle sale sântă nemerginute, kăm se mai zice...

— Oх! kăiă pentru asta, respânse abatele, sântă nemerginute, ai nemerit'o.

— Kăiă krezî kă poate s'aibă, dămneata kare ilă kănosă?

— Oх! poate s'aibă o sate cină-zeci pînă la două sute mii livre venită pe ană.

— Ax! asta mai è de kreză, zise visitorăiă, dar se vorbesce de trei, patru milioane!

— Două sute mii livre venită, domnăle, fakă tokmai ună kanitală de patru milioane.

— Dar se vorbea de trei să patru milioane venită!

— Oх! asta nă è de kreză.

— Și kănosă insăla sa de Monte-Cristo?

— Fărgă îndoială; or ce omă kare vine dela Palerma, dela Neapole să dela Roma în Francia pe mare, o kănoasce, fiindă-kă trece pe lîngă ea și o vede trekîndă.

— Se asigărgă kă è ună lokă inkântătoră.

— E o stănkă.

— Dar pentru ce a kămpărată kontele o stănkă?

— Tokmai pentru ka să fiă konte. În Italia, sune a fi cineva konte, tolă mai are trebăingă de o kontă.

— Veî fi azită fărgă îndoială vorbindă-se despre intimărgile jăniei domnălei Zaccone.

— Tatălă?

— Nă, fiăiă.

— Ax! eată unde înčenă nesigărangele mele, kăci aci am perdăă pe jănele meă kamaradă din vedere.

— A fostă în reșbelă?

— Kreză kă a servită.

— În kare armată?

— În marină.

— Să vedem, nu ești confesorul tău?

— Nu domnule; îl crezai lăteran.

— Cum, lăteran?

— Am zis că crezai; nu întrezăci. Către acestea, credeam că în Franța se află libertate de călătorie.

— Fără îndoială; mi niți că ne ocupăm de credințele sale în ministru acesta, și de fanetele sale; în numele domnului prefect al poliției, te invităm să spui tot ce știi.

— Trece de un om foarte karitabil. Săntății noastre părinte papa îl a făcut căvaler al Christului, mi astăzi favoare o dată numai princhinilor, pentru însemnatele servicii ce a făcut creștinilor din Orient; are și să știe că are kordoane ce i s'au dat pentru serviciile ce a mai făcut princhinilor și statelor.

— Și le poartă?

— Nu, dar se fâlesce cu ele; și cu i placă mai mult rezultatul ce se da binefăcătorilor omenirii de către cele ce se da distractorilor de oameni.

— Așa dar omul acesta e un călător?

— Tokmai, e un călător, de călător fără pământ cea mare și xaina kastanilor, se îngere.

— Are amici?

— Da, toți cari îl cunosc sunt amicii lui.

— Dar, în fine, cât s'au văd un inamic?

— Știu singur.

— Cum și zice?

— Lordul Wilmore.

— Unde este el?

— La Paris e în ministru acesta.

— Și poate să mi dea vre o știință?

— Pregioasă. Era în India într'ună timpă kă Zaccone.

— Sui unde seade?

— În vre o parte din Chaussée-d'Antin; dar nă sui strada mi nămersă.

— Esti reș kă acestă Anglu?

— Iăbeskă ne Zaccone mi elă n'are oki să ilă vază; ayeasta ne a revită ne zăslă de altsă.

— Domnăle abate, krezi kă kontele de Monte-Cristo a mai venită în Francia înainte kă istoriei sale țe a făkă'o la Parisă?

— Ax! nentă asta notă să ți resnăză kăm se kade. Nă, domnăle, n'a mai venită nič o dată, fiindă-kă s'a adresată la mine, sântă mease lăni akăm, ka să i daș sviințele țe dorea să le aiă. Din parte-mi, ne sviindă nič eă în țe epokă eram să nă întorkă la Parisă, i am adresată ne D. Cavalcanti.

— Pe Andrea?

— Nă, ne Bartholomeo, tată-seă.

— Prea bine, domnăle; mi a remasă nămai ză lăkră să te întrebă, mi te invită în nămele onoarei, ală omeniri mi ală religiunii de a mi resnăde adevărsă.

— Săne, domnăle.

— Sui kă țe skonă a kămpărată D. kontele de Monte-Cristo o kasă la Auteuil?

— Fărbă indoială, kăci mi a săns'o.

— Kă țe skonă, domnăle?

— Ka să fakă ză osničiă de smintigă dăne felă ayeisia kare è fondată de baronă de Pisani, la Palerma. Kănosui acestă osničiă?

— Din azzite, da, domnăle.

— E o instituciune minănată.

Ши аснр' ачестѣа, абате ле салтѣ пе стрейнѣлѣ ка знѣ омѣ каре доеа а илѣ фаче. сѣ инглеагѣ кѣ арѣ фи бине сѣ илѣ ласе а ми инчепе еарѣ лѣкрееа интрерѣнтѣ.

Visitatorѣлѣ, ор кѣ инглеесе доринга абателѣи, сѣлѣ кѣ аѣнсе ин капѣлѣлѣ кестиснилорѣ sale, се скѣлѣ ми елѣ.

Abatele илѣ кондѣсе пинѣ ла зшѣ.

— Фачѣ марѣ леимосине, зисе visitorѣлѣ, ми, кѣ тоате кѣ те креде лѣмеа инавѣитѣлѣ, воиѣ кстеза сѣ ми даѣ чева пентрѣ сѣравѣи дѣмитале; те веѣ инјоси дарѣ а ми приими оферееа?

— Мѣлѣгмескѣ, домнале; нѣмаѣ знѣ лѣкрѣ е ин лѣме де каре сѣнт ѣелосѣ, адикѣ бине ле пе каре илѣ факѣ сѣ виѣр дела mine.

— Dar, кѣ тоате ачестеа . . .

— E o отѣрѣе нестремѣтѣлѣ. Dar кѣстѣ, домнале, ми веѣ афла. Ваѣ! ин калеа ор кѣрѣи омѣ авѣлѣ се афлѣ ми де неферѣчѣи!

Abatele салтѣ пентрѣ чеа дин згмѣ оарѣ дескѣзѣндѣ зша.

Streinѣлѣ салтѣ ми елѣ, апоѣ еми.

Трѣсѣра илѣ кондѣсе ла D. de Villefort.

O орѣ дѣн' ачееа, трѣсѣра еми дин ноѣ, ми, астѣ датѣ, се индрентѣ кѣтре Fontaine-Saint-Georges.

La No. 5, се опри.

Akolo локѣа lordѣ Wilmore.

Streinѣлѣ скрисесе lordѣи Wilmore ка сѣ и чеарѣ о инѣлнѣре пе каре ачестеа о отѣрѣсе ла зече оре.

Astѣ-felѣ, fiindѣ-кѣ trimissѣлѣ домналѣи префектѣ алѣ полиѣиѣ аѣнсе ла зече оре флѣрѣ зече минѣте, и се респѣнсе кѣ lordѣ Wilmore, каре ера foarte esaktѣ ми пѣнкѣсалѣ, нѣ се интѣрсесе инкѣ, дар кѣ се ва интѣарче негрешѣтѣ кѣндѣ vorѣ bate зече оре.

Visitorulă astentă în salon.

Acest salon n'avea nimic însemnător și era ca toate saloanele din otelurile garnite.

Un kamină cu două vase de Sèvres moderne, o pândă k'nuă amoră întinzându-se arcul, o oglindă în două bucăți; de sus-kare parte a oglindei k'nte o gravură înfrunzindă, una pe Homere p'rtându-se k'lyksă, cea altă pe Belisariu c'rwindă.

O x'rtă, c'nyșă în c'nyșă, o mobilă cu postavă roșă t'p'rită cu negru.

Astă-felă era salonul lordului Wilmore.

Era lăminată de două globuri de sticlă f'rtă lăstră k'ri resp'ndea o lămină slabă, și semăna cu era într'adinsă p'eg'itate astă-felă p'ntre okii c'ei osteniți ai trimisăli domnului p'fektă ală poliției.

D'ne zecă minste de astentare, b'rtă zecă ore.

L'a c'ncea b'rtă, șua se deskise, și lordul Wilmore intră.

Lordul Wilmore era un om mai mult înaltă de k'rtă sk'rtă, cu favorite rare și roșie, cu față albă și cu părul blondă kam k'rtă.

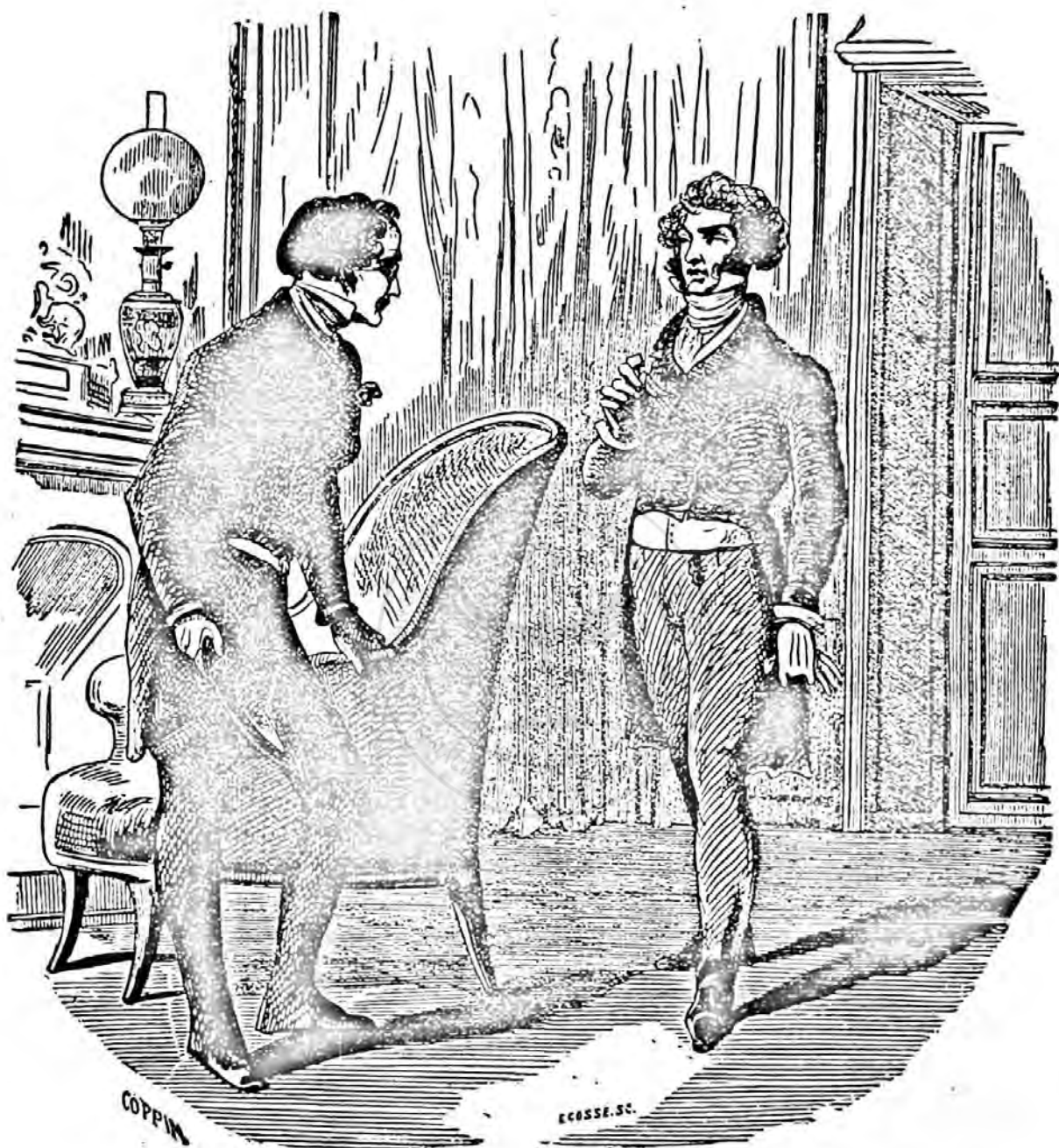
P'rtă ună frakă albastră cu nasturi de aură și cu g'leră mare kam se p'rtă la 1811; o jiletă de k'wemiră albă și ună pantalonă de nankină cu trei p'oluri mai sk'rtă, dar pe kare k'relele dela picioare îlă onrea d'a se șkanipă la c'nyki.

Întia sa vorbă intrăndă fă:

— Știi, domnule, cu nă vorbeskă limba franțeză.

— Știi, c'elă p'șină, cu nă p' plăce s' vorbesci limba noastră, resp'nsă trimisăli domnului p'fektă ală poliției.

— Dar p'șii s'o vorbesci, d'wneata, zise lordul Wilmore; k'ci, și daka n'o vorbeskă eș, dar o ingelegă.

— Scii, domnule, qné nu vorbescú limba francesă.

Dăne Navarin, mi kândă gvernălē grekă fă konso-
lidaț, cere dela regele Othon ună privilegiă de a sâpa as-
tă mină; astă privilegiă i se dete.

De aci i veni astă avere kare pstea să se șere, dă-
ne pțrerea lordăsi Wilmore, la ună venită de ună milionă
nînz la doză kiară, avere kare, kă toate ačestea, pstea să
șere îndată ce ară seka mina.

— Dar, întrebă visitorălē, șciī pentru ce a venită
în Francia?

— Va să se șekale kă drămrile de feră, zise lordă
Wilmore; mi ne șrmă, fiindă-kă è ună ximistă prea bână
mi ună fisikă nă mai pșuină însemnată, a deskonerită ună te-
legrafă noă, mi akșm se șilesce kă anlikarea sa.

— Kam kăță să keltziaskă ne fiș-kare ană? întrebă
trimisălē domnăsi nrefektă ală poliției.

— Ox! vre o șinșă să șease ște miī franșă celă
măltă, zise lordă Wilmore; è șgirșită.

Era învederaț kă șra fșcea ne Anglul să vorbeas-
kă astă-felă, mi kă, nesșiindă ce s'arșnce ne Monte-Cristo,
i imnșta avarișia.

— Șciī cerea despne kasa dela Auteuil?

— Da, fșră îndoială.

— Ei bine! ce șciī?

— Întrebă kă kare skonă a kșmpșrat'o?

— Da.

— Ei bine! konteile è ună șnekșlatoră kare se va
rșina negreșită kă șerkșrile mi kă nerozile sale: pretinde
kă se află la Auteuil, n'înpșejșrălē kaseī ce a kșmpșrat'o,
o vînz de apă minerală kare poate rivalisa kă anele din
Bagnères, din Luchon mi din Cauterets. Va să fakă din
kasa kare a kșmpșrat'o ună *bad-haus*, kșm zikă Germaniī.
Pîn'akșm mi a sșpată de doză trei ori grădina kă să dea

peste faimoasa sa vînz de aur; mi, fiindcă-kă n'a năstă s'o deskonere, îlă veî vedea, de azi în skurtă timpă, kămpă-răndă kasele dăp'împrejăre. Deî, fiindcă-kă mî è nekasă pe elă, sânt sigără kă atăță drămlă seă de feră, kăță mi telegrafă seă elektrikă saă țeale alte sneksălări țe va maî fi fă-kîndă, aă să îlă stingă; ka mîne aî să îlă vezî kăzătă mi skăpătătă, fi sigără.

— Și de țe mî è nekasă pe elă? întrebă visitorălă.

— Mî è nekasă, resnăse lordă Wilmore, pentră kă, trekîndă prin Anglia, a amăuită nevasta zăă amikă ală meă.

— Dar dak'aî ațestă nekasă pe elă, de țe nă kășmî să mî resbăni în kontra lăi?

— M'am bătătă nîn'akăm de treî ori kă kontele, zise Anglul; întăia oară kă nistolălă, a doxa oară kă snada, mi a treia kă snadonălă.

— Și kare a fostă rezultătălă ațestoră dăelări?

— Întăia oară, mî a răntă brașălă; a doxa oară, mî nătrănsă pnesmîni; mi a treia oară, mî a făkătă astă rană.

Anglul lășă în jos gălerălă kămpășei kare i se zăka nînz la zăekă, mi aretă zăă semnă a kăzăia roșeadă proba kă era de nășină timpă.

— Astă-felă înkătă mî è foarte nekasă pe elă, maî zise Anglul, mi de sigără nămaî de măna mea va mări.

— Dar, zise trimissălă priefektărei, nă te aî nășă în-kă pe kalea de a îlă omorî, mi se pare.

— Xăă! zise Anglul, în toate zilele mă dăkă să mă demrină kă trasălă la semnă, mi în toate zilele Grisier vine la mine.

Asta voia să alle visitorălă, saă maî bine asta era totă țe se nărea kă șăia Anglul.

Ațentălă se skălă dară mi, dăne țe salătă pe lordă

Wilmore, care i întoarse salstarea dşne felşlş politejii din țara sa, se retrase.

Din partei, lordş Wilmore, dşne țe azzi kş se rein-kise şua din stradş, reintrş în kamera sa de kşlkare, şnde, kş o învîrtiturş de mşnş, şi perdş pşrşlş ȳelş blondş, favoritele ȳele rouie, falka ȳea falsş şi semnşlş seş de ranş, şi reallş pşrşlş seş ȳelş negrş, fața ȳea matş, şi din-ȳii de mşrgşritarş ai kontelşi de Monte-Cristo.

Este adevşratş kş, din partei, D. de Villefort, iar nş trimişlş domnşlşi prefektş alş poliȳiei, reintrş la D. de Villefort.

Prokşrorşlş reȳelşi era pşȳinş linişitş dşn'ȳeastş visitş îndoitş, care kş toate ȳcşstea, nş ilş fşkşse şş afle nimikş sigşrş, dar care niȳi kş i deskonerise ȳeva neastşm-pşrştorş pentş dşnşlş.

Resşltş dintr'ȳeastă kş, pentş întiia oarş dşne prin-zşlş de la Auteuil, dormi noantea şrmştoare kş oare-kare linişe.

CAPITULU LXX.

Batul.

Era ne la ȳele mai mari kşldşre din lsna lşi isliş, kşndş fşse ȳcşa şmbşlş în care era şş se fakş balşlş domnşlşi de Morcerf.

Era zeȳe ore seara: arbşrii ȳei mari din grşdina
Contele de Monte-Cristo. Vol. V.

Aleicle grădinei se lumina cu fanare colorate dupe cum é obiceiul în Italia.

konteșii se înălța pînă la cerș alș kșria azșrș semșnatș kș stele de azșrș ilș deskonerea ștei din șrmtș abșri ai șnei vijelie kare ameninșase toatș ziva așeia.

În salele din planșlș de jos s'azșea mșsika însodindș valsșlș și galonșlș, pe kșndș torentele lșminei se revșrsa pșntre deskiderile persianelorș.

În grșdinș se afla vre o zșche servitori kșroga stș-pina kasei le detese ordinș s'ameze masa pșntșrș șinș, kșșvș vșzșse kș timnșlș se însenina din ște în ște.

Pșntș în minștșlș așela era o îndoialș daka se kș-venea stș șineze în sala de mșnkare saș sșb șnș kortș de pșnzș așezatș pe earș.

Astș șerș albastrș ama de frșmosș, peste totș semș-natș kș stele, otșrise pșocesșlș în favoarea kortșlși înșlșatș pe earș.

Se ilșmina aleiele grșdinei kș fanare kșlorate, dșne kșm ș obișeislș în Italia, și se înkșrka kș lșmșnșrș și kș flori masa de șinș, kșm ș obișeislș în toate șerele șnde în-șeleșe șineva așestș lșsș alș mesei, șelș mai rarș din toate lșsșrile, kșndș voiesșe stș ilș vazș kșmplektș.

În minștșlș kșndș kontesa de Morcerf intra în saloa-nele sale, dșne ște și dete ordinele din șrmtș, saloanele în-șenea a se înnleș de invităși pe kari îi atrșșea plșkșta os-nitalitate a kontesei, mai mșltș de kșșș pșsișșnea ște în-semnatș a konteșii; kșșvș toșș era sigșri mai dinainte kș bșnșlș grșstș alș Mercedesi era stș faktș astș sșrbștoare stș deș nisșe amșnșnte kari stș merite a fi sșșșe saș kșniate la trebșinș.

Doamna Danglars, kșria evenimentele ște le sșș-serșmș mai sșș însșflaserș șnș mare neastșmșrșș, se îndoia d'a se dșșe la doamna de Morcerf, kșndș, în dimineșda a-șeia, trșșșra sa se întilnișe kș a D. de Villefort.

Villefort i fãkãse ãñ semnã, amîndozã trãsãrele s'a-
propriarã ãna de alta, mi prokãrorãlã reuãelã întrebãse pe
Hermina :

— Te dãci la doamna de Morcerf, nã è aãa ?

— Nã, respõnsã doamna Danglars, nã mã dãkã, kãci
nã mî è bine.

— Faci reã, zise Villefort k'o prívire semnifikativã,
arã fi de trebãindã sã te dãci.

— Krezã? întrebã baroana.

— Aãa krezã.

— Aãa darã, mã voiã dãce.

Mi amîndozã trãsãrele mi relãaserã kãrsãlã, ãna într'o
parte mi alta într'alta.

Doamna Danglars venise darã, nã nãmaã frãmoãzã
prin propria sa frãmãseã, dar ñnkã mi ãimitoare de lãã.

Ea intra pe o ãme în minãtlã kãndã Mercédès intra
pe alta.

Kontele lãã pe Albertũ sã treãkã înainteã doamnei
Danglars.

Albertũ ñaintã, fãkã mãlte komplimente baroanei
pentru gãteala sa, mi i lãã brauãlã ka s'o kondãkã în lo-
kãlã ce i arã plãcea sã ñlã aleãgã.

Albertũ se ãitã ñmprejãã.

— Kããã pe fiã-meã? zise baroana sãrizîndã.

— O mãrtãriseskã, zise Albertũ; nã kãm-va aã a-
vãã kããzimã d'a n'o adãce ?

— Fiã sigãã, a ñtãlñitã pe damicela de Villefort
mi i a lããã brauãlã; eatã-le kã ne ãrmeãzã amîndozã în
rokã albe, ãna k'ãñã bãketã de kamelie, cea altã k'ãñã bã-
ketã de nã-mã-ãita; dar ia sñãne-mã ?

— Dar dãmneata ce kããã? întrebã Albertũ sãri-
zîndã.

— Nş vedei avea astş searş pe kontele de Monte-Cristo?

— Şeante-spre-zече! respånse Albertü.

— Че va sş zikş asta?

— Voiş sş zikş, respånse viçe-kontele rizindş, kş estü a шеante-spre-zечеa persoanş kare mi face ачеia-şü întrebare; bine i merşe kontelşü! . . . , i fakş komplimentşü meş . . . . .

— Şü la toatş lşmea respånzü ka şü mie?

— Ax! este adevşratş, nş şü am respånşş; fi şü sigşrş, doamnş, kş vomş. avea pe omşlş de modş, şntemş privilejiatş.

— Erai eü la Operá?

— Nş.

— Elş era.

— Ax! într'adevşrş! şü omşlş esyentrikş fşkt'a oare vr'o orişinalitate?

— Poate sş s'arate fşrş asta? Elssler danşa în *Draculü schiorpş*; prinşineasa greakş era în rşpire. Dşpe cachucha(*), a pşşş şñş inelş mşreşş în koadş şñşü bşketş, şü ilş a arşnkatş plşkşteü danştoare, kare, l'alş treilea aktş, s'a mai aretatş ka sş i fakş onoare kş inelşlş seş în deşitş. Şü prinşineasa sa greakş, va veni şü ea?

— Nş; posişionea eü în kasa kontelşü nş è destşlş de otşritş.

— Askşltş, lasş-mş аü, şü dş-te sş salşşü pe doamna de Villefort, zise baroana: vşzş kş moare de doringş ka sş şü vorbeaskş.

Albertü salşü pe doamna Danglars şü inaintş kştre doamna de Villefort, kare, vşzindş-lş kş venea, şü deskise gşra sş vorbeaskş.

(*) Şñş danşş.

— Mă prinze, zise Albertū întreprînd'o, kă s'ciș
 țe aī s'z mī zicī.

— Ax! askăltz-lă! zise doamna de Villefort.

— Daka voiș gicī, mī veī m'rtărisi?

— Da.

— Pe onoare?

— Pe onoare.

— Eraī s'z m'z întrebī dak' a venitș kontele de
 Monte-Cristo, saș daka va veni?

— Ničī de k'z. N'z m'z ok'z de elș în min'z'elș
 a'vasta. Eram s'z te întrebș dak' aī priimitș vre o s'vire dela
 D. Franz.

— Da, ierī.

— Țe mī skriea?

— Kă pleka împ'rez'z kă skrisoarea sa.

— Bine. Ak'z kontele?

— Kontele va veni, s'fī linis'citz.

— S'ciī kă m'ai are mī altș n'zme afarz de Monte-
 Cristo?

— N'z, n'z s'ciam a'vasta.

— Monte-Cristo è z'z n'zme de ins'z'z, mī are z'z
 n'zme de familz.

— N'z ilș am azzitș ničī o datz.

— Eī bine! s'znt m'ai înaintatz dek'z'z d'z'mneata;
 se n'zmes'ce Zaccone.

— Se poate.

— E Maltesū.

— Mī asta se m'ai poate.

— È fiis'z z'z'z armatorș.

— Ox! dar într'adev'z'z, arș trebzi s'z le s'z'z'z astea
 toate în g'zra mare, aī avea z'z s'z'z'z min'z'natz.

— A servitș în India, sanz o minz de ar'zintș în

Thessalia, și vine la Parisă ka sã fakã unã așezãmintã de ape minerale la Auteuil.

— Ei bine! scii o miã de nãvele! Mî dai voiã sã le sruãș și eã altora?

— Da, însã nãșinã kãte nãșinã, kãte una una, fãr' a sruãne kã le scii dela mine.

— Pentrã ce?

— Pentrã kã è mãi unã sekretã ne kare ilã am sãșrinsã.

— Dela cine?

— Dela poliãitã.

— Atãnci aste nãvele se sruãne . . .

— A searã, la prefektãlã. Parisul s'a miskatã, ñngeleã nrea bine, la vederea apestãi lãșã neobiãinãitã, și poliãia s'a informatã.

— Bine! nã mãi linsea alta dekãtã s'aresteze ne kontele ka vagabondã, sãș kãvintã kã è nrea ñnavãșitã.

— Pre leãea mea, nãtea sã i se și ñntãmle una ka asta, daka sciiñgele ce s'aã lãatã despre dingsãlã nã era așã de favorabile.

— Bietsãlã konte. Și scie oare ñn ce perikãlã a fostã?

— Nã kreã.

— Atãnci, arã fi bine sã ilã ñnsciiñgeã. Kãndã va veni, am s'ò fakã.

În minãtãiã ačesta, unã jãne frãmosã kã okii vii, kã nãrãlã negrã, kã mãstãã lããioasã, veni sã salste kã resnektã ne doamna de Villefort.

Albertũ i ñntinse mãna.

— Doamnã, zise Albertũ, am onoarea a ãi presinta ne D. Masimilian Morrel, kapitanã de sruãșii, unãlã din ofiãierii nostri çei mãi bșni și alesã çei mãi bravi.

— Am avãtã și altã datã nããçerea a ñntilni ne

domnălă la Auteuil, în kasa domnălăi konte de Monte-Cristo, resurse doamna de Villefort întorkîndu-se kă o vădită re-
cheală.

Astă resursă, mi mai virtosă tonălă kă karé era fă-
kălă, apăsarg inima bietsălăi Morrel; dar o kompensare ilă
astenta: întorkîndu-se, vază în xngisă dăcă o figură albă
mi frămoasă ai kăria oki albastru lăpădă mi fără vr'o es-
presione invederată, se îndrenta kătre dînsălă, de oare-
ce băketălă de nă-mă-xita se srka închetinelă la bazele ei.

Astă salutare fă ama de îngelcasă, înkălă Morrel,
kă așeia-mi espresione de kăstăstă, anoniă mi ele batista
sa de gără, mi amîndoză statăele vii, ale kăpora inime bă-
tea ama de tare săb marmăra aparintă a obrazălăi loră, des-
părgite șna de alta prin toată lăpăimea salei, se xitară șnă
minălă, săș mai bine xitară uentr' șnă minălă toată lămea
într' așeasă kontimnlare mătă.

Ară fi pătălă remănea mai mătă timnă astă-felă per-
dăte șna într'alta; fără ka nimine să vază xitarea loră des-
pre toate lăkrările: kontele de Monte-Cristo intrase.

Amă mai șnăș'o, kontele, or dintr'șnă fermekă fără-
tăită, săș dintr'șnă fermekă natsrală, atăpăea lăarea a minte
pretăstindene or ne șnde se înfăpășna, nă prin frakălă seș,
kare într'adevără era perfekă despre țietăra sa, dar sim-
plă mi fără dekorare; nă prin jileta sa albă mi fără niyă o
kăstăstă; nă prin pantalonălă seș kare i imășka niyiorălă a-
tălă de delikată desure forma sa înkălă atăpăea toate pri-
virile, yă prin față sa șea mată, prin părălă seș șelă negră
mi șndosă, prin obrazălă seș șelă linisčită mi kșrată, mi prin
okisă seș urofăndă mi melankolikă, k'șnă kăvintă prin găra
sa desemnată kă o fineye minănată, mi kare lăa ama de
lesne espresionea șnăi despreșă înaltă, fășea să s'ășinte toa-
te privirile așpășă.

Putea fi oameni mai frumoși, dar de sigur nă se afla mai semnificativi, erte-ni-se astă espressionē: kontele avea ună ce kare zicea ceva și și avea valoarea; kăci învârlă kămetrii folositoare detese trăsreloră sale, espressioni obrazlă seă și celă mai neînsemnată din ăestele sale, o lesnicăne și o trăie făr'asemănare.

Și pe krmă lămea noastră parisiană ă ama de karioasă, inkătă n'ară fi avătă poate niči o lăare a minte la toate ăeștea, daka săb totlă ăeșta n'ară fi fostă o istorie misterioasă dărită de o avere nemăruinită.

Or și kăm ară fi fostă, elă înainte săb greștea priveriloră, și printre michele salțări ce se skimba, nînă la doamna de Morcerf, kare, stăndă în ničioare dinaintea kăminlăi akoperită kă floră, ilă vărăse într'o oglindă ce era nășă în fața șeă, și se pregătise să ilă priimească.

Se întoarse dară kătre dînsă k'ună sărășă komnășă, kiară în mințlă kăndă se inklina înainte a ei.

Fără îndoială ea kreșă kă kontele era să i vorbească; fără îndoială și kontele kreșă kă ea era să i zikă ceva; dar amîndoi remaseră măru, atătă de nedemnă de ei li se părea o banalitate, și, dăp'o salțare ce o skimă kă dînsa, Monte-Cristo se îndreptă kătre Albertă, kare venea la elă kă măna deskisă.

— Aă vărătă pe mămă-meă? întrebă Albertă

— Am avătă onoarea a o salțta, zise kontele, dar n'am vărătă pe D. tatălă dămitale.

— Eată-lă! Stă kolo de vorbă despre politikă într'ăcea grăpă mikă de celebrități.

— Într'adevără, zise Monte-Cristo; asti domni pe kari îi vără kolo sântă nisce celebrități? Nă mī ară fitrekătă prin minte; și de kare felă? sântă mălte felsri de celebrități, kăm sūi.

— Mai întiiș è zñș ìnvȳgatș, acela kare è ìnaltș wi zskȳivñș; a deskoneritș ìn kamunia Romei zñș felș de șearne kare are o vertebrș(*) mai mȳltș de kȳtș çei alȳi, wi s'a întorsș sȳ ìmpȳrtșșeaskȳ aȳeastȳ deskonerire Insti-tȳtȳlȳi. Lȳkrȳlș a fostș kontestatș zñș timnș ìndelȳngatș; dar pȳnȳ ìn ȳele din zrmȳ domnȳlș ȳelș ìnaltș a trismfatș. Ver-tebra fȳkȳse mare sgomotș ìn lȳmea ìnvȳgatȳ; domnȳlș ȳelș ìnaltș era nȳmai kavalerș alș Legiunii d'onoare, s'a fȳkȳtș ofiȳerș.

— Foarte bine! zise Monte-Cristo; eatȳ o krȳȳe ka-re mi se pare kȳ drentș datȳ; atȳnȳi, de va deskoneri wi o a doza vertebrș, se va face komandorș?

— E de krezȳtș, zise Morcerf.

— Și ȳelș altș, kare a avȳtș singȳlara ideȳ de a se ìmbrȳka k'o xainȳ albastrȳ brodatȳ kȳ verde, ȳine sȳ fiȳ?

— N'a avȳtș elș astȳ ideȳ d'a se ìmbrȳka kȳ astȳ xainȳ, ȳi Republica, kare, pȳrekȳm sȳii, era destȳlș de nȳ-ȳinș artistȳ, wi kare, vrȳndș sȳ dea o zñiformȳ akademiȳi-lorș, a rȳgatș ne David a le desemna o xainȳ.

— Ax! ìnr'adevȳrș, zise Monte-Cristo; așa darȳ, domnȳlș aȳesta è akademiȳș?

— Sȳntș ontș zile de kȳndș face parte din adȳna-rea ȳea ìnvȳgatȳ.

— Și kare i è meriȳlș, șpecialitatea?

— Șpecialitatea sa? Mi se pare kȳ ìnșiȳe aȳe kȳ gȳmȳliȳ ìn kapetele de ìepȳrȳ de kasȳ, kȳ dȳ gȳinelorș sȳ mȳlȳnȳȳe garanȳe(**), wi kȳ skoate kȳ balene mȳdȳva din osvȳlș spȳnȳrȳi kȳinilorș.

— Și pentȳ asta è din Academia de șȳinȳe?

(*) Zñȳlș din kȳrȳiele kari ìnkeindȳ-se zñȳlș kȳ altȳlș formeazȳ osvȳlș spȳnȳrȳi.

(**) Roibȳ, o plantȳ din kare se skoate vȳnșeaȳa romȳș.

— Ba nă, i din Academia franceză.

— Dar ce are a face Academia franceză kă asta?

— Să i spuă, se vede....

— Kă esperiințele sale aă făkăă siingă a înainta prea multă fără îndoială?

— Nă, dar kă skrie într'ună stilă foarte frumoasă.

— Asta trebe, zise Monte-Cristo, să lingășească foarte multă amorăă propriă ală iepărilor de kasă în kănelă kăroga înfice acele kă gămăliă, ală găineloră ale kăroga oase le vânsesce kă roșă, și ală kăiniloră din kări skoate mădăva din osăă spinării.

Albertă începă să rize.

— Și celă altă? întrebă kontele.

— Celă altă?

— Da, ală treilea.

— Ah! celă kă xaina albastră deskisă?

— Da.

— E ună kolegă ală kontelăi, acela kare s'a lăntată kă pentăă kă să n'aibă uniformă Camera pairiloră; în privința asta a avăă ună mare șchesă de tribună; era reă kă gazetele liberale, dar nobila sa onănerc la doringele kărgii ilă a împăkată kă ele; se vorbesce să ilă fakă ambasadoră.

— Și ce titlă pentă pairă are?

— A făkăă vr'o doză trei opere komice, a lăată vr'o patră ini akiăni la *Siècle*, și a votăă ini saă measse ană pentă ministeră.

— Bravo! viă-konte, zise Monte-Cristo rize, estă ună *Cicerone* minănată; akăm, nă è așă kă mī veă face ună servăiă?

— Kare?

— Să nă mă presini la domniă aċestia, și, dăkă voră cere să mī făă presini, să mī dăă de șire.

În minuțelă acesta, kontele simți că i pănea cineva mână pe braț.

Se întoarse, mi văzu pe Danglars.

— Ah! dămnata estî, baroane! zise el.

— Pentru ce mî nămeschi baron? zise Danglars: scii bine că nă miș la tîtla mea. Nă sînt ka dămnata, viče-konte, kare mi, nă è așă?

— Făru îndoiălu, resusnse Albertu, pentru că, daka nă eram viče-konte, n'ăși mai fi nimikș, de oare-če dămnata, poșî să mi sakrifichi tîtla de baronș, mi totș veî re-mănea milionarș.

— Ceia ce mi se pare că è tîtla cea mai frămoa-să, săb reșia din isliș, zise Danglars.

— Din nefericire, zise Monte-Cristo, nă poate fi cineva milionarș pe viaș kăm poate fi baronș, pairș de Fran-cia saș akademikș; martșri milionariî Franck mi Poulmann, din Francfort, kari făkșru bankrștu.

— Adevăratș? zise Danglars înglbenindș.

— Pre leșea n-ea, am priimitș astș searș nșvela prin-tr'șnș kariș; aveam mi eș vr'șnș milionș la dîniș; dar, fiindș înschiingătu la timnș, mi am trasș banii, de è o lșnș de zile anșoane.

— Ah! Dămnezesh meș! zise Danglars; aș trasș asșpra mea o poliș de doș sște miî franchi.

— Ei bine! eatș că estî înschiingătu akșm, semnș-tșra lorș preșesșe chinchi la sștu.

— Da, însș sînt înschiingătu prea țurziș, zise Dan-glars, am kreditătu semnștșra lorș.

— Bine! zise Monte-Cristo, eatș doș sște miî franchi kari s'aș dșș sș întilneaskș...

— Tăcere! zise Danglars; nă vorbi despre așeasta... pe șmș, anșonindș-se de Monte-Cristo, mai vîrtosș de D.

Cavalcanti fiislă, adăuse bankerslă kare, zikîndă ačeste vorbe, se întoarse sşrîzîndă kătre jănele.

Morcerf pîrşise pe kontele ka sş se dăkă sş vorbeaskă kă mămă-sa.

Danglars îlă pîrşîsi ka sş salăte pe D. Cavalcanti fiislă.

Monte-Cristo remase zîndă minăţă singură.

Kă toate ačestea kăldăra încăpea sş se fakă nessferită.

Valegîi çirkăla în saloane kă tave înkărkate de frăkăte mi de îngăate.

Monte-Cristo mi sterse kă batista obrazlă çelă plîndă de sşdoare; dar se retrase kăndă trekă tava pe dinaintea lăi, mi nă lăţ nimikă ka sş se rekoreaskă.

Doamna de Morcerf nă nerdea din okî pe Monte-Cristo.

Văză kă elă n'atinse nimikă din tava kare trekă pe dinaintei.

Zări asemene mi miskarea prin kare se depărtă.

— Albertă, zise ea, ai văzălă çeva?

— Çe lăkră, mamă?

— Kontele n'a vrăţă niçî o dată sş pîiimeaskă a pînzî la D. de Morcerf.

— Da, însă a pîiimită sş deşne la mine, fiindă-kă printr'ačestă deşnă mi a făkăţă intrarea în lăme.

— La dămneata nă va sş zikă la kontele, mărmară Mercédès, mi, de kăndă è açi, îlă totă çerçeteză.

— Eî bine!

— Eî bine! n'a lăată înkă nimikă.

— Kontele è foarte kămpătată.

Mercédès sşrîse tristă.

— Агрониъ-te de elŝ, zise ea, ŝi, la чеа d'intiŝ tavъ kare va treче, stъrъesче съ iea чева.

— Пентрѣ че, мамъ?

— Fъ-mi astъ plъчere, Albertŭ, zise Mercédès.

Albertŭ stъrъtŭ mъna mъmei sale; ŝi se dъse lîngъ kontele.

O altъ tavъ treкѣ ka чеle alte.

Ea vъzъ ne Albertŭ stъrъindŝ ne lîngъ kontele, lъndŝ kiarŝ o îngieцatъ ka съ i odea, dar elŝ refъsŭ kъ o nestremstatъ otъrîre.

Albertŭ se intoarse lîngъ mamъ-sa.

Kontesa era foarte nalidъ.

— Eî bine! zise ea, vezî kъ a refъsatŝ?

— Dar de че съ te îngrijesчи pentрѣ ачеаста?

— Sчи, Albertŭ, kъ femeile sntŝ singulare. Aŝi a-vea mare plъчere съ vъzŝ ne kontele kъ iea чева la mine, mъkar o boabъ de rodî. Poate kъ nъ se xnesче kъ obi-चेiele francese, poate earъ kъ i plakŝ alte lъkrъri.

— Dъmnezeŝlŝ meŝ nъ! îlŝ am vъzъtŝ îн Italia lъ-ndŝ din toate; fъrъ îndoialъ katъ съ nъ fîrъ bine dispъsŝ astъ searъ.

— Pe xrmъ, zise kontesa, poate kъ nъ преа è simцitorŝ la astъ kъldъrъ, ka vnsŝ kare a trъitŝ totŝ d'аrna îн klimele чеle mai kъldъroase.

-- Nъ kreзŝ, kъчи se plъnъea kъ i è преа kaldŝ, ŝi întreba pentрѣ че, daka o datъ sntŝ ferestrele deskise, nъ s'aŝ deskisŝ ŝi pelosiele.

— Înr'adevъrŝ, zise Mercédès, asta è vnsŝ mizlokŝ d'a mъ înkredîngъ daka kъmpъtarea lъi è vnsŝ че otъrîtŝ de dînsŝlŝ.

Шi ewi din salonŝ.

ŝnŝ minŝlŝ dъn'ачеia, persianele se deskiserъ, ŝi,

prin iasomiele și klematitele kari înfrământasea ferestrele, se nău vedea toată grădina iluminată kă fanarele și kă čina așezată sâb koriș.

Danștorii și danștoarele, jskătorii și konvorbitorii skoaseră unș strigătă de băkărie, toți pnezminii loră kari ardea de kăldărg rezșla kă plăcere aerășă kare intra ka nisce valări.

Într' ačela—și minăș Mercédès s'aretă eară, măi nalidă de kăm euise, dar kă ačea țăriă de obrază kare era de însemnată la dinsa în șnele împrejări.

Se dăse drentă la grăpa în mizlokășă kăria se afla bărbatășă eî.

— Nă măi čine ne ačesă domni ači, domnșle konte, zise ea, daka nă joakă, le ară plăčea să rezșle aerășă din grădină de kăță să stea în kăldăra asta.

— Aă! doamnă, zise unș ęenerală foarte galantă, kare kăntase: *Alexandă nentru Siria!* la 1809, nă ne vomă dăče singări în grădină.

— Fiă, zise Mercédès, voiă da prin șmare esemplășă.

Și întorkindă-se kătre Monte-Cristo.

— Domnșle konte, zise ea, fă-mi onoarea de a mi da brașășă.

Kontele șovăi l'ăčeste șimnle vorbe; ne șgă se șită pșuină la Mercédès.

Ačesă momentă avă ęenezicăneă făčăerăși, și kă toate ačeslea se nărg kontesei kă činea o șăță de ană, ačtea kăčetări năse Monte-Cristo într'astă singărg kățățărg.

Și dete brașășă kontesei.

Ea se rezimă ne eîă, saă, ka să zikă măi bine, ilă atinse kă mika sa măpă, și amădoi se deteră jos ne o skărgă măgănită de rododendri și de kamelie.

Dșne dînșii, Ńi ne o altș skarș, se genezirș în grș-dinș kș strigșrî șgomotoase de plșcere, vre o dozș-zecî de preimblștori.

CAPITULU LXXI.

Pâinea și sarea.

Doamna de Morcerf intrș sșb bolta de frșnze kș însoțitorșlș ei.

Astș boltș era o aleiș de tei kare kondșcea la o florșriș.

— Era prea kaldș în salonș, nș è aua, domnșle konte? zise ea.

— Da, doamnș, Ńi idea dșmitale kș ai nșșș sș des-kizș Ńșile Ńi persianele è o ideș minșnatș.

Dșne țe zise aste vorbe, kontele vșzș kș mșna Mėrcėdei tremșra.

— Dar dșmneata, kș ačeastș rokiș Ńșoarș Ńi frș nișî o altș preservativș împrejšrșlș gișlși de kșlș astș frș-șioarș de gazș, nș a sș Ńi frș frigș? zise elș.

— Șciî Ńnde te dșkș? zise kontesa, frș'a respșnde la întrebarea kontelși.

— Nș, doamnș, respșnșe ačesta; dar, vezi bine kș nș fakș nișî o resisșingș.

— La florșria ne kare o vezi kolo, la kapșlș ale-ei ne kare o șrșmșș.

Kontele se zită la Mercédès ka kəm arš fi vrătš s'o întrebe; dar ea mi zrmť kalea făr'a zıce nimikš, mi din partei Monte-Cristo remase mătš.

Ajnsere la florărie, kare era garnitș de frakte minxate, ce, dela încențitș lăi iăliș, încenșserť a se koače sșb temperatșra ačeia kare era totș d'azna kalkolatș astșfelș inkıtș sș ții lokșlș kıldxrei soarelși, kare adese lınsesče în partea lokșlși.

Kontesa lșsť brașlș lăi Monte-Cristo, mi se dșse la o vițș ka sș taie zňș strșgșre temiioasș.

— Eatș, domșle konte, zise ea k'zňș sșrisș așa de tristș, inkıtș arș fi pıtıtș vedea čineva inkolșindș lakremele în okii ei, eatș, strșgșrii nostri din Francia nș se notș asemțna, o sčiș, kș strșgșrii dșmneavoastș din Sicilia mi din Cipru, dar vei fi indșlșintș pentș bietsłș nostrș soare de Nordș.

Kontele se inklinť mi fčk zňș nasș nderťł.

— Mș refșsi? zise Mercédès k'zňș glasș tremșratș.

— Doamň, respňse Monte-Cristo, te rogș foarte șmilitș a mș erta, dar nș mșninkș niči o datș tșmiiioasș.

Mercédès lșsť strșgșrele sș i kazș din mșnș sșșpinșndș.

O persikș minxnatș atırna dıntr'zňș arbșre večinș, kare era inkızitș, ka mi vița de vițș, de ačeia kıldxș artificialș a florăriei.

Mercédès s'auronitș de fraktșlș țeiș katifelatș, mi ilș rșșse.

— Atșnči, iea astș persikș, zise ea.

Dar kontele fčk ačela-mi țestș de refșș.

— Ox! inkı! zise ea k'zňș ačentș așa de dșrerosș, inkıtș simțea čineva kș ačestș ačentș ineka zňș pıșșsetș; într'adevțłș sșnt neferitș.

— Oh! încă! dîse ea c'uuă acențu durerosu; într'adevêrũ, sunt nefericitã!

— Fyrgъ indoialъ, respynse kontele, kычi nimine nъ m'azde plъngîndъ-mъ.

— Ши ferigirea dъmitale d'akъm цi face sxfletxlъ maî dъlce?

— Ferigirea mea de akъm s'aseamъnъ kъ tikъloши-a mea trekъtъ, zise kontele.

— Nъ estî insъratъ? întrebъ kontesa.

— Eъ, insъratъ, respynse Monte-Cristo tresъrîndъ, чine a nъtъtъ sъ цi snъzъ aчeasta?

— Nъ mî a snъs'o nimine, dar de mълte ori te аъ vъzъtъ kondъkîndъ la Operâ o persoaнъ jъnъ ши frъmoasъ.

— E o sklavъ ne kare am kъmpъrat'o la Constantinopole, doamnъ, o fatъ de prinчine ne kare am fъkъt'o fiia mea, ne maî avîndъ altъ afekцiъne în lъme.

— Тrъесчi аша singъrъ?

— Тrъieskъ singъrъ.

— N'ai vr'o sъroгъ... vr'ъnъ fiî... ъnъ latъ?...

— N'am ne nimine.

— Kъm погi trъi astъ-felъ, fъrgъ s'aibi nimikъ kare sъ te цiъ legatъ de viaцъ?

— Nъ è greșeala mea, doamnъ. La Malta, am î-bitъ o fatъ, ши eram s'o ieaъ kъndъ a sositъ resbelxlъ ши m'a arъnkatъ departe de ea ka ъnъ vîrtejъ. Krezъsem kъ mъ îbea destxlъ ka sъ m'astente, ka sъ remъzъ kiarъ kredinчioasъ la mormîntxlъ meъ. Kъndъ m'am întorsъ, ea se mъritase. Asta è istoria tъtълorъ oamenilorъ kari аъ trekъtъ prin elatea de dozъ-zecî de аnî. Poate kъ inima mea era maî slabъ de kъtъ a altora, ши am sxferitъ maî mълtъ de kъtъ arъ fi sxferitъ alцi în lokxlъ meъ.

Kontesa se onri ъnъ minъtъ, ka kъm arъ fi avъtъ tregъinцъ sъ resъfle.

— Da, zise ea, și astăzi amorul mi a rămas în inimă . . .

— Numai o dată izbescă cineva bine . . .

— Și ai mai văzut vre-o dată pe această femeie?

— Nici o dată.

— Nici o dată!

— Nu m'am întors în țara în care era ea.

— La Malta?

— Da, la Malta.

— Așa dar e la Malta?

— Așa crezi.

— Și ai ertat-o pentru că te a făcut să suferi?

— Pe ea, da.

— Dar numai pe ea; zăresci încă pe cei ce te au desprins de dînsa?

— Eș, nici de căm; pentru ce să îi zăresc?

Kontesa trece în fața lui Monte-Cristo.

Ținea încă în mână o bucată din ciorgina profumată.

— Iea, i zise.

— Nici o dată nu mă gândesc că doamnă, respunse Monte-Cristo par' că n'ar fi fost nici o vorbă despre asta între ei.

Kontesa aruncă ciorgina în tîșnișă cel mai d'aproape k'are aer desnerat.

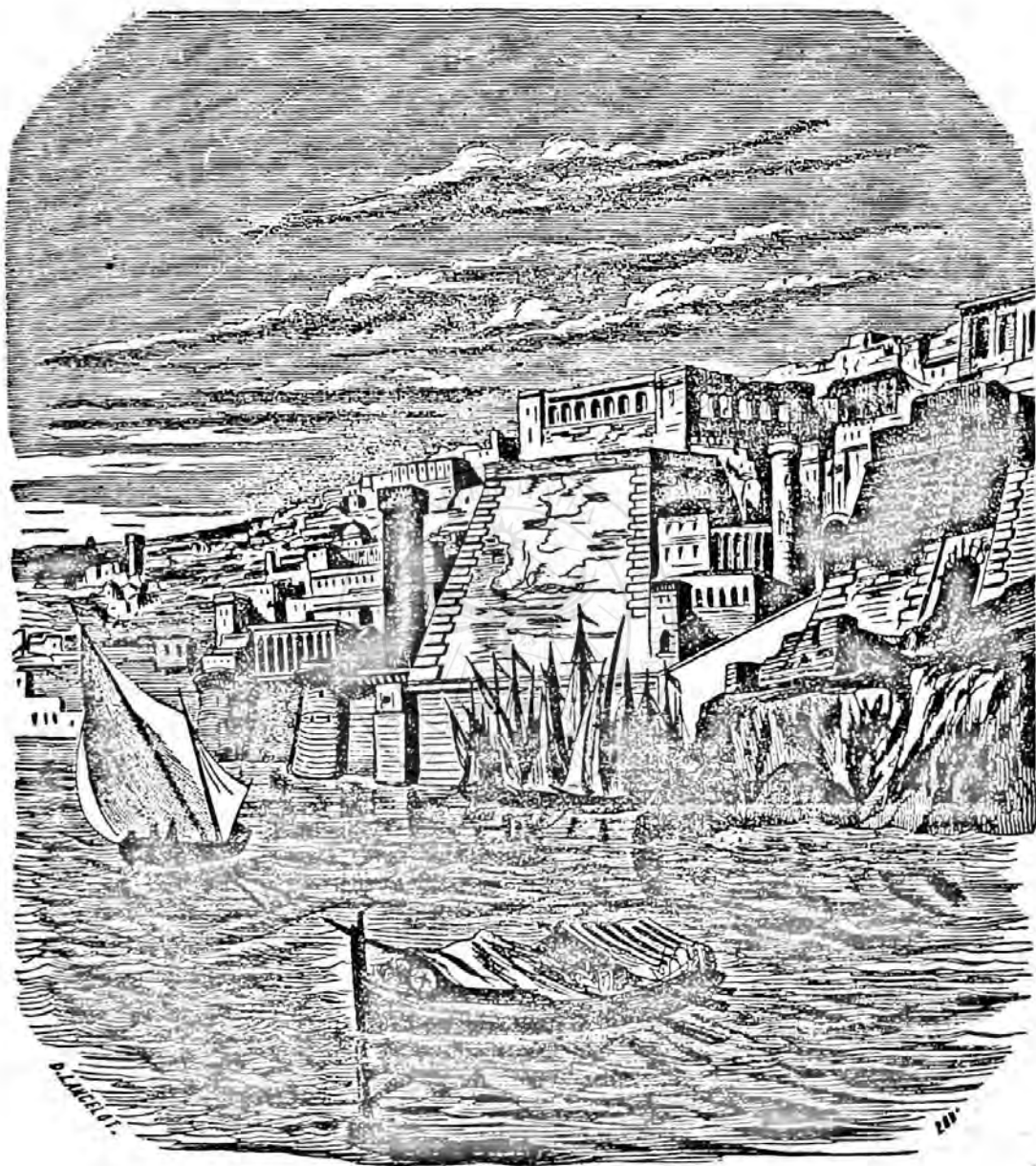
— Nestremtată! mormură ea.

Monte-Cristo rămase așa de nepăsător par' că nu i s'ar fi adresat lui astăzi mustrare.

Albertu alergă într'astă minută.

— O! mamă! zise el, o neferică mare!

— Ce lucru? ce s'a întâmplat? întrebă kontesa îndreptîndu-se, ca căm s'ar fi destentat dintr'un vis: o

Malta.

nefericire, ai zisă? într'adevăr, katъ sъ se întîmple nefericiri!

— D. de Villefort è aci.

— Ei bine?

— A venită sъ mi kaste nevasta, mi ne fiu-sa.

— Mi nentru ce?

— Pentru-kъ doamna markisa de San-Méran a sosită la Parisu, adskindă năvela kъ D. markissă de San-Méran a mărîtă, kândă a plekată din Marsilia, la cea d'întiă postă. Doamna de Villefort, kare era foarte voioasă, nă ptea ničî sъ îngeleagă ničî sъ krează astă nefericire; dar damicela Valentina, la cele d'întiă vorbe, mi kă toată fereala ce o lgase tată-seă, a giuită totă: astă lovitură a fostă kăznă trăsnetă pentru dînsa, mi a kăzătă leminată.

— Mi ce are pe D. de San-Méran damicela de Villefort? întrebă kontele.

— I è moșă despre mărîtă. Venea sъ grăbeaskă mărîtarea nepoatei sale kă Franz.

— Ah! adevărătă!

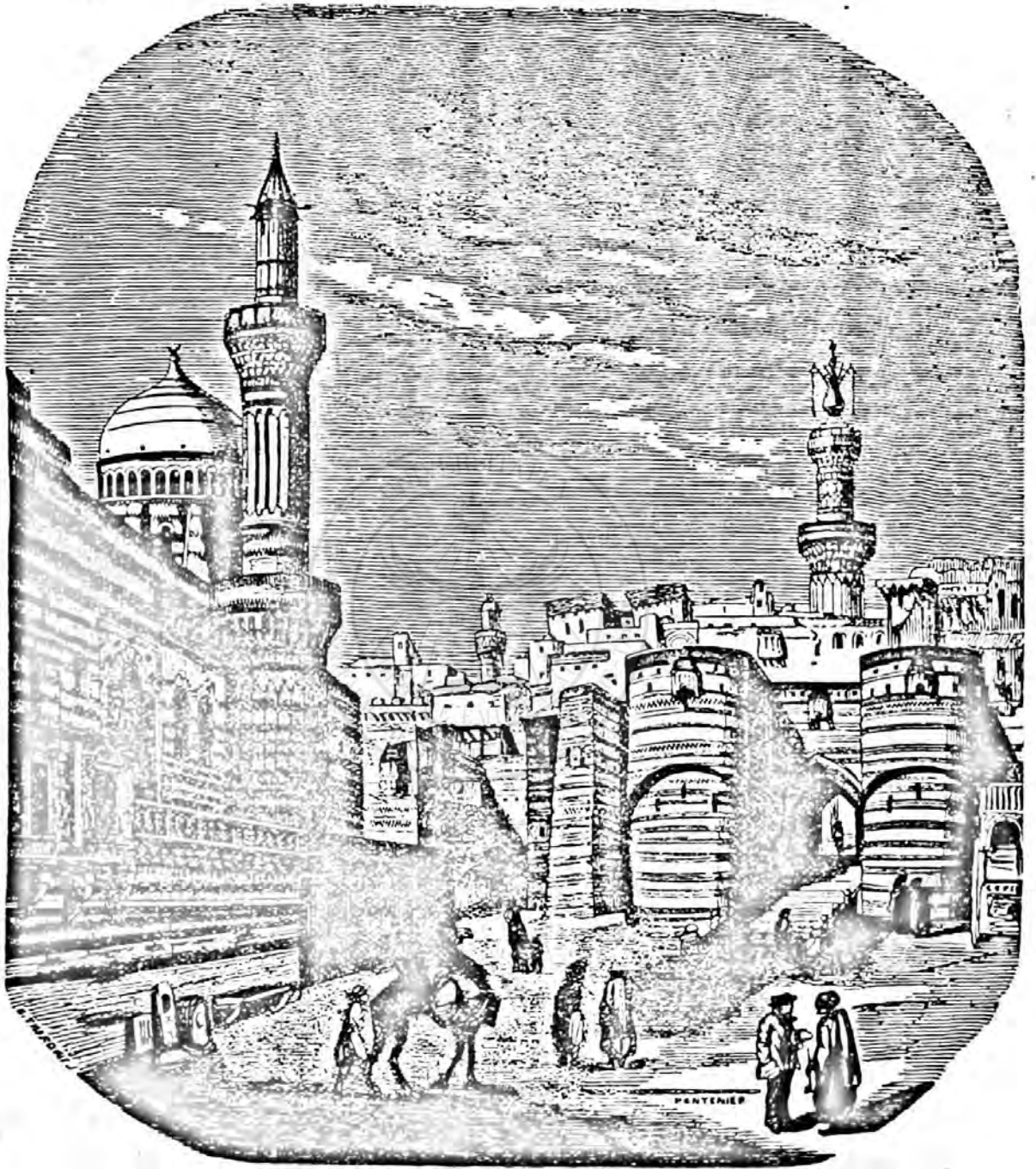
— Eată kă Franz kată sъ mai întărie akam. Pentru ce D. de San-Méran nă è moșă mi ală damicelăi Danglars!

— Albertu! Albertu! zise doamna de Morcerf kă celă mai dăle tonă de mărîtare; ce totă snă? Ah! domnle konte, dămneata, pentru kare are o privință așă de mare, zii kă a vorbită reă!

— Mi fără kău-va pasă înainte.

Monte-Cristo se xită la dînsa kă atăta kăriositate mi k'o espresione totă de o dată așă de visătoare mi așă de întărită de o mirare afektuoasă, înkătă ea se întoarse îndertă.

— Sântemă amici, nă è așă? zise ea.

Cairul.

— Oх! amikslǎ dǎmitale, doamnǎ, n'am ayeastǎ pretindere, zise kontele, dar or mi kǎm sǎnt respǎktuosǎlǎ dǎmitale servitorǎ.

Kontesa plekǎ kǎ o nesnǎsǎ apǎsare de inimǎ, mi, nǎn' a nǎ face zecǎ nasǎ, kontele o vǎzǎ kǎ mi nǎse batista la okǎ.

— Oare nǎ sǎntecǎi în armoniǎ, mǎmǎ-mea mi dǎmneata? întrebǎ Albertǎ kǎ mirare.

— Din kontra, respǎnse kontele, fiindǎ-kǎ mi a zisǎ înaintea dǎmitale kǎ sǎntemǎ amici.

Mi ajǎnserǎ în salonǎ, de ȳnde ewise Valentina kǎ D. mi doamna de Villefort.

Se îngeleze kǎ Morrel ewise dǎne dinmiǎ.

CAPITULŪ LXXII.

Dómnna de San-Méran.

O sǎenǎ foarte tristǎ se petrekǎse într'adevǎrǎ în kasa D. de Villefort.

Dǎne plekarea ȳelorǎ doǎmǎ la balǎ, ȳnde toate stǎrȳnȳele doamnei de Villefort nǎ nǎtǎserǎ sǎ otǎraskǎ ne bǎrbatǎlǎ ei snre a o însoci, prokǎrorǎlǎ reȳelǎ se înkisesǎ, dǎu'obȳceiǎ, în kabinetǎlǎ seǎ kǎ o grǎmadǎ de dosarie kari arǎ si snȳimintatǎ ne or-kare altǎ, dar kari, în timniǎ ordinariǎ ai vieȳei sale, abia era de ajǎnsǎ ka sǎ îndesȳleze marea sa sete de lǎkrȳtorǎ.

Dar astă dată dosariile era numai de formă, Villefort nu se înkidea ca să lăkreze, ci ca să kăpete; mi, dăne ce mi înkise xșă, mi dete ordină ca să nu îl sșpere vineva, afară numai kăndă ară fi vre ună lăkră prea însemnată, șeză ne fotolisă seă mi înčenă să treakă înkă o dată în mintea sa totă ceia ce făcea, de vr'o șeante ontă anī, să se reverse kșna sșpărgărilor și amărgăcișnilor șale.

Atșnă, în lokă de a atinșe dosariile grămădite înaintea lăi, trase o kătiă dela masă, întoarse ună sekretă, și skoase ună paketă de note personale, manșkrise preșioase, printre kari klasase și însemnase kă cifre kșnoskște numai de elă nșmele țărloră avelora kari, în kariera sa politikă, în interesele șale de banī, în nșgonirile șale de kășelariă șă în amorșrile șale misterioase, deveniseră inemiă ai lăi.

Nșmeră lăi eră foarte mare, astă-zī kăndă înčenșe să tremăre; și kă toate aștea toate nșmele lăi, or kăță de nșternice și sșșimintștoare să fi fostă, ilă făkșseră de măște ori să sșrăză, kșm sșrăde kăștoră lăi kare, din înșldimea măștelăi, privesce la nișioarele șale nișkșrile askșșgite, kășle nestrebăște și kolșșrile preșșiloră ne lăngă kari s'a țirită așă de mășlă și kă atăta greșate năș s'ajșngă.

Dșne ce çiti toate nșmele aștea în mintea sa, dșne ce le revăti, le șădiă și le komentă bine ne listele șale, kăști din kășă.

— Nu, mșrmăș elă, niă ună lăi din inemiă aștia n'ară fi astentată kă răbdare năș la zăă în kare ne așșmă șpre a veni să mă ștriveaskă akșm kă așșă sekretă. Kăte o dată, kșm zăce Hamlet, șgomotă lăkrșriloră çeloră mai a făndă askșșe ese din nșmintă, și, ka fokșrile fosforă lăi, aleargă nebună în aeră; dar șăntă nișce flăkră ce lăminează ună mină kă să rețșeaskă. Istoria va fi fostă șșșș de Corsicanul vre ună preotă, kare mi elă va fi șșș-

s'o kși va. D. de Monte-Cristo va fi aflat'o mi ka s'z se desl'cheask'z...

— Dar pentr'z ce s'z se desl'cheask'z, z'ichea Villefort d'zn' zn'z minst'z de k'zpetare; ce interes'z ar'z avea D. de Monte-Cristo, D. Zaccone, fiisl'z zn'z armator'z din Malta, esulorator'z l'z zn'z mine de ar'zint'z din Thessalia, kare vine pentr'z int'zia oar'z in Francia, ce interes'z ar'z avea, zik'z, ka s'z se desl'cheask'z desnre o fant'z int'znekoas'z, misterioas'z mi nefolositoare ka a'ceasta? In mizlok'z l'z s'viingelor'z nepotrivi-te ce mi le a dat'z abatele Busoni mi lord'z Wilmore, zn'z amik'z mi zn'z inemik'z, n'zma'z zn'z l'zkr'z se vede limpede, k'zrat'z mi invederat'z: k'z ni'z in'ztr'zn'z timp'z, in ni'z o im-prej'srare, n'am fost'z in vre zn'z kontakt'z k'z d'zns'z l'z.

Dar Villefort z'ichea aste vorbe f'zr'z ka ins'z-m'z s'z k'reaz'z 'ceia ce z'ichea.

'Ceia ce era ma'z s'z'vimint'ztor'z pentr'z el'z n'z era in-k'z a'ceast'z deskonerire, k'z'z'z n'ztea t'z'z'd'z'z sa'z k'z'z'z a res-p'znde.

P'z'z'in'z i n'zsa de a'cest'z *Mane, Thecel, Phares*, kare s'z'areta de o dat'z in litere de s'z'n'z'z pe perete; dar 'ceia ce il'z neast'im'z'n'zra, era de a k'z'znoas'z'z k'z'z'n'z l'z a k'z'z'z'z m'z'n'z insemnase aste vorbe.

In minst'z l'z k'z'znd'z se 'z'erka a se asig'zra ins'z-m'z, mi k'z'znd'z, in lok'z l'z a'z'el'z'z viitor'z politik'z pe kare il'z int'rev'z-z'zse zn'e-or'z in visele sale ambig'zioase, temind'z-se s'z n'z des-tente pe a'cest'z inemik'z adormit'z de m'z'l't'z timp'z, mi kom-p'z'znea zn'z viitor'z restr'zns'z in b'z'k'zriele vetrei, zn'z sgomot'z de t'z'z's'z'r'z res'z'n'z in k'z'rte, pe z'z'm'z az'z'z pe skar'z imble-t'z l'z zn'z'z persoane b'z'tr'z'z'z, pe z'z'm'z n'z'n'zsete mi vaete, ast'z-fel'z k'z'm le afl'z domestic'z'i'z k'z'znd'z vor'z s'z se fak'z intere-san'z'i'z prin d'z'rerea s't'z'n'znilor'z lor'z.

Se gr'zbi s'z trag'z veriga dela kabinet'z l'z se'z mi in-

dată o dată bătărnă intră făr'a fi aşezată, kă şalsă pe braţ şî kă pâlăria în mână.

Părsă eî albită i deskonerea fruntea cea mată ka i-vorislă îngălbenită, şî okii eî, în zngislă kăroga bătărnecea şpase sbărgătare profunde, despărea mări de totă sâb lakre-mele ce îi înfla.

— Ox! domnule, zise ea; ox! domnule, ce neferi-
cure, şî eă voiă mări; ox! da, de sigără kă voiă mări!

Şî, kăzîndă pe fotolislă celă mări aproape de şşe, închepă să se înche de plânsete.

Domesticii, stândă în nişoare pe praglă şşei, şî nekătezendă să meargă mări departe, privea pe bătărnăslă ser-
vitoră ală lăi Noirtier, kare azîndă astă sgomotă din kame-
ra stăpînăslă seă, alergase şî elă, şî sta la spatele celoră
alci.

Villefort se skălă şî alergă la soakră-sa, kăci ea
era.

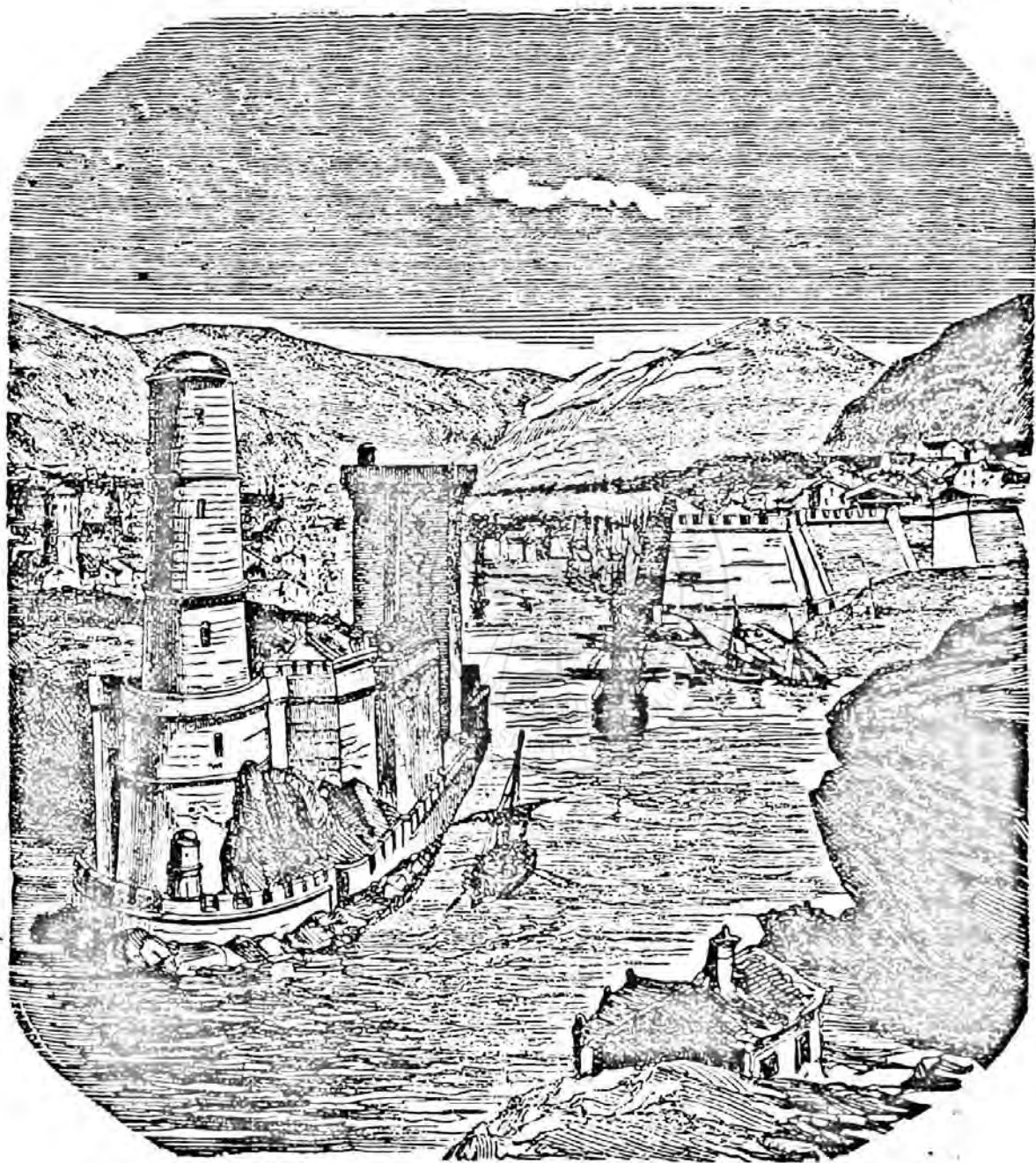
— Eî! Dămnezeaslă meă, doamnă, întrebă elă, ce s'a
întimplată? de ce estî aşa sâpărată? şî D. de San-Méran
nă te însocesce?

— D. de San-Méran a mărîtă, zise bătărna markî-
să, fără alte kăvinte peregătoare, fără espresione, şî kă
oare-kare amegire.

Villefort se trase k'ănă nasă înapoi şî bătă din
măni.

— A mărîtă!.... îngăntă elă, a mărîtă aşa.... fără
veste?

— Sântă ontă zile, şgmă doamna de San-Méran, pe
şkărgămă amîndoi în trăsărgă dăne prînză. D. de San-Mé-
ran şşferea de vr'o kăte-va zile; kă toate aşesteia idea de
a revedea pe skămna noastră Valentina îlă făcea kăraşiosă,
şî, kă toate dărerile sale, voise să plece, kăndă, la şease

Marsilia.

lege dela Marsilia, dăne ce mi mănă pastilele ka totă d'azna, i veni ză somnă așă de profăndă, înkă nă mi se părea nătrălă; kă toate aștea nă vream să ilă destentă, kăndă mi se păru kă obrază ilă i se rămenea mi kă vinele tîmuleloră i bătea măi tare de kăntă altă dată. Dar kă toate aștea, fiindă-kă nontase mi nă măi vedeam nimikă, ilă lă-săi să doarmă; îndată skoase ză strigăntă sardă mi sfășietoră ka de ză omă kare sferă în visă, mi mi restărnă repede kăntă pe snate. Kă măi pe valetă ilă de kameră, zisei postilionă ilă să onreaskă, strigăi pe D. de San-Méran, i dete să tragă pe nasă ostikă de sărăi, în-dewertă, mărise, mi ajănsei la Aice alătre kă kadavră ilă seă.

Villefort sta mărmarită mi kă gura kăskată.

— Mi kămămi ză doktoră, fără indoială?

— Kiară pe dată; dar, kăm am zisă, era prea tărziă.

— Fără indoială; dar celă năgină nștea să reknoaskă de ce boală a mărăi bietă ilă markisă?

— O! Doamne da, domșle, mi a snă's'o; se vede kă a avăț o anopleșă fășerătoare.

— Mi ce făkămi atăncă?

— D. de San-Méran zisese totă d'azna kă dăkă s'ară întîmplă să moară denarte de Parisă, ară dori ka să i se adăkă kornă ilă în krintă familiei. Am nășă să ilă așeze într'ză kosăiză de nămbă, mi am plekată kă kăte-va zile înainte.

— O! Dămneză ilă meă, biată mamă! zise Villefort; nisă asemenă îngrijiri dăn'o astă-felă de lovită, mi tokmăi la bătrăneșle dămitale!

— Dămnezeă mi a dată nșterea nănă în kăntă; pe ling'aștea, skămnă ilă markisă, elă ară fi făkăntă nentă mine ceia ce fakă eă nentă elă. Este adevărată kă, de kăndă

ilș am p̄rșitș akolo, par'k̄ s̄nt neb̄n̄. N̄ potș s̄ mai p̄ngș; este adev̄ratș k̄ se zice k̄ omșlș la b̄tr̄nece n̄ mai are lakreme; k̄ toate ačestea, mi se pare k̄ pe k̄ndș s̄fer̄ čineva s'arș k̄veni s̄ poatș p̄n̄ce. Ūnde ̄ Valentina, domnșle? nentr̄ ea veneamș noi, voiș s̄ v̄zș pe Valentina.

Villefort j̄dek̄ k̄m k̄ n'arș fi bine s̄ s̄v̄z̄ k̄ Valentina era la balș.

Zise n̄mai k̄tre markisa k̄ nepoatș-sa ewișe k̄ m̄m̄-sa vitreḡ, mi k̄ era s̄ trimiș k̄ s'o ins̄iineze.

— Kiarș pe datș, domnșle, kiarș pe datș, te rogș, zise b̄tr̄na damș.

Villefort l̄ș de bragș pe doamna de San-M̄eran, mi o kondșse in apartamentslș seș.

— Katș s̄ te repașl, mamș.

Markisa redik̄ kanșlș l'acheastș vorb̄, mi, v̄z̄ndș pe ačestș omș kare i adșcea a minte pe ačea fiș așa de doritș kare vieșia in̄k̄ nentr̄ d̄nsa in Valentina, simși o in̄tin̄gire f̄lșer̄toare l'acheștș n̄me de mamș, f̄ inekatș de lakreme, mi k̄zș in ęenșk̄i pe z̄nș fotoliș z̄nde mi ask̄nse venerabilșlș eī kanș.

Villefort o rekomand̄ la ingrijirile femeilorș, de oare ęe b̄tr̄nșlș Barrois se z̄ka s̄v̄imintatș la st̄n̄iș-seș; k̄čl̄ nimikș n̄ s̄v̄imintș așa de m̄ltș pe b̄tr̄n̄i de k̄tș at̄nčl̄ k̄ndș moartea fi lasș z̄nș minstș pe oī ka s̄ se d̄-k̄ s̄ loveask̄ pe z̄nș altș b̄tr̄nș.

Pe z̄mș, pe k̄ndș doamna de San-M̄eran, kare era totș inęenșkiatș, se r̄ga din f̄ndșlș inimeī, trimișe s̄ i adșk̄ o tr̄s̄r̄ n̄blik̄ mi veni ins̄-mi la doamna de Morḡerf s̄ iea pe nevastș-sa mi pe fiș-sa ka s̄ le adșk̄ a kasș.

Era așa de palidă cândă se văzu în așa saloaneli,
înkrăț Valentinea alergă la dînsă strigîndă :

— O ! tată ! s'a întîmplată vr'o nefericire !

— A venită bsnikă-ta, Valentino, zise D. de Villefort.

— Шиמוש-мең ? întrebă jzna fată tremurîndă.

D. de Villefort, drentă or-че resnansă, dete braușă
fiei sale.

Era timidă.

Valentina, koupinsă de amedeală, șovvi.

Doamna de Villefort se grăbi a o sșșșșșșș, mi ajtă
pe bșrbatșă ei a o tiri nină la trșșșșș zikîndă :

— Vezi lăkră ka asta ! kăi ară si trektă prin minte
vr'o dată ? O ! da, vezi lăkră ka asta !

Și toată familia ayeasta fșșș astă-felă, arșnkîndă in-
tristarea ka ză dolîș pe toată serata remasă.

În josă skșrii, Valentina află pe Barrois kare o
astenta :

— D. Noirtier doreshce sș te vază, zise elă încetă.

— Zi-î kă mă voiă dșșș kîndă voiă emi dela bș-
nikă-mea, zise Valentina.

În delikategea sșșșșșșș ei, Valentina înșelesese kă
ayeia kare avea mai mltă trebșingă de dînsa în minșă
ayela, era doamna de San-Méran.

Valentina află pe strebșna ei în nată.

Mingieră mște, înkrăi dșșșșș de inimă, sșșșșș
întretșiate, lakreme ferbinđi, eată kari fșșș singșșșș amș-
nșnte țe s'ară nșșșș dîn astă întrevedere, la kare sta
fășș doamna de Villefort, de brađă kă bșrbatș-seă, mi nină
de respektă, ȳelă nșșșșș kșm s'areta, pentră biata vđđđđ.

Peste ză minșă, ea s'anlekă la șșșș bșrbatșă ei,
zikîndă-î :

— Kz voia dămitale, mai bine ară fi s'z m'z retragă, k'c'i vederea mea pare k'z întristeaz'z și mai m'ltă ne soakra dămitale.

Doamna de San-Méran o azzi.

— Da, da, zise ea la zrekia Valentinei, s'z sedăkz ea; dar remăi, tă, remăi.

Doamna de Villefort eșii și Valentina remase singur'z lîng'z patăiă b'nikiei sale, k'c'i prok'zorzăiă rețelăi, tare s'p'zrată de ast'z moarte nenrev'zată, zrmă ne nevast'z-sa.

Kz toate ačestea Barrois se zrkase întia oarg'z lîng'z b'ztr'znelă Noirtier.

Ačesta azzise totă sgomotăiă kare se f'zcea în kas'z, și trimisese, k'z amă s'p'zșă, ne b'ztr'znelă servitoră ka s'afle ce era.

La întoarg'zerea sa, asăi okiă așă de viă și mai v'rtosă așă de înțeleztoră întreb'z ne trimisăiă.

— Va'i! domnăle, zise Barrois, o neferiçire mare s'a întîmplată: doamna de San-Méran a sosită, și b'zrbat'z-seă a m'zrită.

D. de San-Méran și Noirtier n'z f'zseser'z niçii o dat'z legați prin vre o amiči'z mare; kz toate ačestea se șçie efektăiă ce face totă d'azna azșpra zniă b'ztr'znelă aflareamorçii altăi b'ztr'znelă.

Noirtier l'zș s'z i kas'z kanăiă ne pentă ka zniă omă kare k'zreț'z, ne zrmă înkise zniă okiă.

— Damiçela Valentina? zise elă.

Noirtier f'zkk semnă k'z da.

— E la bală, domnăiă șçie prea bine, fîndă-k'z a venită s'z și iea adio k'zndă a plekată.

Noirtier înkise din noă okiăiă s'zngă.

— Da, vre'i s'o vezi?

B'ztr'znelă f'zkk semnă k'z asta dorea.

Domnul de Villefort sta față la tristele amănunte ale acestei scene dureroase.

— Ei bine! vomă trimitе s'o kaste fьră indoială la doamna de Morcerf; o voiă astenta la intoarcerea sa, mi i voiă spune să se ьrce la dămneata. Să fakă aша?

— Da, respnse paralitikală.

Barrois pьndi dară intoarcerea Valentinei, mi, kьm amă vьzislă, la intoarcerea sa i spăse doringa moșislă ei.

În păterea avestei doringe, Valentina se ьrkă la Noirtier kьndă a eșită dela doamna de San-Méran, kare, kă toată țrbьrarea sa, klzăse de osteneală mi dormea ьnă somnă ka de friguri.

Păseseră aproape de mьna sa o mьșcioară pe kare era o karaflă de portokaladă, bestăra ei obișnuită, mi ьnă pașară.

Pe ьrită, kьm amă zislă, jăna fată pьrăsisе patislă markisei ka să se ьrce la Noirtier.

Valentina veni să imbrășimeze pe bьtrănilă, kare o privi kă atăta tinerețe, inkălă jăna kouilă simți din noă o-kii ei măiați în lakreme, pe kьndă kredea kă i sekaseră de totă.

Bьtrănilă stьrăi kă priverai.

— Da, da, zise Valentina, vrei să zici kă am ьnă tată bьnă kare mă izbesche totă d'ășna, nă è aша?

Bьtrănilă fьkă semnă kă intr'adevără aсeasta voia să zikă prin kățьțra sa.

— Vai! din fericire, zise Valentina. Կe amă fi a-jănsă, daka mi linsea mi asta, Dămnezislă meă!

Era o oră eșne mezislă nouă.

Barrois, kare mi elă ardea să se kьlce, observă kă dăp'o seară aша de dăreroasă toată lămea avea trebsingă de repășă.

Bătrânul nu văzuse zicând căm că rămasese lași era de a mi vedea konila.

Dete voia Valentinei să se dăcă, pe care într'adevăr dăgerea mi osteneala o făcea să sferă.

A doua zi, intrândă la bănișă-sa, o află în pat.

Kăldăra nu i s'alinasă inkă; din kontra, ună fokă în-țnekosă lăcea în okii bătrânei markise, mi părea konrinsă de o mare întăritare de nerve.

— Oh! Dămnezălă meș! mamă bănă, mi ămaireș? strigă Valentina văzindă toate ačeste simptome de țărărare.

— Nu, fata mea, nu, zise doamna de San-Méran; dar astentam că nepăce să vii ka să trimiță să kizme pe tată-teș.

— Pe tată-meș? întrebă Valentina că neastimăreș.

— Da, voiș să i vorbescă.

Valentina nu kateză a se omăne doringeloră strebă-nei sale, făr ka să știe că toate ačeste ce voia să fakă, mi neste ună minșă D. de Villefort intră.

— Domnăle, zise doamna de San-Méran făr'ă întrebănda niči o perifrasă mi par'că s'ară fi temălă că nu i ară fi ajunsă timșă, mi ai skrisă că era vorba să măriți astă konilă?

— Da, doamnă, respănse Villefort; nu ă nămai ună proiectă, či kiară o învoială.

— Cănerelă dămitale se nămesce D. Franz d'Épinay?

— Da, doamnă.

— E fișălă generală d'Épinay, pe care era dintr'ăi noștri, mi kare fă asasinată kăte-va zile nîn' a nu se întoarce răgnatoră de la insăla Elba?

— Kiară așa este.

— Astă alianță că nepoata ună iakobină nu îlă să-
păre?

— Desbinzrile noastre civile din fericiire s'aş stinsă, mamă, zise Villefort; D. d'Epinau era un koniș la moartea tatălui se; kunoasce prea puțin ne D. Noirtier, mi îl va vedea, daka nă kă plăcere, celș puțin kă indiferenț.

— E o partidă kăvinchioasă?

— Săb toate privingele.

— Jănele?

— Se băkăr de konsiderarea generală.

— E kăm se kade?

— E unșlă din oamenii cei mai aleși din kăpă kănoskă.

Pe kândă kă astă konvorbire, Valentina remăsese măt.

— Eî bine! domnșle, zise dăne kăte-va minște doamna de San-Méran, kăte să te grăbesčí, kăčí puțină mai am de trăt.

— Dămneata, doamnș! dămneata, mamă bănș! strigară împreună D. de Villefort mi Valentina.

— Sčíș ce zikș, respnșse markisa; kăte dară să te grăbesčí, pentră ka, ne mai avindă mămă, s'aibă celș puțină ne bănik-sa ka să bine-kăvinteze kănsniele eî. Nămai eș singără i am remasă dăpnre partea bieteî mele Renea, ne kare ai șitat'o așă kărindă, domnșle.

— Ax! doamnș, zise Villefort, șigă kă trebsia să daș o mămă asteî biete konile, kare remăsese orfană.

— O mămă vitregă nă è ničí o dată mămă, domnșle. Dar nă è vorba de asta, či è vorba de Valentina; să lășmă morșii în pace.

Toate vorbele așteea fără zise k'o astă-felș de volăbilitate* mi k'unș astă-felș de așentă, înkăt se afla unș ce într'astă konvorbire kare semăna k'unș înčenșlă de nebniș.

* Înlesnire mi isdeală la vorbită.

— Se va face dăne doringa dămitale, doamnă, zise Villefort, și kă atăță măi bine kă doringa dămitale se ș-nesche kă a mea; și îndată ce va sosi D. Franz d'Epinau la Parisă...

— Mamă bșnă, zise Valentina, kăviingele, dolizăș celă de kărindă... ai vrea oare să faci o kăștorit șb nis-che așniție așă de triste?

— Fata mea, întreprânse kă vioiizăne bșnika, să lă-șămă aste kăvinte deșerte kari onreskă șniritele slabe de a mă zidi viitorăș kă soliditate. Șii eă m'am măritată la natășă morăii mămei mele, și fără îndoiăș asta nă m'a fă-kășă să fiă nefericită.

— Eară astă ideă de moarte! doamnă, zise Villefort.

— Eară! totă d'ășna!... ăi șnăiș kă a să moră, în-țeleăi? Eă bine! înainte d'a mări, voiă să vărăș ne ăinere-meă; voiă să i ordonă kă să făkă fericită pe nepoată-mea; voiă să ăiteskă în okii lăi dak'are a minte să m'askalte; voiă să ilă kănoskă, k'ășnă kăvintă, eă! șrmă bșnika k'o es-șresășne șnăimintătoare, kă să viă să ilă așă măine poi-măine din fândășă mormintășăi meă dăkă nă va fi ăeia ce se kăvine să fiă, dăkă nă va fi ăe'a ce è datorăș să fiă.

— Doamnă, zise Villefort, depărtează dela dăm-neata aste idee esallate, kari se kam anroniă de nebșniă. Morăii, dăne ce se kălkă în mormintășă loră, dormă făr'a se măi destenta ničii o dată.

— Oxi da, da, mamă bșnă, aliură-te! zise Valentina.

— Șii eă, domșle, ăi zikă kă nă è așă kăm kreză. Astă noante am dormită șnă șomăș profândă; kăăi mă ve-deam oare-kăm dormindă astă-felă nar'kă șșfletășă meă ară fi fătărată ne d'ășșura kornășăi meă: okii mei, ne kari mă șileam să i deskiză, se inkidea fără voia mea; și, kă toate

acestea sчиї bine kъ asta o sъ џi se паръ kъ nenxtинџъ, dъ-
mitale, domnșle, mai vîrtosș; eї bine! kъ okiї meї inkimї,
am vъzstș, kiarș în lokșlș xnde te afli, venindș din kolџlș
ayela xnde è o xșș kare dъ în kabinetșlș de gъtealъ alș
doamnei de Villefort, am vъzstș intrândș fъrș sgomotș o xș-
brș albș.

Valentina skoase xșș strigtș.

— Ferbingeala te fъcea sъ џi se паръ așa, zise
Villefort.

— Îndoesche-te daka vrei, dar sșnt sigșrș de cheia che
zikș: am vъzstș o xșbrș albș; mi, ka kșș Dșmnezeș s'arș
fi temștș sъ nș rekșsș mърtșria xșș singșrș simџș, am ax-
zitș miskândș пахарșlș meș, eatș, eatș, kiarș ayela kare es-
te ayi, kolo ne masș.

— Ox! bșnikș, è xșș visș.

— Așa de пџinș era visș în kъlș am întinsș mъ-
na kъtre klonogelș, mi l'astș uestș xșbra a peritș. Femeia
din kasș a intratș atșnчї kъ o lșmınare.

— Dar n'ai vъzstș ne nimine?

— Fantasmele s'aratъ nșmai ayelora kari trebșe sъ
le vazș: era sșfletșlș bърbatșlș meș. Eї bine! daka sșfle-
tșlș bърbatșlș meș revine ka sъ mъ kiъme, pentrș che sșfle-
tșlș meș sъ nș reviiș mi elș ka s'anere ne fiș-mea? Le-
gъșra è mi mai direktș, mi se pare?

— Ox! doamnș, zise Villefort miskatș fъrș voiș
niș în fșndșlș sșfletșlș, nș da sborș astorș idee triste; veї
trși kъ noi, veї trși mșlџї anї feričitș, ișbitș, onoratș, mi
te vomș face sъ xџї...

— Niчї o datș, niчї o datș, niчї o datș! zise mar-
kisa. Kъndș vine D. d'Epınay?

— İlș astentșmș din minștș în minștș.

— Bine; îndatș че va sosi, însчїingъї-mș. Sъ ne

grăbimă! să ne grăbimă! Pe urmă, așii vrea să vază și notară ka să m'asigură kă toată starea noastră se kăvine Valentinei. — Oxi! mamă, mărmură. Valentina sgrătândă fruntea înferbintată a strebnei sale, vrei dată să mă faci să moră? Dămnezeală meș! Ai kăldură. Nu trebze să kăimă și notară či și doktoră!

— Și doktoră? zise ea dândă din șmeri; n'am nimic, mi ă nămaș sete, mi altă nimic.

— Ce beș, mamă bșne? —

— Ka totă d'azna, șcii bine, portokaladă. Pașarăle meș ă kolo ne masă; dă-mi-lă, Valentino.

Valentina țrăne portokalada din karafă într'și pașară mi ilă lă kă oare-kare șnaimă ka să ilă dea strebnei sale, kăci era așela-și. Pașară kare pretindea ea kă a fostă atinsă de șmbră.

Markisa goli pașarăle de o dată.

Pe urmă se întoarse ne kăntăisă ei repetindă:

— Notarăle! notarăle!

D. de Villefort emi, Valentina meș lăngă patăle bșnikei sale:

Biata konilă pșrea k'avea mare trebșinș kiară ea de medikăle ne kare ilă rekomanda strebnei sale.

O rșmeneală asemene și flășre i ardea obrazii, rșșflarea i era șkărtă mi întretăiată, mi nășăle ei bștea ka kșm ară fi avșă frigșri.

Biata konilă kșșeta la desșerarea lă Masimilian kândă ară afla kă doamna de San-Méran, în lokă de a i fi o aliată, lăkra, făr'a ilă kșnoasșe, par'kă i ară fi inemikă.

Mă de mălte ori Valentina kșșetase să șșșș totă strebnei sale, mi nă s'ară fi îndoită niș o dată daka Masimilian Morrel se nșșea Albertă de Morcerf șă Raul de Chă-

teau-Renaud; dar Morrel se trzeua din plebeî, mi Valentina scia despreyslê ce avea trzfama markisz de San-Méran nentx totê ce nê era nobilê.

De kzte ori darê se çerka sê mi dea sekretslê ne fadz, trista inkredingare in kare se afla kê in-demertê arê face ô asemene çerkare, o nevoia sê mi askenzê in fndzslê inimeî avestê sekretê, mai virtosê kê scia kê era sê nearzê totê daka tatê-seê mi bniktê-sa arê afla adevzrlê.

Anroanê dozê ore trekszê astê-felê.
Doamna de San-Méran dormea znê somnê nlinê de kldzrê mi de neastîmpzrê.

Se anznzê notarslê.

De mi se anznzê foarte inçetê, doamna de San-Méran se skzlê ne kzpztîislê ei.

— Notarslê? zise ea, sê viîz, sê viîz!

Notarslê, kare era la zme, intrê.

— Dê-te, Valentino, zise doamna de San-Méran, mi lasê-mz kz domnslê.

— Dar, mamz!

— Dê-te, dê-te.

Jna fatz sçzrê ne strebznê-sa in frunte mi ewi kz batista la oki.

La zme vîz ne feçiorslê, kare i zise kê doktorslê astenta in salonê.

Valentina se dete jos iste.

Doktorslê era znê amikê alê familieî, mi totê de o datz znslê din oamenîi çei mai îndemnatîçî din epoka açeia: izbea mrlê ne Valentina, ne kare o vîzse kndê se nçskz.

Avea o fatz mîi de seama damicelei de Villefort, dar nçskzê dintr'o mzmê nçtimazê de nentz; viaga lsi era o temere nekondenitx nentx konila sa.

— Oxi zise Valentina, skymnslš meš domnšle d'Avrigny, te astentamš kš mšltš nenache. Dar maĩ 'nainte de toate țe face Madalena uii Antoneta?

Madalena era fata domnšlš d'Avrigny, uii Antoneta nepoatš-sa.

D. d'Avrigny sšrise kš întristare.

— Prea bine Antoneta, zise elš; destšlš de bine. Madalena. Dar aĩ trimjšš sš mš kaste, skymnš konilš? zise elš. Nš è tatšlš dšmitale bolnavš, ničĩ doamna de Villefort? kštš pentrš dšmneata, kare, kšm se vede, nš pouĩ sš skanĩ de nervele dšmitale, nš presšnšiš s'aibĩ altš trebšindš de mine fšrš nšmaĩ ka sš uĩ rekomandš sš nš uĩ prea lašĩ imajinajšnea sš batš kšmpšrile.

Valentina rošĩ.

D. d'Avrigny merșea kš sčũĩnda gĩchšlš maĩ nĩnš la minšne, kščĩ era unš doktorš dintr'aceia țe trakteazš totš d'azna fisikšlš prin moralš.

— Nš, zise ea, pentrš biata mšmš-meã am avštš trebšindš de dšmneata. Sčĩĩ țe nefericire ni s'a întimplatš, nš è așã?

— Nš sčĩš nimikš, zise D. d'Avrigny.

— Vaĩ! zise Valentina inekšndš-uĩ plšnsetšlš, a mšritš moșš-meš.

— D. de San-Méran?

— Da.

— Fšrš veste?

— De unš atakš de anoplेश fšlșerștoare.

— De anoplेश? zise doktoršlš.

— Da. Astš-felš inkštš biata bšnikš-meã a tršsnit'o idea kš bšrbatš-seš, ne kare nš ilš a pšrșsitš ničĩ o datš, o kiamš, uĩ kš se va dšce sš ilš intilneaskš. Oxi domnšle d'Avrigny, uĩ rekomandš prea mšltš ne bšnikš-meã?

— Unde este?

— În kamera ei, kă notarăi.

— Și D. Noirtier?

— Totă așa, o lăciditate de spirită minănată; dar așcia-șî nemiskare, așcia-șî mășî.

— Și așcia-șî amoră pentru dămnata, nă ă așa, skămpa mea koniă?

— Da, zise Valentina săsnițândă, elă mă izbesce măi.

— Cine nă te ară izbi?

Valentina sărise kă intristare.

— Și ce are bănika dămitale?

— O întăritare de nerve, și somnă foarte tărbrată; azi dimineayă pretindea kă, nă kăndă dormea, săslețlă ei plana pe d'asăna kornăi ei pe kare ilă năvea dormindă, asta ă și deliră; pretinde kă a vărătă o fantasmă intrândă în kamera sa, și kă a arătă sgomolă ce făcea pretinsa fantasmă atăgindă paxară ei.

— E kăriosă, zise doktorăi, nă șciam pe doamna de San-Méran săsă l'ăveste nălăiri.

— Pentru întia oară am vărăt'o și ă astă-felă, zise Valentina, și azi dimineayă m'ă șneriată, am krețătă kă era nebună; și tată-meă, negreșită, domăle d'Avrigny, kănosă pe tată-meă kă are și spirită șerosă, ă bine! tată-meă însă-șî mi s'ă nărătă foarte îngrijată.

— Șă vedemă, zise D. d'Avrigny: mi se nare de mirată ceia ce mi șăi.

Notarăi eșea, kăndă veniă a însăișia pe Valentina kă bănikă-sa era șingă.

— Șăkă-te, zise ea doktorăi.

— Și dămnata?

— Oș! ă nă kăteză, mă onrise de a trimite șă te

kaatš; pe žrmъ, kъm ziči, mi eš snt tъrbъratъ, am ferbin-
dealъ, nъ mī è bine, voiš sъ mъ preimblъ pъcinš p'īn grъ-
dinъ ka sъ mī treakъ.

Doktoršlš strīnse mъna Valentinei, mi, pe kъndš eiš
se žrka la bъnikъ-sa, jъna kopilъ se dete jos pe skarъ.

N'avemš trebъingъ sъ spъnemš kare parte a grъdi-
nei era preimblarea favoritъ a Valentinei.

Dъne че okolí de doxъ trei oī grъdina kare īmpre-
sъra kasa, dъne че kъlese o rosъ ka s'o pъiz la uringъtoare
saš īn pъrš, se īfъnda īn aleia īntъnekoasъ kare kondъcea
la bankъ, pe žrmъ dela bankъ se dъse la grilъ.

Astъ datъ Valentina fъkъ, dъne obiçeišlš ei, doxъ
trei okoale īn mizloklš florilorš ei, dar fъr'a kъleçe niç
žna.

Dolīšlš īnimei sale, kare n'avъsese īnkъ timnš sъ se
īntinzъ neste toatъ persoana sa, respinçea astš ornamentš sim-
plъ.

Pe žrmъ plekъ kъtre aleia sa.

Kъ kъtš īnainta, i se pъrea kъ ažzea žnš glasš ka-
re i pronъnçia pъnele.

Se onri plīnъ de mirare.

Atъnçī astš glasš aįnse maī kъratš la žrekia ei, mi
rekъnoskš glasslš lšī Masimilian.

CAPITULŪ LXXIII.

PROMITEREA.

Era într'adevăr Morrel, care nă mai trzia din ajnă. Ks instinktlă partiklară ală amanjiloră mi năme-loră, elă simgise kă, în șrma întoarçerii doamnei de San-Méran mi a morçii markisxlăi, era să se întimnle în kasa lăi Villefort șiă çe de kare s'ară interesa amorxlă lăi pen-tră Valentina.

Dăne kăm se va vedea, presimçirile lăi era adevăr-ate, mi nă era șiă simplă neastimçră açela kare ilă kon-dăçea așna de tremșrândă mi kă faça perită la grila kasta-niloră.

Dar Valentina nă era însuçingată desne astentarea lăi Morrel, nă era timnălă în kare venea elă obiçinșită, mi a fostă nămai o kșrată întimnare ferichită, saș, daka voiesçe çineva mai bine, o simnată ferichită, açeia kare o kondșe în grădină.

Kșndă se vșză, Morrel o kizmă, mi ea alergă la grilă.

— Dămneata, la ora açeasta? zise ea.

Da, amika mea, respnse Morrel. Viș să kastă mi s'adșkă năvele șrite.

— Așna dară asta è kasa neferichirii! zise Valentina.

Vorbesçe, Masimilian. Dar, într'adevăr șrma dșreriloră è destălă de mare.

— Skșmș Valentina, zise Morrel çerkșndă să mi fakă inimă ka să poată vorbi kă kșviingă, askșltă-mă, te

rogă; kȳčī totă ȳe am a ȳī spăne è zăă ȳe solemnă. La ȳe epokă aă a minte să te mărīte?

— Askăltă, zise atăncī Valentina, nă voiă să ȳī askănză nimikă, Masimilian. Azi dimineaă s'a vorbită de mărītatălă meă, ūi bănikă-meă, ne kare mă întemeiasem ka ne zăă sprijīnă ȳe nă mī ară līnsi nīčī o dată, nă nămaī kă s'a deklarătă pentru astă kăștorīă, dar ūnkă o doresăe aua de măltă, ūnkătă nămaī ūntoarcerea domnălăi d'Epīnay o ūntăzīă, ūi kă a doxa-zī dăne sosirea sa kontraktălă va fi semnată.

Zăă sășună greă deskise pentălă jănelăi, ūi se zītă lăngă ūi tristă la jăna konilă.

— Vaī! zise elă ūnetă, è zăă ȳe spăimīntătoră s'ăză ȳīneva ne o femeie ne kare o ūbesăe zikīndă-ī kă līnisăe: — „Mīnătălă săplīchīlăi teă è otrītă: neste kăte-va ore are să se fakă; dar, ȳe ne pasă, kată să fīă astă-felă, ūi, dīn parte-mī, nă mă voiă onăne de lokă.“ Eī bine! fīīndă-kă zīčī kă nămaī D. d'Epīnay s'asteantă ka să săbskrīă kontraktălă, fīīndă-kă veī fi a lăī a doxa-zī dăne sosirea sa, atăncī măine veī fi zītă kă D. d'Epīnay, kȳčī a sosită azi dimineaă la Parisū.

Valentina skoase zăă strīgătă.

— Eram la D. kontele de Monte-Cristo è abia o oră, zise Morrel; stamă de vorbă ūmpreună, elă desne dărgerea kaseī voastre, ūi eă desne dărgerea dămitale, kăndă de o dată o trăsărgă ūntă ūn kărte. Askăltă. Pīn'atăncī nă kredeam presimjirile, Valentino; dar, akăm, kată să le kreăă. La sgomătălă asteī trăsăre; m'a konrīnsă zăă fioră; azī ūndată nisăe nasī ne skară. Pasī ȳeī resăntorī aī komandorălăi n'ăă spăimīntătă măī măltă ne don Juan prekăm m'ăă spăimīntătă ne mine ačestī pasī. ūn ȳele dīn ūrmă se dekīde ūșă; Albertū de Morcerf ūntă ūntă, ūi eram să mă.

îndoeskă despre mine, eram sã kreză kã m'închelasem kândă v'zãî înaintândă la spatele lui ză altă jone, mi ne kare kontele z'grindă-lă, strigă: — „Ax! D. baronă Franz d'E-rinay!“ Toatã pãterea mi krauãisă ce am în inima mea, le am kizmată în ajstoră-mi. Poate kã am îng'benită, poate kã am tremurată; dar, de sigură, am remasă kã s'risăî pe baze. Dar, çinçi minste în zrmă, am ewită f'gă ka sã fi azzită o vorbă din kãte s'aă zisă într'aste çinçi minste; eram nimiciă.

— Bietsă meă Masimilian! m'grină Valentina.

— Eată-mă, Valentino. Să vedemă, akam respun-de-mi ka zăî omă k'ria respunsăî d'mitale are sã dea moartea saă viaga. Çe ai a minte sã façi?

Valentina mi l'ză kanză în jqs; era îng'ziată.

— Askă, zise Morrel, nă è în'ia oarg de kândă k'çei la starea în kare ne aflămă; è grea mi ap-s'zoare. Nă kreză kã è minstă d'a se l'za çineva într'o d'gere steapă: asta è b'ză pentră çei ce voră sã s'fere mi sã mi bea lakremele în-deresă. Săntă mi astă-felă de oameni, mi D'zmezeă le va çere sokoteală în çeră f'gă în-doială pentră resignarea loră ne p'mintă; dar çine simte kã are voinça d'a se l'nta nă mi perde ză timpă ama de preçiosă mi întoarçe îndată soartei lovitră çe a p'riimit'o dela d'nsa. Ai voinçă sã te l'p'çî înkontra soartei rele, Valentino, s'zne, k'çi asta viă sã te întrebă?

Valentina tresă, mi se zită la Morrel kã oki maă s'periaă.

Astă ideă d'a resista tatălă ei, streb'nei sale, mi familiei întrei, niçi kã i venise nîn'at'zni.

— Çe mi s'ză, Masimilian? întrebă Valentina, mi çe n'emesçi l'ntă? Ox! zi maă bine o neleçire. Çe! eă,

sъ мѣ ѡнтѣ ѡнконтра ѡдинѣлѣ татѣлѣ мѣш, ѡнконтра доринѣ
дѣи стрѣбѣнѣи мѣлѣ мѣриндѣ? Е кѣ непѣтинѣлѣ!

— Моррел фѣкѣ о мискарѣ.

— Аї о ѡнимѣ преа нобилѣ ши катѣ съ мѣ ѡнглецѣи,
ши мѣ ѡнглецѣи аша де бинѣ, скѣмпѣлѣ мѣш Масимиліан, ѡн-
кѣтѣ те вѣзѣ, кѣ тачѣ. Еѣ съ мѣ ѡнтѣ! Дѣмнезеѣ съ мѣ
фѣреаскѣ! Нѣ, нѣ; мї пѣстрѣзѣ тоатѣ пѣтереа ка съ мѣ ѡнтѣ
ѡнконтра мѣа ши ка съ мї беаѣ ѡлакremeлѣ, кѣм аї зисѣ. Дарѣ
ка съ сѣпѣгѣ пе татѣ-мѣш ши съ тѣрѣгѣ чѣлѣ динѣрмѣ мї-
нѣте алѣ стрѣбѣнѣи мѣлѣ, нїчѣ о датѣ!

— Аї дренѣте, зисѣ Моррел флегматикѣ.

— Кѣм мї зичѣ астѣ вѣрѣ, Дѣмнезеѣлѣ мѣш! стрѣ-
гѣ Valentina атинѣ.

— Цї зикѣ ачѣаста ка знѣ омѣ карѣ те адмирѣ, да-
мичѣлѣ, рѣспѣнсе Моррел.

— Дамичѣлѣ! стрѣгѣ Valentina, дамичѣлѣ! ох! е-
гоистѣлѣ! мѣ вѣдѣ дѣспѣратѣ ши се пѣфачѣ кѣ нѣ мѣ ѡнгле-
лѣцѣ!

— Те ѡнчѣлѣ, мї, динѣ конѣтра, те ѡнглегѣ преа бинѣ.
Нѣ вѣрѣ съ конѣtrarіѣзѣи пе Д. де Villefort, нѣ вѣрѣ съ те а-
рѣдѣ неаскѣлтѣстоарѣ кѣтре маркиса, ши мѣнѣ вѣї семна кон-
трактѣлѣ карѣ катѣ съ те знеаскѣ кѣ бѣрѣбатѣлѣ дѣмиталѣ.

— Дарѣ, Дѣмнезеѣлѣ мѣш! потѣ съ факѣ алѣ-фѣлѣ?

— Нѣ се кадѣ съ те ѡндрѣнтезѣи ла минѣ, дамичѣлѣ,
кѣчѣ сѣнт знѣ рѣѣ жѣдекѣторѣ ѡнѣтр'астѣ кѣсѣ, ши egoismѣлѣ
мѣш мѣ ва ѡрѣбѣ, рѣспѣнсе Моррел, алѣ кѣрѣзіа гласѣ сѣрдѣ
ши пѣснѣи ѡнкѣмѣ илѣ арѣта ѡнѣтр'о аурѣндѣрѣ кѣрѣскѣндѣ.

— Дарѣ чѣ мї аї пѣрѣспѣне, Моррел, кѣндѣ м'аї вѣдѣа
дѣспѣнѣ а дї пѣрѣимѣ пѣрѣспѣнерѣа? Съ вѣдемѣ, рѣспѣндѣ! Нѣ
ѣ дѣстѣлѣ съ зикѣ чѣнѣва! кѣи-ва! Фачѣ рѣѣ, катѣ съ илѣ мї
ѡнвѣдѣ чѣ съ факѣ.

— Seriosă mi zici ačeasta, Valentino, mi vrei să te învâdă ce să faci, spune?

— Fără îndoială, scumpulă meu Masimilian, kaci, de va fi bine ceia ce mă vei învăda, voiș urma dăne învățatgra ta; scii bine că sânt înkinată afekționiloră mele.

— Valentino, zise Morrel dăne ce depărtă o skindăre kare era deslinită, dă-mi măna drentă probă că mi erui minia; mi è kanălă amegită, kăm veză, mi de o oră, ideele cele mai nebune mi aș trektă prin minte. Oxi dăka mi ai refssa ceia ce te voiș învăda să faci...

— Ei bine! să vedemă...

— Eată, Valentino.

Jăna konilă mi redikă mătinele la cheră mi skoase xăș xpiniă.

— Sânt liberă, zise Masimilian, sânt destălă de avută pentră noi amăndoi: ți jără că vei fi femea mea înainte de a ți atinpe fruntea kă bzele mele.

— Mă faci să tremără! zise jāna konilă.

— Ūrmează-mi, adăsse Morrel; te voiș kondăce la soră-mea, kare è demnă de a ți fi soră; ne vomă îmbarka pentră Alger, pentră Anglia saș pentră America, dăka nă ți va plăcea mai bine să ne retrațemă în vre o provinăiă, xnde vomă astenta kă amicii nostri să învingă resisțingra familiei tale, mi apoi ne vomă întoarce la Parisă.

Valentina klăti din kană.

— M'astentam la xna kă asta, Masimilian, zise ea; asta è o învățatgră fără minte, mi amă fi mi mai smintită dekăță tine dăka nă te amă ouri kiară îndată kă aste doxă vorbe: neste pătindă, Morrel, neste pătindă.

— Vei urma dăre xrsita kare ți a fostă skrisă mi fără kă să te cheră a o kombată? zise Morrel înkrăntăndă-se.

— Da, kiarǎ de amî mǎri!

— Ei bine! Valentino, zise Masimilian, cî mai zikǎ mi akǎm kǎ ai drentate. Într'adevǎrǎ, eǎ sǎnt nebǎnǎ, mi mî probezi kǎ patima orbesce mintea cea mai dreaptǎ. Cî mǎl-dǎmeskǎ darǎ, dǎmitale kare jǎdeci fǎrǎ patimǎ. Sǎ fîr mi aǎa, ne amǎ ingelesǎ akǎm; mǎine veî si promisǎ lǎi Franz d'Ërinaŷ; nǎ printr'acea formalitate de teatrǎ inventatǎ pentrǎ desnodǎmintǎlǎ komedielorǎ, mi kare se nǎmesce sem-nǎtra kontraktǎlǎi, dar prin însǎ-mî voingǎ dǎmitale.

— În kǎ o datǎ, mǎ desperî, Masimilian, zise Valentina, în kǎ o datǎ, întorçî nǎmǎnalǎ în ranǎ! sǎne-mî, ce ai face daka sora dǎmitale arǎ askǎlta o învǎcǎtǎrǎ ka aceia ne kare mî o dai?

— Damielǎ, respǎnse Morrel k'ǎnǎ sǎrisǎ amarǎ, sǎnt ǎnǎ egoistǎ, nǎ kǎpetǎ la ce arǎ face alçî în starea mea, dar la ceia ce am a minte sǎ fakǎ eǎ. Kǎpetǎ kǎ te kǎnoskǎ de ǎnǎ anǎ; kǎ, din zisa în kare te am kǎnoskǎlǎ, am nǎsǎ toate sorgile de ferichire ne amorǎlǎ dǎmitale; kǎ a venitǎ o zi în kare mî ai zisǎ kǎ mǎ izbesçî; kǎ într'acea zi am nǎsǎ toate sorgile viitorǎlǎi meǎ ne posesiǎnea dǎmitale, asta era viaga mea. Akǎm nǎ mai kǎpetǎ la nimikǎ; de kǎtǎ zikǎ atǎta nǎmai kǎ sorgile s'aǎ întorsǎ, kǎ am kǎstigmatǎ çerslǎ mi kǎ ilǎ am perdstǎ. Se întimulǎ în toate zilele ka ǎnǎ jǎkçtorǎ sǎ nearzǎ nǎ nǎmai ce are, dar mi ce n'are.

Morrel zise aste vorbe kǎ o denlinǎ linisçe.

Valentina ilǎ privi ǎnǎ minǎtǎ kǎ okiî eî çei marî, çerkǎndǎ sǎ nǎ lase ne ai lǎi Morrel sǎ pǎtrǎnzǎ pînzǎ în tǎrbǎrarea kare viskolea în fǎndǎlǎ inimei sale.

— Dar în-fine, ce ai sǎ façi? întrebǎ Valentina.

— Voiǎ avea onoarea de a cî ziche adio, damielǎ, lǎzǎndǎ de martorǎ ne Dǎmnezeǎ, kare m'ǎsde mi kare çi-

tesce în fândaș inimei mele, că ții grezș o viață destăș de linisită, destăș de fericită și destăș de plină înkăș sș nș fî lokș pentrx sșvenirea mea.

— Ox! mșrmșrș Valentina.

— Adio, Valentino, adio! zise Morrel înklinșndș-se.

— Șnde te dșvî? strigș jșna koniș lșnșindș-șî mșna printre grile și anșkșndș pe Masimilian de xaina sa, kșvî eș înșeleșea, dșne țrbșrarea interioarș a amantășlî eî, că linisșea lșî nș pștea fi adevșratș; șnde te dșvî?

— Mș dșkș sș mș okșnș ka sș n' adșkș o noșș țrbșrarea în familia dșmitale, și sș dăș șnș esemnlș pe kare îłș vorș pștea șrma toșî oamenîi onestî și devotașî kari se vorș afla în starea mea.

— Pin'a nș mș pșrșsi, șnșne-mî șe aî a minte sș fașî, Masimilian.

Jșnele sșrșse kș întristare.

— Ox! vorbesșe! vorbesșe! zise Valentina, te rogș!

— Țî aî skimbatș otșrșrea, Valentino?

— Nș poate sș se skimbe, nefericitșle! șvîi bine! strigș jșna koniș.

— Atșnșî, adio, Valentino!

Valentina șgșdși grila kș o pștere de kare arș fi krezt'o șineva înkanabilș, și, pe kșndș se depșrta Morrel, ea și netrekș amîndoșș mșbinele printre grile împresșndș-le:

— Țe vreî sș fașî? Voiș sș șvîș! strigș ea, șnde te dșvî?

— Ox! fî linisșitș, zise Masimilian onșindș-se treî nasî departe de noartș; skonslș. meș nș è ka sș fakș șnș altș omș responsabilș desșre krșzimile șe mi le pșstreazș soartea mie. Altx te arș ameninșa kș se va dșșe sș kăște pe D. Franz, kș îłș va provoka, și kș se va bate kș elș; asta arș fi o fantș smintitș, șe are a fașe D. Franz într'astea toate? M'a vșzștș azi dimineamș pentrx întîia oarș,

a mi şitată kă m'a vâzătă; niçi kă şcia daka trîiam ne lă-
me kândă v'auî învoită împreună să fiuî şnsîă ală altăia.
N'am dară nimikă kă D. Franz, şi uî jurgă, kă nă voiă fi
şşpărată ne dînsăă,

— Dar ne çine veî fi şşpărată, ne mine?

— Pe dămneata, Valentino! Oxi! să mă fereaskă
Dămnezeă! Femeia ă sakră, femeia ne kare o isbesçe çine-
va ă şşntă.

— Atşnçi ne tine, neferiçitşle! ne tine însă-çuî!

— Eă şşnt kălnabilă, nă ă aşa? zise Morrel.

— Masimilian, zise Valentina, Masimilian, vino açi,
o voieskă!

Masimilian s'anroniă kă dşlçeleî şşrişă, şi, daka nă
era paloarea sa, ilă ară fi kreztă çineva în starea sa or-
dinară.

— Askăltă-mă, skămna mea, adorata mea Valentină,
zise elă kă glasăă seă melodiosă şi gravă, oamenii ka noi,
kari n'aă formată niçi o dată o kăpetare de kare să se ro-
şeaskă înaintea lămiî, înaintea păringiloră şi înaintea lăi
Dămnezeă, oamenii ka noi potă çiti şnsăă în inima altăia.
N'am făkătă niçi o dată vre şăă romanşă, nă şşnt şăă eroă
melankolikă, nă mă înşşuîşeză niçi ka Mamfred, niçi ka An-
tony: dar, fără kăvinte, fără protestări, fără jurgăminte, mi
am pşşă viaăa în dămneata; akşm mi lînsesçi, şi ai drep-
tate să şşmezi astă-felă, çuî am zis'o şi çuî o mai zikă înkă,
dar însă mi lînsesçi, şi viaăa mea ă perdătă. Din minş-
tăă kândă te denşrtezi de mine, Valentino, remăiă şingră
în lăme. Soră-mea ă fericiăă lingă bşrbatş-seă; bşrbatş-seă
mi ă nămai kămnată, adikă şăă omă kă kare mă leagă nă-
mai konvenşşniile soçiale; nimine n'are urî şşmare trebş-
înuă ne pşşmintă de viaăa mea kare a ajşnsă nefolositoare.
Eată çe voiă façe: voiă astenta nînă la çea din şşmă se-

kândz nînz kândž te veî mărta, kŕčî nŕ voiž sŕ perzž ŕmbra
 ŕneî soarte neasentate ȕe ne pŕstreazŕ kŕte o datŕ întim-
 plarea, kŕčî nîn'atŕnčî D. Franz d'Érinay poate mŕri; în mi-
 nŕtŕlŕ în kare te veî anronia de elŕ, fŕlȕerŕlŕ poate kŕdea
 ne altarž: toate se parž de krezŕlŕ aȕelŕia ȕe é kondem-
 natŕ la moarte, ŕi pentŕ dînsŕlŕ minŕnile reintŕ în klasa
 lŕkrŕrilorŕ nŕtinȕioase îndatŕ ȕe este vorba de skŕparea vieȕei
 sale. Voiž astenta darŕ nînz la ȕelŕ din ŕrmŕ minŕtŕ, ŕi,
 kândž neferiȕirea mea va fi sigŕrŕ, fŕrŕ îndrentare, fŕrŕ
 speranȕŕ, voiž skrie o skriŕoare kŕmnatŕlŕi meŕ, ŕi alla pre-
 fektŕlŕi poliȕiei ka sŕ le daž de ŕuire despre skonŕlŕ meŕ,
 ŕi apoi mŕ voiž dŕȕe la maŕȕinea vre ŕneî pŕdŕri, ne ma-
 lŕlŕ vr'ŕnŕi ŕeanȕŕ, lîngŕ vr'ŕnŕ rîŕ, sŕ mî resineskŕ kre-
 eriŕ, aŕa de adevŕratŕ prekŕm sŕnt ŕiŕlŕ ȕelŕi mai onestŕ omŕ
 kare a trŕitŕ în Francia.

O tremŕrŕtŕrŕ konȕŕlsivŕ konrinse totŕ konŕlŕ Va-
 lentinei.

Lŕŕŕ grila ne kare o ȕinea kŕ amîndorŕ mŕbinele ei,
 braȕelei rekŕzŕrŕ jos, ŕi dorŕ lakreme groase se rostogolirŕ
 ne obrazii ei.

Jŕnele remase înaintei întŕnekosŕ ŕi otrŕitŕ.

— Oŕ! îndŕrare! îndŕrare! zise ea, veî trŕi, nŕ é
 aŕa?

— Nŕ! ne onoarea mea, zise Masimilian; dar ȕe ȕi
 nasŕ dŕmitale! ȕi veî face datoria, ŕi veî fi împŕkatŕ kŕ
 konsȕiinȕa.

Valentina kŕzŕ în ȕenŕkî stringîndŕ—ŕi inima kare i se
 sfŕrŕma.

— Masimilian, zise ea, Masimilian, amikŕlŕ meŕ, fra-
 tele meŕ dŕne pŕmîntŕ, adevŕratŕlŕ meŕ ŕogŕ în ȕerŕ, te
 rogŕ, fŕ ka mine, trŕesȕe kŕ sŕferinȕa; intr'o zi poate ne
 vomŕ ŕni.

Valentina cădu în genuchi strângindu-și inima quare i se sfărâma.

— Adio, Valentino, zise Morrel.

— Dămnezeli! zise Valentina redikându-și mâinele la cerș kă o espresione sâblimă, bine vezî, am fărkată totă ce am năstălă ka să remăiș fată sșpșș; am rēgată, am sșplikată, am implorată; n'a askăltată niči rēgă-șisnile mele, niči sșplikășrile mele, niči lakremele mele. Eî bine! șrmă ea stergîndă-și lakremele și armăndă-se kă tărîș, eî bine! nă voiș să moră de remăskare, voiș măi bine să moră de rășine. Veî trăi, Masimilian, și nă voiș fi a nimăiș fără nămăi a ta. La ce oră? în kare minăș? akăm îndată? vorbesce, ordonă, sșnt gata.

Morrel, kare fărăse din noă kăpă-va pasî ka să se denșrteze, se întorsese eară, și, palidă de bșkăriș, kă ini- ma înviorată, întinse kătre Valentina amăndoză mâinele zikîndăi:

— Valentino, skămpă amikă, nă se kăvine să mî vorbesă astă-felă, saă daka nă, măi bine lasă-mă să moră. Pentră ce dară să te ieăș kă sila daka mă izbesăi prekăm te izbesă eă? Mă nevoiesăi să trăeskă de șmanitate, nă è așă? Atăniă, măi bine voiș să moră.

— Kăndă è cea dăpe șrmă, mărmară Valentina, çine mă izbesce în lăme? Elă. Çine m'a mîngăiată la toate dășrerile mele? Elă. Pe çine se întemeiază toate șperan- çele mele. Așăna kăi so onresce vederca mea rețșită? Pe çine se repășș inima mea sșșșerată? Pe elă, elă și totă elă. Eî bine! aî și tă drentate, Masimilian, te voiș șr- ma, voiș părși kasa părinteaskă, totă. Oș! ce nereksnos- kătoare sșnt! strigă Valentina înekată de plănsete, totă, kiară ne moșă-meă ne kare ilă șitam.

— Nă! zise Masimilian, nă ilă veî părși. D. Noir- tier zică kă çi s'a părșă kă a simșită oare-kare simșă- țită pentră mine: eî bine! înainte d'a fără, i veî sșșne totă;

„Că veți face o pauză înaintea lui Dumnezeu din konsimțirea lui; pe urmă, îndată ce ne vom lăsa, va veni ca noi: în loc de un copil, va avea doi. Mi ai spus că cum îți vorbea mi cum i respundeai, voi învâța cărîndă astăzi limbă atingătoare a semnelor, lasă, Valentino. O! mă jure, în loc de desperație care ne asteaptă, mi promiți fericierea.

— O! privesc, Masimilian, privesc să vezi că te pierde ai aspra mea, mă faci mai să crezi căia ce mi zici, mi ca toate acestea căia ce mi zici e o nebunie, căci tatăl meu mă va blestema; căci îl cănoskă eș pe el, are o inimă neînduplecată, nici o dată nu mă va erta. Astăzi-felă dar, askita-mă, Masimilian, dacă prin vreun artificiu, prin răgășire, din intimulare, știți mi eș? dacă, că un căvintă, prin vreun mizlocă oare-care, voi căstea întăria astăzi căstoră, veți astenta, nu e așa?

— Da, că o jure, prekăm tă mi juri că astăzi căstoră spămintătoare nu se va face nici o dată, mi că, de te arăți înaintea magistraților, înaintea preoților, veți zice: Nu.

— Mă jure, Masimilian, pe totă ce am mai sakră pe lăme, pe mă-mă-mă.

— S'astentă-mă dară, zise Morrel.

— Da, s'astentă-mă, respăse Valentina, pe care astăzi vorbă o făcea să resfle; șată atătea lăcrăși kari potă să skape nisce nefericiți ka noi.

— Mă încrezi în tine, Valentino, zise Morrel; totă ce veți face va fi bine făcă; de că, dacă nu mi se voră askita răgășirile, dacă tată-teș, dacă doamna de San-Méran, voră pretinde ka D. d'Épinay să fi măbine kizmată spre a semna kontraktă...

— Atăci ai căvintă-mă, Morrel.

— În loc de a semna...

— Viș sȃ te întilneskȃ Ńi fȃimȃ; dar nȃn' atȃnȃi sȃ nȃ ȃerȃmȃ ne Dȃmnezeș, Morrel; sȃ nȃ ne vedemȃ: ȃ o minȃne, ȃ o provedinȃ kȃ nȃ ne a deskoperitȃ inkȃ nimine, kȃndȃ arȃ sȃi ȃineva kȃm ne vedemȃ, nȃ vomȃ mai avea niȃi nȃș mȃzlokȃ.

— Aȃ drentate, Valentino; dar kȃm sȃ sȃiș...,

— Prin notarȃș, D. Deschamps.

— Iș kȃnoskȃ.

— Și prin mine: ȃi voiș skrie; krede-mȃ, ȃi zikȃ, Dȃmnezeș meș! astȃ kȃșȃtorȃ, Masimilian, mȃ ȃ totȃ ama de șritȃ ka Ńi ȃie!

— Bine! bine! mȃșȃmeskȃ! Valentina mea adoratȃ, zise Morrel. Atȃnȃi, kȃm amȃ zisȃ, indatȃ ȃe voiș sȃi ora, voiș alerga, veȃ șȃri neste zidȃș aȃesta în braȃele mele, asta ȃi va fi lesne; o trȃșȃrȃ te va astenta la poarta grȃdineȃi, te veȃ șȃrka în ea kȃ mine, te voiș kondȃȃe la sorȃmea; akolo, de veȃ voi, vomȃ treȃe ka nekȃnoskȃșȃi, saș da-ka veȃ dori, ne vomȃ da ne faȃȃ, vomȃ avea konsȃiȃinȃȃa nȃșterȃi noastre Ńi a voingȃi noastre, Ńi nȃ ne vomȃ lȃsa sȃ ne înȃșȃȃie ka ne nișȃe mieȃ kari se apȃrȃ nȃmai kȃ șșșnȃnele lorȃ.

— Fiȃ, zise Valentina, sȃ ȃi șȃiș Ńi eș, Masimilian, ȃeia ȃe veȃ faȃe va fi bine fȃkșȃ.

— Ox!

— Ei bine! eșȃ mȃșȃșmitȃ de nevastȃ-ta? zise kȃ întristare jȃna konȃș.

— Adorata mea Valentinȃ, ȃ nȃșȃinȃ sȃ ȃi zikȃ kȃ da.

— Fiȃ, zi.

Valentina s'apȃoniase, saș mai bine Ńi apȃoniase bȃzele de grȃȃ, Ńi vorbele eȃ alȃneka din preșȃnȃ kȃ resșȃlȃreaȃi profȃmatȃ nȃnȃ la bȃzele lȃi Morrel, kare Ńi linea grȃra de inkȃzȃtoarea ȃea reȃe Ńi krȃdȃ.

— La revedere, zise Valentina smălghind-se din astă ferichire, la revedere.

— Mî veî skrie?

— Da.

— Mălumeskă, skămpă nevastă, la revedere.

Sgomotălă znei sărătări inoçinte mi perdăte resnă, mi Valentina făci ne săb teî.

Morrel azzi chele din zrmă sgomote ale rokeî sale che se freka de karnenî, mi ale nasiloră eî che resna ne nisină, mi înzlgă okiî la cheră k'znă sgrîsă nesnăssă, ka să mălumeskă cherălxî kare i erta să fî astă-felă îbbită, mi se făkă mi elă nevăzătă.

Îsnele se întoarse a kasă mi astentă toată seara mi toată zisa de a doxa zi făr' a priimi nimikă.

În chea dăpe zrmă, abia a treia zi, ne la mease ore de dimineamă, ne kăndă era gata să se dăkă la D. Deschamps, notarălă, priimi prin postă znă mikă biletă ne kare îlă rekănoskă kă era ală Valentineî, de mi nă ivăzăse skri-sălă niçî o dată.

Astă biletă konvîndea zrmătoarele vorbe:

„Lakreme mi răgăçisni, n'aă făkătă nimikă.

„Ierî, am fostă la biserika Saint-Philippe-du-Roule, mi am răgată, doxă ore întreuî, ne Dămnezeă din fândălă i-nimeî mele.

„Dămnezeă è nesimjitoră ka mi oamăniî, mi sem-nătra kontraktălxî s'a năssă la kale pentră astă seară la noxă ore.

„Am nămaî znă kăvîntă prekăm am nămaî o inimă, Morrel, mi astă kăvîntă çî îlă am dată, astă inimă è a ta.

„Aua 'dară astă seară, la noxă ore făr' znă pătrară, la grîlă.

„Femeia ta.

„Valentina de Villefort.“

„P. S. — Biata bșnikș-meă merșe din reș în mai reș, ieri, ferbinșeala ei așnșese la delirș, astș-zî delirșlș ei așnșe la nebșniș.

„Mș veî ișbi mșltș, nș è așă, Morrel, ka sș mș faș sș zitș kș am lșsat'o într'aveastș stare?

„Mi se pare kș se fereskș de moșș-meș Noirtier, ka sș nș sșiș kș semnșlșra kontraktșlș se va fașe astș searș.“

Morrel nș se mșrșini la insemnșmintele șe i le da Valentina.

Se dșse la notarș, kare i întșri nșvela kș semnșlșra kontraktșlș era sș se fakș la noșș ore seara.

Pe șrmș trekș la Monte-Cristo.

Akolo aflș mai mșlte.

Franz venise sș i anșșe astș solemnităte.

Din parteî, doamna de Villefort skrisese kontelși ka sș îlș roașe s'o erte daka nș îlș invita; kșșî moartea domnșlș de San-Mėran ũi starea în kare se afla vșdșva sa așșnka d'asșșra aveșteî adșșșrî șnș vșlș de întristare kș kare nș voia sș întșșeșe frșntea kontelși, kșșșia i șra totș felșlș de ferîșiri.

În așșș, Franz lșșese prezintatș doamnei de San-Mėran kare ũi pșrșșise natșlș nentș astș prezintare ũi apoî intrase earș în așșșlș.

Morrel, kșm se inșeșeșe lesne, s'affa într'o stare de țrșșșare kare nș nștea skșna din okișlș șelș pștrșșșștorș alș șnșî omș kșm era kontele; prin șrmare Monte-Cristo lș mai afektșosș nentș elș ka nișî o datș, așș de afektșosș, inkșlș de doșș trei ori Masimilian era așșșe sș i sșiș totș.

Dar ũi adșse a minte prometerea formalș șe i o de-

tese Valentina, și sekretulă își remase în fândul inimei sale.

Jânele revăli de doxă-zecă de oră skrisoarea Valentinei.

Pentru întâia oară i skriea ea, și la ce împrejșrare!

De kâte oră citea astă skrisoare, Masimilian și renoia în sine jșgămintulă seă ka să fakă ne Valentina fericită.

Între'adevăr, kătu astoritate n'are o koniță jșnă kare face o astă-felă de kșraioasă otșire; kătu devotamentă ne merită ea din partea așelșia kșșia a sakrifikată totă!

Kătu trebăe să fiă, pentru amantulă ei, obiectulă ăelă d'întiș și ăelă mai demnă ală kăltulă seă!

E o reșină și o femeie totă de o dată, și ne ajșne ăe șnă șșfletă kăi-va ka să i mășșmeasă și s'o ișbeasă.

Morrel kșșeta k'o țărbșrare nesșșș la minșulă în kare Valentina era să soșeasă zikîndă:

— Eată-mă, Masimilian, iea-mă.

Eiș organizase astă fșș.

Doxă skriă fșșeseră askșne în visdeisă grădinei; o kabrioletă, ne kare trebăia s'o kondăkă însă-și Masimilian, astenta; niă șnă domestikă, niă o lșmină; la kotișra ăelei d'întiș strade era s'aurinș fanarele, ka să ne kază în mșinele polișiei, daka s'ară feri așa de măltă.

Din kăndă în kăndă kornulă își Morrel se konșindea de fior.

Kșșeta la minșulă în kare era s'ajște ne Valentina să se dea jos din înlșgimea așestă zidă, și în kare era să simșă, tremșrândă și lșsată în brașele își, ne așeia ne a kșșia mșș n'o strînsese niă o dată și dela kare șșștase nșmaă vîrșulă deșteloră.

Dar kăndă veni dșne-prînzulă, kăndă Morrel simși kă s'apșonia ora, ăeră trebșșna de a remșnea singără;

sânțele i ferbea, simnele întrebări, singurată glasă ală zăi amikă, ilă ară fi întăritat; se inkise în kamera sa, ȕerkândă să ȕiteaskă; dar kăstăra sa alnektă d'asupra pașineloră făr să înȕeleagă nimikă, apoi și arănkă îndată kartea, și se întoarse să desemne, pentru a doza oarbă plană seă, skările sale și grădina sa.

În ȕele din zămă ora s'angoniă.

Niă o dată vre zăă omă mai înamorată n'a lăsată orloșele să și fakă în pașe katea.

Morrel țărmentă așă de mătă ne ale sale, inkătă le făr s'arate ontă ore și jămătate la mease ore.

Atăniă și zise kă era timpă să pleșe, kă la poșă ore era să făr semnăra kontraktăi, dar kă, dăne toată probabilitatea, Valentina n'ară astenta astă semnăraș nefolositoare.

Prin zămare, Morrel, dăne ȕe a plekată dela strada Meslay la ontă ore și jămătate dăne orloșă seă, intra în grădină ne kândă bătăș ontă ore la Saint-Philippe-du-Roule.

Kală și kabrioleta făr năse dăp'o kăcioabă rănată în kare Morrel avea obișă să s'askăză.

Pășină kăte pășină se inseră, și frânzele pomiloră din grădină se desemnară în stăfi growi de o fașă neagră opakă.

Atăniă Morrel omi din askăzătoare sa și veni să prăveaskă, kă inima bătândă în pentă, printre grilă: nă era nimine inkă.

Ontă ore și jămătate bătăș.

O jămătă de orbă trekă kă astentarea.

Morrel se prăimbla de kolo năș kolo; ne zămă venea din kândă în kândă a și angonia okiăă deskândăre.

Grădina se întăneka din ȕe în ȕe mai mătă, dar

Se urcă pe zid și sări dincolo.

printre arbori: astăzi lucrul era ca în locurile lămințrilor că credeai că le va vedea lămințndă la fîc-kare fereastră, căm ă naturală în zilele de ceremonie, nu vîză nimikă fîc nu-măi grămada chenășă și vîzită înkă de o mare kortină de xmbre că o fîcea și noră mare kare akoperea lăna.

O lămină alerga din kăndă în kăndă perdăte și trecea pe dinaintea a trei ferestre din plană și întăi.

Aste trei ferestre era ale apartamentă și doamnei de San-Méran.

O altă lămină sta nemiskată dăne nisce kortine roșie.

Aste kortine roșie era dela kamera de kălkare a doamnei de Villefort.

Morrel îngelese toate ačeste.

Ca să șmeze pe Valentina în kăpetă și la fîc-kare oră a zilei, de multe ori păsese să i fakă plană ačestei kase, pe kare, fîc ka s'o fi vîzită, o kănoscea.

Jănele se spăimintă și măi mălă de ačestă întănerikă și de astă țchere de kăță de linsa Valentinei.

Perdăte, nebănă de dăre, otărită a înfrănta totă ka să revăză pe Valentina și să se inkredinșeze despre nefericirea că o presimșea, or-kare ară fi fostă, Morrel ajănse la marșinea țășă și se pregătea să treacă kă și măi repede i era kă pătună parteră și deșkonerită de totă, kăndă și șnetă de glasă înkă deștă de dențrată, dar pe kare i ilă adăcea vîntă, veni nînă la elă.

L'ačestă glasă făcă și pasă inapoi.

Abia eșise pe jămătate din frănzetă, și se înșăndă din noă și remase nemiskată și mălă, nătită în întănerikă.

Și făcăse otăgirea.

Daka era Valentina singură, era s'o înșăinșeze printro vorbă în treacăte; daka Valentina era înșăgăte, era

chelă pșuină s'o vază, mi era sã se asigãre kã nã i s'a întîlnitã niçi o nefericire; daka era niskaî streinî, era sã îngheleagã astã misteră neînghelesã pîn'aci.

Luna emi atșnçi din norșlă kare o akonerea, mi Morrel vlezã în șșua dela skarz pe Villefort șșmată de șșnă omă în negre.

Avestia se deteră jos mi înaintară pînă la țșșuș.

Dșne țe fãkșră vre o patră pasi, Morrel rekșnoskș într'avestă omă în negre pe doktorălă d'Avrigny.

Jșnele, vlezîndș'i venîndș șșre dînsălă, se dete înapoi dinaintea loră pînă kândș întilni trșnkisălă șșnă sikomoră(*) kare se afla în çentșrălă șșnă țșșuș; akolo, fș nevoită sã se opreaskă.

Îndatș nisinălă încetă d'a mai șșna șșb pasiî çeloră doi preîmbșștori.

— Ax! skșmpșlă meă doktoră, zise prokșrorălă reșșelăi, eată çerșlă kã se deklară fșră îndoială în kontra kasei noastre. Țe moarte șșșșimîntșșoare! țe trșșnetă! Nș te çerka sã mî dai vr'o mîngiere; vai! nș mai è niçi o mîngiere pentr'o asemenea nefericire, rana è foarte viș mi foarte profșndă! Moartă! moartă!

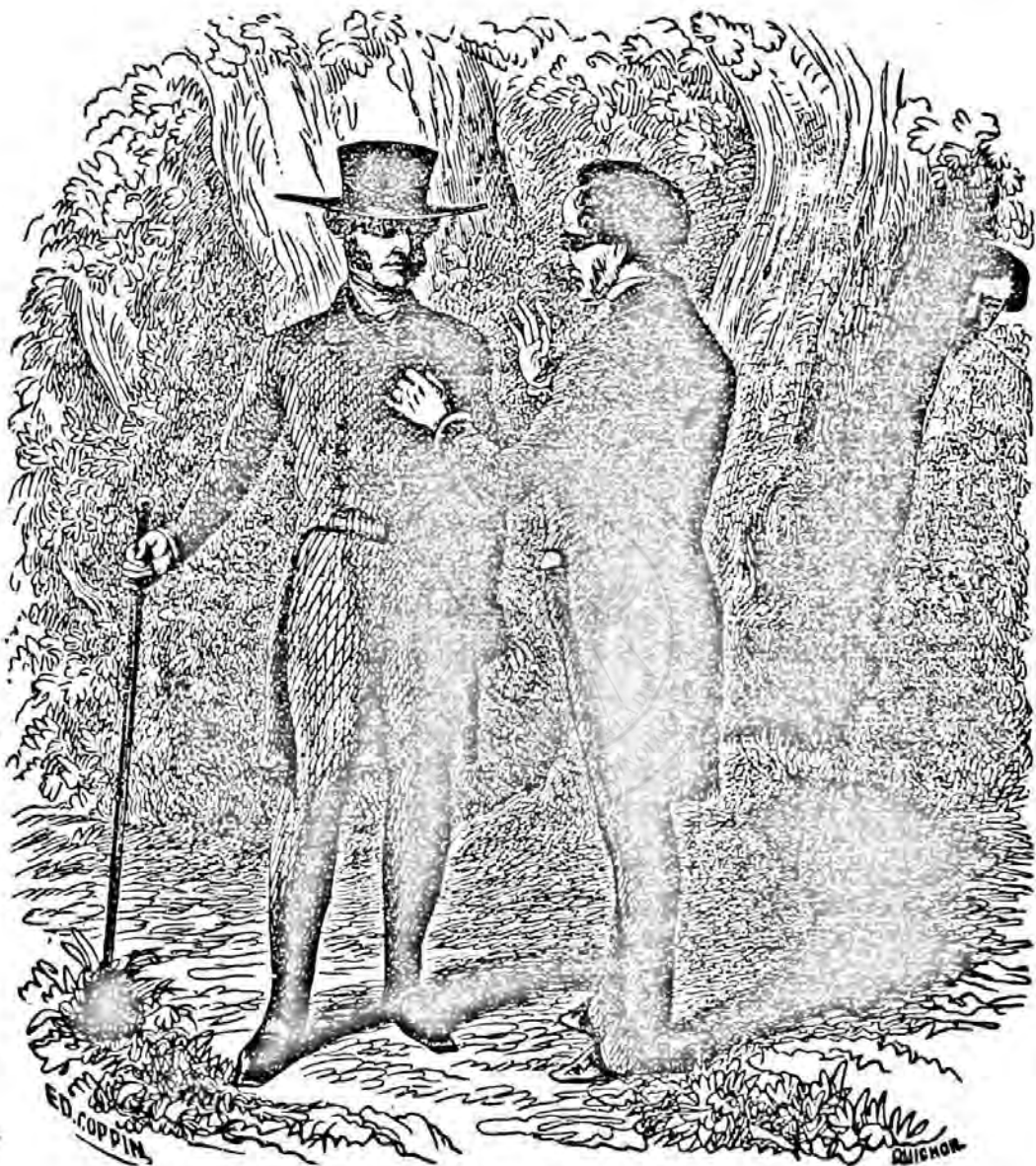
O șșdoare reçe îngieçă frșntea jșnelăi mi fãkș sã i klșngșneaskă dîngiî. Çine sã fi mșrită în kasa pe kare înșș-mî Villefort zicea kã era bleșemată?

Skșmpșlă meă domșșle de Villefort, resșșnșe doktorălă k'șnă acentă kare îndoii șșnaima jșnelăi, nș te am adșșș aci ka sã te mîngiîș, din kontra.

— Țe vreî sã zici? întrebă prokșrorălă reșșelăi șșșșimîntălă.

— Voiș sã zikă kã în dosălă nefericiriî kare çii s'a întîlnitã mai è poate alta mi mai mare.

(*) Șșnă nomă kș frșkte ka smokina mi kș frșnze ka dșdșlă.

E de spaimă s'a uđū nisce asemeni lucruri dca unū omū ca dumneata.

— Oх! Dsmnezeală meş! mşrmşrş Villefort împreg-
nşndş-şî mşzinele, ce ai şz mî mai şnzî?

— Singşrî şntemş, amikşlş meş?

— Oх! da, prea singşrî. Dar ce însemnează astz
ferealş?

— Însemnează kz am o konfidinş spşimîntştoare
şz şî fakş, zise doktorslş; şz şedemş.

Villefort mai mşltş kzşz dektşlş şezş pe o bankş.

Doktorslş remase în pşvioare înaintea lşî, kz o mş-
nş pşşz pe şmerşî.

Morrel, ingieatş de şnaimş, şî şinea k'o mşlş
frşntea şî kz alta inima ale kşria bşţş se temeş şz nş
s'aşzş.

— Moartş! moartş! ziceş elş în mintea lşî kz gla-
şlş inimei sale.

Şî elş se şimşea mşrindş.

— Vorbesşe, doktore, askşltş, zise Villefort; loves-
şe, şntş nregşlitş nentrş toate.

— Doamna de San-Méran era destşlş de bşţşnş;
dar se bşkşra de o şnzşlate minşnatş.

Morrel resşlş nentrş întia oarb de zeye minşte.

— Întristarea a omorî'o, zise Villefort; da, întris-
tarea, doktore! Înşvşşlş de a trşî de natş-zeyî de anî
lingş markişlş! . .

— N'a mşritş din întristare, skşmşşlş meş Villefort,
zise doktorslş. Întristarea poate omorî, de şî kasşrile şntş
rare; dar nş omoarb într'o zi, dar nş omoarb într'o orb,
dar nş omoarb în zeye minşte.

Villefort nş resşnşse nimikş; de ktşlş şî redikş ka-
pşlş pe kare îlş şinşse anlekatş nîn' avî, şî se şitş la dok-
torslş kz okîî şneriagî.

— Ai stată akolo pe kândă kă agonia? întrebă D. d'Avrigny.

— Fără îndoială, respunse prokșorăle răpăsi, mi ai zisă închetă să nă mă depărteză.

— Ai lătată a minte la simptomele răpăsi în kare kăzse doamna de San-Méran?

— Negreșită doamna de San-Méran a avută trei atakări șnăle dăne altăle, și de făr-kare dată mai anroniate și mai grele. Kândă ai venită, doamna de San-Méran și da șșfletăle de kăte-va minste; atăncă avă o krisă ne kare am lăat' o drentă șnă atakă șimulă de nerve; dar nămaț atăncă mă șneriaț adevrătată kândă o vărșă șkălendă-se ne pată, kă membrii și kă gătăle întinsă. Atăncă, dăne făga dămitale, îngeleseț kă i era mai greș dekăle și fi krezștă. Dăne țe trekă krisă, vrăseț să mă zită în okiș dămitale, dar nă mă vedeăț. Căneăț năleșăle, i nămeraț bătăile, și kândă veni a doxa krisă totă nă te întorseșeșă șnre partea mea. Astă krisă d'a doxa era și mai șpăimintătoare de kăle țe d'întiș; ațelea-șă miskări nervoase se reprodăseră și gura se kontraktă și se învinegi. L'a treia șă dete șșfletăle. Kiară dăne țe d'întiș, rekănoskăsem kă avea tetanos, mă întărișă într'ăceastă părere.

— Da, înainteă lămiș, respunse doktorăle; dar akăș șntemă șingări.

— Țe ai să mi șnă, Dămnezeșle?

— Kă simptomele șntă totă ațelea-șă și în tetanos și în înveninare prin materiële veșetale.

D. de Villefort se șkăle drentă în nițioare; ne șrmă, dăp'șnă minștă de nemiskare și de tăcere, kăzș cară ne bankă.

— Oș! Dămnezeșle meș! doktore, zise elă, kășuegi bine la țeia țe zici?

Morrel nu știa bine dacă visa sau dacă era des-
tentă.

— Askălț, zise doktorul, cunoșc însemnătatea
deklarării mele și caracterul omului cărăia o fakș.

— Vorbesii magistratului sau amikului? întrebă Vil-
lefort.

— Amikului, numai amikului în mintă așta; in-
clinările între simptomele ce se văd în tetanos și în in-
veninarea prin substanțe vegetale sânt așa de asemănate,
încât, dak'arș trebzi să semneză ceia ce zikș, și deklară
că așii sta la îndoială. Dar, și o mai știș, nu m'adre-
seză magistratului, ci amikului. Eî bine! amikului, zikș: nu
kândă kă ceî trei patrarî de oră ai agoniei, am stădiat
și agonia, și konvulsivile, și moartea doamnei de San-
Méran; eî bine! dăne konvinșerea mea, nu numai că doam-
na de San-Méran a mșrită înveninată, dar încă așii pștea
să mai știș, da, așii pștea să mai știș și din kare ve-
nină a mșrită.

— Domnule! domnule!

— Toate mă inkredingeară, vezi dămneata: somnul
cel întreprăntă de krise nervoase, marea întăritare a kre-
erilorș, toroneala ventrelorș. Doamna de San-Méran a kă-
zătă dăp'o dosă tare de brăcină(*) sau de striknină(**), nu
kari i le va fi dată čineva din întâmplare sau poate din gre-
șeală.

Villefort anșkă pe doktorul de măr.

— Ox! è kă nepștină! zise elș; viseză, Dămne-
zeulș meș! viseză! E o șnaimă s'ază čineva zikândă nisce
asemeni lăkrări pe șnă omș ka dămneata! în nșmele čerșli!
te rogș, doktore, șnșne-mi că poate să te înveli.

— Fărș îndoială, se poate și asta; dar...

(*) Să se vază esplikarea aștorș kăvinte în volșmșlăș alș IV-lea.

— Dar?

— Dar nu kreză.

— Doktore, aibi îndrărare de mine; de câte-va zile mi se întîmplă niște lucrări neașzite, înkălă kreză kă așî nștea să nebăneskă.

— A mai kăstată șî altă doktoră, afară de mine, ne doamna de San-Méran?

— Ničí șnșlă.

— S'a trimisă la șpețiară vr'o rețetă ne kare să nu fi vîzăt'o eă?

— Ničí șna.

— Doamna de San-Méran avea inemičí?

— Nu kănoskă să fi avătă.

— Vre șnșlă avea interesă de moartea eí?

— Dar nu, Dșmnezeșlă meă! dar nu: fiń-meă ă singura eí mostenitoare, Valentina șingură... Ox! dak'ară fi nștată să mî viń o asemene ideă, m'așî înșngia kă să mî pedenseskă inima pentră kă a nștată șnă minștă s'adenos-teaskă o asemene kșpetare.

— Ox! strigă atșnčí D. d'Avrigny, skșmșlă meă amikă, să mă fereaskă Dșmnezeă s'akșș ne čineva, vorbeskă nșmaí de o întîmplare, de o greșeală, mă pıčení. Dar, întîmplare saă greșeală, fanta ă de faț kare vorbesce înčetă konsčiinđeí mele, șî kare voiesce kă konsčiinđa mea să ũi vorbeaskă în gura mare. Înformează-te.

— Dela čine? kșm? desne če?

— Să vedemă, nu se va fi înčelată Barrois, bștr-nșlă fečioră, șî să fi dată doamnei de San-Méran vre o be-ștără pregătítă pentră ștănș-seă?

— Pentră tată-meă?

— Da.

— Dar kəm poate învenina pe doamna de San-Méran o besterg peregălită pentru D. Noirtier?

— Nimikă mai simplu: săji kă în unele boale veninele devină un remediu; paralisia è una din aceste boale. Kam dăne trei lăni, bənioar, dăne țe am făkăstă totă ka să redaș miskarea și kăvintarea domnăși Noirtier, am otrărită să țeerkă ună mizlokă din șrmă; de trei lăni, zikă, ilă trakteză kă brăcină; astă-felă, în țeă din șrmă besterg țe am komandat' o pentru dănsă, am nășă wease țeentigrame într'insa, wease țeentigrame fără efektă asănra organeloră paralisate ale domnăși Noirtier, și kă kari se și obiăinăise kă dozele țeale dese pe kari le lăă, wease țeentigrame sântă de ajănsă ka să omoare pe or-kare altă persoană.

— Skămnășă meș doktoră, nă è niči o komănikare între apartamentășă domnăși Noirtier și ală doamnei de San-Méran, și Barois nă intra niči o dată în kamera doamnei de San-Méran. În țeă dăne șrmă, săji sūășă, doktore, de și te kănoskă kă estă omășă țeelă mai îndemănatikă și țeelă mai konsiingiosă din lăme, de și în toate împrejășrăgile kăvintășă dămitale è pentru mine o fakă kare mă kălășsesče ka lămina soarekă, eă bine! doktore, eă bine! am trebăingă, kă toată konvinqerea ačeastă, să mă întemeicășă pe astă asiomă: *Errare humanum est.*

— Askăltă, Villefort, zise doktorășă, se află vre unășă din konfragii mei în kare s'aibi atăta inkredere ka în mine?

— Pentru țe mă întrebă, sūăne? Șnde vreă să vii kă astă vorbă?

— Kiamă-lă, i voiă sūăne țeia țe am văzătă, țeia țe am însemnată, și vomă fache astonsia.

— Și veji afla șrme de venină?

— Nă de venină, n'am zisă asta, dar vomă konsta-

ta esasnerarea sistemelor nervoase, vomă reknoasce asfisia învederată, nekontestabilă, și cu vomă spune: Skamne Villefort, dak'aceasta s'a întimulată din neîngrijire, prevegiază-ți domesticii; daka s'a întimulată din ură, prevegiază-ți inenimicii.

— Oxi! Dămnezeală mea! ce mi pronși, d'Avrigny? resnânse Villefort deskrașiată; din mințelă kândă va fi mi altelă, afară de dămneata, kare s'ă s'ăi sekretelă, va fi trebziungă de o cheretare! Kă toate astea, șrmă prokșorolă reuelă venindă-și în simșiri și zitândă-se la doktorolă kă neastimșă, kă toate astea, daka o vreă, daka o cheră kă dinadinselă, o voiă face. Într'adevără, poate kă se kăvine s'ă dă o șmare acesse întimșiri; karakterelă mea mi o komandă. Dar, doktore, m'ă vezi mai dinainte p'șrșș de întristare; s'ă introdă în kasa mea atăta skandală dăp'ată dăgere! Nevastă-mea și fiulă-mea ară mări; și eă, eă, doktore, o s'ăi, șă omă n'ăjșne șnde m'ăllă eă, șă omă n'ă fostă prokșoră ală reuelă doză-zeră și țină de ană șră s'ă și fi grămădită șă mare nșmeră de inenimici; ai mei șntă nșmeră. Astă întimșare, de se va afla, va fi pentră dînșii șă triumfă kare îi va face s'ă tresară de bșkșriă, și pe mine m'ă v'ăkoneri de rșșine. Doktore, eartă-mi acesse idee lșmesă. Daka eraă șă preotă, n'ăș kșteza s'ă cu șășă aceasta; dar estă șă omă, dar kșnosă pe cheră ală oamănă; doktore, doktore, nș mi ai șșșă nimikă, nș ă așă?

— Skșmșelă mea Villefort, resnânse doktorolă țrbșrată, întâia mea datoră este șmanitatea. Așă și skșnată pe doamna de San-Méran daka s'ăiingă ară fi pșșă s'ă fakă; dar ea a mșrită, akșm șntă datoră celoră viă. S'ăskșndemă în șndelă inimeloră noastre astă sekretă șșșimșșșșșș. Daka okii kși-va se voră deskide așșr' acesșă lșkră, voiă er-ta s'ă imște țină-va nesșiingă mele țčereă ce voiă fi pș-

zit'o. Kă toate ačestea, domnșle, kaxť mereș, kaxť kă aktivitate, kăčī asta poate nă se va opri ačī... Și, kăndă veī deskoperi pe kălnabilșlă, daka ilă veī deskoperi, eș ăi voiș zice: ești mașistrată, fă țe veī voi!

— Ox! mălugmeskă, mălugmeskă, doktore! zise Villefort kă o băkăriț nespăș, n'am avăț ničī o dată amikă mai bșnă de kălă pe dămneata.

Și, ka kăm s'ară fi temăț să nă se întoară doktorelă d'Avrigny del' ačeste konvesișni, se skălă și lăș pe doktorelă de țe a altă parte a kasei.

Se depărtă.

Morrel, ka kăm ară fi avăț trebșingă să resșle, skoase kăușlă dintre pomī, și lăna lămină ačelă obrază palidă, pe kare ilă ară fi nățlă krede țineva kă era ală șnei fantasme.

— Dămnezeș să mă fereaskă de vr'o șrmare nefăuț dar șpăimăntătoare! zise elă; dar Valentina! Valentina! biata amikă! va nătea oare să lănte atătea dărerī?

Zikăndă ačeste vorbe, se șita șna-într'alta la fereastră kă kortine roșie și la țeale trei ferestre kă kortine albe.

Lămina nerise măi de totă dela fereastră kă kortine roșie.

Făț indoiălă doamna de Villefort și șinsese lămpa, și nămai vegietoarea (*) șingăș și trimita reflektălă la ferestre.

La mașinea kasei, din kontra, vășă deskizăndă-se șna din țeale trei ferestre kă kortine albe.

O lăminare nășă pe kămină arănkă afară kăte-va raze din palida sa lămină, și o șmbăș veni șnă minăț a și rezima kotslă pe balkonă.

Morrel se înfioră.

(*) Kandela țe se lășă noantea să arăș într'o kameră de kăkată.

I se p[re]ea k'a azit[ă] o p[re]nsoare.

N[ă] era de mirare ka a[ce]st[ă] s[ă]flet[ă] kare, obi[ci]nit[ă], era a[ma] de k[er]a[ci]os[ă] [si] a[ma] de tare, ak[em] t[er]b[er]at[ă] [si] esaltat[ă] de do[um]b[ă] patime omenes[ci] chele mai t[ar]i, amoz[ă] [si] temerea, s[ă] fi sl[ă]bit[ă] ast[ă]-fel[ă] ink[er]t[ă] s'aib[ă] p[re]l[ă]ci[ri] s[er]persticioase.

K[ă] toate k[ă] era k[ă] nensting[ă], d[um]ne k[em] era el[ă] ask[er]ns[ă], ka s[ă] il[ă] z[re]ask[ă] okizl[ă] Valentinei, k[re]z[ă] k[ă] z[em]bra il[ă] kizma din fereastr[ă].

Mintea l[ă]i t[er]b[er]at[ă] i o zicea, inima[ri] arz[er]toare i o repetea.

Ast[ă] indoit[ă] ret[er]chire devenea o realitate neinvins[ă], [si], print[er]z[ă] avint[ă] de j[er]ne[re] neing[er]les[ă], e[mi] repede din ask[er]nz[er]toarea sa, [si], in do[um]b[ă] s[er]it[er]e, f[er]a se teme de a fi v[er]z[ă] sa[ă] d'a sneria ne Valentina, [si] f[er]a se teme de a destenta ne cinea prin vre z[ă] strig[ă]t[ă] emit[ă] din g[er]a j[er]nei kouile f[er]z[ă] voiz[ă], treks neste parter[ă]l[ă] ne kare l[ă]na il[ă] f[er]cea larg[ă] [si] alb[ă] ka z[ă] lak[ă], [si] aj[er]ngind[ă] la glastrele de portokal[ă] kari se intindea ne dinaintea kasei, se z[er]k[ă] repede ne trentele sk[er]rii, [si] impinse z[em]a, kare se des-kise f[er]z[ă] resisting[ă] inaintea l[ă]i.

Valentina n[ă] il[ă] v[er]z[ă]se.

Okii ei redikau[ă] la cher[ă] z[em]a z[ă] nor[ă] de ar[er]int[ă] kare alneka ne az[er]z[ă], [si] a k[er]zia form[ă] era ka a znei z[em]bre ce se z[er]ka in cher[ă].

Spirit[ă]l[ă] ei poetik[ă] [si] esaltat[ă], i zicea k[ă] era s[ă]flet[ă]l[ă] streb[er]nei sale.

K[ă] toate a[ce]stea, Morrel traversase antikamera [si] aflase skara de s[er]s.

Tanetele kari era intinse ne trepte f[er]cea s[ă] n[ă] i s'az[er]z[ă] pasii.

K[er]tre a[ce]stea Morrel aj[er]nsese intr'z[ă] ast[ă]-fel[ă] de

pnktă de esaltare inkătă niči fiindă de fapt a domnăsi de Villefort nă ilă ară fi spămîntată. Daka D. de Villefort s'ară fi infăgîmată vederii sale, elă mî făkăse otăgîrea.

Era să s'apronie de elă mî să i mărtăriseaskă totă, răgîndă-lă a erta mî a anroba astă amoră kare ilă znea kă fîr-sa, mî ne fîr-sa kă dînsălă.

Morrel era nebună.

Din fericiire nă vîză ne nimine.

Atănci i fă mai virtosă folositoare kănoschiua despre planălă kasei ne kare i o dețese Valentina.

Ajănse fără niči o întîmplare în kanălă skăgii, mî ne kăndă s'afă akolo, vrîndă a se orienta, ză nă plănsetă, a kăria espresione o rekănoskă, i aretă kalea țe avea să zmeze, elă se întoarșe.

O zme întredeskisă făcea s'ajăngă la dînsălă reflektălă znei lămine mî sănetălă zăi glasă țe mîndă.

Îmninșe astă zme mî intră.

În făndălă znei alkove mî săb pînza țeă albă kare i akonegă kanălă mî i desemna forma, zăcea moarta mî mai spămîntătoare inkă în okii lăi Morrel dăne deskonegîrea sekretăsi ne kare întîmplarea ilă făkăse să ilă afă.

Alățere kă patălă, inșenăkiată, kă kanălă askănsă în perinele zăi fotoliă largă, Valentina, înfiorată mî tremăgîndă de plănsete, întindea ne d'asăra kanăsi ei, kare nă se vedea, amîndăză măinele ei împreznate mî inșepenite.

Ea părsise fereastră kare remase deskisă, mî se răga în găra mare k'zăi glasă kare ară fi atînsă inima țeă mai simțitoare.

Kăvîntălă i eșea din baze, repede, neîngălesă, fără miră, atăț de mătă o anăsa dărerea.

Lăna, alănekăndă pîntre deskiderea persianeloră, lă-

sa s'è se p'leask' l'amina l'amin'grii, 'm' azgra (*) k' faga ei f'nebr' achest' tablo' de pl'ns'.

Morrel n' p'ls' resista l'achest' snektak'.

N' prea era m'lt' ind'gr'lor', n' se imp'iona les-ne, dar, v'z'nd' ne Valentina k'm s'ferea, k'm pl'n'ea 'm' k'm 'm' fr'n'ca m'binele 'naintea l'i, sim'ea k' era prea m'lt' pent'r' n'ierea l'i.

Skoase 'n' s'spin', m'gr'm'g' 'n' n'me, 'm' kan' l' chel' 'nekat' 'n' pl'nsete 'm' m'gr'm'rit' de katifeaoa fotoliz'li, 'n' kan' de Madelen' din Corrège, se redik' 'm' remase 'n-tors' s're d'ns'.

Valentina il' v'z' 'm' n' aret' ni' o mirare.

N' se mai afl' ni' o miskare intermediar' 'ntr' o inim' 'nekat' de o desneraro.

Morrel 'ntinse m'na k'tre amika sa.

Valentina, drent' or-çe sk'xe pent'r' k' n' s'a d's' s' il' 'ntilneask', i aret' kadav'rl' z'k'nd' s' b' n'za cea f'nebr', 'm' 'n'cep' ear' s' pl'ng'.

Ni' 'n' l' ni' alt' l' n' k'teza s' vorbeask' 'ntr' ast' kamer'.

Fiz-kare se 'ndoia ka s' r'p' ast' t'cere ne kare se p'rea k' o komanda moartea st'nd' 'n' ni'ioare 'n' vre 'n' kol' 'm' k' de'it' l' ne b'ze.

'n' cea d'ne 'gm' Valentina k'tez' ea 'nti' s' vorbeask'.

— Ami'ce, zise ea, k'm te afl' aci? Vai! 'm' am' zice: Bine ai venit', daka n' era moartea kare s' 'm' fi deskis' 'm' a'chestei kase.

— Valentino, zise Morrel k' 'n' glas' trem'rat' 'm' k' m'binele imp'xnate, eram akolo dela ont' ore 'm' j'm'tate; n' te vedeam venind'; am fost' konrins' de neastim-

(*) A alb'stri ka albastr' l' 'erz'li.

părș, am sãritș peste zidș, am pãtrunsș în grãdinș, atãnci nisce glasrĩ kari vorbea despre fatala întĩmulare . . .

— Ce felș de glasrĩ? zise Valentina.

Morrel se înfiorș, kãci șĩ adãse a minte de toatș konvorbirea doktorșlĩ șĩ a domnșlĩ de Villefort, șĩ kredea kș vede printre pĩnzș acele brațe frãngĩndș-se, avelș gĩțș ĩnklestatș, acele bșze ĩnvinegite.

— Glasrile domesticilorș vostri, zise elș, mĩ aș spãșș totș.

— Dar sș viĩ pĩn'aci, nș sãĩĩ kș ne perdemș, zise Valentina fãrș spaimș șĩ fãrș minĩș.

— Eartș-mș, respãnse Morrel kș avela-șĩ tonș, mș voiș dșce.

— Nș, zise Valentina, remșĩ, sș nș te ĩntĩneaskș çineva.

— Dar daka va veni çineva aciĩ?

Jșna konilș klãti din kanș.

— Nimine nș va veni, zise ea: fiĩlinisçitș; eatș paza noastrș.

Șĩ arețș forma kadavrșlĩ ĩntĩmãritș de pĩnzș.

— Dar ce s'a ĩntĩmulatș domnșlĩ d'Epınay, rogș-te? spãne-mĩ, zise Morrel.

— D. Franz a sositș snre a semna kontraktșlș ĩn minștlș kãndș bșnikș-meã șĩ da sșfletșlș.

— Vai! zise Morrel k'șnș simtimentș de bșkãrĩș egoistș, kãci kãçeta ĩn sine kș astș moarte ĩntãrzia nemãr-dĩnitș mãritãtlș Valentineĩ.

— Dar çeia ce mĩ ĩndoiesçe dșrerea, çmș jșna konilș, ka kșm acestș simtimentș arș fi trebșitș sș șĩ pri-measkș pedeansa kiarș pe datș; este kș biata bșnikș-meã, mãrĩndș, a ordonatș sș mș mãrite kãtș mãĩ kãrĩndș; kiarș

și ea, Dămnezeală meș! krezîndă kă mă protekta, kiară și ea șrma în kontra mea.

— Askăltă! zise Morrel.

Amîndoi tăkăgă.

S'aszi deskizîndă-se șma, și nisce nași făkăgă să resăne parketălă din koridoră și trencele skăgii.

— Tată-meș ese din kabinetăi, zise Valentina.

— Și rekondăce pe doktorălă, adăse Morrel.

— De șnde șcii kă è doktorălă? întrebă Valentina kă mirare.

— Presăpăiș, zise Morrel.

Valentina se șită la dînsălă.

Kă toate aqestea s'aszi înkizîndă-se poarta dela stradă.

D. de Villefort se dăse să intoarkă keia la poarta grădinei, pe șrmă se șrkă pe skară.

Kăndă ajănse în antikameră, se ongi șnă minșă par' kă s'ară fi îndoită daka trebăia să între în kamera lăi sașă într'aceia șnde se afla doamna de San-Méran.

Morrel s'askănse dăne kortina dela șme.

Valentina nă făkă nișă o miskare.

Ară fi zisă ține-va kă o dăgere. foarte mare o pănea pe d'asăpna tătloră temeriloră ordinar.

D. de Villefort reîntră în kabinetălă seș.

— Akăm, zise Valentina, nă maș poui eși nișă pe poarta dela stradă nișă pe cea de la grădină.

Morrel privi pe jăna kopilă kă mirare.

— Akăm, zise ea, nămaș o eșire este ertată mișigăgă, asta este eșirea del' apartamentălă momălăi meș.

Atănci se skălă.

— Vino, zise ea.

— Șnde? întrebă Masimilian.

— La momă-meș.

— Eș, la D. Noirtier!

— Da.

— Ai kșmetatș bine, Valentino?

— Am kșmetatș, Ńi de mșltș inkș. Nșmaĩ pe a-
cestș amikș ilș am in lșme, Ńi amĩndoĩ avemș trebșingș
de elș... Vĩno.

— Deskide-ũĩ okiĩ, Valentino, zise Morrel ĩndoin-
dș-se de a face cheia che i ordona jșna kopilș, deskide-ũĩ
okiĩ, legștșra mĩ a kșztș de pe okĩ, venindș aci, am fș-
kșlș o faqtș smintitș. Ūĩ aĩ oare toate mingile ĩntreũĩ, skșm-
pș amikș?

— Da, zise Valentina, Ńi nșmaĩ o mșstrare am in
lșme, adikș de a lșsa remșșĩgele bieteĩ strebșne mele sin-
gșre, pe kari m'am ĩnsșgșinatș sș le pșzeskș.

— Valentino, zise Morrel, moartea ẽ sakș pĩnsi-
ne-șĩ.

— Da, respșnse jșna kopilș, kștre ačestea nș va
ũĩne mșltș, vĩno.

Valentina traversș koridorșlș Ńi se dete jos pe o
skșgșĩșoargș kare kondșchea la Noirtier.

Morrel o șma in vĩrșlș deũitelogș.

Kșndș ajșnserș dinaintea apartamentșlșĩ, vșzșrș pe
bștrșnșlș domestikș.

— Barrois, zise Valentina, ĩnkide șma Ńi nș lșsa
sș ĩntre nimine.

Ea trșkș maĩ 'nainte.

Noirtier, șezĩndș ĩnkș pe fotolĩlș seș, kș lșare a
minte la cheł maĩ mikș șgomotș, aflșndș dela bștrșnșlș seș
servitorș despre toł che se petrechea, aũĩta o kșztștșrș ne-
șũĩoasș pe ĩntragea kamereĩ.

Vșzș pe Valentina, Ńi okĩlș seș strełșci.

Mersxlă ſi aſiſdinea jſnei kopile koprindea xnă ce gravă ſi ſolemnă kare întinări ne bătărnlă.

Astă-felă, din ſtreſăvitoră ce era, okiſlă ſeă ſe făr-
kă întrebătoră.

— Skămnălă meă tată, zise ea k'xnă glasă skărtă, askăltă-mă: ſvii kă bănikă-meă San-Méran a mărîtă de o oră, ſi kă akăm, afaſă de tine, nă mai am ne nimine kare ſă mă izbeaskă în toată lămea?

O eſpreſiune de tinereſe trekă în okii bătărnlăi.

— Nă è aſa dară kă nămai mă trebăe ſă mă inkredinzeă toate nekaſările ſi toate ſperanſele mele?

Paralitikălă fără ſemnă kă da.

Valentina lăă ne Maſimilian de mănă.

— Atănci, i zise ea, privesce bine ne domnălă.

Bătărnlă ſi aſintă okiſlă ăerăetătoră ſi kă o ſ-
ſoaſă mirare aſăna lăi Morrel.

— E D. Maſimilian Morrel, fiſlă aſelăi negăăătoră onestă din Maſilia de kare fără îndoială al aſzită vor-
bindă.

— Da, zise bătărnlă.

— Eſte xnă năme fără pată, ne kare Maſimilian è ne kalea de a ilă faſe glorioſă, kăci, fiindă de trei-zeci de ani, è kapitană de ſpaxii, ofiſeră ală Legiunii d'onoare.

Bătărnlă fără ſemnă kă ſi adăăea a minte.

— Ei bine! tată bănă, zise Valentina înăenăkindă înaintea bătărnlăi ſi areăndă ne Maſimilian k'o mănă, ilă izbeſkă ſi nămai a lăi voiă ſă fiă! Daka mă va ſili ăineva ſă ieăă ne altă, mă voiă lăsa ſă moră ſăă mă voiă omorî.

Okii paralitikălă eſprima o lăme de kăăetări tărăă-
ăăoare.

— Izbeſă ne D. Maſimilian Morrel, nă è aſa, tată bănă? întrebă jſna kopilă.

C. STAAL

LAMYER

— Ei bine! tată bun, șise Valentina, aretându pe Masimilian.

— Da, zise bъртнэлэ nemiskatš.

— Ши пої а не протекта, не ної kari sзntemš mi konii teї, in kontra voingei tatэlэi meš?

Noirtier агintэ asэnra lэi Morrel o kэxtыxгэ inгelegэtoare, nar'kэ i arš fi zisš:

— Sэ vedemš.

Masimilian inгelese.

— Damichelэ, zise elš, ai sэ implinesчi o datorix sakгэ in kamera strebэnei dэmitale; vreї sэ mi daї voix ka s'am onoarea de a vorbi xнэ minstэ ka D. Noirtier?

— Da, da, aша, zise okixlэ bъртнэлэi.

Pe xгmэ se zitэ la Valentina ka neastimurэš.

— Kэm va face ka sэ te inгelegэ, vreї sэ zичi, tatэ bэnэ?

— Da.

— Ox! fi linisчitэ; amэ vorbitэ aша de mxlte ori desnre tine, inkэtэ kэnoasчe bine kэm иї vorbeskэ.

Pe xгmэ, intorkindэ-se kэtre Masimilian k'эnэ sэrisэ adorabilэ, de mi аvestэ sэrisэ era vxlitэ ka o intristare profoundэ.

— Sчie totэ че sчiэ mi eš, zise ea.

Valentina se skэlэ, аnrouiэ xнэ skэxнэ pentрэ Morrel, rekomandэ lэi Barrois sэ nэ lase ne nimine sэ intre, mi, dэne че sэxtэ kэ tinerege ne moux-seš mi zise adio ka intristare lэi Morrel, ulekэ.

Atэnчi Morrel, ka sэ probeze lэi Noirtier kэ avea inkrederea Valentinei mi kэnosчea toate sekretele lorэ, lэt dikcionarэlэ, pana mi xэrtia, mi le nэse toate ne o masэne kare era o lampэ.

— Dar mai intliэ, zise Morrel, dэ-mi voia, domnэle, sэ иї snэiэ чine sэnt, че felэ izbeskэ ne damichela Valentina, mi че skouэ am in privinчэi.

— Askãlŝ, zise Noirtier.

Era unŝ snektakls destãlŝ de imnosantŝ astŝ bŝtrnŝ, kare, de fauŝ, s'areta o sarçinŝ nefolositoare, ŝi kare ajn-sese sŝ fŝ singŝrãlŝ protektorŝ, singŝrãlŝ snrijinŝ, singŝrãlŝ jŝdekãtorŝ alŝ çelorŝ doŝ amanuŝ jŝnŝ, frŝmowŝ, tarŝ, ŝi ka-ri intra atŝnçŝ în viauŝ.

Figŝra sa, întinçritŝ de o nobleçe ŝi de o asprime de însemnatŝ, impŝnea lŝi Morrel, kare ŝi înçens istoria tremŝrãndŝ.

Snŝse atŝnçŝ çe felŝ kŝnoskŝse, çe felŝ isbise ne Va-lentina, ŝi çe felŝ Valentina, în singŝrãtatea ŝi în neferi-çirea sa, priimise amorãlŝ lŝi.

I snŝsŝ kare i era nasçerea, posiçiznea, starea; ŝi, de mai multe ori, kãndŝ întrebŝ kŝtŝtŝra bŝtrnŝlŝi paralŝ-tikŝ, astŝ kŝtŝtŝrŝ i respŝnse:

— Prea bine, çrmeazŝ.

— Akŝm, zise Morrel, dŝne çe snŝse astŝ pare d'în-tiŝ, akŝm kãndŝ çŝ am snŝsŝ, domnãle, amorãlŝ meŝ ŝi sne-rãngele mele, sŝ çŝ snŝiŝ ŝi proiektele noastre?

— Da, zise bŝtrnŝlŝ.

— Ei bine! eatŝ çe pŝserŝmŝ la kale.

Ŭi atŝnçŝ snŝse totŝ lŝi Noirtier; kŝm astenta o ka-brioleŝ lŝngŝ grãdinŝ, kŝm avea a minte sŝ fŝre ne Va-lentina, s'o kondçkŝ la sorŝ-sa, sŝ se kŝnŝne kŝ ea, ŝi s'astente ertarea domnãlŝi de Villefort.

— Nŝ, zise Noirtier.

— Nŝ întrebŝ Morrel, nŝ se kŝvine sŝ façemŝ astŝ-felŝ?

— Nŝ.

— Ei bine! è ŝi altŝ mizlokŝ, zise Morrel.

Kŝtŝtŝra bŝtrnŝlŝi întrebŝ:

— Kare?

— Mă voiș dăce, șrmă Masimilian, mă voiș dăce la D. Franz d'Épinay; șnt fericită kă potă șă pî șniș ayeasta în linsa damicetei de Villefort, mi mă voiș pârta kă dînsăș astă-felă înkăș șă ilă nevoieskă a fi șnă omă galantă.

Kăștăra lăi Noirtier mi șrmă întrebarea.

— Ce voiș face?

— Da.

— Eată: Mă voiș dăce la dînsăș, kăm șșncam; i voiș mărțrisi legămintele kari mă șneskă kă damicela Valentina; daka è șnă omă delikată, mi va proba delikateșea lepădănd-se de sine de măna fidanșatei sale, mi amicia mea mi devotamentăș meă i voră remănea din minștăș a-cela nîș la moarte; daka va refăsa, or din îndemșăș interesăș, șăș din ștășingă vre șnei trășie ridicăle, dăne ce i voiș proba kă ară konștrîșe ne nevastă-mea, kă Valentina mă ișbesce mi nă poate iăbi ne altă afară de mine, mă voiș bate kă elă, dăndă toate avantășele, mi ilă voiș omorî șăș kă mă va omorî; daka ilă voiș omorî, nă va lăa ne Valentina; daka mă va omorî, voiș fi urea sigășă kă Valentina nă ilă va lăa.

Noirtier privea kă o plăcere nesșșș astă fisionomiă nobilă mi șinșeră ne kare se penela toate simțimentele ce le esșrîma limba șa, adășșîndă printr' o frămoasă esșresîșne de obrază totă șeia ce poate adășșî kășoarea la șnă desemăș solidă mi adevărată.

Kă toate așteșea, kăndă Morrel mi a șșșș totă ce avea șă șniș, Noirtier înkise okîi de măi mălte orî, șeia ce, prekăm se șuie, era felăș seă de a zice nă.

— Nă! zise Morrel. Astă-felă dară nă anrobezî astă ală doilea proiektă, kăm ai măi desanrobată mi ne celă d'întîiș?

— Da, ilă desanrobeșă, zise bătășăș.

— Dar 4e s7 facem8 at8n8i, domn8le? întreb8 Morrel. 4ele din 8rîm8 vorbe ale doamnei de San-M8ran a8 fost8 ka s7 n8 se înt8rzie n8nta: s7 las8 l8kr8rile s7 se împlineask8?

Noirtier remase în nemiskare.

— Da îngeleg8, zise Morrel, s'astent8.

— Da.

— Dar or 4e înt8rziere ne va perde, domn8le, zise j8nele. Sing8r8, Valentina è f8r8 p8tere, mi o vor8 konstrînge ka p'8n8 konil8. Intr8nd8 aci ka prin min8ne, fiind8 priimit8 înaintea d8mitale ka prin min8ne, n8 pot8 spera k8 drent8 kvînt8 k8 se vor8 renoi aste sorgi b8ne. Krede-m8, n8maï 8na sa8 alta din aeste do88 partide 4e 4i prop8zi8 è de f8k8t8, eart8 j8ne4ii mele ast8 demert84izne: sn8nemî, kare din do88 preferi: astorisî pe damicela Valentina s7 se înkreaz8 în onoarea mea?

— N8.

— Preferi s7 m8 d8k8 a m8 îngele4e k8 D. d'Épinay?

— N8.

— Dar, D8mnez8l8 me8! dela 4ine ne va veni a-jstor8l8 pe kare îl8 astent8m88 dela 4er8?

B8tr8n8l8 s8rise din oki k8m avea obic8i8 s7 s8rîz8 k8nd8 i vorbea 4ineva de 4er8. Tot8 maï rem8sese n8gin8 ateism8 în ideele b8tr8n8l8i iakobin8.

— Dela întîmlare? întreb8 Morrel.

— N8.

— Dela d8mneata?

— Da.

— Dela d8mneata?

— Da, maï zise o dat8 b8tr8n8l8.

— Îngele4i bine 4e te întreb8, domn8le? Eart8-mi

stăruința, kăci viața mea è în respunsăle dămitale; măn-
tăirea noastră ne va veni dela dămneata?

— Da.

— Esti sigără?

— Da.

— Respunzi pentru ațeasta?

— Da.

Și în kăștăra kare da ațeastă inkredingare se
afła o astă-felă de țărî, inkătă nă mai era mizlokă șă se
îndoiască țineva despre voință, afară nămai despre nășingă.

— Ox! mășmeskă, domnăle, mășmeskă de o miș
de ori! Dar țe felă, afară nămai daka vre o minșne dăm-
nezeaskă ți va da eară nătere de a vorbi, de a te miska,
țe felă, zikă, veș nătea, dămneata, kare estă năronită într'
ațestă fotoliă, dămneata, kare estă mătă mi nemiskată, țe
felă te veș opșne l'ațeastă kăștătoră?

Șnă șărîșă lămină fada bătărîșă, șărîșă ștraniă ală
okiloră ne șnă obrază nemiskătoră.

— Astă-felă dară, trebăe ș'astentă? întrebă jănele.

— Da.

— Însă kontraktăle?

Ațela-șă șărîșă se areță eară.

— Vreș dară șă mi șnă kă nă va fi șemnată?

— Da, zise Noirtier.

— Astă-felă dară kontraktăle nă va fi niči șemnată!
ștrigă Morrel, ox! eară-mă, domnăle! kăndă se anșnă
kăi-va o ferichire mare, este ertată a se îdoi. Kontraktăle
nă va fi șemnată?

— Nă, zise paralitikișă.

Kă toată inkredingarea ațeastă, Morrel se îdoia șă
krează.

Așă promitere a șnă bătărîșă nenștințioșă era așă

de straniș, înkăș, în lokș de a veni dintr'o țăriș de voingș, pștea proveni din vre o slăbicișne a organelorș.

Nș. este natșralș ka celș țșrș de minte, kare nș și kșnoasșe nebșnia, șș pretinșș a realiza nișșe lșkrșrși mai presss de pșterea sa?

Celș slabș vorbesșe de greșșșșile șe le redikș, celș frikosș de șiganșii ne kari ũ infrșntș, celș neavștș de te-sășrele șe le keltșesșe; celș mai șmilitș șșeranș, în soko-teala trșșieș sale, se nșmesșe Joie.

Or kș Noirtier arș fi înșelesș indoiala jșnelși, saș kș nș s'arș fi înkreștș de totș în dovilitatea șe o aretase, se șitș șintș la elș.

— Vrei, domșșle? întrebș Morrel, șș și renoesșș promiterea mea kș nș voiș fașe nimikș?

Kșșșșșșșșș lși Noirtier remase înșintș și așintatș, par' kș arș fi vrștș șș zikș kșm kș nș se mșșșșmea k'o pro-mitere; ne șșmș trekș dela obrazș la mșșș.

— Vrei șș jșrș, domșșle? întrebș Masimilian.

— Da, respșșșe paralitikșș kș așșia-și solemnitare, voiș.

Morrel înșeșe kș bșșrșșșșșșșș șșnea mșłtș l'așestș jșșșmintș.

Întinșe mșșna.

— Pe onoarea mea, zise elș, și jșrș kș voiș as-tenta șșșa șe aș pșșș la kale ka șș fași înkontra domșșșși d'Épinay.

— Bine, zise din oki bșșrșșșșșșșș.

— Akșm, domșșle, întrebș Morrel, ordonș șș mș retragș?

— Da.

— Țșr'a mai vedea ne damișșela Valentina?

— Da.

Morrel făcă semnă kă era gata a se sârșne.

— Akam, șrmă Morrel, dai voiă fizică dămitale, domnșle, a te îmbrățișa prekam a făcăț adineaoră fia dămitale?

Nă era de îndoită dăne espresiașnea okiloră lăi Noirtier.

Jănele năse pe frăntea bătărâșlăi băzele sale într' a-
chela-șii lokă șnde jăna koniă șii năseșe pe ale ei.

Pe șrmă salătiă pentră a doza oară pe bătărâșlăi
șii eșii.

Kăndă eșii afară, văzș pe bătărâșlăi domestikă kare
făseșe însușinată de Valentina.

Așesta aștenta pe Morrel șii ilă kondășe prin koti-
tășrele koridorășlăi intănekosă kare da într'o șșe mikă țe
reșnășdea în grădină.

Kăndă ajășșe akolo, Morrel se îndrentă șșre grilă.

Se șrkă pe karnenă, șii șări într' șnă minășă pe zidă,
șii, kă skara sa, într'o sekăndă fă în grădina kă visdeī,
șnde kabrioleta lăi totă ilă aștenta.

Se șrkă într' inșă, șii, sfășșmată de atătea emoșionă,
dar kă inima măi liberă, reintră pe la mezisăș nonșii în
strada Meslay, s'arșnkă pe nată șii dormi par'kă ară fi
fostă skășșndată într'o beșii profăndă.

Cimitiriul Père-Lachaise.

CAPITULŪ LXXIV.

Crypta* familiei Villefort.

Doar zile dăru' azeasta, o marelime numeroasă se afla adunată, pe la zece ore dimineața, la poarta domnișii de Villefort, și se văzuse înaintându-se un șir lung de trășare de doliș și de trășare partikulare, în lungul străzii Saint-Honoré și străzii Perinière.

Printre azește trășare, mai era una că o formă cărioasă și care s'areta că făcuse o călătorie lungă.

Era un fel de fărcon** negru și care se aflase între cele d'ntiș la înfăierea fnebră.

Atunci se aflase că, printre o kointimulare strănă, aște trășare koprindea koprăș domnișii markisă de San-Méran, și că cei ce veniseră pentru un șingră konvoiș urma amândouă kadavrele.

Numerăș aelora era mare.

D. markisă de San-Méran, unăș din demnariș cei mai zeloshi și cei mai kredinchioshi ai reșelă Ludovică XVIII și ai reșelă Carol X, konservase unăș mare numără de amici, kari, unidă că persoanele pe kari kăviingele sociale le făcea să fă în inklinare că Villefort, forma o trăpă foarte mare.

Înșăingarăș îndată astoritășile, și cerășă voia ka amindouă konvoisrile să se fakă de o dată.

* Groasă să boltă zidită pentru mormintare.

** Kășășă akoperită ce se întrebășășă la armată.

O a doua trăsătură, grătită ca acria-șii pomii morțu-
ră, fă adărsă dinaintea porții domnișii de Villefort și kos-
chigărlă fă transportată din fergonărlă de noștă pe karărlă fâne-
bră.

Amîndoză korpărlle era să fîz îngropate în cimitirîrlă
Père-Lachaise, unde, de mîltă timpă, D. de Villefort păsse-
se să i fakă o krintă destinată pentră mormîntarea familieî
sale.

Înr'astă krintă făsese depăsă și korpărlă bieteî Re-
nee, pe kare tală seă și mămă sa se dăcea să îrlă întil-
neaskă dăp'ô despărgire de zechă anî.

Parisul, totă d'asna kăriosă, totă d'asna miskată de
pompele fânerare, vîză k'ô tăcere religiôasă trekîndă stre-
lăchitărlă konvoiă kare însouea nînz la lokashărlă loră din ăr-
mă doză năme din ațea vekîz aristokrațîz țele măî însem-
nate pentră spirîtlă tradițîonală, pentră sigăranță kômerțîz-
lă și devotarea țea sțărăitoare la prințînie.

Înr'acēia-șii trăsătură de doliă, Beauchamp, Albertă și
Château-Renaud vorțea împărețnz despre acēastă moarte fă-
ră veste.

— Am vîzătă pe doamna de San-Méran, akăm ănlă
ană la Marsilia, zîțea Château-Renaud, kîndă mă întorțeam
din Algeria. Era o femeîz țe fățea pe țîneva să kreață
kă va trăi o săță de anî, așă de sănlătoasă era și ațerț
la mînte și totă d'asna aktîvă. De kăpî anî era?

— De meai-zechî și mease, respănsă Albertă, țelă
năgînlă dăne kăm m'a înkredînată Franz. Dar n'a mărită
de bătărlă, țî de sănlățarea țe a simțî'ô pentră moartea
markîșărlă. Se vede kă, del'acēastă moarte, kare o țărbă-
rase așă de mîltă, nă și a măî venită bine în simțîrlă.

— Dar, în-fine, de țe a mărită? întrebă Beauchamp.

— De o konjestiune cerebrale*, dăne kəm se vede; saș de anonlesie fəlcerțoarg. Nə è totș xna?

— Dar kam аша.

— De anonlesie, zise Beauchamp; è greș de kre-zitș. Doamna de San-Méran, pe kare am vьzət'o mi eș o datș saș de doxș ori în viața mea, era mikș, xskъmivъ mi katș sș fi mьritș mai mьltș de o konstitsiune nervoasș de kьtș sьnderoasș. Sșntș rare anonlesiele prodșse din sьpъ-rare într'xnș kornș kəm era alș doamnei de San-Méran.

— Or mi kəm, zise Albertū, or kare arș fi boala saș medikșlș kare a omorit'o, eatș kș D. de Villefort, saș mai bine damicela Valentina, or mi mai bine inkș amikșlș nostrș Franz, mostenindș o avere minșnatș, ontș-zeci mii livre venitș, mi se pare.

— Mostenire kare va fi mai indoitș la moartea a-velși bьtrъnș iakobinș Noirtier.

— Eatș xnș bьnikș tenace! zise Beauchamp. *Tenacem propositi virum.* S'a prinsș kș moartea, mi se pare, kș mi va îngrona toș mostenitorii. Mi va rezmi, pre leșea mea. E tokmai bьtrъnșlș konvenșionalș de la 93, kare zicșea lș Napoleon Ia 1814.

„Te anlechī pentrș kș imperișlș dșmitale è o tșlninș jșnș ostenitș de kresçerea sa; iea Republica de tștoare**, sș ne întoargemș kș o bьnș konstitsiune pe kșmpъrile de bьtaiș, mi ți daș kvintșlș meș kș vei avea çinçi sște mii soldaș, xnș altș Marengo mi xnș alș doilea Austerlitz.

„Ideele nə morș, sire; aromeazș kște o datș, dar se desteanț mai tarī dekъtș nīn' a nə adormi.

— Se vede, zise Albertū, kș, pentrș dīnsșlș, oame-nii sșntș nisçe idee; dekъtș xnș lșkrș mș neastīmpъrș, a-

* Grъmъdire de smezeli în kreerī. ** Euitroanș.

dikъ de a sui kъm se va învoi Franz d'Épinay kъ sokrslъ mare kare nъ poate fьrъ nevasta lъi; dar unde è Franz?

— E în trъsъra d'întiîș, kъ D. de Villefort, kare îlș privesche akъm ka pe znlъ din familiъ.

În fь-kare trъsъrъ kare зrma dolislъ, konvorbirea era mâi totъ aчeia-mî; se mira toгi de aчele dъoz morгi, aша de anroniate mi aша de renezî, dar în niчi зна nъ prensnea чineva sнrimintъtorlъ sekretъ ne kare D. d'Avrigny îlș deskonerise domnslî de Villefort, în preîmblarea sa de noante.

Dъn' znlъ mersъ de o orъ anroape, ajъnserъ la poarta чimitirislî.

Timnslъ era linъ, dar întsnekosъ, mi, prin зrmare, în armoniъ kъ чeremonia fъnebrъ че se împlinea.

Printre grъnele че se îndrentarъ kъtre krinta familiei, Château-Renaud rekъnoskъ ne Morrel, kare venise singrъ mi în kabrioletъ.

Merчеa singrъ, foarte palidъ mi tъkxtъ ne kъrarea semъnatъ de tise.

— Dъmneata ачi? zise Château-Renaud netrekîndъ mi brayslъ sъb alъ kanitanslî; аша darъ, kъnosчi ne D. de Villefort? Dar kъm de nъ te am întîlnitъ niчi o datъ la dînslъ?

— Nъ kъnoskъ ne D. de Villefort, respъnse Morrel dar kъnosчeam ne dоamna de San-Méran.

În minztlъ ачesta Albertû veni kъ Franz sнre dîn-mî.

— Lokslъ nъ è bine alesъ nentr'o presintare, zise Albertû; dar, че ne pasъ, nъ sъntemъ sъnerstigiomî. Domnle Morrel, dъ-mî voitъ sъ гi presintъ ne D. Franz d'Épinay, znlъ minъnatъ însogitorъ de kълtoriъ, kъ kare am okolitъ Italia. Skъmnslъ meș Franz, D. Masimilian Morrel, znlъ

amikš foarte bññ, ne kare ilš am křstigmatš in linsa dšmitale, mi alš křrsia nšme ilš veī azzi in konvorbirea mea de křte ori voiš avea sř vorbeskš de inimř, de sniritš mi de amabilitate.

Morrel střtř řnš minřtš la řndoialř.

Se řntrebř daka křm-va n'arš fi o inokrisiř de kon-demnatš astř salřtare mai amikalř adresatř omřlři ne kare ilš kombřtea řntřaskensš; dar řřřmřntřlš seř mi gravitatea řmpřejřřřřilori ř venirř in minte.

Se nevoi sř nř lase sř se vazř nimikš ne řađa lři, mi salřtř ne Franz konřinřndř-se.

— Damičela de Villefort ř nrea tristř, nř ř ařa? řntrebř Debray ne Franz.

— Ox! domnřle, resnřnse Franz, nř se poate mai tristř; azi dimineayř era ařa de sřpřratř, řnkřtš d'abia am rekřnoskřt'o.

Aste vorbe, ařa de simple in aretare, sřřřřmarř i-nima lři Morrel.

Astš omš vřzřse ne Valentina, vorbise darř kř ea?

Atřnči ofiđerišlš řelš řřne mi řnterbřntatš avř nevoiř de toatř nřterea sa ka sř resiste la dorinđa de a mi křlka řřřmřntřlš.

Lřř brauřlš lři Château-Renaud mi ilš tiri rene de křtre křintř, dinaintea křria řmpřegari řnmpelori řřnebre depřseserř amřndorř kosčisęele.

— Minřnatř lřkřinęř, zise Beauchamp arřnkřndš okiř ne mařsoleř, palatš de varř, palatš de earņ. Veī lo-kři mi dšmneata o datř, skřmņřlš meř d'Epinau, křči akřm estř din familř. Eř, in kalitatea mea de filosofš, voiš o křsęęř de kampaniř, kolo sřb pomi, mi nř atřtea netre ne bietřlš meř kornš. Mřřindš, voiš zice ačelora kari mř vorš řmpřesřra řeia ře skřiea Voltaire lři Piron: *Eo rus,*

și totă se va fini... Eii! la drakă! fî-șii kărașii, nevastă-
la mostenesce.

— Într'adevăr, Beauchamp, zise Franz, ești nesă-
ferită. Cele politice și aș dată obiceiul d'a rîde de or ce
lăkră, și oamenii kari sîntă în kaplă afacerilor aș obicei
să nă krează nimikă. Dar în-sine, Beauchamp, kîndă ai o-
noarea de a te afla kă oameni ordinarî, și fericierea d'a pî-
răsi pentr' ună minstă politika, silesce-te să și reieși inima
pe kare o lașii pe masa de trestie a Camerei denștașilor
saș a Camerei pairiloră.

— Eii! Dămnezălă meș, zise Beauchamp, ce è via-
da? ună minstă de resșlare în antikamera morgii.

— M'am sîpărătă pe Beauchamp, zise Albertu.

Și se retrase patră pasî îndergătă împreșnă kă Franz,
lășîndă pe Beauchamp să și șmeze disertașnile filosofice
kă Debray.

Krinta familiei lăi Villefort era ună patrată de petre
albe de o înșlăime aproape de doșă-zeci pișioare.

O despărțire interioară împărțea în doșă komparti-
mente familia San-Méran și familia Villefort, și fî-kare
kompartimentă și avea șșa de intrare.

Nă se vedea, ka în alte morginte, așele kștie proa-
ste năse pe d'asșnra, în kari o împărțire ekonoamă inkide
morgii kă o înskriere kare seamănă a etiketă; totă ce se
vedea mai întiiș pe șșa de bronză era o antikameră asșnă
și întșnekoasă, despărțită de ună zidă ală adevărătășii mor-
mintă.

În mizlokășlă așșii zidă se deskidea amîndoșă șșele
de kari vorbeam adineaoră, și kari komșnika kă morgin-
tele Villefort și San-Méran.

Akolo, dărerile nștea să se reverse în voiș, fîră
nebșnatișii preîmbștorî, kari se dăkă la çimitirișlă lăi Père-

Lachaise ka la o petrecere de darъ saș ka la unș lokș de intilnire amoroasъ, sъ viș a țarbura prin kântikălș lorș, prin strigătele lorș saș prin alergătrele lorș, konfimplarea cea mătъ saș raga skaldatъ in lakreme a lokșitorșlăi krintei.

Amîndoxъ kosvîșșele intrarъ in krinta din dreanta: ačeasta era a familiei San-Mèran; fșrș nșse pe nisce skazne pregătite, mi kari astenta mai dinainte depositălș lorș mortalș.

Villefort, Franz mi kșși-va din konsșnșeniș de a-proape intrarъ singrî in sankțariș.

Îndatъ ce se îmulinirъ çeremoniele relișioase la șme, mi fiindș-kș nș era sș se zikъ niș unș kvintș fșnebrș, asistanșii se despșșirș.

Château-Renaud, Albertș mi Morrel se retraserъ kare de șnde a venitș, mi Debray mi kș Beauchamp fșkșrș asemene.

Franz remase kș D. de Villefort.

La poarta çimitirışlăi, Morrel se onri sșb çelș d'întiș prelestș kare i a venitș.

Vșzș emindș ne Franz mi ne Villefort intr'o trșșrș de doliș, mi i se pșrș ka unș semnș.

Se intoarse darъ la Parisș, mi, kș toate kș kiarș elș era intr' ačeia-mi trșșrș kș Château-Renaud mi kș Albertș, n'azș niș o vorbș din kște vorbirș ei amîndoi.

Înr' adevșrș, in minștălș kșndș Franz era sș pșrș-seaskș ne D. de Villefort:

— Domșle baronș, i zisese ačesta, kșndș ne mai vedemș ?

— Kșndș veș voi, domșle, respșnsese Franz.

— Kștș mai kșrîndș se va nștea.

— Șnt la ordinele dșmitale, domșle; doresș sș ne intoarçemș impșșrș ?

— Daka nș te șșperș ?

kъ ničí din parte-mí nъ vorě veni, пощí face kъm щí se va pъrea kъ kale; mí am datě kъvintěš, шí ilě voiě imlini, nъ nъmaí kъ plъcere, dar шí kъ fericire.

— Atъnčí, zise Villefort, nimikě nъ ne maí opresче; kontraktěš trebsia sъ sîz semnatě d'akъm trei zile, ilě vomě afla prin șrmare de totě pnegъtitě: se poate semna kiarě astъ-zí.

— Dar dolizilě! zise Franz kъ indoialъ.

— N'aí ničí o grije, domnșle, respъnse Villefort; nъ é tokmaí kasa mea în kare sъ se zite kъviingele. Damiela de Villefort va nștea sъ se retragъ în cele trei lъni çerste la momia eí de San-Méran; zikě momia eí, kъčí astъ proprietate é a eí. Akolo, daka veí voi, peste ontě zile, fъrъ șgomotě; fъrъ pomnъ, kъștoria civiltъ va fi konkisъ. E do-ringa doamnei de San-Méran ka nepoatъ-sa sъ se mъrite l'acheastъ momiъ. Dъne nъntъ, domnșle, veí nștea veni earъ la Parisū, ne kъndě nevasta dъmitale шí va petreче timpěš de doliě impresnъ kъ mъmъ-sa vitregъ.

— Kъm щí va plъcea, domnșle, zise Franz.

— Atъnčí, respъnse D. de Villefort, aibí bъnъtate s'astenщí o jъmъtâ de orъ; Valentina va descinde în saloně. Voiě trimate sъ kaxte ne D. Dechamps; vomě чiti шí vomě semna kontraktěš în sedinщъ, шí, kiarě de astъ searъ, doamna de Villefort va kondъче ne Valentina la momia sa, unde, peste ontě zile, ne vomě dъче sъ le întilnimě.

— Domnșle, zise Franz, am sъ щí çerě nъmaí xъš lъkrъ.

— Че felě de lъkrъ?

— Doreskě ka Albertū de Morcerf шí Raul de Château-Renaud sъ sîz faщъ l'acheastъ semnъtъrъ; șчí kъ șșntě martorií mei.

— O jъmъtâ de orъ é de ajъnsě ka sъ 'i insчiingezě;

vreî sã te ducî singurã sã 'i kazûi? Vreî sã trimiui în kãrtarea lorã?

— Voiã mai bine sã mã dskã eã, domnãle.

— Te voiã astenta darã neste o jãmãtà de orã, baroane; mi neste o jãmãtà de orã, Valentina va fi gata.

Franz saltxã ne D. de Villefort mi ewi.

Abia se inkise poarta kãruii dãne ewirea jãnelã, mi Villefort trimise sã înschiugeze ne Valentinã ka sã se dea jos în salonã într'o jãmãtà de orã, pentrã kã s'astenta notãrãlã mi martorii domnãlã d'Épinay.

Astã nãvelã neastentatã prodãse o întipãrige mare în kasã.

Doamna de Villefort nã vrã sã kreazã, mi Valentina simui ka o loviturã de trãsnetã.

Se vitã împrejãrã par'kã arã fi voitã sã kãste dela cine. nãtea cere ajãtorã.

Vrã sã între la moãã-seã, dar întilni ne skãrã ne D. de Villefort, kare o lãã de brauã mi o dãse în salonã.

În antikamerã, Valentina întilni ne Barrois, mi arãnkã asãpra bãtrãnelã servitorã o kãstãturã desneratã.

ãã minãlã în ãrma Valentinei, doamna de Villefort întrã în salonã kã mikãlã Eduardã.

Era învederatã kã se împãrtãwise de întristãrile familiei.

Era palidã mi nãrea foarte ostenitã.

ãezã, lãã ne Eduardã ne penãkii ei, mi din kãndã în kãndã strinãea la nentãlã ei kã konvãlsizne ne achestã konilã asãpra kãrãia nãrea kã se koncentra viããã ei întreãrã.

Îndatã s'ãzi sgomotãlã a 'doãã trãsãre kari întra în kãrte.

Șna era a notarșlăi, cea altă a lăi Franz și a amiciilor lăi.

Înr'șnș minștș, toatș lșmea fș adșnatș în salonș.

Valentina era ama de palidș, înkștș se vedea vinele cele albraștre ale timulelorș ei desemnșndș-se împrejșrșlș okilorș ei și lșnșindș-se peste totș obrazlș ei.

Franz nș se nștea apșra de o mișkare destșlș de viș.

Château-Renaud și Albertș se zita șnșlș la altșlș kș mirare.

Ceremonia trekștș nș li se nșrea mai tristș de kștș așeia karș era șș înșeapș.

Doamna de Villefort se nșsese în șmbrș; dșn'o kor-tinș de katifea, și, kșm era anlekatsș peste fișlș ei, era anevoiș șș șiteaskș șineva pe fașa ei șeia șe se petreșea în inimș.

D. de Villefort era, ka totș d'ășna, nepșșlorș.

Notarșlș, dșne șe așezș p'o masș șșrtiele kș metoda ordinarș a oamenilorș de leșe, dșne șe șezș pe fotolșlș seș și și redikș okelariș în șșș, se întoarșe kștre Franz.

— Dșmneata estș D. Franz de Quesnel, baronș d'Épinay? întrebș elș, de și o șvia foarte bine.

— Da, domnșle, respșnșe Franz.

Notarșlș se înklinș.

— Katș darș șș te înșșișgeșș, domnșle, zise elș, și asta din partea domnșlși de Villefort, kș astș kșșșloriș proiectatsș între dșmneata și damișela de Villefort a skimbatș dispozișionile domnșlși Noirtier în privinga nepoatei sale, și vș înștreineazș kș totșlș averea șe treșșia șș i o transmișș. Șș ne grșbimș a adșșși, șșmș notarșlș, kș testatorșlș ne avindș drentșlș d'a înștreina mai mșltș de kștș

o parte din averea sa, mi înstreinându-*o* toată, testamentul
nu va rezista la atac, dar va fi desființat.

— Da, zise Villefort: de cât însușiingeză mai din-
ainte pe D. d'Epinau, pe cât voiș trăi eș, nici o dat
testamentul tău nu va fi atacat, pentru că poziția-
nea mea nu oprește de a face nimic chiar mi umbra unui
skandal.

— Domnule, zise Franz, mi pare rău că s'a deskisă
vorba înainte d'amiței Valentine despre un asemenea lă-
cră. Nici o dat n'am cheretat să află cifra averii sale,
care, or cât de redusă să fie, tot va fi mai mare de cât
a mea: în alianța domnului de Villefort, e konsiderarea; cea
ce castă eș, e fericierea.

Valentina făcu un semn neșrit de măsimire, pe
când doxă lakreme tărate kăruca d'a lăngă obrazilor ei.

— Kătre acestea, domnule, zise Villefort adresă-
dă-se către fiitorul seș unire, afară de astă perdere a
unei părți din șperanțele dămitale, astă testament neșpen-
tat n'are nimic care să te atingă personal: ea s'esnikă
prin slăbiciunea minșilor domnului Noirtier. Cea ce des-
plăce tău nu este că d'amițela de Villefort te ia
pe dămneata, de cât că se mărte Valentine: o șnire kă
or-kare altă i arș fi însălată așea-mi șșpărare. Vătrăneșea
e egoistă, domnule, mi d'amițela de Villefort făcea domnului
Noirtier o însușire fidelă pe care nu va mai pătea să i o
făcă doamna baroana d'Epinau. Ștarea cea neșfericită înka-
re se află tău-măș face pe cine-va să i vorbească rău
despre lăcrăși serioase, pe kari slăbiciunea minșilor sale
nu îl erta să le șrmeze, mi șșnt foarte konvinsă că în mi-
nștă așea D. Noirtier, de mi șșine înkă minte că nepo-
tă-sa se mărte, a șitată mi nămele așelșia care i va deve-
ni nepot.

Abia închetă de a spune D. de Villefort aceste cuvinte, căzura D. Franz respânse printr'o saltare, cândă ș-șua salonslă se deskise și Barrois intră.

— Domniloră, zise elă k'ână glasă foarte tare pentru'ână servitoră care vorbesce kă stăpînii lăi într'o împrejurare ama de mare, domniloră, D. Noirtier de Villefort doresce să vorbeaskă pe dată kă D. Franz de Quesnel, baronă d'Epinau.

Și elă asemene, ka și notarslă, da fidanțatslăi toate titsele sale, ka să nă se fakă vr'o greșeală despre persoane.

Villefort tresări, doamna de Villefort lăsă pe fiiș-seș s'alsnece de pe țănskiī eī, Valentina se sklă palidă și mătă ka o stată.

Albertū și Château-Renaud skimbară o a doză kă-tărgă mai plină de mirare de kătă cea d'intiă.

Notarslă se xită la Villefort.

— E kă nenștină, zise prokșorolă rețelă; kătre ačestea D. d'Epinau nă poate părăsi salonslă în mințslă ačesta.

— Tokmai în mințslă ačesta, respânse Barrois kă ačeia-și țără, doresce D. Noirtier, stăpînă-meă, să vorbeaskă despre nisce lăkrări însemnătoare kă D. Franz d'Epinau.

— Vorbesce akșm, bșnlă tată Noirtier? întrebă Eduardū kă nerșinarea sa obișnă.

Dar astă vorbă mășkătoare nă făkă ničī kiară să ș-riză pe doamna de Villefort, ama de preokșnate era minșile oameniloră, atătă de solemnă se părăa sitkășnea.

— Zi domnslă Noirtier, respânse Villefort, kă čeia če čere nă se poate.

— Atânci D. Noirtier însușinează pe acesti domni, zise Barrois, kă năne să ilă adăkă pe însă-șii elă în salonă.

Mirarea fă în kălmea sa.

Șnă felă de sârisă se desemnă pe faga doamnei de Villefort. Valentina redikă, fără să vrea, okii ei în sâska să mălmămeaskă cherăli.

— Valentino, zise D. de Villefort, ia dă-te să afli, te rogă, ce însemnează astă noă fantasie a moșăli teă.

Valentina fără kămă-va nasă reneză ka să easă, dar D. de Villefort șii lă seama.

— Asteantă, zise elă, să te însogeskă șii eă.

— Mă eartă, domnăle, zise atânci Franz, mi se pare kă, fiindă-kă pe mine mă cere D. Noirtier, è mai de kăviingă să mă dăkă eă; pe ling'ăcestea voiă fi fericită de a i areta respektele mele, ka șnălă ce n'am avăță inkă okasiznea de a cere astă onoare.

— Oxi Dămnezălă meă! zise Villefort k'șnă neas-timpăgă vădită, nă te sâpăra.

— Eartă-mă, domnăle, zise Franz kă tonălă șnă omă kare șii a fărăkă otărigă. Doreskă să nă perză astă okasizne de a proba domnăli Noirtier kăntă nedreptate mi ară face dak'ară krede vre o dată kă am astă nenăcere pe kare am otărită s'o învingă, or-kare ară fi, prin devotamentălă meă.

Șii făr'a mai lăsa pe Villefort să ilă onreaskă, Franz se skălă șii elă șii șmă pe Valentina, kare atânci se șii da pe skargă kă băkăria șnă nășfăntă kare năne măna pe o stănkă.

D. de Villefort îi șmă pe amăndoi.

Château-Renaud șii Morgesf skimbară împăreșă o a treia kărtățără mai plină de mirare de kăntă cele doă d'întiă.

CAPITULU LXXV.

Procesul-Verbal.

Noirtier astenta, îmbrăcată în negre și așezată în fotolișă seș.

Îndă cele trei persoane ce avea a minte s'le vază intrară, se zită la șme, pe care feziogărlă lăi o inkise îndată.

— Iea a minte, zise Villefort încetă Valentinei kare nă și pșteă askănde băkăria, kă, daka D. Noirtier va s'ă pî komăniče vre zăă lăkră kare s'ă pî împediče kăștoră, te opreskă d'a ilă îngeleče.

Valentina se roși, dar nă respănse.

Villefort s'aproniă de Noirtier.

— Eată D. Franz d'Épinay, zise elă; ai vrătă s'ă ilă vezi, mi elă pî împlinesče doringă. Fărgă îndoială, de mătă dorimă ačeastă întrevedere, mi voiă fi inkăntată kă ea pî probează kătă de păgină întemeiată era opănegea dămitale la mărătarea Valentinei.

Noirtier respănse printr'o kăștășă kare făkă a se înfiora vinele lăi Villefort.

Făkă din okiă semnă Valentinei a s'apronia.

Înt'zăă minătă, ea pătă, prin mizloačele pe kari a-vea običeă a le întrebăingă 'n konvorbirile ei kă tată-seă, s'ă alle vorba keiă.

Atănci întrebă kăștășăra paralitkășăi, kare s'ăgintă pe kătia znei mășchioare ce era pătă între doză ferestre.

Deskise kxtia mi afl' intr' adevnrg' o kei'.

Dne ce pxe mna pe ast' kei', mi dne ce btrnrl' i f'kx semn' k' asta era cea ce cerea el', okii paralitkrl' se indrentar' ktre zn' skriitori' veki' xitat' de mldi ani, mi kare se kredea k' konrindea nische xrtie netrebxinchioase.

— S' deskiz' skriitoril'? intreb' Valentina.

— Da, zise btrnrl'.

— S' deskiz' ktiele?

— Da.

— Cele d'alztre?

— N.

— Cea dela mizlok'?

— Da.

Valentina deskise mi skoase zn' paket'.

— Asta veri, tat' bn' zise ea.

— N.

Atsn' skoase zna dne alta toate xrtiele, n'nz k'nd' n' ma' remase nimik' in ktir'.

— Dar kxtia e' goal' ak'm, zise ea.

Okii l' Noirtier era agintag' pe diktionar'.

— Te ingeleg', tat' bn', zise j'na kopil'.

Mi snxe zna dne alta toate literere alfabetrl'.

La S, Noirtier o onri.

Deskise diktionaril', mi kxt' n'nz la vorba *sekret'.*

— Ax! e' zn' sekret', zise Valentina.

— Da, zise Noirtier.

Noirtier se xit' la zmea pe kare emise feioril'.

— Barrois? zise ea.

— Da, respnse Noirtier.

— S' il' k'rm'?

— Da.

Valentina se duse la șme și kișmă pe Barrois.

Într' astă timp, șdoarea nepchi kșrșea pe fruntea lui Villefort, și Franz sta înkremenitș de mirare.

Bștrșnșlș feciorș intrș.

— Barrois, zise Valentina, moșș-meș mī a zisș șș icaș keia dintr' așeastș konsolș, șș deskizș așestș skriitoriš și șș tragș astș kștiș; akșm, are șnș sekretș așeastș kștiș. Se vede kș ũș kșnosși, deskide-lș.

Barrois se șitș la bștrșnșlș.

— Șșșșne-te, zise okișlș ũșelegștoriš alș lui Noirtier.

Barrois se șșșșse.

Șnș fșndș ũdoitș se deskise și ũfșșșșșș șnș teankș de șșrtie legatș k'o panglikș neagrș.

— Așeasta doreshi, domșle? ũntrebș Barrois.

— Da, zise Noirtier.

— Kși șș daș șșrtiele așeștea? domșlși de Villefort?

— Nș.

— Damışelei Valentina?

— Nș.

— Domșlși Franz d'Èpinay?

— Da.

Franz, plinș de mirare, fșkș șnș pasș ũnainte.

— Mie, domșle? zise elș.

— Da.

Franz priimi șșrtiele din mșșinele lș Barrois, și, arșnkșndș-și okiș așșșra lorș, șiti:

„Șure a fi denșșș, dșne moartea mea, l'amikșlș meș șșșșlș Durand, kare și elș, mșșrindș, șș lase așestș

Okizlě bŕtŕnŕlŕi zise lzmsritě.

— Ťrmeazŕ.

— Dar eshindě dintr' ačestě klšbě, ŕrmě Franz, a heritě tatŕ-meř!

Кѣтѣтѣга лѣ Noirtier ŕrmě a zice:

— Чitesче.

Franz inčepŕ earŕ.

„Sŕbsemnauŕi Ludovicŕ-Jacobŕ Beaurepaire, lokotenŕ-kolonelě de artilerŕ; Stefan Duchampy, ŕeneralě de brigadŕ, ŕi Claudiu Lecharpal, direktorě de riřri ŕi pŕđri.

„Deklarŕ kŕ, la 4 febrŕarě 1815, o skrișoare sosi din insŕla Elba, kare rekomanda binevoingei ŕi inkrederŕ membrilorě klšbŕlŕi bonapartistě ne ŕeneralŕlŕ Flavien de Quesnel, kare, servindě ne imperatorŕlŕ dela 1804 pŕnŕ la 1815, kŕta sŕ fiŕ kŕ toŕlŕ inkinatě dinastiei napoleoniane kŕ toatŕ titŕla de baroně ne kare Ludovicŕ XVIII o detese moșiei sale d'Épinay.

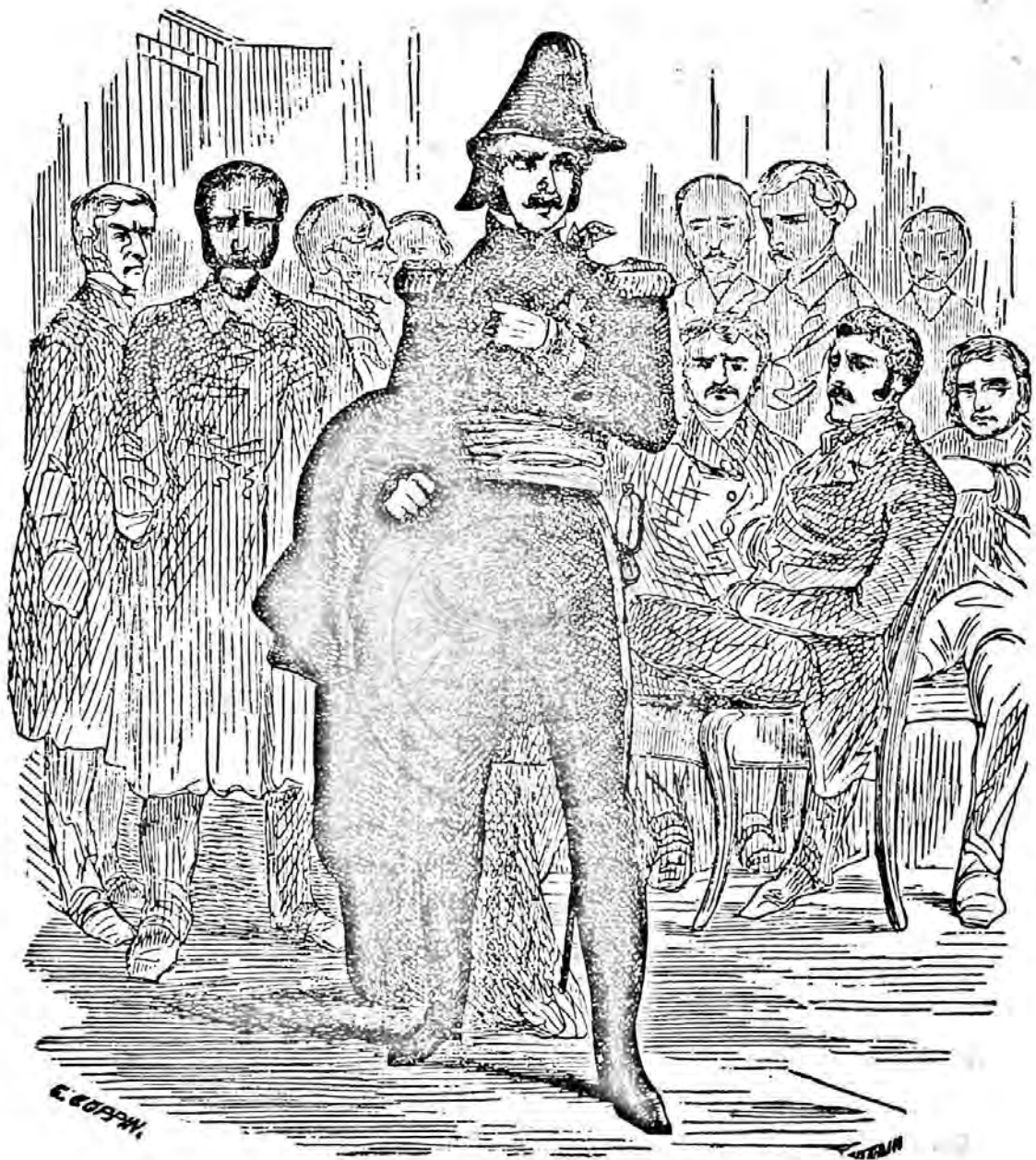
„Prin ŕrmare, ŕiŕ biletě fiŕ adresatě ŕeneralŕlŕi Quesnel, kare ilě rŕga sŕ stea faŕŕ la sedinŕa de mŕine 5.

„Biletŕlŕ n'areta niči strada niči nŕmerŕlŕ kasei ŕnde era sŕ fiŕ adŕnarea; n'avea niči o semnŕŕŕ, dar insŕiinŕa ne ŕeneralŕlŕ kŕ, daka vrea sŕ fiŕ gata, va veni čineva sŕ ilě iea la noŕŕ ore seara.

„Sedinŕele se ŕinea dela noŕŕ ore seara pŕnŕ la mezilŕ nonŕi.

„La noŕŕ ore, presedintele klšbŕlŕi se infŕŕiŕŕ la ŕeneralě; ŕeneralŕlŕ era gata.

„Presedintele i zise kŕ ŕna din kondiŕiŕnile introdŕ-čerii sale era ka sŕ nekŕnoaskŕ pentrŕ toŕŕ d'asna lokŕlŕ adŕnŕrii, ŕi sŕ se lase sŕ i leče okii fŕkŕndě jŕŕmŕntě kŕ nŕ se va čerka sŕ ŕi rediče legŕŕga dela oki.

Îndată que generalulū ajunse în mijlocul salei fu învitatū să și scōțā legătura dela ochi.

„Generalul Quesnel priimi kondiționea, mi promise pe onoare că nu se va cerea să văz unde era să îl konducă.

„Generalul zise că și gâtescă trăsura, dar presedintele și zise că era că nenătinuț să se servească că ea, pentru-că la ce era să mai lepe okii stăpînului dacă kucerul remănea că okii deschiși mi rekunoscea stradele prin kari era să treacă.

„— Așa dară cum să facem? întrebă generalul.

„— Am trăsura mea, zise presedintele.

„— Esti dară așa sigură de kucerul dămitale, încât și inkrezi că sekretă kare jădeci că è neîncelenț să îl afle ală meș?

„— Kucerul meș è că membră ală klăbuli, zise presedintele; vomă fi konduși de că konsiliară ală statului.

„— Atunci, zise rîzîndă generalul, vomă fi într'că altă perikă, adică să ne restoarne.

„Trechemă aचेastă glămă ca o probă că generalul n'a fostă că de căgină nevoită a asista la sedință, mi că a venită de bună voie.

„Îndată ce s'a căkată în trăsura, presedintele adăse a minte generalului promiterea ce o făcuse că se va lăsa să și lepe okii.

„Generalul nu se opăse de lokă l'acheastă formalitate, mi și se legară okii k'că fclardă ce era pregătită într'ădinsă în trăsura.

„Pe drămă, presedintele krează că generalul se cerea să văz săb legătura sa.

„I adăse a minte jăgămîntul seș.

„— Axl este adevărată, zise generalul.

„Trăsura se opri dinaintea unei aleie din strada Sant-Iacob.

„Generalul se dete jos rezimându-se de brațul presedintelui, a căruia demnitate nu o cunoștea, și pe care îl credea drept și simplu membru al clubului.

„Trecuți prin alei, urcări și planș, și intrară în camera desbaterilor.

„Sedinta era încheiată.

„Membrii clubului, înștiințați de presintarea ce era să se facă în seara aceea, se află complekși.

„Îndată ce generalul ajunse în mizlocul salei invitată și scoasă legătura dela ochi.

„Făcând ce i se zise, și se miră foarte mult când văzu și numărul așă de mare din cunoștinții lui într-o societate care nu i trecuse în minte că se afla.

„Îl întrebă despre simțimentele sale, dar el se mândri să răspundă că scrisorile sosite din insula Elba cătă să le fi făcută cunoștute...”

Franz se întreprinse.

— Tată-meu era regalist, zise el; n'avea trebuință cineva să îl întrebe despre simțimentele sale, era cunoscut.

— Și pentru aceea, zise Villefort, aveam a face cu printele dămitale, strămoșul meu Franz; i vine căi-va mai lesne să aibă a face că cine este de aceeași opinii cu dânsul.

— Citiți, zmiță okiză bătărbăni.

Franz zmiță:

„Presedintele își atârni vorba că să îndatorească pe generalul a s'esulika mai lămurită; dar D. Quesnel răspunse că dorea mai înainte de toate să știe ce lucru cerea dela dânsul.

„Атэны комэникэз генералэсэ ачеиа-шыскрISOARE din insula Elba kare ilă rekomanda klăbălsă ka zăă omă pe konkărsălsă kărgăia se nătea întemeia çineva.

„Zăă paragrafă întregă areta întoarçerea probabilă din insula Elba, mi promisea o noză skrisoare mi mai întinse amănunte la sosirea *Pharaonului*, korabiz kare era a armatorălsă Morrel, din Marsilia, mi ală kărgăia kanitană era kă totălsă inkinată imперatorălsă.

„Pe kăndă kă açeastă çitire, генералălsă, asănра kărgăia kreçăseră kă se nătea întemeia ka pe zăă frate, dete din kontra semne de nemălgămire învederată.

„Dăne çitire, remase tăkătsă mi kă sngănçeana înkrăntată.

„— Eă bine! întrebă presedintele, çe zăă despre astă skrisoare, domnăle генералă?

„— Zăă kă è prea năgină timnă, respănse elă, de kăndă se dete jărgămintă reçelă Ludovică XVIII, ka să ilă kalçe çineva în beneficiălsă es-imперatorălsă.

„Astă dată respănsălsă era așă de kărată în kătsă nă se mai nătx înçela çineva despre simtimentele sale.

„— Çenerele, zise presedintele, nentă noă nă mai è niçă reçe Ludovică XVIII, niçă es-imперatoră. E nămai Maiestatea Sa imперatorălsă mi reçele, denărtată de zече lăni din Francia, statălsă seă, prin silă mi trădare.

„— Ertăgi-mă, domniloră, zise генералălsă, se poate ka să nă mai fă nentă dămneavoastră reçe Ludovică XVIII, dar însă nentă mine è, fiindă-kă m'a făkătsă baronă mi mareșală de kămnă, mi nă voiă zita niçă o dată kă sănt datoră açeste doză tităle ferăçiteă sale întoarçeră.

„— Domnăle, zise presedintele kă tonălsă çelă mai seriosă mi skălăndă-se, iea a minte la çeia çe zăă; vorbele dămitale ne arată kărată kă çineva s'a înçelată despre

dămneata în insula Elba, și că ne a învelat și ne noi! Comunikarea ce ți s'a făcută mine de încrederea ce o avea cineva în dămneata, și prin șmare de un simțimentă care ți face onoare. Acum eram în rețușire; o țitșă și un gradă te a raliată că noșă guvernă ne care voimă să îl restărușă. Nă te vomă konstrinșe a ne da konkurșă dămitale; nă înrolășă ne nimine în kontra konsciinșei sale și voinșei sale; dar te vomă konstrinșe a șma că un omă galantă, kiară la întimșare d'a nă fi dispășă să ne askșă.

„— Nămișă un omă galantă ne așela care kșnoas-ce konsnirarea dămneavoășă și o dă ne fașă! Eș îl înșelegă komplișele voșă. Vedășă că șnt și mai frankă de kășă dămneavoășă...”

— Ax! tată, zise Franz întrășnșndă-se, înșelegă acum pentă ce te aș asinată.

Valentina nă se nșă opri d'a arșka o kășășășă așșra lăi Franz.

Jșnele era într'adevășă frășosă în entășiasmășă seș șiesă.

Villefort se preșbla în șș și în jos la șatele lăi. Noirtier șma că okiș espresșnea șș-kășăia konservândă atășdinea sa demă și asșă.

Franz se întoarse la manșkrișă și șmă:

„— Domșle, zise presedintele, ai fostă rșgată să vii în șnșă adășșă, nă te a adășă nimine că sila; ți s'a propășă să ți se leșe okiș, ai priimită. Kșndă te ai unșă că astă înđoită șerere, șăiaș foarte bine că nă ne okșnamă că asigșrarea tronșă lăi Ludovică XVIII, kășă nă ne amă fi înșjită așă mășă că să ne askșndemă de okiș polișiei.

Akəm, înțeleuți bine, ară fi prea komodă a pune cineva o maskă kă ajstorălă kăria s'ă sâprinză sekretălă oameniloră, și ne șrmă a skoate acea maskă pentru ka s'ă prinză pe ația kari s'ăă înkreztă în dămneata, Nă, nă, ai s'ă spuă mai 'nainte kărată daka estă pentru rețele de întimplare kare domnesco în mințălă ațea, s'ăă pentru Maiestatea Sa imperatorălă.

„— Sânt regalistă, respânse ȃeneralălă; am făktă jărgămintă lă Ludovică XVIII, și mă voiă ȃine jărgămintălă.

„Aste vorbe făr șrmate de o mărmară ȃenerală, și se păt vedeă, dăne kărtărele șnă mare nămeră de membri ai klăblăi kă era vorba s'ă făktă pe D. d'Erinay a se kăi de neînțelețele sale kăvinte.

„Presedintele se skălă din noă și imnăse țcere.

„— Domnăle, i zise elă, estă șnă omă prea gravă și prea kă minte ka s'ă nă înțeleuți șrmărele sităuăniă în kare ne aflămă șnă în fața țeloră ală, și kiară franțea dămitale ne diktează kondiăniăle țe ne remăne a ȃi face: veă jăra dară ne oțoare kă nă veă deskoneri nimikă din kăte ai așzită.

„ȃeneralălă năse măna pe sabă sa, și strigă :

„— Daka vorbiă de oțoare, înțepuă mai întăiă s'ă i kănoasțuă leăle, și nă imnăneă nimikă prin violăță.

„— Și dămneata, domnăle, șrmă presedintele kă o linisțe mai șpăimăntătoare de kăă mină ȃeneralălă, nă ȃi atănce sabă, ȃi o spuă șnre învățăre.

„ȃeneralălă și întoarse imăreăreă nisțe priveri kari areta șnă înțepă de neastămpăreă.

„Kă toate ațea nă se îndăplekă înkă; din kontra, rekămăndă și toată țțerea :

„— Nă voiă jăra, zise elă.

„— Аташчы, domnșle, veī mșri, respnșse presedintele.

„D. d'Epınay deveni foarte palidș: se maī zitș inkș o datș imprejșrșī; maī mșlșī membri șontea ĩntre dĭnșīī șī kșta arme șb mantalele lorș.

„— Ţenerale, zise presedintele, fĭi linisçitș; estĭ ĩntre oameni de onoare kari se vorș ȕerka prin toate mizloachele șb te konvingș nĭn' a nș ajșnșe la ȕea din șrmș es-tremitate; dar earș aĭ maī zis'o, estĭ ĩntre konspiratori, șī sekretșlș nostrș, katș șb ni ĭlș ĩnapoezĭ.

„O țȕere plinș de semnĭfikare șrmș dșn'aceste vorbe, șī fiindș-kș țeneralșlș nș respnșdea:

„— ĭnkideçĭ porșile, zise presedintele șmierilorș.

„Aȕeia-șī țȕere de moarte șrmș dșn'aceste vorbe.

„Аташчы țeneralșlș ĩnaintș fșkĭndș-șī o mare silș:

„— Am șnș fiș, zise elș, șī șnt datorș șb kșpełș la elș aflșndș-mș printre omoritori.

„— Ţenerale, zise kș nobleççe kanșlș adșnșrĭi, șnș omș singșrș are totș d'ășna drentșlș a ĩnșlta ȕinȕi-zeyĭ; aȕesta ĩ privileçĭșlș șlbicĭșnĭi. De kșlș, faȕe reș șb ĩntrebșıngeze drentșlș aȕesta. Krede-mș, țenerale, jșrș șī nș ne ĩnșlta.

„Ţeneralșlș șnșșș din noș de aȕeastș șșperioritate a kanșlș adșnșrĭi, se ĩndoi șnș minșlș; dar ĩn ȕele din șrmș, ĩnaintșndș nĭnș la masa presedintelși.

„— Kare ĩ formșla? ĩntrebș.

„— Eatș-o:

„— Jșrș ne onoare kș nș voiș da ne façș niȕi o datș, or kșrși omș din lșme, ȕeia ȕe am vșzștș șī am aș-zitș, la 5 febrșarș 1815, ĩntre noșș șī zȕe ore seara, șī deklarș kș voiș merita moartea daka mĭ voiș kșlka jșrș-mĭntșlș.“

„Generalul se pîrî kî çekî o infiorare nervoasă kare ilî onri de a respunde kîte-va sekunde; în cele din urmă, învingîndu-și acea desnlîcere vîdită, fîkă jîrîmintîlî cherîlî, dar k'înlî glasî aua de înetî, înkîlî abia se aszi: atînlî maî mlîlî membri prelinserî sî ilî renete kî glasî maî tare și maî kîratî, ceia ce fî fîkîlî.

„— Akîm, doreskî sî mlî retragî, zise generalul, sînt liberî în-fine?

„Presedintele se sklî, însemnlî trei membri din adînare ka sî ilî însoucaskî, și se rîkî în trîsîrî kî generalul, dîne ce i legî okîi.

„În nîmerîlî acestorî trei membri era kîcherîlî kare î adîsese.

„Ceî alîlî membri aî klîbîlî se desnlîrîlî în tîcere.

„— Înde vreî sî te kondîchemî? întrebî presedintele.

„— Or înde voiî nlîtea sî skînlî de înlîșîmîrea voastrî, respîmse D. d'Épinay.

„— Domnlî, zise atînlî presedintele, deskîde-mlî okîi, aî nî maî estî în adînare, aî a face nîmaî kî nîsîce oamînlî isolîlî; nî î însîlta daka vreî sî nî sîlî respînsabilî de însîlta ce le veî face.

„Dar, în lokî sî înceleagî aste vorbe, D. d'Épinay respîmse:

„— Estî totî aua de bravî în trîsîra dîmitale ka și în adînarea dîmneavoastrî, nîtrî kîvîntîlî, domnlî, kî nîtrî oamînlî sîntî totî d'asna maî tarî de klîlî înlîlî sîngîrî.

„Presedintele zise sî stea trîsîra.

„Era tokmaî ne la kîlîlî Ulmîlor înde se aflî skara ce dî în rîlî.

„— Pentru ce ai zisă să stea trăsura aici? întrebă D. d'Épinay.

„— Pentru că, domnule, zise președintele, ai instalat și omș, și pentru că așești omș nu vrea să mai facă nici și pasă înainte făr'a ții cere că lealitate o îndreptare.

„— Într-o manieră de asasinat, zice generalul dând din șmeri.

„— Să nu faci nici și șgomot, domnule, respunse președintele, dacă vreți să nu te privescă pe dămneata însuși ca pe șișă dintr'acei oameni de kari ai vorbită adineaor, adică ca pe șișă lașă care și iea slăbiciunea dreptă șkăș. Esti șișă, șișă șișă și va respunde; ai o sabie la koastă, am și eș șiă într'acești baston; n'ai nici șișă martor, șișă dintr'acești doi domni va fi ală dămitale. Akșm, dacă și vine la sokoteală, șkoate-și legătura dela oki.

„Generalul și șmășe îndată batista că care și avea okii legași.

„— În-fine, zise elș, am ș'afăș dară că șine am a face.

„Deskiseră trăsura; cei patru oameni se deteră jos...“

Franz se înterșne într-o dată.

Sterse o șdoare reșă care cășă ne fruntei.

Era șișă ce șșimintătoră să fi vșzătă șineva așelă șișă, tremșândă și palidă, șitindă în șăra mare amșșantele nekșnoskăte nîn' atșșă ale morșii tatăși seș.

Valentina și impresna șșinele ca kșm ș'arăș fi rșgată.

Noirtier se șita la Villefort că o espresășne oarekșm șșblimă de desșreș și de mșndriș.

Franz șșmă :

„Era, kəm amž zisž, pe la 5 febrarž.

„De trei zile de kəndž ingieđase nīnž la činčī saž wease grade; skara alsneka de gīađž; ģeneralšlž era grosž wī mare, presedintele i lžsž partea čea ingrėditž ka sž se dea jos.

„Amīndoī martoriī žrma dšne dīnwiī.

„Era o noante intšnekoasž, terīmłž dintre skarž wī riž era žmedž de ninsoare wī de kīčīžrž, se vedea ana kšr-gīndž, neagrž, profšndž wī kš sloižrī ne dīnsa.

„Žnłž din martori se dšse sž kaste žnž fanarž dīnr' žnž bastelž de kšrbžnī, wī, la lšmina ačestšī fanarž, čerčetarž armele.

„Sabia presedintelšī, kare era kəm zisese elž, o sim- plž sabiž če o pšrta intr' žnž bastonž, era mai škrtž kš činčī ģolšrī de kžtž a adversarłšī sež wī n'avea gardž.

„Ģeneralšlž d'Épinay pronšse sž tragž la sorgi a- mīndowž sabiele, dar, presedintele respnšse kž elž provokase, wī kž provokəndž pretīnsese ka fiž-kare sž wī întrebžingeze armele če le avea.

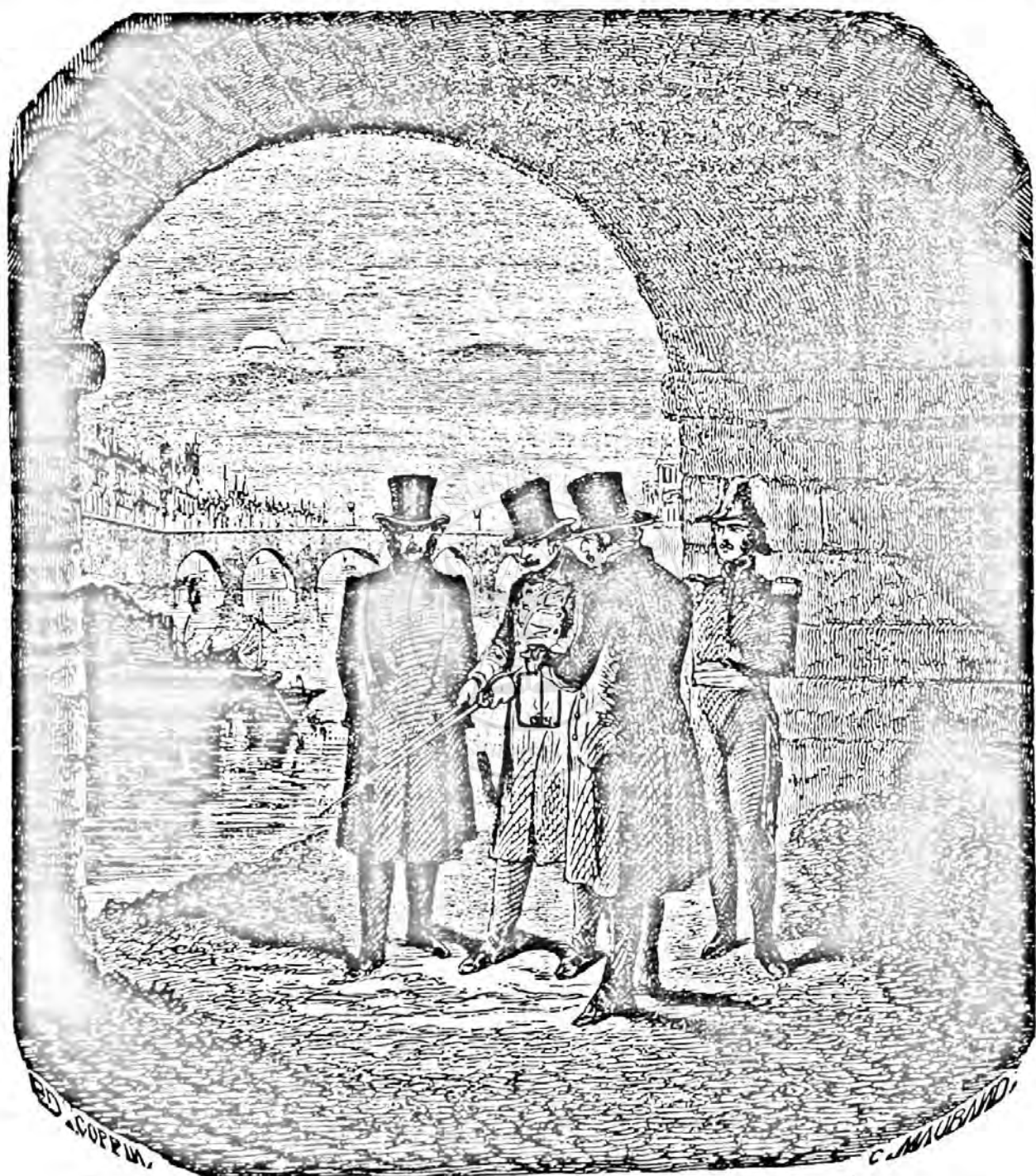
„Martoriī se čerkarž sž stšžiaskž; presedintele le imnšse tžcere.

„Pšserž fanarłž la pšmīntž: amīndoī adversariī s'a- wezarž de fiž-kare parte; lšnta īnčenš.

„Lšmina fžčea dožž fžłčere dīn čele dožž sabie. Kžtž nentž oamenī, abia se pštea vedea, aša deasž era šmbra.

„— D. ģeneralž trečea de žnłž din čei bžnī dše- listī din armatž. Dar fš aša de młłž strīmtoralž kiarž dela întiiele imnšnsžtžre, īnkłtž īnčenš sž se dea īnderčłž, wī, džndž-se īnderčłž, kžžž.

„Martoriī ilž krežžrž mortž, dar adversarłž, kare

La lumina fanarului se cercetară armele.

scia kŕ nŕ ilŕ atinsese, i dete mŕna ka sŕ ilŕ ajŕte sŕ se skoale.

„Astŕ imprejŕare, in lokŕ de a ilŕ linisŕi, intŕritŕ ne ŕeneralŕlŕ, kare nŕvŕli atŕnŕi asŕnra adversarŕlŕi seŕ.

„Dar adversarŕlŕ seŕ nŕ se dete inderŕtŕ niŕi de o skioanŕ. Priimindŕ-lŕ ne sabia sa, de trei ori ŕeneralŕlŕ se retrase, ŕi se intoarse earŕ la atakŕ.

„L'a treia oarŕ, kŕzŕ earŕ.

„Krezerŕ kŕ alŕnekŕ prekŕm ŕi intŕia oarŕ.

„Kŕ toate aŕestea martorii, vŕzindŕ kŕ nŕ se mai redika, s'anroniarŕ de elŕ ŕi ȕerkarŕ sŕ ilŕ nŕiŕ earŕ ne niŕioare; dar aȕela kare ilŕ lŕase in braye ŕimŕi sŕb mŕna sa o kŕldŕŕ ŕmedŕ.

„Era sŕnŕe.

„ȕeneralŕlŕ, kare era mai leŕminatŕ, ŕi veni in simŕiri.

„— Ax! zise, mi aŕ trimisŕ vre ŕnŕ suadasinŕ, vre ŕnŕ maestrŕ de arme dela vre ŕnŕ reŕimentŕ.

„Presedintele, fŕ'a resnŕnde, s'anroniŕ de aȕela dintre martori kare ŕinea fanarŕlŕ, ŕi, sŕmeȕindŕ-ŕi mŕneka, ŕi aretŕ brayŕlŕ nŕtrŕnsŕ de doŕŕ lovitre de sabiŕ; ne ŕrmŕ, desfŕkŕndŕ-ŕi xaina ŕi deskeindŕ-ŕi jileta, ŕi aretŕ koasta sŕnŕeratŕ de o a treia ranŕ.

„Kŕ toate aŕestea nŕ skosese niŕi ŕnŕ sŕsninŕ.

„ȕeneralŕlŕ d'Épinay intrŕ in agoniz ŕi ŕi dete sŕfletŕlŕ dŕne ȕinŕi minŕte...“

Franz ȕiti aste vorbe din ŕrmŕ k'ŕnŕ glasŕ aŕa de inekatŕ, inkŕtŕ abia nŕtŕ sŕ le azzŕ ȕineva, ŕi, dŕne ȕe le ȕiti, se onri, nŕnŕndŕ-ŕi mŕna ne oki ka sure a goni ŕnŕ norŕ.

Dar, dŕn'ŕnŕ minŕtŕ de tŕȕere, ŕrmŕ:

Pe urmă, desfăcându-și haina, și aretă cōsta sãngeratã de o a treia ranã.

„Presedintele se ȳrkă eară pe skară, dăne ce mi re-
năse sabia în bastonă; o ȳrmă de sȳnăe i însemna kalea pe
nează.

„N'ajănse înkă în kapălă skării, kăndă azăi o gre-
state kăzândă în apă.

„Acesta era kornălă đeneralălăi pe kare martorii ilă
arănkaseră în rîă, dăne ce konstatară moartea.

„Đeneralălă a kăzătă dară într'ănă đzelă leală, mi
nă într'o kărsă, kăm ară patea să krează čineva.

„Spre inkredinqarea kărgia amă semnată ačeasta,
ka să aretămă adevărgălă fanteloră, ka nă kare kăm-va să se
intimale vre o dată ka vre ănălă din aktorii ačestei sčene
spăimintătoare să fă akăsată ka omoritoră kă prekăpetare
saă kăkătoră ală leđiloră onoarei.

„Semnată: Beauregard, Duchampy, mi
Lecharpal.“

Dăne ce termină Franz astă čitare așa de spăimin-
tătoare nentr'ănă fiă, dăne ce Valentina, kare era nălidă
de miskare, sterse o lakremă din okii ei, dăne ce Villefort,
kare tremăra ingessită într'ănă koluă, se čerkă să konjăre
vijelia prin kărtăre rgătoare adresate bătrănălăi neimnă-
kată:

— Domnăle, zise d'Épinay lăi Nortier, fiindă-kă kă-
nosčă astă istorie înfiogătoare kă toate amănzantele ei, fiindă-
kă ai atestată prin semnătre onorabile, fiindă-kă în čele
din ȳrmă semenă kă te interesezi de mine, de mi interesălă
dămitale s'ă dăskonerită nin'akăm nămaă prin dăgere, nă mi
refăsa o satisfăcere din ȳrmă, spăne-mă nămele presedintelăi
klăbălăi, ka să kănoskă o dată pe ačela kare a ȳcisă pe
tată-meă.

Villefort kărtă, ka rețăčită, klangă de la șme.

Valentina, kare îngelesese mai 'nainte de toatǎ lumea respunsulǎ bǎtrânulǎi, ŝi kare vǎzuse adese pe braulǎ seǝ urma a doxǎ tǎietǎre de sabiǎ, se trase k'nnǎ pasǎ inapoǎi.

— În nǎmele ȳerǎlǎi! damichelǎ, zise Franz, adresǎndu-se kǎtre fidanȳata lǎi, ȳnesȳe-te kǎ mine, ka sǎ aflǎ nǎmele astǎi omǎ kare m'a lǎsatǎ orfanǎ kǎndǎ eram abia de doi ani nǎmaǎi.

Valentina remase nemiskatǎ ŝi matǎ.

— Askǎltǎ-mǎ, domnǎle, zise Villefort, krede-mǎ, nǎ maǎ prelǎnȳi astǎ sȳenȳ firoasǎ; kǎtre aȳestea nǎmele aǎ fostǎ askǎnse intr'adinsǎ. Niȳi tatǎ-meǎ nǎ kǎnoasȳe pe aȳelǎ presedinte, ŝi, kǎnoskǎndǎ-lǎ kiarǎ, nǎ ilǎ arǎ nǎtea sȳnne: nǎmele proprie nǎ se aflǎ în dikȳionarǎ.

— Ox! nefericire! strigǎ Franz; singǎra speranȳȳ ȳe m'a sǎsȳinǎtǎ în totǎ timpnǎlǎ ȳitirii aȳestia ŝi kare mǎ a datǎ nǎsterea de a merȳe niȳȳ în kapǎtǎ, era ka sǎ kǎnoskǎ ȳelǎ nȳȳinǎ nǎmele aȳelǎia kare a omoritǎ pe tatǎ-meǎ! Domnǎle! domnǎle! strigǎ elǎ întorkǎndu-se kǎtre Noirtier, în nǎmele ȳerǎlǎi! fǎ ȳe veǎ nǎtea, te rogǎ, ka sǎ ŝi areȳi, ka sǎ mǎ faȳi sǎ înȳelegǎ...

— Da, respǎnse Noirtier..

— Ox! damichelǎ; damichelǎ! strigǎ Franz, tatǎlǎ dǎmitale a fǎkǎtǎ semnǎ kǎ poate sǎ mǎ arate... pe aȳelǎ omǎ... Ajǎtǎ-mǎ... ilǎ înȳeleȳi... dǎ-mǎ ajǎstorsǎlǎ dǎmitale.

Noirtier se ȳitǎ la dikȳionarǎ.

Franz ilǎ lǎǎ kǎ o tremȳȳȳtǎrǎ nervoasǎ ŝi sȳnse ȳna dǎne alta litererele alfabetǎlǎi niȳȳ la E.

L'aȳeastǎ literǎ, bǎtrǎnǎlǎ fǎkǎ semnǎ kǎ da.

— E? strigǎ Franz.

Deȳitǎlǎ jǎnelǎi alǎnekǎ pe d'asȳnra vorbelorǎ; dar, la toate vorbele, respǎndea printr'nnǎ semnǎ negativǎ.

Valentina mi askandea kãpsãlã între mîini.

În cele din urmã Franz ajunse la vorba *Eș*.

— Da, zise bãtrãnelã.

— Dãmneara! strigã Franz, alã kãrãia pãrã se spãrli pe kãpsã; dãmneata, domnãle Noirtier, dãmneata aã omoritã pe tatã-meã?

— Da, zise Noirtier aãintãndã asãpra jãnelãi o kãrãtãrã mãreacã.

Franz kãrã fãrã pãtere pe zãñ fotoliã.

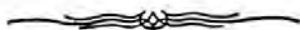
Villefort deskise zãra mi fãrã, kãrã i venea idea sã stingã pãcina sãflare de viaã kare mãi remãnea în inima spãmîntãtorãlã bãtrãnelã

FINELE VOLUMULUI ALU 5-lea.

TABLA DE MATERIE.

	<u>Pag.</u>
LX. Telegraphul	5
LXI. Mişlocul de a scăpa un grădinaru de glirii quari i mănîncă persicele	21
LXII. Fantasmele	36
LXIII. Prîndul	52
LXIV. Cerşetorul	70
LXV. Scenă conjugală.	83
LXVI. Proiecte de căsătorîă	97
LXVII. Cabinetul procurorului regelui	113
LXVIII. Un balu de vară	133
LXIX. Informările	145
LXX. Balul	161
LXXI. Păinea şi sarea	176
LXXII. Dómna de San-Méran	185
LXXIII. Promiterea	205
LXXIV. Crypta familieî Villefort	251
LXXV. Procesul-verbal	265

BIBLIOTECA LITTERARIE SERIA III

CONTELE
DE
MONTE-CRISTO.

DE
ALEX. DUMAS.

traducere de

GEORGE A. BARONZI.

VOL. V.

BUCUREȘTI.

Librariu-Editoriu George Ioanid.

1858.

LIBRĂRIA GEORGE IOANID.

Cărți eșite de curîndu de sub tiparū.

SERIA II. A BIBLIOTECHII LITERARIE:

Cómplettă, compusă din uvragele.

Misterele Inquișiției. 2 volșme kompzinândș koale	59 ¹ / ₂
Iacobinii și Girondinii, 1 volșmă	41 ¹ / ₂
Fidanțata de Lamermoor, 1 volșmă	31 ¹ / ₂
Regina Margot, 3 volșme	75
Cei patru-șeci și cinci 3 volșme	65 ¹ / ₂
Pujolu, șefulu Micheleșiloru, 2 volșme	27

Peste totș koale 300—

IAR DIN SERIA A TREIA A EȘITŪ DE SUB TIPARŪ:

Contele de Monte-Cristo, vol. 1—5.
Crucea de Argintū, de Ioan Eliade.

ȘI SE VORŪ PUNE SUCCESIVE:

Contele de Monte-Cristo, vol. 6—8.
Iesuitiș, de A. Arnould, ilustratū.
Graziela, de Lamartine.
Ivanhoe, de Walter Skott.

ALTE SCRIERİ EȘITE:

Corina saū Italia.
Grecia și insurecțiile ei, de Edmond Teksier.
Respectulu autoritățiloru stabilite.
Tribunalulu Secretu.
Alcățuire auritā.
Unu visu pe Karpați.
Faptele Eroiloru.
O noapte pe ruinele Tărgovistei.
Madelena.

SUB TIPARŪ SE AFLĂ:

Jidovul Rătăcitoru vol. 8-le.
O mie și una de nopti ilustrat.
Desprețitulū, Morței, trad. dupe Cicerone din latinesce.